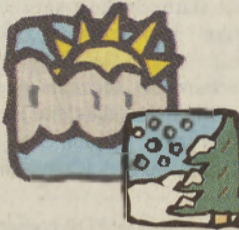

VESTNIK

Murska Sobota, 27. november 1997, leto XLIX, št. 48, cena 190 SIT

VREME

Ob koncu tedna bo oblačno vreme, v nedeljo so možne padavine, lahko tudi kot sneg.

27. november, čet., Zdravko
 28. november, pet., Jaka
 29. november, sob., Vlasta
 30. november, ned., Andrej
 1. december, pon., Natalija
 2. december, tor., Biba
 3. december, sreda, Franc

Na Andreja sneg, z žitom kreg.

Lunine mene: sonce bo 1. decembra vzhlo ob 7. uri in 23 minut, zašlo pa ob 16. uri in 18 minut, dan je dolg 8 ur in 55 minut. V nedeljo, 30. novembra, bo luna v mlaju.

Pogovor z Rudijem Čačinovičem

Relevantnost zahtev koroške deželne vlade

Ali je Slovenija pravna naslednica Jugoslavije in s tem podpisnica Avstrijske državne pogodbe - Ali je Slovenija zamudila rok za notifikacijo ADP pri depozitarju, tj. Moskvi stran 2

Nečak ustrelil strica

V Ljutomeru se je zgodil zločin stran 11

Spoštovane državljanke in državljani, drage Slovenke in Slovenci!

Vsem, ki ste mi na volitvah za predsednika države oddali svoj glas, se iskreno zahvaljujem za podporo. Volilni rezultat sprejemam kot Vašo podporo politiki povečovanja, medsebojnega spoštovanja in ljubezni do Slovenije, kar ostaja zaveza in odgovornost moje politične poti ter prepoznavnost politične družbe Slovenske ljudske stranke.

Janez Podobnik, dr. med.

Preračunljivost tudi na kmetiji

Prodaja na kmetiji v Švici ni noben problem - Državno podporo dobivajo le biokmetije stran 17

Predsedniške volitve so potrdile pričakovane zmagovalca. Če se povrnemo k volitvam skozi optiko zmagovalca, potem je težka temeljitejša analiza, morda le v ugotovitvi, da je zmaga za kakšen odstotek nižja, kot je bila na prejšnjih volitvah, je pa kljub vsemu prepričljiva in ji daje dodatno težo prvi krog. Ne zaradi zmagovalca, ampak zaradi doseženih rezultatov tekmecev je zanimivo pogledati v ozadje politične kulise, ki ji pravimo moč in oblast.

Začnimo na desni ali v pomladi. Tu se je pokazalo, da se je razmerje sil v primerjavi s parlamentarnimi volitvami postavilo na glavo.

polom SDS, ki je očitno poskušal sedeti na dveh stolih, ob formalni podpori Berniku je svojo moč testiral še s Cerarjem, ki je bil neodvisen in katerega volilni rezultat bi lahko pripisali SDS-sovskemu volilnemu telesu. Ob skoraj tridesetinskem padcu podpore SDS so volivci Janšo resno opozorili, da jim radikalizacija ne ustreza več, še posebno, če gre za stalno zapenjanje, četudi na ravni ilustracije ali neafektiranja cest.

Preden se dotaknem preostalih kandidatov, je potrebno opozoriti še na eno zgodbo, ki se je začela razpletati že tik pred volitvami, namreč

Zaprta krog

Stranka, ki si je jemala vlogo ideološkega liderja pomladnega trojčka, SDS, je postala realno iz druge najmočnejše takrat še pomladne stranke najslabša stranka. Čeprav so SLS-ovcem ves čas kurili z izdajo interesov pomladi in nacionalnih interesov, se je pokazalo, da je SLS-ovo volilno telo mislilo še kako resno z vstopom na oblast in to tudi potrdilo na predsedniških volitvah. Tako so si bratje Podobnik kvečjemu utrđili svoj mandat in svojo moč na oblasti pri uveljavljanju svojih interesov.

Na tej ravni torej ni več odprtih vprašanj, kvečjemu se pojavlja vprašanje, kaj bo storila opozicija, da bo poskušala regulirati delovanje omenjene stranke na oblasti. O tem, kako se bo uprla zakonu o kmetijskih zbornicah, še niso zavzeli stališča. Istočasno so tudi karte znotraj preostanka pomladi nekoliko drugače razdeljene, saj so dobili SKD-jevci potrjeno tisto, kar že imajo, in ponujeno izhodišče, da je napočil čas za njihov ponovni vzpon. Na tej poti pa bodo morali nekatere svoje dosežanje poteze očitno korigirati. To prilžnost jim daje

Janša - Kučan, ko je slednji izjavil, da Janše ni pričakoval v direktnem dvoboju, ker predobro pozna njegov način političnega dela. Ta način je takoj po volitvah razdelal in ponazoril in s tem Janšo posredno tudi izzval. Nič spornega, saj je nekatera vprašanja s te ali one strani potrebno pojasniti. Razplet pa bo po svoje zanimiv, saj si v tem trenutku Kučan izizve lahko privoščil zaradi svoje visoke kredibilnosti (dvakratna neposredna izvolitev), po drugi strani pa ničesar več ne izgublja, saj ga na naslednji predvolilni tekmi za predsednika ne bo.

Za konec naj se dotaknem še drugih: Poljšak je s svojim nastopom z nekoliko drugačno konotacijo od Jeličinčeve kljub vsemu animiral volilce. Zanimiva pa sta nastop Kovača in resnost nastopa LDS-a na teh volitvah. Ne glede na nagnjenost volilcev do karizme se kljub vsemu zdi, da so šli LDS-ovci na volitve s »strokovnim«
 kandidatom namesto političnim predsem zaradi tega, da so lahko amortizirali ali odbili napade na vladno politiko.

J. VOTEK

Vse poti vodijo v

AKCIJSKA PRODAJA

Od 27. novembra do 11. decembra

z dobaviteljem
emona obala koper d.d.
 ZUNANJA IN NOTRANJA TRGOVINA

Tekoče čistilo AIAX, 1000 ml	369,30 sit
Tekoče čistilo AIAX Eucaliptus, 1000 ml	369,30 sit
Tekoče čistilo AIAX limona, 1000 ml	369,30 sit
Šampon za lase z mandljevim mlekom, 400 ml	338,60 sit
Šampon za lase z rastlinskimi izvlečki, 400 ml	338,60 sit
Šampon za lase proti prhljaju, 400 ml	348,80 sit
Šampon za lase z izvlečki Aloe Vera, 400 ml	338,60 sit

Relevantnost zahtev koroške deželne vlade

Ali je Slovenija pravna naslednica Jugoslavije in s tem podpisnica Avstrijske državne pogodbe

Pogovor z Rudijem Čačinovičem

Ali je Slovenija zamudila rok za notifikacijo ADP pri depozitarju, tj. Moskvi? Zakaj Avstrija ni nikoli izpolnila 7. člena ADP, ki obravnava manjšine v Avstriji? Kje je precedens, na katerega se Slovenija lahko sklicuje, ko gre za vprašanje po vojni izseljenih Nemcev, tudi iz Apaške doline. Kdo išče staronemško manjšino v Sloveniji? Kako reševati probleme s Hrvati in ne nazadnje, zakaj se sukcesijska zgradba nekdanje Jugoslavije tako vleče? O vsem tem smo se pogovarjali z g. Rudijem Čačinovičem, sedanjim svetovalecem v ministrovem svetu za zunanjo politiko in nekdanjim jugoslovanskim veleposlanikom v Argentini, Nemčiji, Španiji, Švici in na Madžarskem in kot sam pravi »najstarejšim ambasadorjem v nekdanji Jugoslaviji«.

Koliko je Slovenija naslednica Avstrijske državne pogodbe (ADP)?

Slovenija je naslednica ADP in v odnosih z Avstrijo se tega tudi držimo, saj smo naslednik nekdanje Jugoslavije in imamo vse nasledstvene pravice. Avstriji se vedejo glede spoštovanja pogodbe zelo nelogično. To je pogodba, ki utemeljuje njihovo obstojnost, saj avstrijska država temelji na ADP. Ko gre za vprašanje slovenske manjšine, pravijo, da je pogodba, predvsem njen sedmi člen, izpolnjena. Koroška deželna vlada pa zdaj postavlja zahteve, tudi takšne, ki so bile urejene tudi z dvostransko pogodbo z Jugoslavijo. Po eni strani torej ni logično, da se sklicuješ na neko pogodbo in trdiš, da si jo izpolnil, po drugi strani pa terjaš od drugega partnerja nekaj, kar je ta pogodba resila.

Toda iz Avstrije prihajajo glasovi, da dokler ni rešeno vprašanje sukcesije, tudi ni rešeno vprašanje pravnih naslednikov ADP.

Sukcesija ni rešena zaradi denarnih stvari. Beograd oziroma ZRJ hoče dobiti zagotovilo, da je ona pravni naslednik nekdanje Jugoslavije, vsi drugi pa, da so se odcepili, kar bi imelo celo vrsto posledic. Čeprav je nekoč t. i. Badinterjeva komisija ugotovila, da je Jugoslavija razpadla in čeprav tudi sedanji šef komisije vztraja pri tem, da je Jugoslavija razpadla. Beograd še vedno vztraja pri svojem. Upamo lahko, da bodo na ZRJ pritisnili, saj imajo številne gospodarske težave, mednarodne banke jih ignorirajo itd.

Kaj bi se zgodilo, če bi se pravno nasledstvo priznalo samo ZRJ?

To bi povzročilo celo vrsto nerodnih posledic, ker bi potem postala vprašljiva cela vrsta nasledstvenih pravic, ki bi jih mi kot nasledstvena država imeli. Tega nikakor ne moremo priznati in tega ne bi priznale niti druge nekdanje republike.

Toda če bi do tega prišlo, bi bila najbrž vprašljiva tudi ADP?

Toda ta pogodba ni samo vprašanje odnosa do Jugoslavije. Na njej temelji avstrijska državnost, če je ne priznavajo, potem spodbkopljejo tudi svoje pravne temelje in potem bi morali iti na revizijo ADP, to pa bi morale storiti vse velesile, ki so jo podpisale, in še nekdo, ki bi predstavljal Jugoslavijo. Avstrijska državna pogodba je v veljavi ne glede na to, kdaj nas bodo v Beogradu priznali.

Brali smo lahko, da Moskva ni zainteresirana za revizijo ADP.

Moskva nima nobenega razloga za to, da bi se pogodba, ki jo je sama podpisala, kakorkoli spremenila. Moskva je celo bolj zainteresirana, da ta pogodba obstaja. Gre za avstrijsko nevtralnost in za vprašanje, ali bo Avstrija šla v Nato ali ne, ali bo nevtralna država ali ne. In ADP govori o nevtralnosti Avstrije. Tu so Rusi vsekakor zainteresirani za to, da se ADP ne spreminja.

Depozitar za ADP je Moskva. Ali je Slovenija že zamudila rok za notifikacijo?

Upam, da ne, saj ta stvar sama po

sebi stoji že, odkar je ADP podpisana, velja, odkar so jo potrdile velike sile in Jugoslavija kot sopolisnica.

Koliko so relevantne zahteve koroške deželne vlade, ki jih postavlja; od tega, da bi se morali odreči avnojskim načelom do zaprtja HE Krško.

Vprašanja elektrarn ne more postavljati, saj jih ima v neposredni

vljani, ki živijo v tujini. Ti pa dobijo enake pravice kot naši z denacionalizacijo. Ne avstrijski ali nemški državljani, ampak naši državljani.

Kako to, da je lahko Slovenija privolila, da ne veljajo več meddržavne pogodbe o dvolastnikih pa o kozularnih odnosih, maloobmejnem prometu, o mejnih prepustnicah, zaposlovanju v Avstriji, o prenosu blaga ... Torej je cel kup pogodb, ki ne veljajo več in za katere je Slovenija pristala, da se bo o njih pogovarjala.

Slovenija je resda pristala, da se bo o njih pogovarjala, vendar nimajo nič opraviti z ADP in s tem problemom, o katerem govorimo. To je vprašanje odnosa med dvema državama, ki ga lahko vedno sproti menjata, odvisno, ali to ustreza eni ali drugi ali obema. Razen v pogodbah, kjer gre za vprašanje meje. Morate upoštevati tudi to, da je

stopili v EZ. Mi smo odpravili 68. člen ustave, ki je vezal, da tujci niso smeli kupovati zemlje. Ta člen je parlament odpravil, zdaj je potreben še zakon, ki bo tudi prinesel zaščito za nas. Del Slovenije bo najbrž zaščiten pred prodajo tujcem, ne glede na to, ali bodo to prodajali kmetje ali kdo drug, in ne glede na to, ali bodo to zemljo kupovali Slovenci ali kdo drug.

Dolgo se ni govorilo o štajerskih Slovencih v Avstriji. Ali vzdrži hipoteza, da se o njih ni govorilo v zamenjo za naš molk o t. i. staroavstrijski manjšini? Zakaj so bili Prekmurci v Avstriji pozabljeni?

Oni so omenjeni v ADP in člen 7 velja tudi zanje. Je pa res, da jih štajerci nikoli niso priznavali, avstrijska štajerska deželna vlada se je vedno obnašala, kot da jih tam več ni. Zato so se vedli, kot da tega vprašanja ni. Dolgo časa smo jih zanemarjali tudi z naše strani, kar se pa zadnje čase vendarle spreminja. Mi je pa pripovedoval pokojni Zwitter, voditelj koroških Slovencev, da je šel svojčas na Štajersko, da bi z nekaterimi Slovenci govoril in z njihovo pomočjo ustanovil vsaj neko društvo. Avstrijske štajerske oblasti so ga ekspeditirale do meje s Koroško. Se pravi, s priložnostjo so ga odvedli nazaj v koroško deželo. Tako so se vedli do teh Slovencev. Zdj se tukaj nekaj spreminja, malo društveno delujejo, oglasili so se celo zgodovinarji. V Potni nastaja vsaj neko kulturno središče.

Ali sta se Peterle in prejšnji avstrijski premier dogovorila, da bo sta molčala o štajerskih Slovencih in Staroavstrijcih?

O tem nisem slišal. Po mojem mnenju bi bila to velika napaka, saj so pravice štajerskih Slovencev zagotovljene v ADP, torej bi nekaj dal za tisto, kar že imamo.

Toda Avstriji nikoli niso v celoti izpolnili sedmega člena ADP. Ali je bila napaka prejšnje države, da ni vztrajala pri tem?

Velike sile niso imele velikih interesov, Rusi so od Avstrije dobili odškodnino, celo denar, drugi pa nas tudi niso podpirali. Poleg tega pa je bil zopet neki odpor, kar se tiče dvojezičnosti in tabel - te so bile postavljene na celotnem območju Koroške. Nekoč jih je obiskal Krajski, pa so se njega nagnali. Desničarski, revizionistični koroški krogi so pač preprečili, da bi to dosegli, potem pa so dvojezični pristali na manjšem terenu, kot je zapisano v našem meddržavnem sporazumu.

Mislím, da dr. Nečak pripravljá študijo o manjšini. Kaj če on ugotovi, da pri nas ne obstajajo pogoji za priznanje te manjšine. Kaj se lahko zgodi z avstrijske strani?

Te raziskave so skupne. Nekaj, česar ne morejo trditi, je to, da je ta manjšina naravno postavljena, saj nima enega območja; nekaj jih je v

Mariboru, nekaj v Senju pa se v katerem mestu.

Bili naj bi na Kočevskem, nekoč pa tudi v Apaški dolini.

Iz Apaške doline so jih izselili. Toda pogledajte primer Češke. Čehi so izselili dva milijona Nemcev iz Češke. In Nemci niso postavljali

nobenega pogoja, da Češka ne more iti v EZ. Tako eni kot drugi so podpisali izjavo, da minule dogodke obžalujejo. Če imamo kje precedens, ga imamo pri Češki.

Kaj lahko v mednarodnih krogih povzročijo ti malo napeti odnosi med Avstrijo in Slovenijo?

Nekoliko so že pokvarili dobre odnose, ki so bili med Slovenijo in Avstrijo od osamosvojitve. Ampak zaenkrat ne moremo reči, da so vsi odnosi pokvarjeni na meddržavni bazi. Koroški deželni glavar, ki se je najbrž zavedal, da mora stvar prenesti na meddržavno raven, je zato predlagal sestanek z našo ambasadorico, kajti to bi bila že neka intervencija pri predstavnici sosednje države, in zato je prav, da ni šla na sestanek.

Kako pa vi kot diplomat z dolgoletnimi izkušnjami ocenjujete našo diplomacijo?

Sem član ministrovega sveta za zunanjo politiko, zato moram kritiko prihraniti za ta svet. Zagotovo je bilo marsikaj storjenega, bile pa so tudi napake. Nesporno je, da je bila napaka, ki jo je naredil Peterle, ko je pristal na Oglejski sporazum. Kajti ta je povzročil nekaj, kar je končno pripeljalo do spanskega kompromisa.

Tega sicer ni povzročil z izvedbo, ampak z nekim podpisom (v prispodobi: samo z oznako prve črke, saj ni bil podpisan akt) nekega papirja. Problemi so bili tudi zaradi menjave ministrov. Ne pravim, da smo naredili vse, kar bi lahko. Morda smo bili preveč usmerjeni v Nato in EZ, premalo pa smo morda naredili za medse-

dske odnose. Prva stvar za vsako diplomacijo so dobri odnosi s sosedi. Tudi s Hrvati je še vedno nerešen problem meje, problemi na Hotizi, na Razkrižju ... Kaj bi bilo potrebno storiti?

Prej ali slej se bodo pogodili. Saj veliko je že narejenega, toda gre počasi. V najslabšem primeru bi šli v arbitražo. Osnovno in temeljno vprašanje je morje. Če bi se o njem sporazumeli, potem bi bilo vprašanje Svete Gere rešeno, pa tudi vprašanja, ki so v Razkrižju in Hotizi. Vprašanje je morje. Tu je potrebno najti izhod, tako da bomo imeli izhod na morje, da pa Hrvati ne bodo čutili, da jim je bil odvzet teritorij.

Ali bi bilo pri določanju meje mogoče postavljati različne kriterije? Enkrat katastrofa, drugič ne. Če bi šli po katastrofi, bi bilo območje pri Hotizi najbrž Hrvaško.

To so še drugi stari katastri iz avstrijskih in madžarskih časov, saj v prejšnji državi to ni bilo pomembno. Cela vrsta ni rešena, ni rešeno vprašanje zemljišč, na katerih že desetletja stojijo hiše. To vprašanje je bilo popolnoma zanemarjeno. Meje prej nihče ni čutil, stvar se je začela zaostrovati šele zdaj. Tukaj ne bo vprašanje kriterijev, temveč sporazuma. Najbrž bomo neke mi popustili, neke Hrvati. Upam, da bodo skušali narediti neko pametno mejo, ki ne bo šla čez razne kmečke hiše ali kaj podobnega.

Toda najbrž bi bilo logično, da bi tam, kjer je reka, bila meja reka.

Toda reke so v preteklosti pogosto menjale svoje struge. Tudi Mura jo je. In verjetno je to tako tudi nastalo, da so bili prej na naši prekmurški strani, če ne drugo rokavi, in deloma so Madžari regulirali oziroma nasipali nasip, tako da je šla Mura bolj ali manj na drugo stran. Gotovo bi morali vztrajati, da je meja na reki. Toda najprej morajo biti rešeno vprašanje tistih območij, ki naj bi jih Hrvati pustili nam, Razkrižje, Hotiza. Po drugi strani imate Sveto Gero, ki jo bodo Hrvati najbrž dobili. Tukaj je tako: ti meni, jaz tebi, drugače ne gre.

Arbitražo je najbrž najslabša možnost.

Arbitražo je takrat, ko se državi o neki zadevi ne moreta sporazumeti. Če ne pride do nikakršnega sporazuma, potem je arbitražo tu, ki je navadno taka, da potem nobena ni zadovoljen, čeprav arbitražna komisija meni, da je dobra.

Kaj bi pomenilo, če bi Slovenija vztrajala pri tem, da meja s Hrvaško poteka tako, kot je potekala območje njenega nadzora na dan osamosvojitve?

To je eno od stališč. Slovenija je v glavnem pri tem vztrajala, Hrvati pa tega ne priznavajo, saj vztrajajo pri Sveti Geri, kjer je Slovenija takrat bila.

Kdaj pričakujete, da bo rešeno vprašanje meje s Hrvati?

Se ne tako hitro. Zaenkrat imajo oni sami kup problemov, tu je precedens - oni imajo jeziček pri Kočevski ki ga zahtevajo Črnogorci, ki pa ga potem morali zapustiti, zdaj priznavajo, da ga ne bodo oborožili. Vprašanje je bilo, ali ga bodo dali pa ne, in bo Boka Kotorska vrnila. To je bilo vprašanje teritorialnih meja. Nekaj podobnega je bilo potem v Piranskem zalivu. Če bi dala ozemlje oziroma ozemlja sploh ni treba dati. Saj mi kot država, ki mejni na morje, ne glede na to, ali se tam stika hrvaški in italijanski teritorij, imamo pravico do izhoda, vedno. Samo to je potem drugorazredno. Npr. vima nekatere posledice. Npr. vima jaško moraj javljati, ko greš čez to območje. Zato želimo sporazum, da smo v enem pasu popolnoma svesti, drugo pa je, kako bomo to rešili glede hrvaške suverenosti.

Ko gre za vprašanje Nata in Slovenije, kako ocenjujete našo uvrstitev?

Ne vidim nobene katastrofe. Ko gre za Nato, mislim, da smo celo preveč skoraj otroško pritiskali, da moramo priti v Nato in EZ. Taka lahka uređimo celo vrsto stvari, ki jih moramo urediti, prilagoditi vojsko Natovim standardom. Poleg tega, ko bomo postali člani Nata, bomo morali plačevati članarino, ki ni niska. Kdo naj bi nas sedaj napadel? In če ne, bi to kljub temu postalo mednarodno vprašanje, ko bi nas nekoč podprli proti napadalcu. Kajti temeljni sporazumi v Evropi so, da so meje vendarle nedotakljive in da se ne spreminjajo. Vsak, ki bi poskušal našo mejo spremeniti, bi trčil na te osnovne evropske sporazume.

Toda tudi tri kandidatke svoje vske nimajo povsem prilagojene. Madžari so jim že prej dajali na voljo svoja letališča za intervencije v Bosni. Oni so računali, da bodo za članarino plačali 20 milijonov, bolj pa jih je skrbelo, da morajo prilagoditi letalstvo in druge rodove vojske, to pa stane milijarde. Zato ni tako zelo nujno, če se bomo počasi prilagodili na prilagoditve. Mislim, da je bolj pomembno, da pridemo v EZ, čeprav nas bo to tudi precej nemirila, saj je potrebno prilagoditi celo vrsto naših standardov.

bližini na Slovaškem. Pri sprejemanju v EZ nihče ne postavlja teh pogojev, tudi za Češko ne. To so že kaprice Korošcev. Ampak glede Korošcev je potrebno vso stvar gledati tudi z notranjepolitičnega zornega kota. So pred volitvami in posebno dve stranki, Haiderjevi svobodnjaki in Ljudska stranka, poskušata pridobiti čim več desnih volivcev, tistih prejšnjih, večno večrajšnjih, ki vsako leto zborujejo in postavljajo take pogoje. V Slovincih vidijo prastrah za Koroško samostojnost in svobodo. In to je en razlog. Dokler je to na liniji dežele, se mi ne moremo meddržavno pogovarjati, drugo pa bi bilo, če bi tudi avstrijska vlada karkoli postavila. Zaenkrat se avstrijska vlada drži ob strani in ne sprejema teh njihovih zahtev. Nekaj drugega pa je vprašanje t. i. staroavstrijske manjšine. Tukaj so se naši odločili, da strokovnjaki proučijo najprej to vprašanje in bomo videli, kaj bodo ugotovili. Dejstvo je, da ta manjšina ni nikjer avtohtona, nikjer ne obstaja tako kot italijanska ali madžarska, temveč je razkropljena po maloštevilnih krajih. Oni imajo društva, za to imajo vse pravice, saj jim to dovoljuje tudi naša ustava. Nekaj drugega pa je potem priznanje pravice, kot jo imajo priznane manjšine. In potem je celo neki koroški deželni svetnik skočil na ta vlak in zahteval, da bi morala biti v 60 naših vaseh dvojezičnost. Se pravi, na vsakega Nemca ali Staroavstrijca bi morali vsi drugi Slovenci priznavati dvojezičnost. To so že takšne stvari, ki niso resne. Upam, da se bo iz tega vseeno izcimilo kaj resnega.

Kolikor bi imeli ti t. i. Staroavstrijci zahteve po vnitvi premoženja, je to v bistvu urejeno z meddržavno pogodbo z Avstrijo.

Glede premoženja je rešeno. O tem se več ne bomo pogovarjali. Drugo vprašanje pa so naši drža-

Uredništvo: Irma Benko (direktorica), Janez Votek (odgovorni urednik), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Aleksandra Rituper, Bernarda Balazic-Peček, Anna Potočnik, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Mauček, Štefan Sobočan (novinarji), Nataša Juhnov, Jurij Zauneker (fotograf), Nevenka Emri (lektorica), Ksenija Šömen (tehnična urednica), Robert J. Kovač (računalniški prelom). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Ulica arm. Novaka 13, tel. št.: 31 998 (naročniška služba), n. c. 31 960, 33 019 (novinarji Vestnika), Venera (trženje) 33 015, št. telefaksa 32 175. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Naročnina za III. trimesečje 1997 je 2.350,00 SIT, za naročnike v tujini: 51900-603-30005, devizni račun pri Abanki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512. Tisk: Podjetje za usposabljanje invalidov SET Vevče. Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje št. 16/IB z dne 30. 1. 1992 se šteje tednik Vestnik med proizvajalci informativnega značaja iz 13. točke tarife številke 3, za katere se plačuje pet-odstotni davek od prometa proizvajalca. Elektronska pošta: vestnik@eunet.si. WWW stran: http://www.p-inf.si.

VESTNIK
Izdaja:
Podjetje za informiranje
Murska Sobota

ni 150 DEM letno, izvod v kolportuži pa 190,00 SIT. Tekoči račun pri Agenciji RS za PPNi Murska Sobota: 51900-603-30005, devizni račun pri Abanki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512. Tisk: Podjetje za usposabljanje invalidov SET Vevče. Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje št. 16/IB z dne 30. 1. 1992 se šteje tednik Vestnik med proizvajalci informativnega značaja iz 13. točke tarife številke 3, za katere se plačuje pet-odstotni davek od prometa proizvajalca. Elektronska pošta: vestnik@eunet.si. WWW stran: http://www.p-inf.si.

Osem vprašanj za osmerico veličastnih

Ko so v novinarsko središče v Cankarjevem domu začeli prihajati kandidati za predsednika, je bilo že bolj ali manj jasno, kdo je končni in nepreklicni zmagovalec - V zasedbi, kot so nastopili na teh volitvah, so nastopili zadnjič: Kučan namreč leta 2002 ne bo več kandidiral - Ob spektakularnosti dogodka smo samo za vas vsakemu postavili eno vprašanje

Ali današnji rezultat pomeni, da Slovenci še nismo pripravljeni na spravo?

Franc Miklavčič: Slovenci imajo rajši delitev, svojčas liberalni vs. klerikalci, v tem petinštedesetletnem režimu, recimo da je malo bolj literarno izrazim, partija in pa neka molčeča opozicija in sedaj pa zopet neki ultra desničarji, kontra nekemu širšemu bloku, ki želi spravo med Slovenci. Zanimivo je, to je ugovoril naš pokojni dr. Trstenjak, ki je bil tudi podpisnik za ustanovitev naše stranke, je v neki knjigi napisal, da so Slovenci zelo podjetni, sposobni itd., ampak imajo eno slabo lastnost, in to je slovenska sprtost. In ta se je zopet pokazala in se zopet kaže in jaz se bojim, da te prve točke mojega programa, narodne sprave, še dolgo ne bo oziroma narodne sprave sploh ne bo, dokler ne izumrejo neke generacije, najmanj dve, torej čez 30, 40 let.

Koliko je na rezultate pomeni, da Slovencem udbomafija všeč?

Marjan Poljšak: Ne, to gotovo ne. Pomeni pa, da ljudje ne razumejo in ne razumejo, da boomafija je, čeprav jih tepe. To pomeni, da se bo relativno kmalu sedanja novokapitalistična elita in da bodo delavci še na slabšem in še bolj izkoriščani. Gotovo je polovica volivcev Milana Kučana takih, ki so socialno prizadeti, pa ne razumejo, kaj se jim prizadeti.

Kako pojasnjujete, da ste najmanj glasov dobili ravno v volilni enoti, kjer ste rojeni?

Tone Peršak: V tej volilni enoti je rojen tudi dosedanj predsednik, ki je v tej volilni enoti dobil najbrž daleč največ glasov. Predvidevam, da so tudi vsi drugi kandidati dobili v tej enoti manj glasov kot v kakšni drugi.

Koliko je na vaš rezultat vplivala odločitev SDS in SKD, da sta zbirali po svoji mreži glasove za mag. Cerarja?

Dr. Jožef Bernik: Mislim, da ne prav dosti. Ne vem, nisem informiran, koliko je bilo tega. Ne verjamem, da bi bil rezultat drugačen. Zadovoljen sem s svojim rezultatom, saj sem prišel z nič

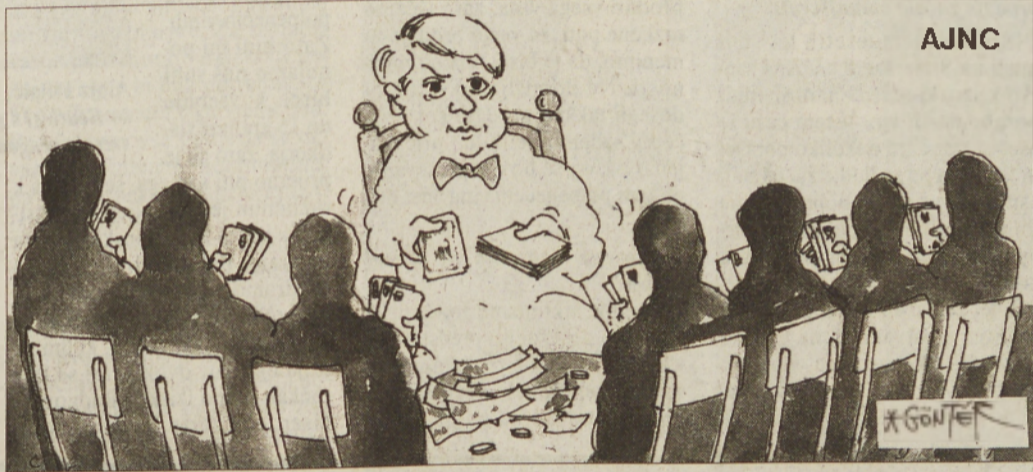
tiste, ki ne glasujejo zate. Srečen sem zaradi rezultata, kakršen je bil na prekmurskih voliščih, tako z udeležbo kot tudi z glasovi, hvala vsem za zaupanje in upam, da se ne bom izneveril.

Ali mislite, da ste v tem predvolilnem boju dobro opravili nalogo branilca vladne politike?

Dr. Bogomir Kovač: Glejte, kot kritičen človek sem bil nekje tukaj vedno v precepu in delno sem takšno kritično vlogo ohranil tudi tukaj. Skratka, določene stvari sem branil, določenih pa nisem branil tako, kot so to nekateri pričakovali. V bistvu ste imeli zelo nevhvalno vlogo... O tem ni dvoma, konec koncev je to bila ena od funkcij, gledanje, da ne bi prišlo preveč gnojnice v to korito, konec koncev tudi ti rezultati vlade niso tako slabi.

Dr. Pečjak je ocenil, da ste v času predvolilne kampanje paranooidno delovali...

Marjan Cerar: Imel sem zelo natančno načrtovano, kontrolirano kampanjo, to ni bilo tako, kot je govoril Pečjak, da sem včasih

Radenska z dobičkom Za dividende in razvoj

Združitev družb Jeruzalem in Naravnega zdravilišča Radenci - Samostojno v graditev teniške hale - Negotovost v R & S - Končno odpiranje hrvaškega trga

Prava Radenske je v torek, 25. novembra, pripravila tradicionalno novinarsko konferenco, da bi medije seznanili z nekaterimi pomembnimi poslovnimi odločitvami. Vsekakor je razveseljavajoč podatek za vse delavce, da so v devetih mesecih dosegli za 2 odstotka večji dobiček kot v enakem lanskem letu, in sicer 735 milijonov tolarjev. Tržni delež pri prodaji pijač se jim neprestano povečuje, z mineralno vodo so dosegli 87-odstotni delež, tržni delež ledenih čajev pa se je povečal z osem na dvajset odstotkov.

Del dobička bo namenjen za dividende, del pa za razvoj. Vse namreč že pripravljeno za graditvo v Banovskih toplicah (kjer se vedno ni začel graditi njegova dela apartmajskega narave), saj naj bi končno celostno predelali kuhinjo, restavracijo in recepcijo, v Radencih pa bodo temeljito obnavljali zdravilišni dom (postal naj bi »družinski dom«) ter vhod v Radin. V Banovskih toplicah pa bodo v prihodnosti ena novica: od 1. januarja naj bi bili družbi Jeruzalem

in Naravno zdravilišče Radenci združeni, hotel na Jeruzalemu bo dan v najem, Banovske toplice pa bodo postale profitni center znotraj Zdravilišča Radenci.

S sporazumom med Slovenijo in Hrvaško se bo za Radensko povečalo šest letih ponovno odprl hrvaški trg, seveda pa bodo morali prej kar precej sredstev vložiti v propagando in temeljito obdelavo trga. Z dobavo zadostnih količin pijač na »novem trgu« ne bi smelo biti težav, kajti v polnilnici prav te dni končujejo montažo nove polnilne linije zmogljivosti od 8 do 14 tisoč steklenic na uro; naložba je vredna 6 milijonov mark. Kar 12 milijonov mark pa je vredna nova naložba v Terme Radence, s katero so pridobili dodatni program za sprostitev gostov: dve novi finski savni, turško kopel, infrardečo savno, solarij, sprostitveni stol, počivalnice, masaže, whirlpola s topljo in hladno vodo ter zeliščno savno v brunarici.

Ali današnji rezultat pomeni, da Slovenci udbomafija všeč?

Marjan Poljšak: Ne, to gotovo ne. Pomeni pa, da ljudje ne razumejo in ne razumejo, da boomafija je, čeprav jih tepe. To pomeni, da se bo relativno kmalu sedanja novokapitalistična elita in da bodo delavci še na slabšem in še bolj izkoriščani. Gotovo je polovica volivcev Milana Kučana takih, ki so socialno prizadeti, pa ne razumejo, kaj se jim prizadeti.

na skoraj deset odstotkov, in to je razmeroma dobro, zlasti v položaju, ko so mnogi še nerazpoloženi do Slovencev po svetu, kar je sicer zelo žalostno, vendar mislim, da sem nekaj naredil v tem smislu, da sem lahko dokazal, da Slovenci po svetu smo, da delamo za Slovenijo in da ta status drugovrstnega državljanstva, ki se nam ga včasih kaže, ni pravičen in nameravam narediti vse, da se bo to spremenilo.

Pravijo: kogar ni porazil poraz, ga bo porazila zmaga. Trivialna izpeljava: pri vas se to očitno ni zgodilo.

Milan Kučan: Veste, jaz imam dolgo izkušnjo in vem, da so zmage na volitvah predvsem obveznost in zaveza za volivce, za tiste, ki glasujejo zate, in tudi za

deloval paranooidno, to je bilo vse rezultat natančnih raziskav in predvidevanj mojega volilnega štaba. Jaz sem sposoben, ker nimam nobenega strahu pred nastopanjem - v mladih letih sem bil tudi igralec - menjati stil obnašanja, način govora, vse to je bilo kontrolirano in tako dozirano. Med kampanjo sem bil tudi zastrupljen. Po posvetovanju s celim štabom zdravnikov je videti, da ta kontinuiteta tudi zastruplja, če ji gre za nohte. Na neki način sem bil počaščen, da so me odstranili kot najbolj nevarnega komunistični slovenski nomenklaturi, in to se je tudi potrdilo. Bom pa poiskal krivca. So razne metode in jih bom uporabil.

A. POTOČNIK

Delavnica o strategiji razvoja kmetijstva v Pomurju

V kmetijstvu so slabosti in tudi prednosti

Kmetijska razvojna strategija je le del krovnega projekta o strategiji gospodarskega razvoja v Pomurju

Ugotoviti, kakšno je mesto pomurskega kmetijstva v slovenskem kmetijstvu, je cilj pomurske kmetijske razvojne strategije, ki jo pripravljajo v okviru krovnega projekta Strategija razvoja Pomurja. Projekt, za katerega so izbrali interdisciplinarni pristop, že nekaj časa pripravljajo pod okriljem območne gospodarske zbornice, v pripravo so pritegnili širok krog strokovnjakov iz pokrajine ob Muri in tudi zunaj nje, poleg kmetijstva pa so v krovnji projekt vključili še podjetništvo, turizem in kadre. Na zadnji delavnici Strategija razvoja kmetijstva v Pomurju, ki so jo pripravili v vinogradniškem domu v Ivanovcih, so z izmenjavo mnenj in delom v skupinah najprej skušali opredeliti stanje in probleme pomurskega kmetijstva ter določiti cilje in ukrepe, ki so potrebni za njihovo uresničenje.

Iz analize stanja pomurskega kmetijstva je mogoče razbrati, da so v njem številne slabosti, ki zaviralno vplivajo na izboljšanje stanja v tej gospodarski panogi, ki je še vedno življenjskega pomena za dober del prebivalstva na tem območju. Med največjimi slabostmi so vsekakor neugodna posestna in starostna struktura naših kmetij, nizka izobrazbenost kmečkega prebivalstva ter nepripravljenost na prestrukturiranje, saj ljudje niso pripravljeni prevzemati tveganj. Ob slabostih pa so tudi nekatere prednosti, ki jih ne kaže zanemarjati in na njih je treba graditi razvoj kmetijstva. Naravno okolje je v

Pomurju sorazmerno ohranjeno, med ljudmi je še vedno pripravljeno za delo v kmetijstvu, vendar je za to potrebno zagotoviti ustrezne razmere. Ob vseh prednostih se namreč pojavljajo tudi nevarnosti, saj bo ob uvajanju tržnega gospodarstva veliko kmetij propadlo, ljudje bodo kmetijsko pridelavo začeli opuščati, zmanjševale pa se bodo tudi kmetijske površine. Slednje ne bo le posledica zaraščanja letih, pač pa se bodo zmanjševale tudi na račun gradnje novih infrastrukturnih objektov.

Ukrepati je torej potrebno, še preden bo prepozno, pri tem pa se morajo Pomurci opreti predv-

Popravek!

V prejšnji številki Vestnika je prišlo v prispevku Kazniva dejanja so bila, so in bodo do neljube napake, kjer smo tisočake tolarjev spremenili v milijone. Pravilno se glasj takole: »Občina, bolj rečeno župan, naj bi iz proračuna namenil od 54 do 57 tisoč tolarjev.« Torej ne 54 do 57 milijonov tolarjev, kot sem zapisala. Županu Janku Hlabu in prizadejim se za napako opravičujem. ANRR

V Gornji Radgoni kaprice pred dobrinami? Zadnji rok je 28. novembra

Roki za financiranje in sofinanciranje gradnje kanalizacijskega sistema in čistilne naprave v Gornji Radgoni se počasi iztekajo, stališča o tem pa postajajo vedno bolj nejasna

Zapletlo pa se je pri tem, da konec koncev iz povedanega, rednih in izrednih seja, nikomur več ni jasno, kakšni občinski akti morajo biti sprejeti, da bo občina dobila že zagotovljena sredstva iz države ter od Evropske zveze iz programa Phare. Medtem ko je občinski svet prepričan, da je dovolj le sklep, da bodo sredstva iz občinskega proračuna zagotovili, pa je župan mnenja, da mora biti za sofinanciranje potrjen zaključni račun za lansko leto in proračun za letošnje leto, kjer so natančno definirane postavke, od kod se bo projekt financiral. Srečanja med županom in svetniki so tako v začaranem krogu.

Občinski svet je tako na izredni seji sprejel sklep, s katerim nepreklicno sprejema obveznost, da zagotovi sredstva za obvezni delež Občine Gornja Radgona pri izvajanju programa Phare, čezmejno sodelovanje, za sofinanciranje Pharovskega projekta čistilne naprave v Gornji Radgoni in da za te namene zagotavlja sredstva iz proračuna občine za leto 1997 v višini 592 tisoč 520 ECU-jev oziroma tolarso vrednost, ki znaša okoli 108 milijonov tolarjev. Bojana Omerzel, vodja projekta za čezmejno sodelovanje SLO/A, je ob tem povedala, da je za njih, torej za Bruselj, dovolj takšen sklep, poleg tega pa morajo dobiti še županov podpis pogodbe z izvajalci del, ki so bili izbrani že aprila. Župan je pogodbo že dobil, do petka, 28. novembra, ko poteče resnično zadnji rok, pa bi moral pogodbo podpisati.

Županova verzija je namreč drugačna, prizadeva si, da bi bila v proračunu natančno določena postavka, od kod bi se sredstva za ta obsežen in več let trajajoč projekt jemala. Tako zahtevajo tudi na Ministrstvu za okolje in prostor, kjer so jim že odobrili 50 milijonov tolarjev, ki jih bo občina dobila, če bo sprejela proračun s postavko za financiranje kanalizacijskega sistema. Svetniki so to postavko, ki jo je predvidel župan, predvideli za druge namene, sredstva za ta projekt pa bi po vzgladu integralnega proračuna vzeli iz obstoječe vsote. Pri tem so ciljali predvsem na sredstva iz stanovanjskega sklada, ki bi jih uporabili za likvidnostno pokritje. Župan je stanovanjski sektor pri MOP-u zaprosil za mnenje o tem, tam pa premoščanju sredstev nasprotujejo, saj so mnenja, da je nesprejemljivo, da se sredstva od prodaje stanovanj, najemnin, predvsem pa namenska sredstva porabijo za nestanovanjske namene.

Župan Miha Vodenik še vedno vztraja, da se z določeno postavko opredeli denar za ta projekt, s tem pa bi si zagotovil denar, da bi lahko podpisal pogodbo z izvajalcem. Oprijema pa se tudi člena, ki nasprotuje, da bi se namenska stanovanjska sredstva rabila za kanalizacijsko omrežje. Ker pa so svetniki drugačnega mnenja, ne želi podpisati pogodbe, ki v občinskem proračunu ne bi imela jasno definirane kritja.

Tako je 28. november zadnji dan, ko bo župan s podpisom pogodbe zagotovil sredstva iz programa Phare, v nasprotnem primeru pa bodo morali sredstva, namenjena za Gornjo Radgono, vrniti v Bruselj. Posledice zavračanja (časa so imeli dve leti) pa niso samo v tem, da bodo Radgončani ostali brez teh sredstev, prepozno je namreč, da bi se sredstva preusmerila v kakšno drugo občino, ki meji na Avstrijo. Prav gotovo pa si bodo pridobili še kakšno negativno točko pri nadaljnjih programih, kjer bodo morebiti imeli možnosti za sofinanciranje.

A. NANA RITUPER RODEŽ

za oblikovanje pomurske kmetijske razvojne strategije.

Ob že znanih in že tolikokrat ponovljenih ugotovitvah tokrat postavljajo v ospredje še nekatere ukrepe, ki bodo nujni za izboljšanje stanja v kmetijstvu. Ob tem mislijo predvsem na ustrezno združno organiziranost, saj je nesporno, da je večina sedanjih zadrug v krizi. Seveda bo potrebno prihodnjo združno organiziranost prilagoditi razmeram časa, za oblike združne organiziranosti pa naj se odločajo člani teh zadrug sami in jim ne smejo biti vsiljene. Tudi izobraževanju kmetijcev bo treba nameniti posebno skrb, pri tem pa nimajo v mislih zgolj ustanavljanja oddelkov višjih ali visokih šol, pač pa tudi druge izobraževalne oblike in prav Vinogradniški center v Ivanovcih bi lahko postal takšno izobraževalno središče za kmetijce. Zanimljivo tudi ni ideja o ustanovitvi promocijsko-informativnega centra in potrebna bo takšna politika, ki bo povezovalno vplivala na razvoj pokrajine. Razvoj pokrajine namreč ne more biti le naloga kmetijstva, turizma ali katere koli druge gospodarske panoge, pač pa skupna skrb vseh in vsakega.

LUDVIK KOVAČ

Seja vlade

Bitka za mobilno telefonijo v Sloveniji

Glavno merilo za koncesijo za mobilno telefonijo naj bi bila hitrost in obseg pokrivanja - Športne objekte ne bo olastnila država, večji naj bodo občinski, manjši klubski

Slovenska vlada je sprejela predlog javnega razpisa za dodelitev dveh koncesij za uporabo radiofrekvenčnega spektra za storitve mobilne telefonije GSM. Razpis je bil objavljen v Uradnem listu, ponudniki pa bodo imeli nato 90 dni časa za prijavo. Ponudbe bo ocenila sedemčlanska komisija, ki ji predseduje direktor vladne službe za zakonodajo Lojze Janko, in poročilo v 90 dneh predloži vladi v sprejem. Je na novinarski konferenci po seji vlade povedal državni sekretar na ministrstvu za promet in zveze Miro Rozman. Rok, do kdaj mora vlada predlagana ponudnika potrditi, pa ni določen. Kot najnižjo možno koncesijsko dajatev za opravljanje storitev mobilne telefonije je vlada določila znesek 17 milijonov tolarjev, poleg tega pa bosta morala koncesionarja odšteti še po en odstotek od letnega prihodka. Vlada bo pri izbiri najugodnejših ponudnikov kot najpomembnejša merila upoštevala hitrost in obseg pokrivanja, višino koncesijske dajatev, višino cen za ponujene storitve, tehnološko in kadrovske opremljenosti kandidata ter narodni in gospodarski učinek. S temi storitvami se ukvarja je Mobitel, ki se mora prav tako prijaviti na razpis, je povedal Miro Rozman. Pri presojanju najugodnejših ponudnikov bo Mobitel obravnavan enakopravno, ima pa seveda določeno prednost, saj se s to dejavnostjo ukvarja že dlje časa. V primeru, da bo Mobitel izbran, bo moral plačati koncesijo tudi za nazaj. Če bo koncesijo pridobil konzorcij podjetij, bo moral v 60 dneh registrirati gospodarsko družbo, ki bo prevzela tudi omenjeno koncesijo.

Proti azbestu

Slovenska vlada je na zadnji seji sprejela uredbo o emisiji azbesta v zrak in pri odvajanju odpadnih voda. Uredba je poseben predpis, ki za določene vrste naprav oziroma tehnologij v zvezi z emisijo azbesta določa posebne in dodatne zahteve. Le-te se nanašajo na mejne vrednosti snovi v odpadnih plinih in v odpadnih vodah ter na način vrednotenja in ugotavljanja čezmernega onesnaževanja okolja z azbestom. Splošne zahteve, ki veljajo za vse vire onesnaževanja, so namreč že določene v uredbi o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja in uredbi o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda iz virov onesnaževanja. Pri pripravi uredbe so upoštevali smernico EZ o preprečevanju in zmanjševanju okolja z azbestom.

Slovenska vlada je tudi pooblastila ministra za okolje in prostor dr. Pavla Gantarja, da v njenem imenu podpiše projektni dokument za financiranje izdelave prvega nacionalnega poročila, ki ga je Slovenija dolžna izdelati kot pogodbenica okvirne konvencije ZN o spremembi podnebja. Kot država z gospodarstvom v prehodu je za izdelavo prvega poročila, ki ga že pripravljajo, upravičena do finančne pomoči iz globalnega sklada za okolje v višini 345.500 ameriških dolarjev. Vsota je med drugim namenjena za izdelavo posameznih poglavij poročila, kot so katastrofi emisij in ponorov toplogrelnih plinov, ukrepi za zmanjšanje teh emisij, ocena ranljivosti ekosistemov in ukrepi za prilagoditev na spremembo podnebja. Nadzorni odbor za izdelavo tega poročila bo novoustanovljen Slovenski komite za vprašanja spremembe podnebja. Nosilec projekta bo ministrstvo za okolje in prostor, izvajalec pa Hidrometeorološki zavod.

Država je vedno bolj bogata

Vlada je sprejela poročilo o finančnem premoženju, ki ga je upravljal v obdobju od leta 1993 do 1996. Kot je povedala državna podsekretarka Lucija Gregorčič, se je v tem obdobju knjigovodska vrednost finančnega premoženja, ki ga upravlja vlada, povečala od 1.375 milijard tolarjev na skoraj 2000 milijard tolarjev, vendar v to vsoto niso vključene terjatve iz naslova neplačanih davkov in prispevkov, katerih izterjava je v pristojnosti agencije za plačilni promet. Konec lanskega leta je imela Slovenija 46 odstotkov finančnega premoženja v javnih podjetjih, 24 odstotkov v državnih skladih, 14 odstotkov v javnih zavodih, 6 odstotkov v pravnomočno še vedno družbenih podjetjih, 5 odstotkov v delniških družbah, 3 odstotke v bankah, po manj kot odstotek pa v državnih agencijah, zavarovalnicah, družbah z omejeno odgovornostjo in nevladnih organizacijah. Od tega premoženja ima tržno vrednost 65 odstotkov državnega premoženja, ki naj bi ga namenili za pokritje privatizacijskega prepada. Koliko je to v tolarjih, pa Gregorčičeva ni hotela povedati.

Športni objekti

v roke društvom in klubom

Državni sekretar za šport Janko Strel je povedal, da je vlada obravnavala predlog zakona o športu, ki gre v tretjo parlamentarno obravnavo. Po oktobrski razpravi v parlamentu je vsebina zakona dopolnjena, bil pa naj bi še bolj naklonjen športu in športnikom. Bistvo zakona vsebinsko opredeljuje naslednja področja: nacionalni športni program, letni program športa, ki predstavlja realizacijo nacionalnega programa na ravni države in lokalnih skupnosti, izvajalce letnih programov, postopek za sprejem letnih programov, športni objekti, športni zavodi, strokovni delavci v športu, zasebno delo v športu, športnik in vrhunski športnik, zdravstveno varstvo športnikov, športne prireditve, inspekcija v športu, informatika v športu.

Vlada je med drugim zavzela stališče, da država ne bo uveljavljala lastninske pravice nad športnimi objekti, ki naj bi jih bilo v Sloveniji okoli tisoč. Lastniki večjih športnih objektov naj bi bile izključno občine in mesta, objekti, katerih vrednost ne presega 10 milijonov tolarjev in so družbena lastnina, pa lahko postanejo lastnina društev, ki so jih do sedaj upravljal, seveda če bodo potem to lastnino tudi vzdrževali.

Direktorica vladnega urada za informiranje Marta Kos je poudarila, da vlada vztraja pri dosedanjem predlogu varčevalnega svežnja, ki bo temelj za pripravo državnega proračuna za prihodnje leto. O njem je vlada razpravljala v ponedeljek popoldne. Kosova je dodala, da bo varčevalni sveženj v veljavi, če morda kdo drug ne bo pripravil drugega. Pri tem ni omenila, da varčevalnega svežnja ne more pripraviti noben drug razen vlade, ki je tudi odgovorna za finančno poslovanje države.

MARJAN HORVAT

Bo radgonski biser ponovno osvojil tržišče?

Pivske navade se spreminjajo

V najboljših časih so v Radgonski kleti prodali skoraj milijon steklenic polpenečega vina

Tako kot so Beatlesi s pesmijo »Pridi, pridi« v šestdesetih letih vznemirili svet, tako je v tem času prišel na trg tudi radgonski biser, ki je požel navdušenje ljubiteljev vin. Vrhunec prodaje te pijače so v Radgonski kleti dosegli okoli leta 1970, nakar je povpraševanje po njej začelo upadati, v podjetju so zdaj ponovno začeli razmišljati, kako povrniti radgonskemu biseru nekdanji sloves in spodbuditi zanj zanimanje med porabniki. V zadnjem času so zato vse aktivnosti usmerili v promocijo te pijače, ki so ji nekoliko spremenili okus, po besedah Alojza Filipiča, enologa Radgonske kleti, pa pričakujejo, da rezultati ne bodo izostali.

V najboljših časih ste prodali blizu milijon steklenic radgonskega bisera?

To je bilo okoli leta 1970, ko smo dosegli rekordno prodajo, moram pa reči, da je popularnost tega našega polpenečega vina trajala kar nekaj let. Žal je imela ta naša pijača takrat le en okus, saj se je s 40 grami ostanka sladkorja biser uvrščal med polsladka vina.

Kakšni so bili vzroki, da se je prodaja začela zmanjševati?

Sredi sedemdesetih let smo imeli na Štajerskem splošno vinskno krizo, ki seveda ni obšla tudi porabe naših vin. V tem času je osebni standard nekoliko porasel in kaže, da so se ljudje začeli bolj usmerjati na druge dobrine in ne toliko na dobrine na mizi. Spreminjati pa se je začela tudi pivska kultura, saj smo konec sedemdesetih let že začeli z različnimi posebnimi trgovinami in na trgu so se pojavila kakovostna vina teh trgovcev. Se je pa v tem času začelo povečevati tudi zanimanje za

penača vina, ki traja še danes, kar nenazadnje potrjuje povpraševanje po naših peninah.

Zakaj ste zdaj začeli ponovno razmišljati o uveljavitvi radgonskega bisera?

Pivske navade se spreminjajo in tako moramo trgu vedno ponuditi kaj novega. So nas pa k ponovni uveljavitvi bisera spodbudile tudi razmere, saj se že dve leti srečujemo z bogatima vinskima letinama in vinarjem ne bo lahko prodati vsega vina, zato iščemo različne poti za večjo prodajo in menimo, da je biser ena od možnosti. Ne domišljamo si, da bi dosegli takšno prodajo kot v začetku sedemdesetih let, pričakujemo pa, da se bo povpraševanje po tem polpenečem vinu spet dvignilo.

Za dosega tega cilja ste precej aktivni.

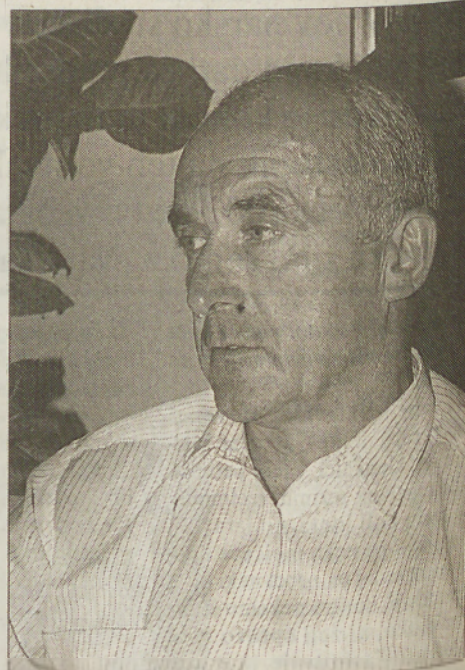
Pred kratkim smo imeli prvo nekoliko obsežnejšo predstavitev v Gornji Radgoni, podobno predstavitev smo imeli v Murski Soboti, pripravljamo pa jih tudi v

drugih slovenskih mestih. Ob teh večjih predstavitvah ne bomo zamenjali tudi manjših, v posameznih lokalnih in za manjše družbe, seveda je za po treben čas. Minili bodo meseci in leta, da se bo biser ponovno uveljavil.

Kaj ponujate?

Današnja pivska kultura se pozitivno razvija in opažamo, da ljudje vse bolj povprašujejo po suhih penicinih in polpenečih vinih. Zato tudi mi ponujamo naš suhi biser, ki vsebuje do 15 gramov sladkorja, zato ga je

prijetno piti samega, še bolj pa k različnim jedem. Njegova prečiščena izvirna iz romanskega sveta serviranja polpenečih vin, zato ga serviramo v posebnih ročkah in kozarcih. Serviranje v ročkah je namenjeno zlasti tistim, ki jim ne prija ogljikov dvokis, saj se ta v ročkah delno iziskri. Radgonski biser je iz sorte rizvanec, ki je

Alojz Filipič, enolog Radgonske kleti: V letih, ko so Beatlesi s svojo pesmijo Pridi, pridi vznemirili svet, je radgonski biser osvojil tržišče.

prijetno lahko in aromatično vino, kadar ima premalo svežine, pa mu dodamo še laski citring ali šipon. Tudi cenovno je biser sprejemljiv, saj spada med tista naša ustekleničena vina, ki so ranljivejša, zato bodo slovenski ljubitelji gotovo posegali po njem.

LUDVIK KOVAČ

Problemi okrog dolgovaškega mejnega prehoda še lep čas ne bodo rešeni

»V naši državi lahko svoje zahteve dosežeš le s silo«

Od povabljenih ministrov in poslancev se nobeden ni udeležil sestanka

Mnogo hrupa za nič oziroma za skoraj nič bi lahko rekli za četrtkov sestank, ki ga je sklical župan Jožef Kocon prejšnji teden v lendavskem gradu, obravnavali pa naj bi problematiko mejnega prehoda Dolga vas/Redics. Povabljeni so bili ministri: Mirko Bandelj, Mitja Gaspari, Anton Bergauer, Pavle Gantar ter prekmurski poslanci v državnem zboru Ciril Pucko, Maria Pozsonc in Andrej Gerenčar, vendar se nobeden od njih sestanka ni udeležil.

Namesto tega so poslali le peščico svojih namestnikov in državnega sekretarja iz ministrstva za okolje in prostor Karla Vidmarja, iz finančnega ministrstva pa ni bilo prav nikoogar, kar je bil očiten dokaz prebivalcem Dolge vasi, da njihovi problemi pri naši vladi ne zavzemajo vidnejšega mesta. To je potrdil s svojo razlago tudi Danče Pohar iz vladnega servisa skupnih služb, ki je povedal, da ima Slovenija 146 mednarodnih mejnih prehodov, od tega jih je 28 na meji s Hrvaško, kjer naj bi bile razmere prav tako kritične. Še posebno na mejnem prehodu Obrežje. Dodal je, da so projektne dokumentacije za nekatere projekte na dolgovaškem prehodu - kot je npr. razširitev objektov za potrebe policije, carine in drugih služb - že v postopku, vendar se dela prav gotovo ne bodo začela pred letom 1999. To pa ni bilo tisto, kar so želeli slišati domačini, ki jih najbolj skrbijo ne-skončne kolone tovornjakov, ki se vsak dan valijo skozi Dolgo vas in njenim prebivalcem onemogočajo normalno življenje. »Smiselnost dolgovaškega prehoda se postavlja pod vprašaj zaradi dogovora z Madžari, da bo vodila nova avtocesta do mejnega prehoda Pince, zato si Slovenija ne more dovoliti, da bi šla v Dolgi vasi v neke velike projekte in jih potem za nekaj let spet rušila. Ne morete reči, da na prehodu Dolga vas ni bilo ničesar narejenega, saj je država navsezadnje v te projekte vložila veliko denarja,« je povedal Danče Pohar, Karel Vidmar pa je pojasnil, da se lahko stvari precej zapletejo in zavlečejo, če samo eden od prebivalcev ne bi želel prodati svojega zemljišča. Predsednik krajevne skupnosti Dolga vas Jože Litrop je bil ogorčen nad takšnimi od-

govori: »Če vse skupaj seštejem, lahko pridem do ugotovitve, da se do leta 2000 ne bo nič premaknilo, do takrat pa je še daleč glede na čas, mobil zaradi kolone tovornjakov sploh ne bo mogel zapeljati na hišno dvorišče ali če bo izbruhnil požar in se bo enako zgodilo z gasilskim avtomobilom.« Na njegove besede se je navezal župan Jožef Kocon: »Vedno se zatakne pri denarju. Zgradiš en rondo okoli Ljubljane ni noben problem, zgradiš eno samo parkirišče za dvesto tovornjakov pa je velik problem, za katerega ni denarja.

Predsednik KS Dolga vas Jože Litrop: »Če bomo mejni prehod zaprli, bomo prav gotovo nekaj dosegli!« Fotografija: Jure Zauneker

ki je pretekel od prvih obljub, in pomeni, da se je na tem področju v desetih letih le malo storilo, pa se to, kar se je, je bilo nefunkcionalno. Nekdo je tu zamudil, to je dejstvo, to si je treba priznati. V naši državi je dokazano, da se nekaj lahko doseže samo s silo, na lep način ne. Če bomo mejni prehod zaprli, bomo nekaj dosegli, o tem sem prepričan, če pa ne bomo šli v akcijo, lahko čakamo še dolgo. Nekdo je kriv za to. Jaz se vsak dan pripravim s soferji in policisti, pa nobeden od nas ni kriv za nastali položaj, nekdo pa dobi plačo za ureditev teh stvari. Če bi lahko naredili vsaj provizorično parkirišče za tovornjake, bi se ta stvar v trenutku rešila. Kaj pa, če bo kdo od domačinov moral v bolnišnico v kritičnem stanju, pa rešilni avto-

Mi smo že v preteklosti ponudili več predlogov za lokacijo parkirišča, takrat je bil v Lendavi tudi gospod Gerkmann, direktor vladnega servisa skupnih služb, nato pa je bilo čez en teden odkupljeno parkirišče pri Gornji Radgoni. Pa tudi zvočna bariera, ki je postavljena v Dolgi vasi, je zelo grda in sploh ne zmanjšuje hrupa in vonjev izpušnih plinov v hiše domačinov. Drugod po Sloveniji imamo tako lepe zvočne bariere, ta v Dolgi vasi pa je prava sramota. Končna rešitev je lahko samo ena: gradnja zasilnega parkirišča pri Viatorju. Očitno je zaradi vztrajanja župana in Jožeta Litropa pri tej rešitvi le prišlo do dogovora, da bo župan Jožef Kocon do konca tega tedna v Ljubljano poslal vso dokumentacijo o gradnji zasilnega parkirišča pri

Viatorju, ki mora biti v skladu z ustrezno zakonodajo, predstavljati ministrstev pa so objavili, da bodo vso zadevo podrobno proučili ter v čim krajšem času zamenjali zvočno bariero in postavili novo. Načelnik UNZ Murska Sobotna mag. Darko Anželj je potrdil, da je problem vedno akutnejši, saj statistike kažejo, da se promet tovornjakov skozi Dolgo vas vsako leto povečuje. Leta 1991 jih je bilo samo enaintrideset tisoč, leta 1996 že 252 tisoč, v prvih desetih mesecih tega leta 227 tisoč, to pomeni, da bo prestopilo mejo v dveh letih v Dolgi vasi čez 570 tisoč tovornjakov. Enako se dogaja tudi s potniškim prometom, saj je do letošnjega oktobra iz Madžarske v Slovenijo prišlo okrog dva milijona sto tisoč potnikov. »Spustjem madžarske obmejne organe, ker zagotavljajo varnost in diktirajo svoj tempo. Temeljito pregledajo vsako vozilo, da preprečijo tihotapljenje ilegalcev in orožja. Tako bi radi delali tudi mi, pa ne moremo, ravno zaradi delovne in številčne preobremenjenosti pri izločanju tovornjakov iz prometne. Šoferji so odkrili druge poti, kako se izogniti parkirišču v Gornji Radgoni, če pa jih ustavimo na drugi strani, jih lahko kaznujemo samo zaradi prekrška neupoštevanja prometnega znaka. Tako se vse te kolone valijo v Dolgo vas. Vsa ta dobovolja, ki jo pokaže policija pri izločanju tovornjakov iz prometa, se negativnim smislu kaže na dragih področjih našega dela, kjer dosega mo slabše rezultate. Ne samo soferji, tovornjakov, tudi potniki so kritični. Letos je bilo okrog sedemdeset odstotkov takih, ki prihajajo iz tako imenovanih rizičnih držav. Včasih nekaterim potnikom ne moremo pregledati niti potnega lista, zato je tudi v interesu policije, da vlada z razširitvijo mejnega prehoda in gradnjo parkirišča za tovornjake izboljša delovne razmere v Dolgi vasi,« je končal Darko Anželj.

TOMO KOLEŠ

Cestno podjetje Murska Sobota

Črni scenarij v režiji konkurence in strank?

Direktor Cestnega podjetja M. Sobota trdi, da z 1,5 milijarde tolarjev letne realizacije in 30 milijoni dobička poslujejo nadvse uspešno - To, da delo ni pravočasno plačano, je drugo vprašanje

V začetku tega meseca smo lahko prebrali, da direktor Cestnega podjetja Murska Sobota »ni imel niti toliko časa, da bi pojasnil sindikatu, kaj ni denarja za plače«. Tokrat smo pobarali nasprotno stran in izvedli nekaj zanimivih podatkov, ki so podkrepili z dokazi in številkami. Strebili se je direktor Cestnega podjetja Vito Györek tistega dne resda izrazil malce neprimerno, vendar nam je svoje obnašanje pojasnil z naslednjimi besedami: *Tisti ponedeljek smo opravili 101 telefonski poziv, da so nam dolžniki nakazali vsaj toliko denarja, da smo lahko izplačali plače 700 zaposlenim in 14 začasno zaposlenim, kajti mesečno moramo za bruto plače nameniti 34 milijonov; ne vem pa tudi, kaj naj pojasnujem nekim zunanjim sindikalistom, naši konkurenci.*

Po mnenju direktorja pripravljajo »črni scenarij« za blokiranje delovanja uprave po istem scenariju kot se to dogaja v drugih podjetjih, kjer želijo na željo določene stranke zamenjati vodstvo in priskrbiti direktorski stolec svojemu strankarskemu priručniku. V igri sta dve imeni, eden je državni uslužbenec, drugi pripadnik stranke, ki ima trenutno pod sabo tudi prometno ministvo. Zato ni težko ustvariti velik vidnosti nekoga cestnega podjetja, ki opravlja večino del s proračunskimi sredstvi (najsib plačnik neposredno država ali občine in krajevne skupnosti). Čeprav ima Cestno podjetje M. Sobota letno realizacijo v višini 1,5 milijarde tolarjev in se lahko pohvali z nadvse uspešnim poslovanjem in zasedenostjo svojih zmogljivosti, mu povzročata nemanjša težava neplačevanje računov. Med 1. novembra je bilo še okrog 20 milijonov tolarjev terjatev. Pet dni prej je dolgovalo okrog 120 milijonov (največji dolg ene od gostinskih občin so uspeli »prodati« imen občin pa na željo podjetja

zaenkrat ne bomo pisali), država pa bi jim morala plačati že opravljena dela na Hotizi, na Cankovi in v Gornjih Petrovcih v višini 68 milijonov tolarjev. Za izplačevanje plač morajo najemati posojila, ki ne bi bila potrebna, če bi na finančnem trgu vladal red. Res je, prav vsa podjetja se ukvarjajo s finančno nedisciplino, pa vendar nekako uspejo zvoziti iz meseca v mesec.

Poleg konkurence in sindikalistov so proti upravi soboškega cestnega podjetja uperjeni tudi najvišji organi v prometnem ministru. Razlog je njihova nepokorščina: na gospodarskem sodišču v Ljubljani so vložili tožbo proti državi, ker si je v postopku lastninjenja vzela več kot ji pripada; ob lastninjenju so sicer pristali na 38-odstotni delež lastništva države, ker so se zaradi nemotnega poslovanja želeli čim prej olastniti; 26. marca letos so se vpisali v sodni register kot delniška družba z imenom Cestno podjetje M. Sobota, Družba za vzdrževanje in gradnjo cest. Delavci so solastniki okrog 23 %

premoženja, odškodninski sklad ima 5,4 %, štiri prejšnje občine 7,5 %, Krona 10,8 %. Zavarovalnica Triglav 5,4 % in Ministrstvo za promet in zveze 38,37 %. Po zakonu o javnih gospodarskih družbah pripada državi največ 15,5-odstotni delež, zato so ce-

stna podjetja vložila tožbo proti državi. Večina cestnih podjetij je od tožbe odstopila, vztrajajo pa

še podjetja iz Celja, Ljubljane, Ptuja in Murske Sobote. Celje je tožbo že dobilo, torej državi grozi nevarnost, da se bo podobno zgodilo tudi v drugih primerih, razen če ... če ne bodo uspeli prej zamenjati vodstva ali vsaj direktorjev!

To je torej črni scenarij, ki se po mnenju direktorja izvaja s pomočjo proračunskih špekulacij, neplačevanja že opravljenih del in pod krinko sindikata - v ozadju pa se čuti delovanje strankarskih predstavnikov SLS-a. Izsilili so prvo sejo skupščine v januarju, čeprav je vsakomur jasno, da januarja bilanca za leto 1997 še ne bo, torej bo revizijska hiša lahko podala le oceno.

Vse skupaj je na videz zelo enostavno: če bi država plačala 68 milijonov in nakazala denar občinam in krajevnim skupnostim, ki bi tako lahko plačale svoj dolg Cestnemu podjetju, bi bilo to po-

djetje eno najbolj uspešnih v Pomurju z več kot 30 milijoni dobička. BERNARDA B. PEČEK

Načrtovanje pomurske avtoceste Kdo si je izmislil stebre v Muri?!

Nadaljnja izdelava načrtov pomurske avtoceste v fazah - Januarja obravnava idejnega načrta in osnutka lokacijskega načrta za odsek Vučja vas - most čez Muro-Beltinci

V torek, 25. novembra, so se v organizaciji Urada za prostorsko planiranje Ministrstva za okolje in prostor v Ljutomeru sestali predstavniki pomurskih občin, DARS-a, Direkcije RS za ceste in DDC-ja, Ministrstva za promet in zveze, Ljubljanskega urbanističnega zavoda, ZEU M. Sobota ter projektanti Lineala iz Maribora. Namen sestanka je bil, seznanitev občin s potekom priprave lokacijskega načrta na odseku od Maribora do meje z Madžarsko. Naslednji podoben pogovor bo v prihodnjih tednih v Murski Soboti, navzoča pa naj bi bila tudi oba ministra, dr. Pavel Gantar in Anton Bergauer. Prometno ministru namreč še vedno ni dalo pobude za izdelavo načrtov za obvozno železniško progo za tovorni promet, kakor je zahtevala soboška občina.

Zanimivo je bilo spremljati skoraj triurno predstavljanje dosedanjega dela, saj je bilo na trenutke videti, kakor da se odgovorni iz posameznih vladnih družb in uradov lahko pogovarjajo le na takih »občinskih« sestankih. Skorajda nerazumni so nekateri novi predlogi: na primer namesto pred več kot pol leta predlaganega mostu čez Muro v enem loku se je sedaj pojavil predlog mostu na stebrih; namesto južne variante med Bakovci in Bratonci naj bi sedaj nadaljevali načrtovanje po severni varianti, konkretno po tisti, ki so jo predlagali Beltinčani in bo potekala med naseljem Jezera in farmo v Rakičanu. Za uradno izjavo o dosedanjem delu smo prosili direktorja Urada za prostorsko planiranje Jožeta Novaka:

»Trasa pri Sv. Juriju se že rešuje, prav tako v občini Ljutomer, kjer so upoštevali vse zahteve. Dars je najavil, da je pripravil osnutek projektne naloge za natečaj o oblikovanju novega mostu čez reko Muro in da ga bo novembra predal MOP-u in obema občinama na vpogled. Natečaj bo objavljen decembra, januarja naj bi bile izdelane idejne rešitve. Na predlog Občine Beltinci se je proučila možnost trase severno od farme Jezera; projektanti so ugotovili, da je ta korekcija trase izvedljiva in celo ustrežnejša; trasa se skrajša za okrog 300 metrov, poveča se potencialno območje za vozlišče. Občina Murska Sobota pa je izrazila protest zaradi poznejšega spreminjanja trase, predvsem če to pomeni zavlačevanje gradnje. Predstavniki MPZ-ja in Darsa so zagotovili, da ne nameravajo zavlačevati, da je razlog le vsebinski, da bodo poskušali to vnesti neposredno v lokacijski načrt, seveda pod pogojem, da bi občine soglašale.

Danes smo bili seznanjeni, da MPZ razmišlja, da bi razdelil kompleten odsek na posamezne podfaze, te pa so: Beltinci, mimo Murske Sobote, čez Muro do Vučje vasi - ključen objekt je na tem odseku; drugi odsek bi bil od Vučje vasi do Lenarta, da bi se najprej vzpostavila ta povezava do Maribora; potem sledita še odseka od Beltincev do Lendave in od Lenarta do Maribora. Vse skupaj do leta 2004. Dokončen predlog bodo predlagali prek rebalansa nacionalnega programa, ki bo šel prek vlade v državni zbor! Zaradi tega naj bi se tudi lokacijski načrt razdelil na več delov, potem bi nekatere faze lahko hitreje obdelovali oziroma manj kasnilo. Danes je malo zamude pri izdelavi idejnih projektov, v roku je končan le projekt Vučja vas-Beltinci, ki bo z osnutkom lokacijskega načrta razgrnjen v januarju 1998, za preostale odseke pa, nekje do meseca marca. Če ne bo bistvenih sprememb, bodo načrti sprejeti do konca prihodnjega leta.

Z Madžarsko sta dogovorjena dva mejna prehoda, pri Pincah in Dojli vasi. V nadaljnjem načrtovanju odseka trase od Radmožanec do Pinc se mora čim bolj upoštevati že načrtovana trasa obvoznice Lendave (ki naj bi jo začeli graditi v začetku prihodnjega leta), ki bi bila že del prihodnje avtoceste. Projektanti sedaj proučujejo, kako to rešiti, ker so veliki problemi pri križanju z železnico in bo menda potrebno del te trase korigirati.

BERNARDA B. PEČEK

Težave tišinskega »Hambija«

Odklonitev poprejšnjega soglasja

Čeprav je zasebnica najela draga posojila, da bi končno začela z gostinsko dejavnostjo z vsemi dovoljenji v svojih lastnih prostorih v prenovljeni občinski (zadružni) stavbi, to sedaj kljub poprejšnjim dovoljenjem ni mogoče

Tatjana Zorjan ne vidi izhoda. Pred več kot letom dni je začela z gostinsko dejavnostjo kot zasebnica, točneje 13. novembra 1996. Ker je vedela, da je opravljanje dejavnosti v najetih prostorih predrago, je tega kljub velikim stroškom odločila za sodelovanje pri obnovi zadružne stavbe na Tišini. Po prvotni pogodbi naj bi imela gostinski lokal za hitro obratno na čelni strani, torej s pogledom na magistralno cesto, kar bi bilo v skladu s hitre hrane skozi okno tudi najbolj smiselno. Vendar so jo pozneje poklicali na pogovor in ji predlagali, naj pristane na opravljanje dejavnosti na dvorišni strani - v zameno ji bo občina uredila vse potrebno, da ne bo nobenih zapletov z uporabnim dovoljenjem.

Seveda so obljube eno, realnost pa drugo. Zasebnica je ostala samljena in, kot vse kaže, trn na peti lokalnim samovsečnežem. Po peti mesečno plačati 200 tisoč tolarjev za posojila in najemnino, ima dva otroke in da bi morala čim prej začeti s prodajo v svojem prostoru. Ko naj bi dobila vsa potrebna dovoljenja, je z Ministrstvom za zdravstvo - območne enote zdravstvenega inšpektorata v Murski Soboti prejela odločbo, ki jo dobesedno zapišemo v naslednjem odločbe Odklonitev poprejšnjega soglasja, s katerim se odobrenja poprejšnje soglasje h odobrenju dovoljenju za ureditev okrepčevalnice v poslovnem prostoru na Tišini po projektu št. 98657, ki ga je izdelala IN-ženica, Crešnjevcji (Stanislav Klemenčič). V obrazložitvi je zapisano:

stinskem obratu ni opisana tehnologija dela niti ni navedena vrsta živil, s katerimi se bodo pripravljala hitro pripravljena jedila. Zaradi neopisanega tehnološkega postopka priprave hrane ni mogoče določiti sanitarno-tehničnih pogojev, ki jih morajo izpolnjevati objekti za pripravo in delitev hrane. Projektna dokumentacija tudi ne obravnava sanitarnih prostorov za goste ... Čudno je le to, da se gradbena dokumentacija ocenjuje na tak način šele takrat, ko je stavba že zgrajena in skoraj v celoti vseljena. Tatjana in soproj Leopold sta preveč slepo verjela občinskemu mozem, da bodo držali svojo obljubo in bo lahko opravljala dejavnost brez problemov na dvorišni strani. Naročili so vso potrebno opremo s pultom in stroje. Po prvotnem projektu (na čelni strani) so okrepčevalnici bile dodeljene sanitarije, v »popravku«, ko je pristala na manj ugodno dvorišno stran, pa ne. To naj bi bil razlog, da ni dobila uporabnega dovoljenja. Pritožila se je in navedla možnost iz 3. člena kupoprodajne pogodbe - souporabo

skupnih sanitarij v večnamenski poslovni zgradbi, ki so itak namenjeni zunanji obiskovalcem (recimo predstav ali zborovanj v kulturni dvorani ipd).

Zanimivo je navesti še »spoznanje« komisije za vloge in pritožbe Občine Cankova - Tišina. Navzoči so bili Branko Buček (predsednik komisije), Alojz Flegar (župan), Majda Lindič (sanitarna inšpektorica) in Stanislav Klemenčič (projektant). Samozvana komisija za pritožbe je po daljši razpravi s projektantom G. Klemenčičem ocenila, da lokal dobi uporabno dovoljenje za pripravo hitre hrane, vendar mora biti priprava hrane ločena od prodajnega prostora s steklom, gostje pa se načeloma ne smejo zadrževati v lokalu. Obratovno dovoljenje pa se lahko dobi po 61. členu Pravilnika o minimalnih tehničnih pogojih (Uradni list, št. 23-29/97) ... v obeh pogodbah, ki jih je z g. Zorjan sklenila z občino in banko, ki je kupila prostor, je zapisano, da je lokal namenjen za pripravo hitre hrane, zato je projektant naredil temu primerne projekte.

Tako je komisija zapisala 14. oktobra. Toda 21. oktobra je prejela namesto uporabnega dovoljenja že omenjeno Odklonitev poprejšnjega soglasja s podpisom ga. Lindičeve Zakaj? Ali jih moti naziv lokala okrepčevalnica, čeprav jim Zorjanova dokazuje, da se pod tem nazivom lahko opravlja tudi priprava hitre hrane in

da nikakor ne bo prodajala točnih pijač!

Težka je pot (nekaterih) zasebnikov.

BERNARDA B. PEČEK

Železnica do Madžarske

Zamude na obeh straneh

Začetek gradnje spomladi in ne v začetku leta 1998

Medtem ko imajo na slovenski strani še vedno nekaj težav z odkupovanjem zemljišč, se na madžarski ubadajo s pridobivanjem finančnih sredstev. Kljub vsemu ni bojznosti, da nove železniške povezave med Slovenijo in Madžarsko prek Puconec in Hodoša ne bi bilo, kvečjemu bo prišlo do dvo- ali trimesečne zamude začetka gradnje.

Slovenske železnice oziroma njihovi pooblaščenici odkupovalci in cenilci zemljišč so uspeli pridobiti že 90 odstotkov vseh potrebnih zemljišč za gradnjo železniške povezave med Slovenijo in Madžarsko prek Murske Sobote, Puconec in Hodoša. Te dni rešujejo še zadnje primere in pripravljajo pogodbe z občinami in vodnim gospodarstvom o namembnosti cest in vodotokov za »javno dobro«.

Ker je bilo pri kar nekaj parcelah nejasno lastništvo, nam je g. Marko Brezigar (vodja projekta pri Slovenskih železnicah) zagotovil, da so večino lastnikov že uspeli najti, kjer pa niso uspe-

li, zakon jasno določa, kako lahko ukrepajo. Podobno tudi v zvezi s »primerom Kerčmar«, ki mu ne morejo popustiti zaradi drugih strank, ki so pristale na prvotno ceno.

Cenilci so svoje delo opravili korektno, trdi g. Brezigar, zato ne morejo pristati na 10 do 15 % zvišanje cene. Če bo še naprej vztrajal, se bodo postopki na sodišču tako zavlekli, da se bo še ta vrednost precej znižala; ker pa mu v bistvu ne gre za denar, ga pravzaprav »ne razumem, kaj bi rad dosegel«.

Vsa druga dela potekajo po časovnem planu. Projekti so v fazi revizije, nekaj problemov pa

nastaja zaradi negotove usode proračuna za leto 1998, saj je nadaljnje delo odvisno od pravočasnega nakazila proračunskih sredstev.

Z Madžari se še vedno dogovarjajo o datumu skupnega začetka gradnje železniške proge, torej da bi na slovenski in madžarski strani začeli z gradnjo skorajda istočasno - mogoče je eno- ali dvomesečni odlog. Madžarska stran ima še vedno odprto vprašanje financiranja - z banko imajo načelen dogovor, pripravljen predlog pa mora potrditi še parlament.

Najverjetneje bodo začeli s fizično gradnjo železniške proge šele spomladi in ne takoj v začetku leta 1998, kakor je bilo prvotno predvideno, nam je še povedal g. Brezigar.

Beltinske prostorske spremembe

Pomembna razširitev industrije in obrti

S spremembami in dopolnitvami prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega plana za območje Občine Beltinci so predvideni nekateri konkretni posegi, ki bodo omogočili hitrejši razvoj katastrskih občin Beltinci, Dokležovje, Bratonci, Gancani, Lipa, Lipovci, Izakovci in Melinci.

Največ posegov v Beltincih

V ospredju je seveda urbanistična zasnova naselja Beltinci kot občinskega središča. Z njimi so namreč opredeljene planske usmeritve za razvoj dejavnosti, njihova prostorska organizacija in podrobnejša raba prostora. Ravno Beltinci postajajo pomembno središče, kjer se zbirajo upravne, oskrbne, storitvene in proizvodne dejavnosti. Pri tem se naselje širi na južnem delu, kjer predvidevajo ureditev športno-rekreacijske dejavnosti, in na vzhodu, kjer naj bi razširili stanovanjsko območje pa tudi industrijo in obrt. V Beltincih je 11.500 kvadratnih metrov namenjenih za stadion, 2.000 kvadratnih metrov pa za povečanje funkcionalnega zemljišča. Največje površine, in sicer 65.600 kvadratnih metrov, pa bodo namenjene za gradnjo industrijske cone. Seveda je predvidena tudi gradnja stanovanjskih hiš, za kar imajo rezerviranih 14.550 kvadratnih metrov površin.

V zdajšnjem delu naselja pa se razporeditev dejavnosti ne spreminja. Razen območij, kjer so posamezni objekti družbene infrastrukture, kot so osnovna šola, ambulanta, lekarna in vrtec, je ves preostali del namenjen gradnji stanovanj, obstaja pa tudi možnost ureditve manjših poslovnih, servisnih ali obrtnih delavnic. Za še nezgrajena območja naselja - gre za rekreacijsko in industrijsko cono in nekatere nove stanovanjske predele - bodo v okviru programskih zasnov pripravljene izvedbeni načrti.

In kako bo v drugih krajih?

V Gancanih je na površini 3.150 kvadratnih metrov predvidena gradnja stanovanjskih hiš, 800 kvadratnih metrov pa za legalizacijo skladišč. V Lipovcih pa bo kar 55.300 kvadratnih metrov parcel za gradnjo stanovanjskih hiš. Tudi v Bratoncih bo potekala gradnja stanovanjskih hiš, in sicer na površini 7.000 kvadratnih metrov. V tej katastrski občini pa med drugim načrtujejo tudi osrednje zbirališče odpadkov na območju beltinske občine, za kar bodo potrebovali 14.400 kvadratnih metrov zemljišča. Ta rešitev je namreč izbrana na osnovi študije o izbiri najprimernejše lokacije. V Dokležovju pa so poleg stanovanjske gradnje na 26.800 kvadratnih metrih zapisali še gramoznice, za katere so odmerili kar 200.000 kvadratnih metrov zemljišče. MILAN JERŠE

Radenski svetniki so se posvetili zdravstvu in pokrajinskemu povezovanju

Večina za pomursko navezo

V projekt za zgraditev nove zdravstvene postaje v Radencih naj bi vključili tudi kulturno in poročno dvorano, dom upokojencev, nove prostore za občinsko upravo in morda še kaj - »Izumljen« tudi nov izraz »flegarizem«

Kaj pa zdravstvena postaja v Radencih, so se spraševali člani tamkajšnjega občinskega sveta, ko so pred dobrim mesecem obravnavali osnutek investicijskega programa javnega zavoda Zdravstveni dom Gornja Radgona, katerega soustanoviteljica je tudi njihova občina. Ugotovljali so namreč, da je potrebno tudi v Radencih poskrbeti za izboljšanje dokaj slabih protorskih razmer v njihovi zdravstveni postaji, in sprejeli sklep, da se mora program naložb za leto 1998 dopolniti s postavko »Projekti za novogradnjo zdravstvene postaje v Radencih s predvidenim deležem sredstev amortizacije ZD Gornja Radgona in države«.

Naj bo večnamenski objekt

Njihovo zahtevo so v Gornji Radgoni upoštevali in jo vključili v predlog dopolnjenega investicijskega programa. Zdravstveni dom bo zagotovil v ta namen 500.000. Občina Radenci pa naj bi prispevala 3 milijone tolarjev, medtem ko delež države ni predviden, saj iz državne blagajne projektov ne sofinancirajo. Radenski svetniki so bili zadovoljni, da so v javnem zdravstvenem zavodu upoštevali njihovo zahtevo, zato so dopolnjen investicijski program soglasno sprejeli. Obenem so bili mnenja, da bi kazalo v projekt za novogradnjo stavbe, v kateri bo zdravstvena postaja, vključiti tudi kulturno in poročno dvorano pa morda še dom upokojencev in prostore za občinsko upravo. Tako bi hkrati rešili več problemov oziroma potreb. V ta namen bodo ustanovili poseben iniciativni odbor, v katerega je

občinski svet imenoval Ferija Horvata, Miho Petka in Marijo Marič, po enega člana v ta odbor pa bodo imenovali še v krajevnih skupnostih Radenci in Kapela ter v ZD Gornja Radgona.

Da za pokrajino Pomurje (Prekmurje in Prlekija)

Poslanec državnega zbora Republike Slovenije Feri Horvat je 17. oktobra poslal vsem 18 občinam, ki so nastale z novo lokalno samoupravo v pokrajini ob Muri, pobudo za začetek aktivnosti za ustanovitev pokrajine Pomurje (Prekmurje in Prlekija). V njej med drugim ugotavlja, da bi regijska povezanost omogočila večji in močnejši vpliv na odločitve vlade, parlamenta in drugih državnih ustanov, tesnejše sodelovanje občin na določenem območju pa je nujno tudi zaradi zagotovitve hitrejšega gospodarskega razvoja, še zlasti iz programa

Phare, ki bo v prihodnje kot glavni instrument priprav kandidatki za članstvo v Evropski zvezi večji del sredstev namenil za naložbe v obmejnih predelih in za čezmejno sodelovanje na »zunanjih mejah EU«. Ta program pa predpostavlja določeno regionalno organiziranost, ki je izrecno poudarja tudi Evropska skupnost v Agendi 2000.

Nekaj mnenj radenskih svetnikov:

- Pogovarjal sem se s svojimi volilci in večina jih podpira ustanovitev regije Pomurje. (Ivan Hajdinjak)
- Pokrajino potrebujemo. Njena prednostna naloga bi bila tudi usklajevanje glede avtoceste. Imenovala bi se lahko Prlekija in Prekmurje ali Pomurje. (Anton Žnidarič)
- Volivci, s katerim sem se pogovarjala, pa so izražali bojazen, da bo prišlo do regijskega centralizma in da bodo Radenci odrinjeni. (Marija Marič)
- Sprejemam to pobudo in predlagam občinskemu svetu, da pri tem dohitimo ali prehitimo druge. Ime Pomurje se je prijelo in lahko ostane. (Jože Flegar)
- Z ustanovitvijo pokrajine se bo povečala državna uprava, ljudje pa ne bodo imeli nič od tega. (Alojz Štelcer)

Nekaj zelo zanimivega se je zgodilo tudi pri točki Vprašanja, pobude in predlogi svetnikov. Miha Petek je dejal, da protestira proti odnosu predsednika občinskega sveta Jožeta Flegarja, ker da se ne drži dogovora glede sklicevanja njihovih sej (ob ponedeljkih v Janževem hramu) in ker zamuja. »Ali je to kazanje moči?« se je vprašal. Dodal je še: »Ne želim flegarizma.« Predsednik Flegar mu je odgovoril, da ima vsak pravico do kritike in da je Petku hvaležen za izum izraza »flegarizem«. »To zmorejo le umni ljudje.«

- Mnogi ljudje so obremenjeni s preteklostjo, ker so bili nezadovoljni. Pokrajina se lahko imenuje tako ali drugače. Pomembna je namreč vsebina. Vidim perspektivo v ustanovitvi te regije. (Miha Petek)

O pobudi so tudi glasovali in jo sprejeli z dvema vsdržanimi glasovoma.

JOŽE GRAJ

Slovesnosti v Veliki Polani

Pater in Gospodova hiša

V prezbiteriju tudi lik Daniela Halasa

V okviru letošnjih Kleklovih dnevov je bila v petek, 21. novembra, v prenovljeni dvorani doma krajanov v Veliki Polani slovesnost v spomin na patra Jožeta Ritlopa, ki je bolj znan po imenu Boleslav Polanski.

Ustanovitelj slovenske kapucinske province

O življenju in delovanju rojaka je govoril njegov sovaščan pater Donat Kranjec. Povedal je, da si je Jožek (poznejši Boleslav) zelo želel postati redovnik in hudo mu je bilo, ko ga v salezijanskem zavodu v Veržuju niso sprejeli. Več sreče je imel pri frančiškanih v Varaždinu. Novo mašo je imel 7. avgusta 1938. leta v Veliki Polani. Študiral je naprej in postal profesor, pozneje pa ravnatelj frančiškanske gimnazije v Osičku, kamor so se prihajali šolat tudi dijaki iz Prekmurja. Leta 1967 so ustanovili samostojno slovensko kapucinsko (frančiškansko) provinco s sedežem v Škofji Loki in pater Boleslav je postal njen prvi provincijal. Pozneje (po letu 1971) je opravljal službo na različnih kapucinskih postojankah. 7. avgusta 1988. leta je daroval v Veliki Polani zlato mašo. 7. decembra 1989. leta pa je umrl zaradi posledic težke prometne nesreče. Pokopan je v kapucinski grobnici na Štepanškem pokopališču v Ljubljani.

»Večina p. Boleslava ni bila v razumski genialnosti kakkega učenjaka niti v izrednih sposobnostih velikega stratega, temveč v skoraj dovršenem razvoju njegove osebnosti, še zlasti v njegovih notranjosti, ki jo je ljubosumno varoval pred nezaželenimi in nepovabljenimi radovedneži.«

Pater Donat Kranjec je tudi menil, da je bil pater Boleslav Polanski »znamenje časa«. Ljudje, zlasti dijaki, so imeli do njega »strahospoštovanje« (spoštovanje, strah, ljubezen). Pri njem naj bi tudi vzkliha ideja, da bi bili

šil: napovedal je gradnjo doma duhovnosti v Kančevcih!

Svoječas je bil menda zagovornik panslavizma, a se je pozneje ogrel za samostojnost slovanskih jezikov. Dasiravno je bil veliko časa na Hrvaškem in drugod po svetu (študij v Nemčiji in na Madžarskem), mu je bilo veliko do lepe slovenščine oziroma do izgovorjave posameznih besed. Njega, patra Donata, je večkrat opomnil, da se v knjižni slovenščini ne reče »boug«, ampak bog ... O svojem sorodniku in sovaščanu so pozneje v pogovoru, ki ga je povezoval sedanjji provincial slovenskih kapucinov Štefan Balazic, rojen prav tako v župniji Velika Polana, na kratko spregovorili tudi nekateri Polančani. Kratak povzetek: bil je učen, morda malo strog, a tudi dobrodušen, saj je otrokom delil bonbone. A ne kar tako, ampak ko so kaj povedali o verskih resnicah ali pa odgovorili na vprašanje, ki ga je zastavil ob obiskih: Was ist das? (Kaj je to?) Ščasma mu je godilo, ko so ga ogovarjali zgolj s stricem.

Gospodova hiša je zablestela

V nedeljo, 23. novembra, ob 14. pa je bilo v velikopolanski župnijski cerkvi veliko zahvalno slavlje. Med vernike, ki so napolnili cerkev do zadnjega kotička, je prišel mariborski škof dr. Franc Kramberger in med obredom, v katerem je sodelovalo več dekanijških in drugih duhovnikov, blagoslovil obnovljeno notranjost cerkve, posvečeno srcu Jezusovemu, imel pa je tudi krajšo pridigo. Sakralni objekt so sicer zgradili pred 75 leti, župnija Velika Polana pa je stara 60 let. Obnova cerkve je potekala pod

V nanovo poslikanem prezbiteriju cerkve v Veliki Polani je tudi lik župnika mučenca Daniela Halasa, ki so ga med vojno ustrelili in vrgli v Muro.

strokovnim vodstvom Zavoda za naravno in kulturno dediščino Maribor. Svetišče je poslikal akademski slikar Stojan Grauf iz Maribora. V njem so (gleđano od leve proti desni) štiri liki: podoba velikopolanskega župnika Daniela Halasa, ki je umrl mučeniške smrti med vojno; sv. Peter, sv. Pavel in slovenski svetniški kandidat škof Anton Martin Slomšek. V bogoslužnem prostoru sta tudi restavrirani sliki sv. Donata in Jezusa na Oljski gori, ki ju je prenovil restavrador - specialist Bine Kovačič. Polanski župnik in dekan dekanije Lendava Franc Kodila se je zahvalil vsem, ki so kakorkoli pomagali, da je notranjost cerkve poslej lepša, prenovljena. Člani župnijskega pastoralnega sveta pa so se zahvalili tudi njemu in mu podarili štolo.

Besedilo in foto: Š. SOBOČAN

Mar lustracija v šulinsko-adrijanskem primeru?

Komu koristi nagajanje v petrovski občini?!

Izognili bi se lahko na tisoče zapletom, če bi se hoteli in znali pogovarjati. Celotno težavo v odnosih med občino Gornji Petrovci in vodstvom KS Šulinci je očitno kriva premajhna pozornost komuniciranju. V tem primeru sta v ospredju župan Franc Šlihtuber in predsednik KS Šulinci Vladimir Hozjan, ki dolgo časa nista našla iste valovne dolžine. To se je jasno pokazalo tudi na nočni izredni seji občinskega sveta v Gornjih Petrovcih, ki je minila v znamenju medsebojnih obtoževanj in metanja polen pod noge.

Zapleti in nesporazumi kot po tekočem traku

Predsednik sveta KS Šulinci Vladimir Hozjan je nenehno zatrdel, da so mu v preteklosti veliko obljubljali tako župan in njegovi uslužbenci kot predsednik občinskega sveta Karel Hari, s čimer naj bi občinska uprava po njegovem sprejemala samovoljne in nezakonite sklepe na škodo šulinske krajevne skupnosti, ki naj bi bila na ta način opeharjena za marsikatero naložbo. Največ prahu je vzbudila predvidena gradnja avtobusnega obračališča v Adrijancih. Kot je povedal na izredni seji gornjepetrovskega občinskega sveta župan Franc Šlihtuber, v zadnjem obdobju nastajajo razni zapleti in nesporazumi, ki povzročajo trenja v medsebojnih odnosih in niso v prid enotni akciji. Zato se naloge izvajajo drugače, to pa povzroča med ljudmi v KS Šulinci negotovost.

V zvezi s tem je predsednik občinskega sveta Karel Hari pojasnil, da se s prvotno načrtovano gradnjo avtobusnega obračališča pri Osnovni šoli Gornji Petrovci ni strinjaj šolski kolektiv. Zato so skušali poiskati varnejšo rešitev pri adrijanskem pokopališču, kjer bi uredili tudi parkirišča in posodobili cesto. Ker je vaška skupnost Adrijanci na to pristala, so z občinske ravni vodstvu Krajevne skupnosti Šulinci naložili, naj prikrbi ustrezno zemljišče, vse drugo, vključno s stroški, pa bi zagotovila občinska uprava. Do tu vse lepo in prav!

Prej jajce ali kokoš?!

Kasneje so predstavniki KS Šulinci namreč sklenili, naj zemljišče za avtobusno obračališče zagotovi Državna direkcija za ceste, čeprav leta ne bi gradila omenjenega objekta. Čeprav bi takrat pridobili precej državnega denarja, se je zadeva že pred več kot pol leta sesula zaradi dopisa KS Šulinci. Njen predsednik Vladimir Hozjan je župana Franca Šlihtuberja obtožil, da se ne drži dogovora, pri čemer se je najbolj opiral na prodajno predpogodbo z vasjo Adrijanci. V njej so zbrali predviden delež 60 tisoč tolarjev in jih izročili lastnici zemljišča Šariki Perš. To pa je bil za Hozjana dovolj tehten dokaz, da ni hotel podpisati odločitve o gradnji avtobusnega obračališča v Adrijancih, češ da si je občina protipravno prisvojila denar. V daljši burni razpravi ni manjkalo medsebojnih obtoževanj, ki pa očitno ne vodijo nikamor. Kot je pripomnil eden od razpravljalcev, ima občutek, da so se ustavili pri filozofskem vprašanju, kaj je bilo prej: jajce ali kokoš? Očitki so leteli tudi na adrijanskega vaškega predsednika g. Abrahama, ki se je tokrat spretno izognil soočenju. Ta

je namreč kmalu po telefonski klicu ob začetku izredne seje petrovskega občinskega sveta leto zapustil, češ da mu je povrgla njegova telica, vrnil pa se ni. Končno pa so svetniki vendarle sprejeli lep, sprejemljiv za obe strani. Z njim so občinskemu vodstvu naložili, da nadaljuje z vsemi aktivnostmi pri gradnji avtobusnega obračališča s parkiriščem pri adrijanskem pokopališču, stroške prepisa zemljišča in drugo pa si bosta polovično delili Občina Gornji Petrovci in KS Šulinci.

Kdo koga zavaja?

Tudi modernizacija občinske ceste Lucova-Čepinci, ki bi stala več kot 30 milijonov tolarjev, povzroča precej hude krvi. Po besedah Vladimirja Hozjana je župan obljubljal nemogoče in s tem zavajal krajanje Lucove. Slednji je te obtožbe odločno zavrnil in pripomnil, da so na začetku leta resda razmišljali, kako bi ta cestni odsek uvrstili v letni program. Zaradi nesprejetega državnega proračuna in le 60-odstotnega zagotavljenega deleža so to naložbo trenutno opustili. Okrog 100 milijonov vredna investicija bo morda prišla na vrsto v letu '98. Podobno naj bi se zgodilo tudi s sanacijo lokalne ceste od OŠ Gornji Petrovci do pokopališča v Stanjevcih, pridobivanja soglasij za postavitev avtobusnih čakalnic in sanacijo struge vodnega toka v Šulincih.

MILAN JERŠE

Referendum v Čentibi

V volilni imenik KS Čentiba je vpisanih 650 volivcev, nedeljskega referenduma o uvedbi krajevnega samoprispevka pa se je udeležilo 391 volivcev. Za samoprispevek je glasovalo 322 glasovalcev oziroma 82,35 odstotka; proti je bilo 60 volivcev (15,35 odstotka), neveljavnih glasovnic pa je bilo devet (2,30 odstotka).

Glasovanje v Čentibi je uspelo. Denar, ki ga bodo zbirali cestni bodo porabili za gradnjo kanalizacije, preplastitev krajevnih cest in druge komunalne potrebe.

Gimnazijsko izobraževanje za informacijsko družbo 21. stoletja

Predvsem temeljno znanje

Imeli naj bi splošne, klasične in strokovne gimnazijske programe

Te dni je potekel mandat nacionalnemu kurikulumnemu svetu, ki ga je imenovala vlada Republike Slovenije pred dvema letoma z namenom, da sprejme strokovne odločitve za izpeljavo nove šolske zakonodaje pri nas.

Po besedah šolskega ministra dr. Slavka Gabra je ta organ izvedel že okrog dve tretjini zastavljenih nalog, zato bi bilo nesmiselno, če bi prišlo do splošne zamene njegovih članov, kot si prizadevajo nekateri v koalicijski Slovenski ljudski stranki. Posamezne zamenjave pa seveda niso izključene, in to iz objektivnih, ne pa strankarskih ali političnih razlogov. Takšnemu stališču je prav gotovo težko oporekati. Kljub trenutnemu zastoju na

tem področju so si v področni kurikulumni komisiji za gimnazije (njena predsednica je dr. Darja Piciga) zadali nalogo, da na širšem posvetu, ki je bil v ponedeljek v Mariboru, s pomočjo učiteljev različnih predmetov, vodstvenih in strokovnih delavcev (knjižničarjev in svetovalcev) na srednjih šolah ter nekaterih uglednih strokovnjakov »obdelajo« dokaj aktualno temo, to je Gimnazijsko izobraževanje za informacijsko družbo 21. stoletja.

Dr. Darja Piciga je uvodoma spregovorila tudi o tem, kako daleč smo pravzaprav s šolsko prenovno in med drugim omenila, da je zdaj že skoraj gotovo, da bomo imeli pri nas tri vrste gimnazij: splošne (podobne sedanjim), klasične in tehnične.

V 21. stoletju pa naj bi prešla Slovenija v poindustrijsko razvojno fazo, za katero je med drugim značilno, da proizvodnja temelji na znanju in inovacijah ter na visoko zahtevnih in hitro spreminjajočih se tehnologijah, posebno informacijskih. Pri tem je potrebno upoštevati, da je za uspeh v in-

formacijski družbi 21. stoletja potrebno uveljaviti tudi spremenjen koncept znanja – tako v okviru izobraževanja mladine kot odraslih. Namesto enciklopedičnega (faktografskega) znanja, ki hitro zastari, naj izobraževanje ponuja le temeljno znanje, ob tem pa razvija gibkost v mišljenju, sposobnosti ustvarjalne uporabe znanja (za reševanje problemov) in sposobnosti za učenje. Cilju razvoja sposobnosti za iskanje, organizacijo, vrednotenje, uporabo in sporočanje informacij se pridruži še cilj »naučiti se učiti se«. Razvoj informacijske pismenosti mora temeljiti na solidnih konceptualnih osnovah, ki vključujejo spoznavanje različnih ved, tako informacijske, bibliotekarske kot tudi psihološke in druge. Za doseganje tega cilja pa je potrebno povezano delo različnih strokovnih delavcev v šoli.

Predlagano je, da bi v okviru obveznih izbirnih predmetov in izbirnih vsebin na gimnazijah ponudili knjižnično in informacijska znanja (obvezno za dijake), metodologijo raziskovalnega dela (obvezna ponudba šole) in učenje za učenje (obvezna ponudba šole). Udeleženci posveta so se predloge podprli. Prav tako ni bilo nobenega, ki se ne bi strinjal, da je potrebno pri posameznih učnih predmetih dati več uporabnega manj faktografskega in več uporabnega znanja.

žrtvam nasilja ter z ustreznim pristopom in z učinkovitejšim ustavljanjem nasilnežev postati tudi odločnejši: **Pretrgajmo že enkrat krog nasilja, onemogočimo nasilneže v družinah in prisluhnimo njihovim žrtvam.**

OLGA GERMADNIK
vodja skupine za mladinsko in družinsko kriminaliteto ter žrtve nasilja

JOŽE GRAJ

Med upokojenimi prosvetnimi delavci Beltinci z okolico

Peter Šraj je napisal četrto knjigo

Novo knjigo je naslovlil Beltinci z okolico.

»V najnovejši knjigi so listine in opisi, ki doslej niso bili objavljeni še nikjer. Omenim naj le nekatere. Listina iz Državnega arhiva v Budimpešti ima letnico 1322 in govori o imenovanju krajev celotnega beltinskega območja. Prav tako je obširen življenjepis generala Ladislava Ebergénya. Listina iz Zagrebške nadškofije zadeva razdružitev turniške prapuznije in ustanovitev beltinske cehovskega združenja. Opisujem veličastno manifestacijo iz leta 1919 v Beltincih, v knjigi je objavljeno arhivsko gradivo o življenju in delu oblastih v letih 1945-53,« je med drugim povedal sogovornik.

Peter Šraj je že nekaj let v pokoju, a – kot potrjuje tudi najnovejša knjiga – ne miruje. Njegov konjiček zadnjih 15 let je pisanje. Je tudi kronist dogajanj v beltinski občini, pridno fotografira in tako naprej. V pokrajino ob Muri pa je prišel s Stajerskega.

»Službeno pot učitelja sem začel 1965. leta na OŠ v Gornji Bistrici. V letih 1957-76 sem poučeval na beltinski osnovni šoli, pozneje (v letih 1980-91) pa sem bil še pomočnik ravnatelja.«

Zadnjih šest let je upokojeni prosvetni delavec, ki pa še naprej ustvarja. Ima tudi načrte: še bo zbral gradivo in morda napisal svojo peto knjigo.

J. ŽERDIN

Peter Šraj iz Beltincev trdi, da so v njegovi knjigi Beltinci z okolico dokumenti, ki doslej pri nas še niso bili objavljeni. – Foto: J. Ž.

Ustavljajmo nasilje, prisluhljivo žrtvam

Na žalost je tako, da o določenih pomembnih stvareh spregovorimo takrat, ko praznujemo obletnice ali posebne dneve, namenjene tem priložnostim. Takšna priložnost je tudi tokrat, ob 25. novembru, svetovnem dnevu zoper nasilje nad ženskami.

Ceravno se pri svojem delu skoraj vsakodnevno srečujem z različnimi oblikami nasilja, nemalo pa tudi situacij, ko se predvsem žive nasilja obračajo tudi osebo same. žal ugotavljam, da je, toleca do nasilja v naši družbi še izjemna, predvsem z vidika žrtve. Ta pojav v naši službi spremljamo predvsem skozi do vrsto kriminalitete in prekrškov, ki se dogajajo v družinah v različni družinskega nasilja. Žrtve prstnega nasilja so najpogosteje ženske in otroci, izraža pa se s trpljenjem otrok in drugih družinskih članov, s spolnimi zlorabami otrok ipd.

Kazniva dejanja, storjena v okviru družine, kjer kot žrtve nasilja nastopajo predvsem ženske, otroci, mladostniki, so zagotovo ena najtežjih dejanj, saj so ponavadi nemočno žrtve žal najbolj nezaščiten ali psihičnimi posledicami opozarjajo nase in takšne omogočijo kaznitve in raziskovanje zločinov, ki jih nad njimi storijo ponavadi njihovi najbližji. Prav zaradi takšnih ali drugačnih posledic, ki se izražajo predvsem v duševnosti trpljenih, pogosto tudi v najhujših travmah, celotni družbi ne more biti vseeno, kakor ni vseeno tudi meni, sicer zaradi dolgoletnih službenih izkušenj vajeni vseh možnih oblik nasilja.

Pri svojem delu opažam, da predvsem nasilje v družini, nad katero in tudi otroki, največkrat nastopi zaprt med štiri domače stene in ponavdi nikoli ali le redko na dan, zaradi česar se tudi sama včasih čutim nemočno, ker nima včasih okolje, jaz, mi in tja nima videti ali prepoznati teh priložnosti, kot da jih ni.

Prijave kaznivih dejanj, ki se dogajajo v družini, so pogostokrat v sledijo šele dolgotrajnejšemu in stopnjevanemu nasilju, kar se izrazitejšo. Žrtve psihičnega nasilja živijo v stalnem strahu, mnogokrat prihaja do poskusov samomorov.

Vsekakor igra pomembno vlogo pri tem policijsko ukrepanje, ki napadalca ali nasilneža od njegovega protizakonitega ravnanja, zagotavlja pa tudi pri kazensko obravnavo, ki bi pripeljala tudi do kaznovanja nasilja je veliko več, kot ga obravnavamo kot kazniva dejanja, pa obravnavane zadeve dobijo pravega epiloga na predvsem zaradi (pre)kazenske zakonodaje.

Prav zato je potrebno žrtve navesti in informirati, kaj storiti v takih primerih. Najboljše zakonodaja bi seveda

z ustreznjejšo zaščito žrtve nasilja v družini lahko prispevala k prepoznavanju tovrstnega nasilja kot družbenega problema. Žal pa ugotavljam, da si pred temi problemi še vedno zatiskamo oči, in menim, da je skrajni čas, da se s problemom spoprime v vsej njegovi razsežnosti, predvsem v smislu ustreznjeje zaščite in podpore žrtvam nasilja.

Spoznavanje krute realnosti tega problema na vseh ravneh lahko in mora odpreti pot k ustreznjejšemu razreševanju ali vsaj k omilitvi problema, če morebiti že nismo zamudili vlaka za njegovo zgodnje preprečevanje.

Na eni strani zelo veliko govorimo, kako pomembna je družina, po drugi strani pa kot družba ne storimo ničesar ali zelo malo, da bi predvsem zaščitili žrtve nasilnih dejanj, ki jih je zagotovo več, kot si lahko predstavljamo. To lahko tudi pomeni, da tiho podpiramo storilce, jim celo dajemo več priložnosti za njihovo početje in pristajamo na posledice.

Tudi v našem okolju poskušamo prek sredstev obveščanja, z različnimi predavanji, opozarjanjem na posamezne primere, z zloženkami po svojih močeh osveščati javnost, predvsem pa opozoriti na občutljivost in hude posledice nasilja. Vse to pa še ne pomeni, da takšno osveščanje, tako posameznikov kot družin, prispeva k prevenciji oz. sploh zmanjšanju tega pojava.

Mislim, da prav zaradi tega ne smemo in ne moremo zanemariti odgovornosti vseh, pa naj gre za posameznike, odgovorne starše ali institucije, ki prihajajo v stik s posameznikom kot nasilnežem. Naša dolžnost in moralna odgovornost je, da jih pravočasno ustavimo.

Vsekakor nas na tem področju čaka še veliko nalog, predvsem pa odgovornosti, da se bomo najprej morali realno spoprijeti s tem problemom v vsej njegovi razsežnosti ob spoznavanju vrednot, predvsem pa razmišljati o oblikah pomoči

Dobro je storiti – dobro

Klic dobrote

Mladi na razpotju – Ni dobro biti sam, še posebne ne, če zaidesh v težave – Dobro je storiti – dobro! – Tega se zaveda vedno več ljudi in po svoje pomagajo ljudem v stiskah

Pomanjkanje gmotnih dobrin žal vse pogosteje koga prizadene, vendar so zdravstvene, psihične, mladostniške ... težave včasih celo hujše. Vodilna misel, geslo ... letošnjega TEDNA KARITAS od nedelje, 23. novembra, pa do nedelje, 30. novembra, je *Mladi na razpotju*.

»Razpotje je nekaj nujnega, je čas, v katerem mladostniki iščejo svojo lastno podobo. Odrasli jim dajemo zgled, postavljamo jim smerokaze in kažipote. Mladostniki pa stopajo po poteh, ki si jih sami izberejo. Ni malo takih, ki so zašli in se izgubili na poti prestopništva, kriminala, narkomanije ... S temi problemi je neposredno povezano tudi mnogo drugih težav v družini, družbenem življenju in osebne stiske odrasajoče osebe.« so zapisali v Škofjski Karitas Maribor, Strossmayerjeva ulica 15, kjer imajo danes, v četrtek, 27. novembra, od 11. do 17. ure dan odprtih vrat, torej priložnost za obisk vseh, še posebej pa »odvisnikov«.

Na TEDEN KARITAS pa so se seveda pripravile tudi pomurske župnijske Karitas. Danes (in ne samo danes) je možno oddati denarne prispevke, živila, oblačila ... skratka vse, kar je uporabno in utegne komu prav priti. Še posebej pa so se angažirali v

župnijski Karitas v Črenšovcih, kjer so izdali poseben letak s

teksti na temo letošnjega TEDNA KARITAS. Nekaj misli mladim: Mladi moramo biti kot ptica, ki leti vedno proti dobremu. Srečnejši je tisti, ki ima prijatelja. Mladi smo središče med dobrim in slabim ...

Tudi v manjših vrtcih, kot je v Gaberju, je lahko zelo zanimivo in pestro

Spet pripravljajo presenečenje

Blizu se božično-novoletni čas, ki je še posebno v otroških vrtcih zelo živahno, pestro, zanimivo ... Zanimalo nas je, kako utegne biti v enoti Vzgojno-varstvenega zavoda Lendava v Gaberju.

Po mnenju vzgojiteljice Metke Ribarič se da tudi brez velikih sredstev pripraviti marsikaj v zadovoljstvo otrok in njihovih staršev. Tako so se že začeli pripravljati na proslavljanje veselega decembra, kot so poimenovali zadnji mesec v letu. Posebno presenečenje bo vsekakor igrice (dramatizacija), ki jo bodo pripravili in zaigrali starši otrok pod vodstvom učiteljice slovenskega in nemškega jezika na DOŠ I Lendava Olge Paušič. Imeli pa bodo še veliko drugega.

Da res znajo presenetiti, so dokazali že v mesecu športa. Takrat so pripravili srečanje z nogometarjem Robertom Šabjanom na gaberskem nogometnem igrišču, orientacijski pohod s starši in vadbeno uro v telovadnici Dvojezične osnovne šole I Lendava. Otrokom je bilo vse dokaj zanimivo, še posebno navdušeni pa so bili v Lendavi, kjer je bila njihova gostiteljica učiteljica športne vzgoje Ljubica Gergel. Gaberski mafčki so lahko prvič stopili v pravo veliko telovadnico, v njej tekali, skakali, se kotalili, plezali ... ne

Nocoj ob 18. uri bo v novem župnijskem domu v Črenšovcih predaval mag. Andrej Baligač iz Ljubljane o mladih na razpotju. V nedeljo, 30. novembra, ob 14. uri pa se bo začela v telovadnici OŠ Črenšovci dobrodelna območna (vsepomurska) prireditel. Sodelovali bodo mladi iz večine pomurskih župnij. Sicer v teh dneh (v jutranjem času) tudi na Murskem valu lahko poslušamo razpisiljanja mladim; danes pa je kar celodnevni program v znamenju Karitas, torej mladim, ki so na razpotju, in drugih ljudih, ki so v stiskah. Ker je dobro storiti – dobro, bomo pomagali po svojih zmožnostih!

Š. SOBOČAN

Takole se razgibavajo vsak dan.

Državno tekmovanje v logiki Trije »naši« prvaki

Prejeli smo rezultate 12. državnega tekmovanja v logiki za srednješolce in leti so za naše območje zelo spodbudni. Tako sta Marjaž Titan (4. letnik Gimnazije M. Sobota) in Dušan Stupar (4. letnik Dvojezične srednje šole Lendava) osvojila vseh 30 možnih točk. Za nagrado bosta lahko prejela stипendijo HERMES SoftLab za študij na katerikoli tehniški fakulteti ali za študij medicine. Prvo mesto in prav tako maksimalno število možnih točk je osvojil med tretješolci tudi Vojko Flegar (SETUŠ M. Sobota), bronasto medaljo (če bi jih podeljevali) pa je za las zgrešila Mojca Kranjec (1. letnik SETUŠ M. Sobota). Bravo, »naši«!

J. G.

Pogovor z mladim obetavnim soboškim režiserjem Alešem Nadaiem

Dovolj je bilo slovenske patetike

Nagrada za najboljšo delo v kategoriji igranega filma

Aleš Nadai iz Murske Sobotice ni eden tistih mladih, ki bi svoj čas pravljali s posedanjem po parkih. Spominjam se prvega novembra 1995. leta, ko so bili Aleš in njegovi sodelavci verjetno edini, ki so na praznih soboških ulicah nekaj počeli. Snemali so film. Toda takrat niso niti slutili, da jim bo ravno ta film čez dve leti prinesel prvo mesto na drugem festivalu neodvisnega filma in videa Slovenije v Ljubljani, to je dosežek, ki doslej v Prekmurju ni uspel še nikomur.

Ste film *Ulično okno* že takrat snemali z željo po udeležbi na tem festivalu?

Ne, nikakor ne. Snemali smo iz čiste ljubezni do filma. Začeli smo leta 1995 in končali leta 1996. Mogoče je bila v mislih kakšna druga prireditev, vendar se sedaj ne spominjam več, zakaj. Avstrijska televizija je včasih zbirala amaterske filme, vendar moram poudariti, da nam nobena uvrstitev ni bila motiv.

Prvo nagrado ste prejeli v kategoriji igranega filma na drugem festivalu neodvisnega filma in videa v Ljubljani. Za kakšen festival gre in koliko je bilo udeležencev?

V osemdesetih letih je bil to le festival neodvisnih filmov, vendar se je verjetno imenoval drugače. Takrat je tudi zamrl, ponovno pa so ga obudili lani, organizator pa je kulturno-umetniško društvo Cineast iz Ljubljane. Poleg kategorije igranega filma so tu še kategorije za animirani, eksperimentalni in dokumentarni film. Posebej naj bi se še podeljevala nagrada za ultra kratki film do treh minut, vendar je letos ni dobil nihče, ker ni bilo dovolj kakovostnega izdelka. Tudi v naši kategoriji so podelili le dve nagradi, pri dokumentarnem filmu pa vse tri. Skupno je bilo od dvanajstih možnih nagrad podeljenih le devet, ker ni bilo zadostne kakovosti, čeprav je bila le-ta boljše kot lani. Število udeležencev je bilo letos manjše, v moji kategoriji je bilo prikazanih štirideset filmov. Po pravilih naj bi sicer že pred tem obstajala selekcija, vendar so se tokrat odločili, da pokažejo vse filme, ki so morali biti posneti na osem-, šestnajst- ali petindevetdesetmilimetrski filmski trak, njihova dolžina pa ni smela presegati dvajset minut. Pri videu je moral biti nosilec na VHS-tehniki. To me je tudi motilo, ker je bil naš film posnet v tehniki Beta Cam in sem ga moral prenesti na VHS. Film je črno-bel, kar je bila redkost, drugi so bili večinoma barvni. Nekateri izdelki so me zelo pritegnili in kot zanimivost naj povem, da so le redki med njimi dobili priznanje. To pomeni, da so nagrade relativne. To ni tek na sto metrov, kjer so nagrade točno določene. Saj sem vesel, da sem jo dobil, toda vidi se, da je član žirije tudi gledalec. Vendar pa gre tendenca na boljše. Ni več tiste patetike, ki je bila navzoča prej, ampak se vse giblje bolj v humorne, satirične vode. Sam sem v primerjavi s patetiko vedno privrženec humorja. Moja smernica je »poližan«, zato ker je človek v svojem življenju večplasten: vesel, žalosten, spolno aktiven in neaktiven. Vendar nobene od teh stvari ne počne stalno. Vseč so mi tudi nadrealistični dodatki, vendar se jih moraš zavedati. Pri nobeni stvari ne smeš pretiravati. Treba pa je reči, da avtorski film v bistvu ni žanrski.

Pri našem poročilu o vašem uspehu je prišlo do nekaterih pomankljivih podatkov, zato biva sedaj omenila vse, ki imajo kakovostne količinske za prvo mesto. Jaz sem avtor, se pravi scenarist in režiser. Asistent režije je

bil Matej Fišer. Glavni vlogi sta odigrala Dušan Šarotar in Andreja Peterneli, sodelovala sta še Aleš Kuhar in Sašo Legenič. Aleš Kuhar je napisal tudi glasbo, s katero sem zelo zadovoljen. Za masko in kostume je bila odgovorna Eva M. Kušej, za fotografijo pa Jure Zauneker. Montažer je bil Boris Omahen in moram reči, da je bil levji delež pri uspehu ravno njegov.

Vsem sem hvaležen, ker brez njih delo ne bi nastalo, še posebej

Film je dolg devet minut. V ospredju je osamljen starejši intelektualac, ki nima nobenega spolnega partnerja in nobenih prijateljev.

Živi v stari hiši v ulici, kjer je prek ceste tudi modna trgovina. In normalno je, da se pri modni trgovini ustavljajo ženske in si ogledujejo izložbe. Zato si zaradi svoje želje, ki se mu porodi v glavi, naroči telefon, ki ga v bistvu ne potrebuje, saj nima nikogar, ki bi ga poklical. Telefon si v resnici naroči zato, da dobi kabel, ki je speljan med trgovino in njegovo hišo, in da lahko na ta kabel namesti vodovodno cev. In potem ko se ženska znova ustavi pred izložbo, lahko zadovolji svojo specifično spolno tenzijo. Tako ali tako bo projekt predvajan, zato vabim vse, naj si ga pridejo ogledat.

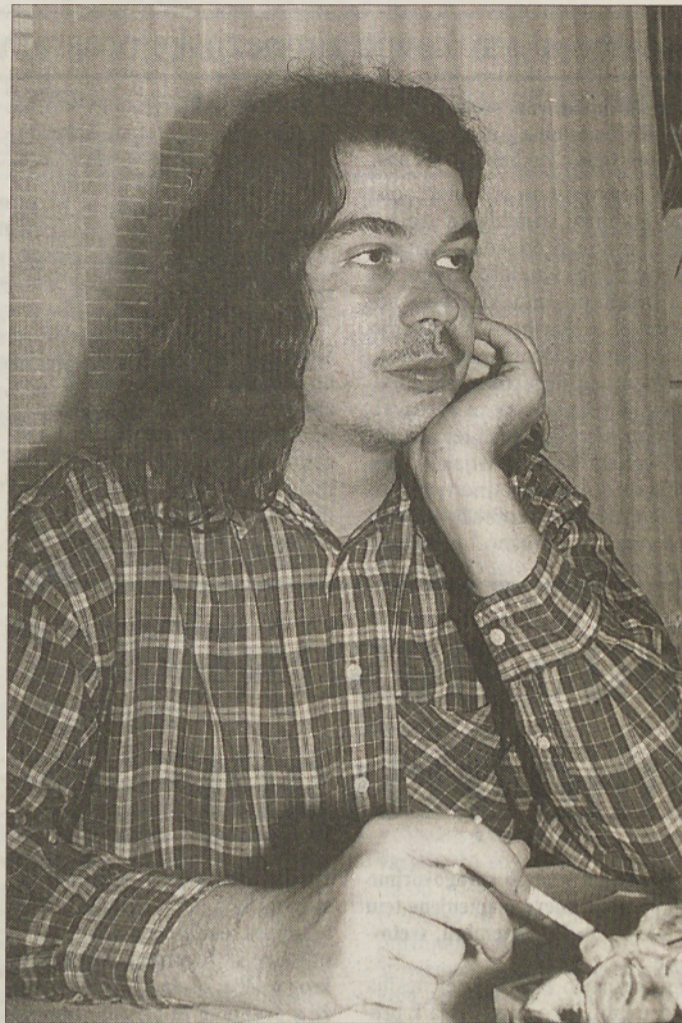
Kam?

Z ZKO se dogovarjamo za projekcijo tega filma in premiero novega, najverjetneje bo to v grajski dvorani, mogoče tudi v MIKK-u. Zanimanje je, v Murski Soboti filma še nismo predvajali. Vrtel pa se je že na kabelski televiziji za Goričko.

Že dvakrat si omenil nov projekt. Nam lahko izdaš kaj več?

Da, enega bomo kmalu končali. Slika je že zmontirana, je pa posnet z drugo ekipo, edino montažer Boris Omahen je isti. Film bo dolg dvaindvajset minut, imenoval pa se bo *Zvezda*.

Jaz sem znova scenarist in režiser, gre

pa za epoho iz življenja študenta, vendar je film daleč od tega, da bi se ukvarjal s študentsko problematiko ali s čim podobnim. Bolj gre za humor kot za kaj drugega. Je črno-bel, prikazan pa bo decembra. Pripravljamo pa se že na snemanje polurnega filma v prihodnjem poletju. Seveda če bodo sredstva, do sedaj so namreč zadostovala le minimalna sredstva. Lahko pa že zdaj povem, da je delovni naslov tega filma *Težave Martina P*.

Ali razmišljaš tudi o režiji kakšnega celovečernega filma?

Ne, zaenkrat še ne. Me ne zanima. Naivno bi bilo, če bi začel delati v tisti tehniki. Cena je tako visoka, da bi zgodbo lahko povedal le na kratko. Razmišljam pa o ultrakratkem filmu, ki bi ga naredil v klasični filmski šestnajstmilimetrski tehniki. Do videa se obnašam kot do filma. Ne vrtim ga nazaj in ne ustavljam.

Ulično okno je bil naš prvi igrani film in vsi skupaj smo se morali naučiti osnove tehnologije. Sami smo prišli do nekaterih ugotovitev, saj tudi jaz nisem solan filmar. Pomagale pa mi bodo izku-

šnje s televizije, kjer sem že delal, zato bodo projekti vedno boljše. Toda učenje nove tehnologije ni težava, to je čar. Težava je še vedno denar. Ne govorim rad o tem, vendar vem, da se te težave še dolgo ne bom rešil.

Ogromno potuješ. Bil si že po Skandinaviji, v državah Beneluxa, v Parizu, Bretanji, Normandiji, letos poleti pa si spoznal Egipt od severa do juga. Ali imajo takšna potovanja vpliv na tvoje delo, na kreativno ustvarjanje?

Potovanje avtomatično spodbudi željo po kreativnosti. Najboljši del potovanja je, ko prideš domov. Bogat si z izkušnjami in avtomatsko pametnejši. Vtis s potovanja je del tvoje domišljije. Drugo leto bi se rad odpravil v Ameriko, v New York.

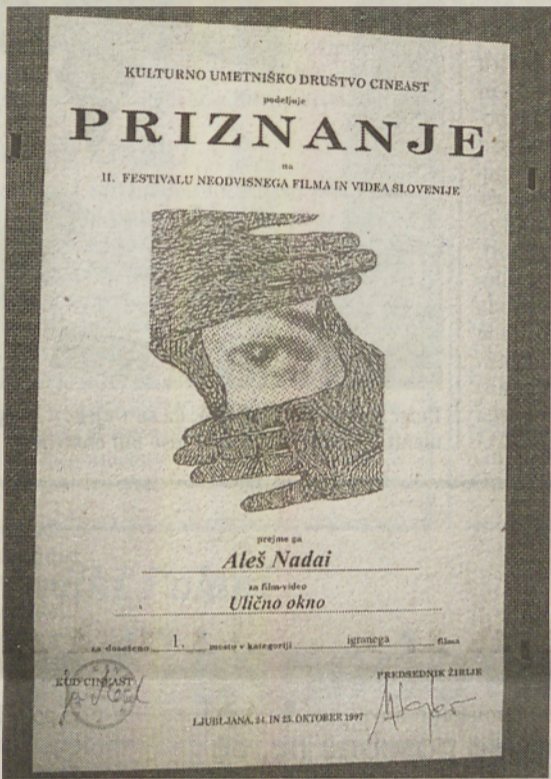
Potem pa postavlja še eno ameriško vprašanje. Kdo so tvoji najljubši režiserji?

Mnogo jih je. Po svojih zvrsteh so različni in eni bolj, drugi manj komercialni. Od velikih lahko omenim Federica Fellinija, Aki Kaurismäki mi je vse, kakor vseč, od Američanov Jim Jarmusch, od alternativcev John Waters, vendar dvomim, da ga večina pozna. Tu sta še Stanley Kubrick in Terry Gilliam, definitivno eden mojih najljubših pa je Emir Kusturica. Njegovo politično prepričanje me ne zanima. Če kdo oporeka, da je to velik režiser, naj mu oporeka na strokovni ravni, ne na politični. Seveda se jaz z vsemi temi režiserji nikakor ne morem primerjati.

Kaj pa filmi?

Tudi teh je več in so različnih žanrov. Med njimi so tudi slovenski, na primer *Ubij me nežno* in *Na svidenje* v naslednji vojni, ki se zelo drži Zuparove predloge Menuet za kitaro. Karpo Godina mi je bolj vseč kot direktor fotografije, s tem da je Vilko Filac, ki je s Kusturico posnel štiri filme, še boljši. Naj vam naštejem še najljubše montažerje?

TOMO KOLES
Foto: JURE ZAUNEKER

no ne brez Borisa. Del nagrade pripada tudi njemu. Tudi nadaljnje projekte bom snemal z njim, seveda če bo on za to. Morava omeniti še izvršno producentko, to pa je bila Suzana Kerčmar.

Vam je pomagal tudi kdo iz uradnih institucij?

Da. Letos mi je dal tajnik soboške Zveze kulturnih organizacij Geza Kišfalvi propagandni material za ta festival in potem sem se na prigovarjanje kolegov odločil, da bom film poslal. ZKO nam je ves čas pomagala pri filmu in nam stala ob strani. Tudi zbiranje sredstev pokroviteljev je potekalo prek ZKO, ki mi je tudi finančno omogočila udeležbo na festivalu. Poleti sem bil v filmski šoli v Novi Gorici, na izobraževalnem seminarju, in to mi je ravno tako omogočila ZKO, poleg nje pa še soboška Zveza organizacij za tehnično kulturo. Po tej nagradi smo se obrnili na občino, kjer so mi povedali, naj se prijavim na javni razpis za dodeljevanje sredstev. Vendar pa bo občina prek MIKK-a sodelovala pri našem naslednjem projektu.

Naslov vašega filma *Ulično okno* me močno spominja na film *Dvorišče Alfreda Hitchcocka*. A ima kaj zveze z vašim filmom?

Ima, ima. Rad se igram s temi asociacijami, tudi pri drugem filmu bo tako. Sama zgodba *Uličnega okna* sicer nima zveze z Hitchcockom, vendar se pri snemanju filma ne moreš izogniti njegovim vplivom, saj je postavil nekatere mejnike, ki jih enostavno ni mogoče obiti. Vendar naš film ni nobena grozljivka, ne bi rad, da bi pri ljudeh prišlo do napačnega misljenja.

Vodadžji Sledi na slovenski televiziji so že na kratko predstavili vaše delo, vendar nisi bil zadovoljen z njegovo interpretacijo. Zato biva sedaj po domače predstavila zgodbo filma.

Okrožno sodišče v Mariboru na podlagi sklepa stečajnega senata z dne 20. 11. 1997, opr. št. ST 34/96, v stečajnem postopku nad dolžnikom Jeklotehno Maribor, d. d., v stečaju objavlja

JAVNO DRAŽBO naslednjega nepremičnega in premičnega premoženja:

1. Poslovni prostor v LENDAVI, Kranjčeva ul. št. 2 (frizerski salon), 33,26 m², parc. št. 4411/2, k. o. Lendava, po izklicni ceni **29.847,00 DEM** (devetindvajsetisočosemstosedemštirideset 00/100), plačljivo v tolarški vrednosti po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan plačila.

2. Poslovni prostor v MURSKI SOBOTI, Cvetkova ul. 14, 119 m², in kletni prostori (shramba) 3,40 m², parc. št. 1254, zk. vl. št. 1661, k. o. Murska Sobota, po izklicni ceni **179.606,00 DEM** (stodevetinsedemdesetisočšeststošest 00/100), plačljivo v tolarški vrednosti po srednjem tečaju Banke Slovenije.

3.1. Poslovni trgovinski in skladišni prostor v Murski Soboti, Cvetkova ul. 2a, hiša št. 2 Cvetkova ul. s poslopjem z 2336 m², dvorišče s površino 1749 m², parc. št. 1295, in dvorišče s površino 705 m², parc. št. 1287, zk. vl. 2615, k. o. Murska Sobota.

Po odloku o razglasitvi nepremičnih kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju Murske Sobotice z dne 21. 3. 1991 je navedena nepremičnina kulturni in zgodovinski spomenik - meščanska in trška arhitektura.

Izklicna cena je **1.831.141,00 DEM** (enmilijonosemstoenaintridesetisočstoenaštirideset 00/100), plačljivo v tolarški vrednosti po srednjem tečaju Banke Slovenije.

3.2. Skupaj z nepremičnino se prodaja oprema (tel. centrala, oljna gorilnika, cisterna, set za cisterno in alarmna naprava) po izklicni ceni **200.100,00 SIT** (dvestotisočsto 00/100 SIT). Prednost pri nakupu imajo tisti dražitelji, ki dražijo nepremičnino in opremo kot celoto.

4. Počitniška hiša TIP A, št. 125, z opremo, Terme Čatež, k. o. Mostec, velikost zemljišča 41 m², neto površina objekta 46 m², po izklicni ceni **81.144,90 DEM** (enainosemdesetisočstoštiriinštrideset 90/100), plačljivo v tolarški vrednosti na dan plačila po srednjem tečaju Banke Slovenije.

5. Garsonjera TIP b 02 št. 2/1 z opremo v počitniškem naselju Miholašica Zaglav, k. o. Martiščica, otok Cres, R Hrvaška, velikost zemljišča 41 m², površina objekta 34 m², izklicna cena **58.012,20 DEM** (oseminpetdesetisoč dvainajst 20/100), plačljivo v tolarški vrednosti na dan plačila po srednjem tečaju Banke Slovenije.

Javna dražba bo **10. decembra 1997 ob 10. uri v sobi 330 okrožnega sodišča v Mariboru**.

POGOJI SODELOVANJA

Na javni dražbi lahko sodelujejo vse pravne in fizične osebe, ki pred začetkom javne dražbe predložijo, in sicer:

- fizične osebe potrdilo o državljanstvu Republike Slovenije,

- pravne osebe sklep o registraciji v Republiki Sloveniji ter pooblastilo osebi, ki draži za zastopanje na javni dražbi.

Po tč. 5 tega oglasa lahko sodelujejo pravne in fizične osebe, ki izpolnjujejo splošne pogoje, določene z zakonom za pridobitev lastninskih pravic pri nepremičninah v R Hrvaški.

Dražitelj mora vplačati varščino v višini 10 % od predlagane izklicne cene na račun prodajalca, žiro račun št. 51800-690-61626, varščina pa se uspešnemu dražitelju po odbitku stroškov všteje v kupnino, preostalem morebitnim dražiteljem pa brez obresti vrne v treh dneh po koncu javne dražbe.

Na javni dražbi lahko sodelujejo tiste pravne in fizične osebe, ki bodo v začetku dražbe predložile potrjen virnanski nalag, potrjeno položnico ali blagajniški prejemek o plačilu varščine.

Izklicna cena se bo na javni dražbi povečevala za najmanj 5 % izklicne cene.

Kupec mora skleniti pogodbo v 8 dneh po javni dražbi, če v tem času pogodbe na podpiše, se varščina zadrži.

Kupec mora plačati kupnino v 45 dneh po sklenitvi pogodbe, pri čemer se varščina všteje v kupnino. Če preostanka kupnine ne plača v tem roku, velja, da je odstopil od nakupa in se mu varščina zadrži.

Prometni davek, stroške sestave kupoprodajne pogodbe, stroške prepisa lastništva in druge morebitne stroške plača kupec.

Lastninska pravica preide na kupca po plačilu celotne kupnine pod tč. 1, 2, 3 in 4, pod tč. 5 pridobi kupec pravico uporabe objekta in pripadajočega funkcionalnega zemljišča za nedoločen čas. Z zakonsko ureditvijo prometa z nepremičninami med državama Slovenijo in Hrvaško preide pravica uporabe v lastninsko pravico brez nadomestila.

Nepremičnine in premičnine se kupujejo po sistemu »videno - kupljeno«.

Podrobnejše informacije so na voljo po telefonu 062 302 121, int. 155 ali 166, vsak delovni dan od 7. do 15. ure.

Nov Lainščekov roman

Duhovna matrica bivanja

Najnovejši Lainščekov roman s pomenljivim, a hkrati zagonetnim naslovom *Skarabej in vestalka* (Založba Franc-Franc, 1997), sicer predstavljen na multimediji na letošnjem 13. knjižnem sejmu v Ljubljani, je dvoobrazen kot podobi na naslovnici, delo Ferija Mesariča

Če si namreč le-ta davno izkopana kamnita obraza ogledamo podrobneje, pridemo do presenetljivega povzetka: ti dve kamniti glavi sta si od daleč podobni kot jajce jajcu, od blizu pa hudo različni. In prav ta navidezna dvojnost - enakost je glavno vodilo Lainščekovega romana, ki ga je, zanimivo, prestavil na neslovenska tla.

Namreč dvoje zgodb o »plenilcih duš«, ki tečeta vzporedno, pred bralcem postopoma, včasih bi rekel, da kar strašljivo natančno razgrinjata »duhovno družino Reda bratov in sester Janusa«, družino, v katero se pride skozi vrata »brez kljuka in ključavnice«, družino blaznih psevdoscientistov in fantazov, ki so si skušali sistematično ogledati sleherno mulekolo in sleherno kodo bitja. Poljakinja Karle Marchlewski, ki jo je Ali Ester, sicer eden duhovnih vodij te framasonsko- ezoterične skupnosti, prodal za tri milijone dolarjev, »da bi postala medij pri iskanju kakršnekoli zveze z višjo zavestjo«.

In prav v tem tiči ključ Lainščekovega teksta: dokazati, da je vsak posameznik le »vzorec, ki ga ponavljaš, kot se je bil že tisočkrat ponovil in se bo še ponavljal«. Torej v vsakem od nas tiči zapisan praspomin ali koda prednika, ki se oglašja iz podzavesti. Ob tem seveda ne gre za populistično reinkarnacijo, temveč za soočenje podzavednega in zavednega, ki se prinika skozi »turbulenco človekovega duha«.

Namreč zgodba keltske Njo, nekleta, ki okusi sad ljubezni in

»oreh med nogami, ki sta ga morala streti«, skozi vražnost in magičnost časa žrecev in druidov, se v času strašljive Karline iniciacije oglašja kot onomatopoeja slavčkoves pesmi ali popevkanje Karline matere, ki se je komajda spominja.

Keltsko obredje, v katerem deklica Njo postane prav tako medij in žrtev, na moč spominja na Karlin boleč vstop med Janusove brate in sestre. Le-ti v njej s »poskusom vnovične prvinske identifikacije v svet prvinskega človeka, ki ne pozna lastnega psihičnega dogajanja, ampak je zanj to zgolj projekcija«, obujajo podzavedne pragnone in prasanje, ki jih bo treba po orwellovsko zlorabiti.

Tako se skozi krvav predkrščanski čas, ki se dogaja nekje v podnožju Ataja, odslikavajo za nas čarne, magične podobe vojščakov, spopadov in mandragore, poglavarjev in žrecev, razpetimi med oblastjo in božanstvi, na katere smo zaradi imperativa krščanstva kratkomali pozabili. V tem romanu pa se oglašajo z magičnimi imeni, ki vzbujajo hkrati strah in občudovanje, podobno kot novodobni podaniki velikega Janusa, ki želijo z razu-

mevanjem in obvladovanjem podzavednega ter nagonskega zavladati človeku. Ob tem bo marsikdo pomislil na zlovesče kloniranje, a Lainšček je šel še dlje. Zavedal se je, da nevarnost tiči drugje, namreč v »razvoju mikročipa, s katerim bo mogoče od rojstva spremljati proces človekove individualizacije in ga vseobsežno trajno dokumentirati.« In prav ta mikročip, ki ga Lainšček imenuje »plenilec duše«, bo docela razkril paradoks in paradigmo človekovega bivanja ter »v dokajšnji meri problematizacijo Satana kot demiurgično zunanjo silo, ki ga pojašnjujejo v prvi vrsti kot zlo, ki se že tisočletja kopiči v človekovem nezavednem«.

In prav to so želeli z obredjem iniciacije ob druidskem svetišču Newgrange zaklinjevalci božanstva Janusa izvabiti iz nesrečne Karle Marchlewski: namreč »posmrtni genij pravadne deklice Njo«, s katero jo veže naravnost osupljiva podobnost; obe končata kot žrtvi iz ljubezni. Karlo Marchlewski namreč pred zlovesčim Alijem Esterjem ustrelil njen Guy Labriola, pravadno Agneš pa pokonča, ker se je žrtvovala in vdala osvajačnemu gjirkoškemu knezu Butorju, njen Nagr, ki se zmeraj vrača.

Lainšček je torej v svojem zadržem, po mojem najboljšem

romanu, ki se bere dvoplastno, odkrito pokazal na podobo človeka kot duševne kopije prednikov, hkrati pa se, podobno kot se bo vsak bralec, odkrito zbal nad manipulacijo tega odkritja. Če bo nekoč resda prišel v uporabo mikročip »plenilec duše«, bodo podobne bratovščine a la družine Janusa mirne duše plenile po podzavednem in hkrati utrjevale svoj imperij ter bestiarij vladanja.

In prav zato je to roman, ki ga ne moremo in ne smemo založiti, saj s svojo strašljivo realnostjo in idejnostjo razkriva, da se bodo kaj kmalu razviharile perfidne osvajaalne vojne, ki bodo opustošile človekov razum in čustva. In če se le globje zamislimo, se je to, žal, že začelo. Pa ne le na straneh Lainščekovega romana, ki ga toplo priporočam, niti na vsemogočih klinikah fantazov, temveč, pa če si še tako zatiskamo oči, z diklatom slepega potrošništva že v naši soseski.

MILAN VINCETIČ

Jemljeta iz vsakdanjega življenja

Pušpek zelejni

Z literaturo, ob glasbi in fotografijah sta v predprostoru soboškega gradu v petek zvečer dve avtorici predstavili dojemanje vsakdanjosti, ki ga vsaka izraža na svoj način. Fotografinja Cvetka Juhnov s fotografijo, Stefka Bohar pa svoje misli v obliki proze in pesmi preliva na papir, včasih pa nariše tudi kakšno sliko. V kulturnem programu so sodelovali tudi pevski zbor Lyndwa, Nikita Juhnov, Klementina Lesic, pesmi pa je prebiral Marjanca Ferko.

Cvetka Juhnov se je na tokratni razstavi predstavila s fotografijami križnih znamenj, ki stojijo na Goričkem, predvsem v okolici Gradu. Za razstavo jih je izbrala trideset, vsa pa so stara okoli sto let. Fotografije pa je podnaslovlila s starimi prekmurskimi izrazi, predvsem z goriškega konca, ki so že začeli izginjati iz vsakdanje uporabe.

Stefka Bohar pa pravi, da se lahko s poezijo in prozo ter umetniškim izpovedovanjem ukvarja tudi tedaj, ko delaš na njivi. Po njenem mnenju je tam stik z naravo še toliko bolj pristen, neposreden in inti-

Fotografija z razstave Cvetke Juhnov: *Ka boš plela venec, dene cuj bo-rojco, kok to lepo špila.*

men, da lahko bolje uvidiš, kaj se dogaja. »Med delom me pogosto prešine kakšna misel, o tem razmišljam, in ko se zvečer vsa družina odpravi spat, si najdem čas, vzamem papir in takrat nastajajo moje pesmi.«

Razstava bo na ogled do 28. novembra, potem pa se bo preselila v muzej v grad pri Gradu na Goričkem.

ANRR

Iz slovstvene preteklosti med Rabo in Dravo

PANONSKI PORTRETI | FRANCIJUST 23 | PANONSKI PORTRETI

Že župnik Horvat je razmišljal o novi cerkvi v Bogojini. Tako je l. 1897 pisal cerkvenemu zaščitniku Pavlu Eszterhaziju o svojih namerah. Ko je škofija poslala knežjega arhitekta, je ta trdil, da cerkve ni mogoče več popraviti in da je potrebna nova. Po dobrem četrtstoletju je arhitekt Plečnik ugotovil, da popolno rušenje ni potrebno. V skladu s svojim načelom, da ne kaže rušiti, kar so predniki dobro postavili, je staro srednjeveško cerkev vkomponiral v svoje načrte. Tako je v letih 1925-1927 nastala arhitekturna mojstrovina, zaradi katere občudovalce svetovnih arhitekturnih znamenitosti zanese pot iz evropskih prestolnic tudi med hiše pod vršičkim bregom. Hkrati pa je Plečnikova umetnina povečala tudi Ivana Bašo, saj je bil s svojimi organizacijskimi in voditeljskimi sposobnostmi ter z veliko vloženo truda najzaslužnejši za to, da je Bogojina postala domovanje Plečnikove stvaritve. Ob takšnem in podobnem organizacijskem delu (tako še npr. predsednikovanje odboru za izgradnjo dijaškega zavoda Martinišče) in ob duhovnikovanju pa je pozornosti vredno vsaj še dvoje: Baševno delovanje v Ivanocyevem krogu, torej prizadevanje za prekmursko slovensko publicistiko v prvih dveh desetletjih 20. stoletja, in njegovo besedno ustvarjanje.

IVAN BAŠA

V prvi polovici 19. stoletja so se najpomembnejši slavisti (Dobrovsky, Kopitar, Miklošič, Janežič idr.) seznanili s prekmurskim slovstvom in znanstveno potrdili to,

kar je bilo v drugačnem kontekstu in iz narodnostnega čutenja zapisano pri obeh Kuzmičih, Bakošu idr. - torej misel, da sta prekmursko slovstvo in jezik del slovenskega kulturnega sveta. Temu je v drugi polovici stoletja sledilo praktično zanimanje različnih izobražencev z desnega brega Mure za Prekmurje (npr. Raič, Trstenjak) ter utrjevanje in poglobljanje kulturnih stikov, sprva predvsem med katoliškimi duhovniki in izobraženci. Ti stiki so se kmalu razširili tudi na ostalo prebivalstvo, predvsem v dolinskem delu. Za medsebojno spoznavanje, jezikovno in siceršnje duhovno zблиževanje ter udržitvev "slovenske zavesti" je bilo najpomembnejše: a) knjige Mohorjeve družbe in druge knjige, ki so se zelo hitro širile med Prekmurci; b) ljutomerski tabori, ki so jih obiskovali tudi ljudje z leve strani Mure; c) misijoni v letih 1907-1912, na katerih so v Beltincah, Črensovcih in v Bogojini misijonarji lazarisiti z različnih slovenskih krajev takratne Spodnje Štajerske spovedovali in pridigali; d) romanja prekmurskih vernikov v slovenske kraje onstran Mure; e) drugi stiki in informacije, ki so prihajale s štajerske in kranjske strani.

Hkrati s tem procesom pa je potekal še eden. Po številnih vojaških in političnih porazih ter desetletjih politične nestabilnosti so se sredi 19. stoletja razmere v državi stabilizirale in okrepljena nacionalna samozavest madžarskih fevdalnih in meščanskih krogov je postopoma začela prerasčati v nacionalizem. Ta se je okrepil po uvedbi dualizma leta 1867. Seveda šolski zakon štev. XXXVII iz leta 1868, ki je uzakonil mrežo madžarskih državnih šol in v njih madžarščino kot učni jezik, sam po sebi ni bil diskriminatoren, saj je njegov 58. člen zagotavljal nemadžarskim narodnostnim skupnostim pravico do pouka v maternem jeziku. Toda praksa je bila drugačna, diskriminatorna do nemadžarskih narodnostnih skupnosti. V duhu "enotnega državnega ograškega naroda" so zapisane pravice na terenu ostajale le črka na papirju. Celotno večje del te prakse so bila tudi t.i. izobraževalna društva, za Prekmurje npr. *Madžarsko izobraževalno društvo za vendsko (!) krajino*, ki je tako na področju šolstva kot na področju javnosti (tednik Muraszombat és videke/Murska Sobota in okolica) izvajalo proces, v zgodovinisju imenovan madžarizacija.

Tako sta drug ob drugem tekla dva procesa, madžarizacije in gradnja duhovnih mostov čez Muro; prvi je bil državno narekovan in naravn zoper naravne pravice nemadžarskih narodnostnih skupnosti v državi, drugi je bil spontan in rezultat naravne jezikovno-kulturne povezanosti Prekmurcev s Slovenci onstran Mure. Bolj ko sta se procesa stopnjevala, bolj neizbežno je bilo njuno trčenje.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Plečnik-»Baševa« cerkev v Bogojini

Da bi laže uzrli pomen in narodnoohranjevalno vlogo prekmurske publicistike v prvih dveh desetletjih 20. stoletja, osvetlimo naprej nekaj zgodovinskih in kulturno-narodnostnih okoliščin.

Pomurski arhitekti v cehovskem združenju Razbiti želijo dogme o tradicionalni gradnji

Društvo arhitektov Prekmurja in Prlekije vključuje 27 arhitektov od 40 delujočih na območju Pomurja

Ustanovna skupščina Društva arhitektov Prekmurja in Prlekije je bila sicer že konec junija 1997 v soboškem gradu, ko se je v društvo včlanilo 25 delujočih diplomiranih inženirjev in inženirjev arhitekture ter diplomiranih inženirjev in inženirjev krajinske arhitekture. Drugod po Sloveniji delujejo društva arhitektov že nekaj let, v zadnjem desetletju pa se je zelo povečalo število tovrstnih strokovnjakov tudi v Pomurju.

Da bi dosegli zapisane cilje, morali aktivno sodelovati z ustanovljeno Inženirsko zbornico Slovenije - želijo postati njen konstitutivni del oziroma del sekcije za arhitekturo, urbanizem in krajinsko arhitekturo, ki naj bi v prihodnje delovala z zakonskim pooblastilom parlamenta in države kot nadzornik pri izvajanju Zakona o graditvi objektov in Zakona o graditvi naročil ter prav tako štela interese članov ter izvajalce sorodnih strok.

V zadnjih mesecih so se v društvo včlanili vsi vidni in aktivni projektanti, nekateri arhitekti s tega obmurskega območja, drugi pa člani drugih podobnih društev. V izvršnem odboru so članoma Goldinskij, Jože Sraka, in članoma Lazar, Ivo Bošnjakovič in Goran Dominko, slednji je predsednik društva.

Decembra bodo razpisali interni natečaj za vse člane na območju Enodružinska ruralna ob-

Cilji Društva arhitektov Prekmurja in Prlekije so:

- približati poznavanje dela in naloge arhitektov širšim družbenim strukturam ter tako doseči razumevanje za naše delo in naša razmišljanja,
- zagotoviti si spoštovanje naše stroke tako pri širši populaciji kot aktivnejših investitorjih ter vodstvenih političnih strukturah,
- popestriti sodelovanje z občinskimi upravnimi organizacijami ter župani in jim tako ponuditi strokovno ozadje za lažje in pravilnejše odločanje o arhitekturnih in urbanističnih investicijah pri oblikovanju mesta,
- svojim članom ponujati možnosti za širitev njihovega strokovnega obzora ter znanja,
- sodelovati ter pomagati pri razpisnih in internih natečajih pri iskanju boljše, cenejše in racionalnejše arhitekture pri obravnavanju urbanističnih in prostorskih smernic.

mestna hiša, na katerem naj bi vsak arhitekt predstavil svoje videnja razvoja prekmurske arhitekture, ki se je končal v dvajsetih letih. Natečaj naj bi podal določene smernice. V pogovoru z župani želijo doseči, da bi bili člani društva vključeni v izbiro najugodnejših ponudnikov na natečajih, še prej pa, da bi se vsa velika dela izbirala le prek javnih natečajev - izbrana dela

se morajo potem tudi javno predstaviti.

V prihodnjem letu bodo organizirali dve okrogli mizi o trenutno najbolj aktualnih temah ter dve strokovni ekskurziji. Vsako leto bodo tudi predstavili enega od starejših velikih arhitektov; seveda bo najprej na vrsti arhitekt Novak.

BBP

Doživetja in razočaranja

Knjige so že napisane!

O knjigi T. Zsige in njeni kritiki z naše strani je bilo napisane toliko čudnega in nerazumljivega, da bi bilo spet potrebno napisati dolg odgovor. Tako pravi inženir: Če dr. Novaku knjiga ni všeč, pa naj napiše novo in nato naj neka submešana (?) komisija ugotavlja, kdo ima in kdo nima prav. No, po taki logiki bi nobena ocena nobene knjige ne bila dovoljena, ker bi inženirji in mogoče tudi drugi vedno terjali kar - novo knjigo ... Prvič slišim in berem kaj takega in menim, da sem v dosedanjih člankih v Vestniku dovolj povedal, kaj ni prav in zakaj ne, čeprav bi bilo mogoče še kaj dodati.

Nekaterim pa tudi to ni jasno, kot kažejo pogovori v Népújsagu. Nje je smela naša ostrá kritika osupniti - nas pa ne bi smela osupniti, še manj prizadeti Zsigova izmišljotina, da se prekmurščina (ali prekmurški jezik, po njegovem kar »a Vendvidék ... nyelve«) v »bistvenih vprašanih razlikuje od slovensčine ...«. Kaj, če bi kdo zapisal, da se lendavska vogrščina ali madžarščina »bistveno razlikuje od »magyar nyelv-a« ali madžarščine ali peštanske ali hortobágyiske ali vsake druge madžarščine? Bi se le prijazno nasmehnil?

In če bi še kdo napisal, da so se prekmurški Madžari imenovali se (!) v 19. stoletju »Vogrok« ali kar - hunok?! Ali mogyeri, ungeri? Bi smeli danes na Madžarskem kaj takega tiskati brez protesta, pa recimo bi kaj takega izdala Zveza Slovencev na Madžarskem?!

Knjige o vsem tem so na naši slovenski strani že davno napisane: Abecedarium Szlowenszko ... 1725; M. Sever piše 1747: Lüblenomi szlowenszkomí Narodi ... Števan Kúzmíč 1771: Nouvi Zákon ... na sztári szlowenszki jezik obrnyeni (Zsiga teh imen in del ne pozna); Mikloš Kúzmíč ... Okrogline szlowenszke ... pa Jožef Košič, ki bi mogel Vogrom toliko povedati, piše »od naše slovensčine ...« itn. pa do Mikolove Domovine 1920. 1922. v Budapešti: novine za szlowenszki narod itn. In ta slovensčina, recimo v prekmurški obliki, je moja in nas vseh materinščina. In ko bi nam kdo mater opsoval, kako bi mu odgovorili? Najbrž ogorčeno in lendavski neobčutljivi kritiki bi nam rekli, da smo grobi (»durva hangvetelű), ne tistemu nesramnežu, ki je psoval. Če kdo reče, da se moja materinščina razlikuje od slovensčine, je zame grob in vse podobno.

In knjige premnoge in razprave so napisane o našem slovenskem narodu, o njegovem imenu in njegovi zgodovini. Vsi pravijo, da smo bili in smo Slovenci, Slovence, in mi to verujemo, za tem stojimo. Če pa kdo, ki ne pozna teh knjig in razprav, zdej trdi, da smo nekaj drugega - naj molčimo? Zakaj? Na vse izmišljotine nepoznavalcev jezika, zgodovine, življenja ljudstva, njegovega prepričanja lepo ponižno molči, ne bodi nekulturen, kot da živiš pred tridesetimi ali štiridesetimi leti; ne bodi balkanski, poslušaj modrost iz Lendave, ki še danes kljub vsemu trdi: «... sam se nagibam k temu, da (tu živeči Slovenci, kot pravi prej, V. N.) jih imam za neke vrste

Srečanje madžarskih narodnostnih kulturnih ustanov iz »karpatskega bazena« v Lendavi

O položaju in sodelovanju

Udeleženci iz Avstrije, Hrvaške, ZR Jugoslavije, Madžarske, Romunije, Slovaške, Slovenije in Ukrajine

Pripadniki madžarske narodnosti živijo kot manjšina kar v sedmih državah, razseljeni pa so tako rekoč po vsem svetu. Leta 1993 je bila v Lendavi prva skupna konferenca (srečanje) predstavnikov madžarskih manjšinskih organizacij oz. ustanov, na kateri so obravnavali položaj in vlogo narodnostnih sredstev javnega obveščanja, čez dve leti je bila tema konference literarna ustvarjanje pesnikov in pisateljev v materinem jeziku, prejšnji petek in sobota pa so obravnavali položaj narodnostnih kulturnih ustanov in medsebojno sodelovanje.

Konferenco je pripravil Zavod za kulturo madžarske narodnosti Lendava v sodelovanju z Zvezo Madžarov ter Mednarodnim dru-

štvom madžarskega jezika in kulture. Na njej so se zbrali predstavniki kulturnih ustanov iz Slovaške, Ukrajine, Transilvanije

(Romunija), Vojvodine (ZR Jugoslavija), Hrvaške, Avstrije in Slovenije, pridružili pa so se jim tudi predstavniki državnih ustanov iz Slovenije in Madžarske.

Kot so ugotovljali, je položaj narodnostnih kulturnih ustanov od države do države dokaj različen, povsod pa je njihova osnovna naloga ohranjanje in spodbujanje kulturne dejavnosti v materinem jeziku. Stanje je zelo pe-

reče na Slovaškem, kjer so v celoti uklinili financiranje narodnostnih kulturnih ustanov. V Prekmurju (tudi na Gradiščanskem v Avstriji) je stanje glede organiziranosti zadovoljivo, opazna pa je zelo visoka stopnja asimilacije.

Udeleženci konference so poudarili, da mora matična država skrbeti za približno enako raven kulturne dejavnosti madžarskih manjšin v vseh regijah in spodbujati medsebojno sodelovanje manjšinskih narodnostnih organizacij. Pri tem mora matična država zagotavljati tudi gmočno pomoč, kar pa ni lahka naloga, saj živi skoraj tretjina vseh Madžarov zunaj matične države. V interesu manjšin je tudi poglobitev sodelovanja vseh regij, v katerih živijo pripadniki madžarske narodnosti. Na madžarski strani so to obmejne županije. Manjšinske organizacije bodo v čim krajšem možnem času vzpostavile lasten sistem za medsebojno komuniciranje prek interneta, kulturne organizacije pa bodo v prihodnje še poglobile sodelovanje in se udeleževale skupnih prireditev, ki jih pripravljajo na Madžarskem. Zavod za kulturo madžarske narodnosti Lendava se je tudi zavezal, da bo poglobil stike z Madžari na Slovaškem in ponovno navezal sodelovanje z vojvodinskimi Madžari, že decembra pa naj bi prišlo do srečanja s predstavnikom madžarske manjšine na Gradiščanskem v Avstriji.

JOŽE GRAJ

Na srečanju predstavnikov madžarskih narodnostnih kulturnih ustanov v lendavskem gradu se je zbralo okrog 50 udeležencev iz osmih držav. Potem ko jih je v imenu gostiteljev pozdravil László Göncz, so vsi skupaj zapeli madžarsko himno, nato pa so se pogovarjali o položaju in sodelovanju v kulturi. (Foto: J. G.)

Šesti Kleklovi dnevi

Iz zapuščine črpati za naprej

V Črenšovih sta bila v soboto zvečer v okviru šestih Kleklovih dnevov dva pomembna dogodka, ustanovitev fundacije Jožefa Klekla st. ter prava osnutka za vsebinsko zasnovano spominske sobe Jožefu Kleklu st. Kleklove dneve so letos pripravili že šestič, v okviru let-teh pa predstavijo pomembne može, ki so se rodili ter aktivneje delovali in sooblikovali življenje in dogajanje v tem delu pokrajine ob Muri. Župan Anton Törnar je povedal, da so več kot običajni kulturni dogodek, saj med drugim s tem želijo obujati tisto, kar se ne sme pozabiti.

Namen ustanovitve fundacije Jožefa Klekla st. je financiranje založniške, raziskovalne, umetniške in drugih kulturnih dejavnosti, posebno še dajanje pomoči socialno šibkim in perspektivnim študentom na območju črenšovske občine. Kleklov odbor se je za fundacijo odločil, da bi ohranjal Kleklovo materialno in kulturno dediščino, kajti ohranjanje dediščine pomeni tudi zvestobo programu Novin »Branimo krščanstvo, ljubi-

mo svoj materni jezik, svoj narod in svoj dom.« S tem bi želeli, da bi se mladi ljudje po studiju vrnili domov, in prispevali k vsestranskemu gospodarskemu in kulturnemu napredku črenšovske občine.

V okviru večletne obnove Kleklovega doma so se letos odločili za postavitev Kleklove spominske sobe. S pomočjo zgodovinskega in arhivskega gradiva želijo celovito in strokovno prikazati življenje in delo Jožefa Klekla st. O vsebinski zasnovi pa je spregovoril Štefan Ftičar, ravnatelj črenšovske osnovne šole. V prvem delu bodo predstavili razvoj Črenšovca od prvih pisnih virov do danes s prikazom kulturnih, narodnih, verskih in drugih tokov v Prekmurju ob prehodu stoletja oziroma v Kleklovem času. V drugem delu bi bil pregled Kleklove življenjske poti od rojstva do izgnanstva, v tretjem Kleklova založniška in izdajateljska dejavnost ter predstavitev njegove teološke, vzgojiteljske, društvene in socialne dejavnosti, v četrtem delu bi predstavili Kleklovo literarno dejavnost ter v petem Kleklova politika, gospodarstvenika in poslanca. Arhivsko gradivo bi tudi multimedijsko predstavili v najmanj dveh jezikih.

Organizatorji so tudi povedali, da si bodo prizadevali, da bi letošnje postavljene smernice tudi realizirali, saj bodo tako uspeli realizirati ideje, katerih Jožetu Kleklu ni uspelo. Govorili pa so tudi o tem, da bi naj bila spominska soba namenjena predvsem mladim, tudi iz fundacije bi se financirali predvsem mlajši in študentje, vendar nobenega od morebitnih kandidatov ali takih, ki bi jih lahko te stvari zanimale, ni bilo na ustanovitvi fundacije in na odprtju Kleklove sobe.

M. JERŠE

Start mestnega odbora DeSUS-a

»Smo kot novorojeno dete!«

To je na prvem sestanku mestnega odbora Demokratične stranke upokojujencev Slovenije (DeSUS) v Murski Soboti izjavil novoizvoljeni predsednik prof. Evgen Titan, ki se je zavzel za večjo vnemo in angaziranost njegovih članov. Ti so podrobneje razčlenili trenutno situacijo in se dogovorili za prihodnje naloge. Navzoč je bil tudi tajnik območnega odbora DeSUS-a Rudolf Kulič, ki je spregovoril o sklepih ustanovne skupščine in o sestanku z vodstvom slovenskega DeSUS-a, ki je bil v Gornji Radgoni. Ugotovljeno je bilo, da so na državni ravni vzpostavljani boljši stiki z LDS kot pa s SLS, kmalu pa nameravajo ustanoviti podobno politično organizacijo upokojujencev še v Ljutomeru.

V razpravi so se zavzeli za organizacijsko utrditev soboškega mestnega DeSUS-a, ki se bori za uveljavitev upokojujenskih pravic, zato namenja posebno pozornost dobremu sodelovanju z upokojujenskimi društvi, ki bi jih lahko ustrezno zastopal v parlamentu. V svoje vrste bodo skušali pritegniti aktivne člane, ki bodo prevzeli polno odgovornost za sprejete funkcije. Ravno dobri odnosi z Društvom upokojujencev Murska Sobotna so, kot so poudarili, zelo pomembni za politično delovanje njihove stranke in obratno. To naj bi se potrdilo že na prireditvah, ki jih bodo organizirali upokojujenci, ki se bodo lahko opredeljevali o političnih smernicah DeSUS-a.

formi pokojninskega sistema in spremembah v zdravstvenem za-

Z ustanovne skupščine mestnega odbora DeSUS-a v Murski Soboti, fotografija: F. Matko

ABECEDARIUM SZLOWENSZKO,

Paed. 883. za Drobno Detzo, von Szpuscheno.

Vleti M DCC XXV.

prehod med zahodnim in južnim slovanstvom ...«. Glej ga, učenjaka - kje je pa študiral slavistiko in zgodovino - v Pešti pri Melichu ali Kniezsi ali celo pri pokojnem lendavskem rojaku Hadrovicsu, ki bi se že dobro obregnil ob vse te »modrijaše? Samo za prehod nas ima in nikakor za prave Slovence. G. Kozma - in koliko vas je še? Joj nam! Knjige so sicer napisane in razprave z opombami - te pa niso pomembne, pravijo v Népújsagu - ampak resnice zanje ni ...

Tudi mi najbrž nimamo prav, če vemo in trdimo, da Ivan Jerič in Mihael Kúhar nista ropala in razbijala - ne, prav so imeli v letih 1941 do 1945 preljudi okupatorji, ki so sestavljali lažne obtožnice, iz katerih prepisuje današnji zgodovinar in ne pove tega v opombah, ki ne navajajo naslova spisa, iz katerega zajemajo - tak očitek je njim »smešen« in vsa naša občutljivost »nedostojno grob ton«. Glavni tajnik Madžarske akademije znanosti, univ. prof. dr. János Melich, mi je dejal v oktobru 1942, ko so me pregnali iz Sobote: »Novak, le ostani te dober Slovenec.« In je napisal nekaj del o Slovanih in Madžarih in je znal nekaj jezikov ...

VILKO NOVAK

V Ljutomeru se je zgodil zločin Nečak ustrelil strica

Andreju Brunčiču je »prekipelo« in v strica Branka Brumna je streljal z dedkovo lovsko puško

V soboto, 22. novembra, okrog 3.30 so na domačiji Ljudmila Miško v Razlagovi ulici številka 20 v Ljutomeru odjeknili strel iz lovske puške. Kot so ugotovili v preiskavi, je streljal 26-letni Andrej Brunčič, žrtev pa je njegov stric 42-letni Branko Brumen, ki je na kraju dogodka. Osumljeni Brunčič je potem odložil orožje in pričakal policiste in kriminaliste.

O mrtvih vse dobro, pravimo, pa vendarle ne moremo mimo dogodkov do tiste usodne noči, ko se je končalo Brumново življenje. Svojčas je bil poročen z Nevo, pred sedmimi leti pa sta formalno ločila, a (kot nimalo drugih s podobno usodo) še naprej živela »skupaj« s sinovoma v stanovanju v bloku v Ljutomeru. Ljudje vedo povedati, da je bil »poređen«, kajti večkrat je nadlegoval svoje sostanovalce. jih pretepal ...

V petek, 21. novembra, je premlatil 14-letnega sina, zato je (bivša) žena poklicala socialno službo, ki ji je svetovala, naj otoka odpelje iz stanovanja v blok. Odsla sta k stari mami oziroma mami Ljudmili v Razlagovo ulico, katere domačija je na koncu ulice, potem pa se cesta nadaljuje proti Cezanjevemu. Kmalu je prišel za njima Branko Brumen in tašči začel očitati, da je ona vsega kriva.

Bil naj bi pod učinkom alkohola, zato mu je svetovala pogovor, ko bo trezen. Vrnil se je zvečer, spet grozil, razbijal po

vratih in oknih. Ljudmila Miško je šla to prijaviti na policijo. Očitno se je razgrajalec prestrašil in odšel, a je pred tem zagrozil, da bo ponoči pobil njo (taščo), svojega otroka in svojega nečaka Andreja Brunčiča, ki je živel pri babici Ljudmili.

To, s čimer je Brumen zagrozil, je očitno nameraval uresničiti

Osumljena domačija številka 20 v Razlagovi ulici v Ljutomeru, v kateri se je zgodil zločin. - Fotografija: N. J.

in se okrog 3. ure ponoči vrnil v Razlagovo ulico in s silo odpeljal sina. Potem (okrog 3.30) se je vrnil, da bi poročal z drugimi. Tedaj pa je »prekipelo« nečaku Andreju, vzel je staro lovsko puško pokojnega dedka, jo nabil in izstrelil dva naboja v nasilnega strica, ki je - kot zapisano - takoj zatem umrl. Pokopali so ga v ponedeljek popoldne na pokopališču v Križevcih pri Ljutomeru, in ne na ljutomerskem. Takšna naj bi bila želja bivše žene.

Na UNZ Murska Sobota so nam v torek povedali, da so zoper osumljenega Andreja podali kazensko ovadbo državnemu tožilstvu v Murski Soboti.

Š. S.

Zgodilo se je ...

Šalovci: Smrtna nesreča

Ceste v Pomurju so terjale 22. letošnjo žrtev! V nedeljo, 23. novembra, okrog 1. ure se je zgodila tragedija na regionalni cesti med Šalovci in Gornjimi Petrovci. Voznik osebnega avta Opel Vectra 20-letni Kristijan Filo iz Budince je, ko je pripeljal iz naselja Šalovci, zapeljal v blagem ovinku (domnevno zaradi neprimerne hitrosti) s ceste in dobil tako hude poškodbe, da je zaradi njih na kraju nesreče umrl. Srečo v nesreči pa je imel sopotnik Simon M., ki je le lažje poškodovan.

Murska Sobota: Izsiljevanje, tatvine ...

Pred senatom okrožnega sodišča v Murski Soboti se je zagovarjal 30-letni Darko Šinko iz Ljutomerja, ki je obtožen storitve več kaznivih dejanj, zlasti izsiljevanja denarja, kraje, razgrajanj ... Na sodišču je oporekal, da bi naredil vse grehe, ki mu jih očita obtožnica, povrh pa je navajal alibi (odsotnost). Sodišče bo prve dni decembra, ko se bo nadaljevala obravnava, zaslišalo nove priče, obtoženi pa ostaja še naprej v priporu, v katerem je od 26. avgusta.

Žihlava: Vlom v trgovino

V Žihlavi (kraj med Svetim Jurijem in križiščem cest Ljutomer-Ptuj) imajo dobro založeno trgovino z gradbenim in drugim materialom, kate-re lastnik je Les, d. d., Ptuj. Čeprav je prodajalna ob zelo prometni cesti in »vsem na očeh«, to ni motilo neznanca, ki je 20. novembra ponoči vlomil v trgovino in ukradel različne predmete v vrednosti 320.000 tolarjev.

Ljutomer: Požar v Fulneški ulici

Prejšnji četrtek ob 19.30 (to je čas »obrednega« gledanja tv-dnevnikov) je naredil neznanec preplah v stanovanjskem bloku v Fulneški ulici v Ljutomeru: pod stopniščem v pritličju je nenadoma zagorelo. Gost črn dim se je začel valiti v prvo in drugo nadstropje. Ogenj, ki je nastal potem, ko je nekdo prižgal papir in vnetljivo snov, so kar hitro pogasili. Se je to zgodilo po naključju ali namenoma?

Murska Sobota: Na Murinem parkirišču

Zgodilo se je 21. novembra na parkirnem prostoru tovarne Mura v Murski Soboti. Sredi belega dne je nekdo vlomil v osebni avto last P. P. in iz vozila »demoniral« avtoradio, vreden 50.000 tolarjev. Za storilcem še poizvedujejo, piscu kronike pa se postavlja vprašanje, le kje končajo avtoradii, ki kar naprej izginjajo iz avtov. Vprašanje je toliko aktualnejše, ker o najnovejši kraji avtoradija iz parkiranega avta poročajo tudi iz Gornje Radgone. Iz vozila je tatič sunil še denarnico z 10.000 tolarji.

Rakičan: O BMW-ju ni sledu

S parkirišča pri gasilskem domu je nekdo opeljal neznanokam (ukradel) osebni avto BMW 850 I, temnomodre barve, registrska številka MS RENNE, vreden 4.700.000 tolarjev. Avto je izginil ta ponedeljek med 20. in 23. uro. Vse, ki bi morda kaj vedeli o izginotju, prosijo, da to javijo policiji na telefonsko številko 113.

Genterovci: Hudo poškodovana

V petek, 21. novembra, ob 15.45 se je zgodila nesreča na cesti, ki pelje skozi Genterovce. Osebni avto, ki ga je šofirala Valika H., je na lepem speljal s ceste in se zaletel v drevo. Voznica in sopotnik Jože T. sta se hudo poškodovala, popravilo vozila pa bo stalo okrog 230.000 tolarjev.

Dolga vas: Lovski naboji

Kdo bi vedel, kaj vse skušajo prenesti ljudje čez mejo! Večino tega cariniki in policisti odkrijejo. 22. novembra, na primer, so pri madžarskem državljanu, ki je vstopal v Slovenijo, našli 16 kosov lovskih nabojev, ki jih ni prijavil, zato so strelivo zasegli in malega tihotapca prijavitli sodniku za prekrške.

Gederovci: Naj... mejna policija

Turistična zveza Slovenije že več let vodi akcijo ocenjevanja mejnih prehodov. V letošnji akciji je v kategoriji enot skupaj z drugimi uporabniki zasedla prvo mesto Postaja mejne policije Gederovci. Za osvojen prvo mesto, ki so si ga pridobili zaradi urejenosti in korektnega odnosa do potnikov, so gederovski enoti podelili priznanje s pečatom gostoljubnosti. Slovesnost je bila v Mariboru.

Dankovci: »Zakuril« je skedenj

V Dankovcih je v soboto ob 16. uri zagorelo! Ogenj naj bi podtaknil Alojz R. iz Poznanovec in s tem oškodoval tudi Olgo R., ki naj bi bila solastnica. Ogenj je zajel lesen skedenj v velikosti 17 krat 9 metrov; zgorili pa so tudi: osebni avto Lada, lesen kmečki voz in 300 bal slame. Škoda je velika. Bila bi pa ševeda še večja, če ne bi hitro posredovali gasilci iz Dankovec, Moščanec, Vaneč, Puconec, Otovec in Poznanovec. V soboto pa je požar izbruhnil tudi v Moščancih, in sicer v dimniku lesene stanovanjske hiše, a se zaradi hitrega posredovanja gasilcev k sreči ni razširil.

Š. S.

Primer gostinskega lokala Mura edinstven

Vsaka rekonstrukcija nekoga prizadene ...

So izvajalci del obnove državne ceste R 351 Gradis in Cestno podjetje Celje ter vzdrževalec cest Cestno podjetje Murska Sobota pozabili na obvozno cesto?

Da državni mlini včasih mimogrede zmeljejo tudi nedolžnega državljanca, se je ponovno izkazalo v primeru gostinca Vilka Balažica, ki je zaradi popolne zapore državne ceste R 351 zaradi obnove in gradnje ceste in mostov med Dokležovjem in Veržejem popolnoma odrezan od sveta in od svojih strank. V dovoljenju za popolno zaporo sicer piše, da mora biti ob gradbišču zagotovljen dostop do gramoznice, za vzdrževalce, intervencijska vozila in stanovalce, nič pa ne piše o dostopu gostov do gostinskega lokala. Je dejstvo, da je zadnja zgradba pred Muro gostilna in ne le stanovanjska hiša, namerno spregledano?

6. novembra smo na naslov Ministrstva za promet in zveze poslali vprašanja o ogroženosti gostinske dejavnosti v lokalu Mura zaradi popolne zapore ceste Dokležovje-Veržej. Odgovore so nam poslali skoraj po štirinajstih dneh s podpisom direktorja Antona Šajne. Na vprašanje, zakaj stroški g. Vilka Balažica niso vključeni v stroške celotne zapore in gradnje, odgovarjajo, da tega do se-

Odgovori Direkcije Republike Slovenije za ceste na naša vprašanja pa so prišla prav tudi državnemu sekretarju Žarku Preglju, ki je kar s kopijo tega odgovora in izdane-ga dovoljenja informiral gospoda Vilka Balažica in Obrtno zbornico Murska Sobota. Zapisal pa je še:

Iz odgovora in priložene kopije Dovoljenja za popolno zaporo državne ceste R 351 je razvidno, da je za vse uporabnike cest v času izvajanja del zagotovljen dostop do gramoznice Cestnega podjetja Murska Sobota in do gostilne Pri Muri.

Ali to pomeni, da g. Prejeli dovoljuje tudi dostop do gostinskega lokala? Kje so potem oznake in smerokazi?

daj se niso prakticirali ... Zavedati se moramo, da vsaka rekonstrukcija ceste skozi naselje delno zadeva lastnike različnih lokalov oziroma samostojne podjetnike ter lastnike gospodarskih družb, ki jim rekonstrukcija prinaša določene neugodnosti (morda slabši in otežen dostop, hrup, prašenje itd.) Oškodnino zaradi zapore bi menda lahko zahteval le, če bi bilo to protipravno dejanje, vendar pa je gradnja te ceste v javnem interesu, za katero je izdal dovoljenje pristojni organ. Priznavajo pa, da se tovrstne oškodnine do sedaj niso izplačevale in v proračunu tudi niso predvidene.

Zanimiv je tudi odgovor na vprašanje, ali bo gostincu Višku Balažicu kljub zapori zagotovljeno normalno opravljanje gostinske dejavnosti: ... potrebno je poudariti, da kljub temu, da gre za popolno zaporo državne ceste R 351 na odseku št. 1302 Bratonci-Križevci to ne pomeni, da do gostilne g. Balažica dostop ni mogoč. Iz dovoljenja za zaporo zgoraj navedenega cestnega odseka, ki ga prilagamo, izhaja, da mora biti ob gradbišču ves čas izvajanja del za vse uporabnike zagotovljen dostop do gramoznice Cestnega podjetja Murska Sobota in do gostilne »Pri Muri« pa za intervencijska vozila. Prav tako je izvajalec dolžan zagotoviti dostop na zaprte cestne odseke ves čas izvajanja del na cesti za vozila intervencijskih služb, vzdrževalce cest in stanovalce.

O dostopu gostov torej ni govora in jih lahko policisti še naprej ustavljajo. Prav tako manjkajo oznake za obvozno cesto: je

to cesta za Štausovo gostilno po Železniški ulici in zakaj v tem primeru ni nobenih oznak oziroma zakaj ni ceste v ta namen primer-no vzdrževana?

BERNARDA B. PEČEK

Zimska služba

Prvi sneg - prvi preizkus

Občini Ljutomer in Moravske Toplice sta zaupali opravljanje zimske službe zasebnikom, drugje jo opravlja Cestno podjetje Murska Sobota

Nedeljski sneg je bil prvi preizkus organiziranosti lokalne in regijske zimske službe. Bistvo dobre zimske službe je v dobri informiranosti in uporabi primernih ukrepov glede na vremenske razmere. Višinske razlike in velika oddaljenost nekaterih vasi in zaselkov lahko ustvarijo povsem napačno sliko o razmerah na cesti, predvsem če ni točne in pravočasne informiranosti.

Vpeljan sistem zimske službe imajo pri Cestnem podjetju Murska Sobota. Za potrebe severovzhodne Slovenije imajo pripravljeno 1400 ton soli, 2700 kubičnih metrov sipin 2-5 in 150 m3 drobljenca 0-30. Tudi za to zimo so sklenili pogodbe z večino pomurskih občin, le občini Ljutomer in Moravske Toplice sta se odločili, da bosta pluzenje in po-

sipavanje cest zaupali zasebnikom. V Lendavi, Gornji Radgoni in Murski Soboti bodo za ceste skrbeli skupaj s tamkajšnjimi komunalnimi podjetji.

Od 1. julija letos je veljavna nova kategorizacija cest. Med državne ceste spadajo avtoceste, hitre ceste, glavne ceste (prejšnje magistralne) prvega in drugega reda in regionalne ceste prvega,

drugega in tretjega reda. Občinske ceste so lokalne in vaške poti. Kdo je odgovoren za traktorske, kolesarske in sprehajalne poti, še vedno ni povsem natančno določeno, menda je vse odvisno od lastništva.

Zaradi boljšega razumevanja je plan zimske službe še vedno narejen po stari kategorizaciji. V Pomurju je potrebno poskrbeti (pluziti, posipati) za 65 kilometrov magistralnih cest, 253 km regionalnih in kar 780 km občinskih oziroma lokalnih cest. V t. i. prvi prioritetni razred spadajo odseki

Policisti protestirajo

Z območnega policijskega sindikata UNZ Murska Sobota so nas opozorili na vsebino pisma, ki so ga poslali predsedniku vlade R Slovenije dr. Janezu Drnovšku; načelniku UNZ Murska Sobota mag. Darku Anželju in seveda medijem. Vsebina, pod katero je podpisan predsednik območnega policijskega sindikata Franc Hozjan, je kratka in pikra: »Spoštovani premier! Policisti in drugi delavci Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije, vključeni v Policijski sindikat Slovenije, smo že nekajkrat opozorili na nesprijemljivost ukrepov nacionalnega varčevalnega paketa in zahtevali dogovorjanje med socialnimi partnerji. Ni ste nam odgovorili! - 440 članov PSS Območnega policijskega sindikata Murska Sobota nas je ogroženih nad vašim odnosom. - Nameravate nam vzeti tudi odpravnino. Vnaprej vam pošiljamo vsak po 1 (en) slovenski tolar.«

Bo dr. Drnovšek odgovoril? Bodo policisti stavkali? Š. S.

BBP

Prva državna nogometna liga

Vevče : Mura 1 : 4

Ljubljana - Igrišče na Kodeljevem, gledalcev 300. Sodnik: Šart (Prevalje). Strelci: 1 : 0 Žeželj (2), 1 : 1 Škaper (43), 1 : 2 Šahmanovič (70), 1 : 3 Škaper (75), 1 : 4 Škaper (87).

Mura: Nemeč, Lukič, Ošljaj (Cirkvenič), Alihodžič, Dominko, Čipot, D. Baranja, Horvath, A. Baranja, Škaper, Vogrinčič (Šahmanovič).

Potrošnik : Olimpija 2 : 4

Beltinci - Igrišče v športnem parku, gledalcev 1.000. Sodnik: Žunič (Kranj). Strelci: 1 : 0 Kečan (18), 1 : 1 Kitič (21), 1 : 2 Pejko- vič (29 - 11 m), 2 : 2 Zver (64), 2 : 3 Bloudek (66), 2 : 4 Kitič (70).

Potrošnik: Kuzma, Godina, Tratnjek (Črnko), Cetina (Mirtič), Bajič, Dvoršak, Kečan, Zec, Kotnik, Zver, Markovič (Osterc).

Mali nogomet

Na OŠ III v Murski Soboti je bilo medobčinsko prvenstvo osnovnih šol v malem nogometu. Med štirimi ekipami je zmagala OŠ III Murska Sobota, ki je premagala Beltince s 5 : 1, Bogojino s 6 : 3 in Bakovce s 3 : 2. Druga je bila OŠ Beltinci, tretja OŠ Bogojina in četrta OŠ Bakovci. OŠ III Murska Sobota se je uvrstila v nadaljnje tekmovalje. (MS)

V tekmovalju prve slovenske lige v malem nogometu je Cosmos iz Litije premagal Interier Meteorplast s 3 : 2 (Nemeč, Stojko). V tekmovalju druge slovenske lige v malem nogometu vzhod je DAB Team premagal Železne Dveri U. Belec s 5 : 3 (Fekonja, Vrtnjak, Stajko). Agrotim iz Ljutomerja pa je premagal Majolko s 7 : 4 (Makovec 4, Modlić 2, Sobočan 1). (NŠ)

Puconci - A

Prosečka v.	10	9	1	0	41:7	28
Predanovci	10	7	2	1	29:15	23
Moščanci	10	7	0	3	24:20	21
Puževci	10	6	1	3	28:12	19
Vadarci	10	4	3	3	27:21	15
Šalamenci	10	3	2	5	16:26	11
Otovci	10	3	2	5	26:41	11
Izvir	10	3	1	6	18:25	10
Beznovci	10	2	1	7	12:22	7
Vidonci	10	2	1	7	15:30	7
Bodonci	10	1	2	7	11:28	5

Puconci - B

Košarovi	9	7	1	1	28:10	22
Pečarovi	9	6	1	2	23:14	19
Dolina	9	4	3	2	28:17	15
Poznanovci	9	4	3	2	22:13	15
Mačkovi	9	5	0	4	30:27	15
Strukovci	9	5	0	4	19:18	15
Lemerje	9	2	2	5	12:21	8
Breza	9	2	2	5	23:32	8
Inter	9	2	0	7	16:25	6
Dankovci	9	1	2	6	12:36	5

Nogometni komentar

Mura že jesenski prvak

Nogometiši Mure, ki že enajsti krogov niso izgubili in so največje presenečenje letošnjega državnega prvenstva, so si že pred zadnjim krogom zagotovili naslov jesenskega prvaka, ki je največji uspeh kluba v samostojni Sloveniji. V predzadnjem krogu so v Ljubljani prepričljivo premagali Vevče in petič zaporedoma zmagali. Čeprav so Sobočani že na začetku prejeli zadetek, jih le-ta ni zmedel, temveč so v nadaljevanju kljub odsotnosti Iliča in Gutalja igrali stabilno v obrambi in učinkovito v napadu. Junak srečanja je bil Štefan Škaper, ki je dosegel tri zadetke in se skupno z osmimi prebil na drugo mesto strelcev. Nogometiši

Mure imajo tako kolo pred koncem jesenskega dela prvenstva že 7 točk prednosti pred drugouvrščenim Primorjem, kar je vsekakor lepa prednost. Nasprotno pa drugi prekmurski

prvligaš Potrošnik iz Beltince nikakor ne more iz krize. Beltinčani že šest kol niso zmagali. Pričakovanja, da bo Potrošnik premagal oslabljeno Olimpijo in prvič zmagal pred novimi tribunami ter se z zmago poslovil od zvestih gledalcev, se niso uresničile. Beltinčani, ki so nastopili brez Zemljiča, kar se je

poznalo v igri, so igrali slabo, premalo zbrano, zlasti pa zelo nezanesljivo v obrambi. Nekateri igralci si nikakor ne zaslužijo, da nosijo dres kluba, mladi domači igralci pa se dajo na klopi. Vsekakor bi Beltinčani po jesenskem delu prvenstva morali ukrepati, sicer bo lahko vse prepozno. Feri Maučec

Prekmurski derbi za konec sezone

Nogometiši v prvi državni nogometni ligi bodo jesenski del prvenstva sklenili v nedeljo. Naključje je hotelo, da se v zadnjem kolu srečata prekmurska prvligaša Mura in Potrošnik. Tako kot vsak dosedanji derbi, bo tudi nedeljski v Fazanerijo gotovo pritegnil veliko ljubiteljev nogometa, zlasti še, ker bodo Sobočani slavili naslov jesenskega prvaka. Mura igra v letošnji sezoni odlično in je tudi tokrat favorit srečanja.

venar se Beltinčani ne bodo kar tako predali. Prekmurska nogometna liga sta doslej odigrala 17 prvligaških prvenstvenih tekem. Mura je zmagala sedemkrat, Potrošnik šestkrat, štirikrat pa so se srečanja končala neodločeno. Razlika v zadetkih pa je izenačena 21 : 21. Vsekakor lahko pričakujemo, da bodo ljubitelji nogometa na prekmurskem derbiju v Murski Soboti prišli na svoj račun. (FM)

Tretja državna nogometna liga

Štiri prekmurska moštva pri vrhu

V vzhodni skupini tretje državne nogometne lige, kjer tekmuje kar šest prekmurskih moštev, kar je doslej največ, so sklenili jesenski del prvenstva. Naslov jesenskega dela prvenstva je pripadel Pohorju iz Ruš, ki je izgubilo le v moštvom Črenšovci in igralo neodločeno z zadnjim Kovinarjem iz Maribora. Takoj za prvimi pa so se razvrstila štiri prekmurska moštva. Na drugem mestu so Bakovci, ki so trikrat izgubili v Črenšovcih, doma z Goričanko in v Rušah s Pohorjem ter igrali neodločeno z Dravinjo v Slovenskih Konjicah. Na tretjem mestu so nogometiši Črenšovci z enakim številom točk kot drugi Bakovci, kar je prijetno presenečenje. Črenšovci so bili ob drugo mesto na zadnji tekmi v Lakošu, kjer so nepričakovano izgubili z Varisom. Največje presenečenje so pripravili nogometiši Goričanke iz Rogoševca, ki so na četrtem mestu. Rogoševčani so zlasti dobro igrali na domačem igrišču, kjer so izgubili eno samo točko s Turniščem. Na petem mestu je moštvo Odranec, ki je odlično štartalo, saj je bilo vse do osmega kola edino neporaženo in je prvi poraz doživelo na domačem igrišču v prekmurskem derbiju z Bakovci. Slabši sta bili moštvi Turnišča in Varisa, ki sta pristali v spodnjem delu lestvice. Turnišče, ki je zasedlo enajsto mesto, je nekaj časa doživljalo krizo in si je

opomoglo šele na koncu, saj je v zadnjih petih tekmah izgubilo le v Bakovcih. Novinec Varis iz Lakoša pa je sklenil tekmovalje na dvanajstem mestu.

Od prekmurskih moštev, ki tekmujejo v tretji državni ligi vzhod, so bili najbolj disciplinirani nogometiši Bakovec, ki so s 70 kazenskimi točkami na tretjem mestu. Sledijo: Odranci, 76, na petem, Črenšovci, 86, na devetem, Turnišče, 92, na desetem, Goričanka, 93, na enajstem in Varis, 110 kazenskih točk, na tri-

najstem mestu.

Strelci po jesenskem delu prvenstva - Bakovci: 8 Ristič, 7 B. Berendijaš in Prekazi, 6 Kokaš, 4 Mesarič, 2 R. Berendijaš in Živič, 1 Krančič, R. Papič, Šiftar in Talaber; Črenšovci: 11 D. Horvat, 7 Vesenjaj, 5 Vori, 3 Hartman, 2 Vöröš, 1 Graj in Kustec; Goričanka: 9 A. Šalamon, 4 Horvat in

Kosednar, 2 Kovač, 1 Gider, Müller, Nemeč, Skledar, Smodiš, Šušar in Žilavec; Odranci: 7 Radkovič, 3 Pozdrec, 2 Cener, Jovanovič, Ulen, Vegič; 1 S. Kavaš, B. Kreslin, Puhar, Salkič, Virag, Turnišče: 6 Mujdriča, 4 Čizmazija, Rituper, 3 Vegič, 2 Litrop, Lutar, 1 Albin Lackovič, Pucko; Varis: 5 Lebar, 4 Gyurkač, 2 Pogorelec, Šoš, 1 Hepe, Horvath in Žalik. Feri Maučec

Nogometiši Bakovec - drugouvrščeno moštvo v tretji državni ligi vzhod po jesenskem delu prvenstva. Stojijo od leve: Posavec (trener), R. Berendijaš, R. Papič, B. Berendijaš, G. Papič, Prekazi, Baler, Talaber, Šiftar, Holcman (fizioterapevt); čepijo: Holcman, Jerebič, Krančič, Žekš, Kokaš, Živič, Matus. Fotografija: N. Juhnov

3. SNL - jesen 1997/98	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1. Pohorje		5:4	3:4	3:1	4:1	5:0	3:1	4:2	6:0	2:0	3:0	5:1	4:2	0:0
2. Bakovci	4:5		0:1	1:2	4:2	2:0	3:2	2:2	4:1	3:2	1:0	4:1	6:0	6:0
3. Črenšovci	4:3	1:0		1:0	0:1	3:0	2:2	3:1	4:2	2:3	4:0	1:3	1:0	4:1
4. Goričanka	1:3	2:1	0:1		1:1	1:1	2:1	1:2	5:2	3:2	1:1	2:1	5:1	2:0
5. Odranci	1:4	2:4	1:0	1:1		3:0	0:1	1:0	4:0	1:0	3:3	1:1	0:0	5:1
6. Unior	0:5	0:2	0:3	1:1	0:3		0:1	1:0	2:1	2:0	4:4	1:0	2:0	1:0
7. Paloma	1:3	2:3	2:2	1:2	1:0	1:0		3:1	0:2	1:3	1:2	5:1	8:0	2:1
8. Dravinja	2:4	2:2	1:3	2:1	0:1	0:1	1:3		1:3	3:1	2:1	3:2	1:4	3:0
9. Kungota	0:6	1:4	2:4	2:5	0:4	1:2	2:0	3:1		2:0	3:0	0:2	1:1	1:1
10. Usnjaj	0:2	2:3	3:2	2:3	0:1	0:2	3:1	1:3	0:2		3:1	1:3	4:1	1:1
11. Turnišče	0:3	0:1	0:4	1:1	3:3	4:4	2:1	1:2	0:3	1:3		7:0	3:3	1:1
12. Varis	1:5	1:4	3:1	1:2	1:1	0:1	1:5	2:3	2:0	3:1	0:7		1:1	0:1
13. Pobražje	2:4	0:6	0:1	1:5	0:0	0:2	0:8	4:1	1:1	1:4	3:3	1:1		2:1
14. Kovinar	0:0	0:6	1:4	0:2	1:5	0:1	1:2	0:3	1:1	1:1	1:1	1:0	1:2	

Sport od tod in tam

Tenis - Začelo se je tekmovalje v pomurski zimski teniški ligi, ki poteka v prostorih Pomurskega sejmišča v Gornji Radgoni. Sodeluje 26 ekip, v prvi ligi tekmuje 12, v dveh drugih pa po 7 moštev. Tekmovalje vodi podjetje Tennis Forming. (O. B.)

Kajakštvo - Brodarsko društvo Mura iz Kroga se je na občnem zboru preimenovalo v Kajak kanu klub Mura Krog. Za novega predsednika kluba je bil izvoljen Janez Kumin.

Košarka - V osmem kolu prvenstva v tretji slovenski moški košarkarski ligi vzhod je ekipa Radelj premagala ekipo Lindau Mjarte iz Lendave s 83 : 81 (45 : 35). Strelci za Lendavčane: Feher 26, Neuvirt 15, Čor 12, Zrna 12, Sijarič 7, Granfola 4, Hozjan 3 in Žizek 2. (F. B.)

Squash - Na drugem turnirju za prvenstvo Pomurja v squashu je pri moških zmagal Edi Zrim pred Štefanom Severjem in Bojanom Cvetkom, pri

ženskah pa je bila najboljša Jasna Flisar pred Metko Horvat in Natašo Tratnjek. Po dveh turnirjih pri moških vodi Cvetko pred Zrimom in Severjem, pri ženskah pa Flisarjeva pred Štornikovo in Ritlopovo.

Badminton - V Ljubljani je bil drugi A-turnir za japonsko lestvico v badmintonu. Med 23 moškimi in 20 ženskami so delovali tudi Lendavčani. Najbolje sta se odrezala Daniel Novak in Sanja Nagy, ki sta v mešanih dvojicah zasedla peto mesto. Med posamezniki je bil Bojan Sekeres, rinajsti, med posameznicami Sanja Nagy deseta, Simona Komar pa petnajsta. (B. Sekeres)

Pikado - Na državnem prvenstvu invalidov v pikadu, ki je bilo v Logatcu, je ženska ekipa DRŠI Murska Sobota (Sluga, Babič, Gregorn, Marinič) zasedla drugo mesto. (TK)

Igra z zvečeno žogo - V prvem krogu tekmovalja v igri z zvečeno žogo, ki je bilo v Ljubljani, je ekipa Murske Sobotote (Potočnik, Maučec, Vogrinčič, Golob) premagala Koper s 7 : 4. Ljubljano z 11 : 4, Zmago s 5 : 4, Kranj z 8 : 3 in vodi brez poraza na lestvici. (T. Kos)

Judo

V organizaciji 76. protiklepnega divizionarja SV Slovenije je bilo v Murski Soboti prvo prvenstvo slovenske vojske v judu. Sodelovalo je 26 moških in 2 ženski. Soboško vojašnico sta zastopala znana judoista Dario Vrdjuka (71 kg) in Robert Šadl (nad 95 kg). Vrdjuka je zasedel prvo mesto, Šadl pa je bil drugi. Najboljši se bodo udeležili svetovnega prvenstva, ki bo konec novembra v Dubrovniku na Hrvaškem. Tekmovalje je lepo uspelo. Na fotografiji domači tekmovalci Šadl (modri). Fotografija: N. Juhnov

Namizni tenis

Zopet zmagal Kovač

NTK Radgona je pripravil tekmovalje za tretji memorial Ivana Drozdka - Vanča. Tekmovali so registrirani igralci (15) in rekreativci (13). Med registriranimi igralci je zmagal član NTK Radgona Štefan Kovač in ponovih lanskim uspeh. V finalu je premagal klubskega kolego Benkoviča. Trete mesto sta si razdelila domačin Rihtarič in Sobočan Horvat. Razočarali pa so nekateri Sobočani. Med rekreativci je bil najboljši pomurski igralec do-

mačin Ocepek, ki je zasedel tretje mesto.

Moravske Toplice v finalu

V Murski Soboti je bil eden od kvalifikacijskih turnirjev za ekipno prvenstvo Slovenije v namiznem tenisu za kadete. Zmagala je ekipa Moravskih Toplic Sobotote, ki je v finalu premagala Petovio s Ptujja s 4 : 3. Dvojboje z Mariborom, Branikom in Radgono pa so

dobili s 4 : 0. Z osvojitvijo prvega mesta so se Sobočani uvrstili v finale državnega ekipnega prvenstva, ki bo februarja prihodnje leto. Radgona je zasedla peto mesto.

M. U.

Sportna zveza Ljutomer je pripravila pregledni namiznoteniski turnir. Sodelovalo je 11 ekip. Zmagala je ekipa Ljutomerja pred SIP Žibrat s Cvena, Cvenom in Servisom Razlag. Najboljša posameznika sta bila Tone Ficko in Darko Fijavž. (NŠ)

Strelstvo - V Limi v Peruju je bilo svetovno prvenstvo v streljanju na glinaste golobe. Tekmovalja se je udeležil tudi član SD Štefana Kovača Trap iz Murske Sobotote Boštjan Maček iz Bodonec in med 97 tekmovalci zasedel 47. mesto.

Rokoborba - V Prostejovu na Češkem je bil mednarodni rokoborski turnir za dečke in kadete. Med 200 tekmovalci iz petih držav so sodelovali tudi Sobočani in dosegli lep uspeh. Najbolje sta se odrezala Mario Potočnik (35 kg) pri ml. dečkih in Jure Kuhar (53 kg) pri st. dečkih, saj sta zasedla prvi mesti. Drugi je bil Roman Miholič (37 kg) pri ml. dečkih, tretji pa Slavko Miholič (57 kg) pri kadetih. Četrta pa sta bila v svojih kategorijah Timi Potočnik in Dejan Šernek med ml. dečki. (R. Bačić)

Odbojka

Zmage Pomgrada, Sobote in Ljutomera

V desetem krogu prvenstva v moški državni odbojkarški 1. A-ligi je Pomgrad v Murški Soboti, ki ga vodi novi trener Borut Praček, premagal Šoštanj Topolšico s 3 : 0 (15 : 5, 15 : 11, 15 : 10). Sobočani so nastopili brez poškodovanih Bačviča in Poredoša. Pomgrad: Berdon, Tot, Kerec, Tinev, Horvat, Čeh, Marič, Topolšek, Fujs.

V desetem krogu prvenstva v ženski državni odbojkarški 1. A-ligi je Sobota v Murški Soboti premagala Špeccerijo Bled s 3 : 0 (15 : 5, 15 : 5, 15 : 6). Sobota je nastopila brez poškodovane Oletičeve in boine Casarjeve. Oletičeva: Zaporozec, Drevenšek, Koplilova, Šleibinger, Kerčmar, Kuhar, Mörec, Kolar. Odbojkarice Kemiplasa iz Kopra pa so v Ljutomeru premagale Ljutomer Zavarovalni-

co Maribor s 3 : 0 (15 : 12, 15 : 3, 15 : 6). Ljutomer Zavarovalnica Maribor: Kodila, Stankovič, Šoštarič, Kosi, Vrtnjak, Pirher, Štumperova, Vrečko.

V desetem krogu prvenstva v moški državni odbojkarški 1. B-ligi je Ljutomer doma premagal Brezovico s 3 : 0 (15 : 5, 15 : 11, 15 : 12). Ljutomer: Primec, Šmauc, Babič, Šumer, Dobošič, Onišak, Savič, Zidar, Horvat, Pirher, Rajnar.

V osmem krogu prvenstva v tretji državni moški odbojkarški ligi so Beltinci v gosteh premagali drugo ekipo Šoštanja Topolšice s 3 : 0 (15 : 10, 15 : 5, 15 : 8). Beltinci: Ma, Janža, Gobec, Balazic, Novak, Horvat, Gumilar, Mi, Janža, Gider, Čenar. V ženski konkurenci je ekipa Savinje v Celju premagala Puconce s 3 : 1

(10 : 15, 15 : 4, 15 : 3, 15 : 9). (FM, NŠ, GG)

Sobota v finalu

Na Bledu je bila povratna polfinalna pokalna odbojkarška tekma med ženskima ekipama Špeccerije Bled in Sobote. Zmagala je Sobota s 3 : 2 (7:15, 15 : 7, 13 : 15, 15 : 13, 15 : 8). Ker so Sobočanke zmagale tudi na prvi tekmi v Murški Soboti s 3 : 1, so se uvrstile na finalni turnir, to je do slej največji uspeh ženske odbojke v Murški Soboti.

Odbojkarji Pomgrada pa so v Murški Soboti v povratni polfinalni tekmi izgubili z ljubljansko Olimpijo z 2 : 3 (6:15, 17:15, 6:15, 15 : 6, 9 : 15) in izpadli iz nadaljnega tekmovanja, kar je razočaranje.

Odbojka

- 1. A-liga moški

Pomgrad	10	9	1	29:13	18
Fužinar	9	8	1	25:4	16
Salonit	10	7	3	22:11	14
Gradis	9	5	4	19:12	10
Olimpija	10	5	5	17:21	10
Krka	10	3	7	10:23	6
Šoštanj	10	1	9	8:27	2
Kamnik	10	1	9	8:27	2

Odbojka

- 1. A-liga ženske

Branik	10	10	0	30:5	20
Koper	10	8	2	27:8	16
Sobota	10	6	4	20:17	12
N. mesto	10	5	5	18:18	10
Krim	10	5	5	18:18	10
Ljutomer	10	4	6	16:19	8
Bled	10	2	8	11:28	4
SOU	10	0	10	3:30	0

Strelstvo

Stajerski derbi Ljutomeru

V četrtem krogu prvenstva v prvi državni strelski ligi so strelci Ljutomera premagali strelce Janja Jurkoviča iz Vidma z rezultatom 1733 : 1703 krogov. Najboljša na srečanju je bila Manuela Rudolf, ki je zadela 587 krogov. SD Janko Jurkovič: Gorazd Kocbek 574, Anton Kocbek 571, Sebastjan Vajda 558 krogov. SD Ljutomer: Manuela Rudolf 587, Matko Robnik 576, Darko Horvat 570 krogov. Srečanje med ekipama A. Hohkrauta Trbovlje in Kolomana Flisarja Tišina se je končalo s 1732 : 1732 krogov, vendar so zaradi boljše zadnje serije premagali strelci Tišine. SD Kolomana Flisarja Tišina: Branko Bu-

kovec, 583, Dušan Ziško, 580, Drago Pertoci, 560 krogov. Ekipa SD Štefana Kovača Turnišče je v gosteh premagala Kamnik s 1716 : 1715 krogov. SD Štefan Kovač Turnišče: Robi Markofa, 575, Božidar Draškovič, 574, Danijel Režonja, 567 krogov.

V drugi državni strelski ligi je Radgona v gosteh premagala Marok iz Sevnice s 1727 : 1696 krogov. SD Radgona: Branko Horvat, 574, Ernst Huber, 574, Milan Svetec, 577 krogov. SD MI Pomurka iz Murske Sobotje je v Kranju premagala istoimensko ekipo s 1670 : 1665 krogov. SD MI Pomurka Murska Sobota: Tomaž Kerčmar, 569, Martin Žigo,

555, Milan Kreft, 546 krogov.

V tretji državni strelski ligi je druga ekipa SD Kolomana Flisarja Tišina premagala drugo ekipo 1. pohorskega bataljona iz Ruš s 1647 : 1634 krogov. SD KF Tišina II: Borut Flegar, 557, Simon Marič, 548, Simon Šoštarič, 542 krogov. Druga ekipa SD Ljutomer pa je v Trbovljah premagala Trgotrans s 1660 : 1588 krogov. SD Ljutomer II: Janko Miholič, 562, Vasja Štaman, 558, Borut Filipič, 548 krogov. (FV, DS, FŠ)

Zmagal Valter Pajič

V Ljubljani je bilo na sporedu drugo kolo državne strelske lige za pionirje. Ekipa MI Pomurke iz Murske Sobotje je bila druga s 533 krogi, ekipa Coala iz Petišovca pa s 507 krogi peta. Med posamezniki je zmagal Valter Pajič s 184 krogi, Bojan Babič je bil s 177 krogi osmi, Blaž Gomboc (vsi Pomurka) pa s 172 krogi trinajsti.

V drugem kolu tekmovanja v državni strelski ligi za mlajše mladince je Vito Pajič (Pomurka) s 366 krogi zasedel četrto mesto.

Smučarski sejem

Smučarski klub Murska Sobota organizira smučarski sejem razbijene in nove zimsko-sportne opreme. Sejem bo v soboto, 29. in v nedeljo, 30. novembra 1997, od 9. do 15. ure v prostoru Partizana v Murški Soboti. Strokovnjaki bodo ocenjevali opremo in tudi svetovali. Vstopnina je 200 SIT.

Rokomet

Pomurka zmagala v Ormožu

V šestem krogu prvenstva v drugi državni moški rokometni ligi se je v Ormožu srečala neporaženi ekipi Ormoža in Pomurke iz Bakovec. Zmagala je Pomurka s 23 : 22 (10:10) in je tako še edina neporažena ekipa. Junak srečanja je bil Okreša, ki je dosegel 13 zadetkov.

Preostali strelci Pomurke: A. Veržič 3, S. Buzeti 3, D. Javernik 2, B. Ritonja 1 in S. Husar 1. Krog je v pomurskem derbiju premagal Radgono z 32 : 27 (14 : 9).

Strelci: A. Kolmanko 9, Kovčič 5, Meolic 4, A. Sapač 4, Hegeduš 3, D. Kolmanko 1 za Radgono. Trbuč 9, Vučak 4, Huhar 4, Zinkovič 4, Vajngerl 3 in Čeh 3 za Radgono.

Rokometiški Pyramide iz Mozirja so premagali Razkrižje z 34 : 15 (15 : 5).

Strelci za Razkrižje: Ovsenjak 11, M. Zanjko 3, Škrlec 2, Zanjko 2, B. Zanjko 2 in Hečar po enega. Pomlajena ekipa Poleta iz Murske Sobotje je gostovala v Vuzenici in zmagala s 26 : 14 (14 : 13).

Strelci za Polet: Lovenjak 9, M. Merica 8, B. Merica 6, Fefer 3, Šantavec 2 in Marjančič 1.

V predzadnjem krogu prvenstva v drugi državni ženski rokometni ligi je ekipa Mobixa iz Slovenjke gostovala v Sevnici in zmagala s 19 : 21 (9:12).

Strelke za Mobix Črenšovci: A. Marušič 7, Kikel 4, Huber 3, K. Pintarič 2, P. Smej 1.

Košarka

Druga zмага Pomurja Skinyja

V enajstem kolu prvenstva v slovenski ženski košarkarski ligi je ekipa Pomurja Skinyja v Murški Soboti gostila ekipo TBC Terminala iz Sežane in zmagala s 66 : 51 (33 : 25). Sobočanke so bile ves čas tekme boljše in vodile ter

tako drugič zmagale. V ekipi je ponovno zaigrala Gaborjeva, ki je bila poškodovana. Strelke za Pomurje Skiny: Jocičeva 22, Gaborjeva 16, Svetinova 14, Horvatova 7 in Glišičeva 7. V naslednjem kolu gostujejo Sobočanke v Ljubljani pri Ježici mlade.

Košarka - 1. b-liga moški

Loka kava	8	8	0	618:523	16
Zagorje	8	7	1	629:535	15
Triglav	8	6	2	626:580	14
Olimpija ml.	8	5	3	648:580	13
Hrastnik	8	4	4	561:555	12
Comet	8	4	4	604:599	12
Radenska	8	4	4	594:589	12
Radovljica	8	4	4	529:562	12
Ilirija	8	3	5	559:594	11
Kempoplast	8	2	6	574:643	10
Ježica	8	1	7	510:628	9
Litija	8	0	8	535:591	8

Košarka - 1. liga ženske

Ježica	10	10	0	947:449	20
Maribor	10	9	1	665:610	19
Celje	10	7	3	762:574	17
Odeja	10	4	6	642:678	14
Sežana	11	3	8	663:897	14
Ilirija	9	4	5	586:557	13
Ježica ml.	11	2	9	600:817	13
Pomurje	11	2	9	553:836	13

Rokomet - 2. liga moški

Ormož	5	4	0	1	170:121	8
Pomurka	4	4	0	0	113:79	8
Krog	5	3	1	1	154:139	7
Pyramida	4	3	0	1	104:79	6
Polet	4	1	2	1	104:98	4
Radgona	5	1	1	3	127:136	3
Razkrižje	5	1	0	4	111:170	2
Vuzenica	6	0	0	6	137:198	0

Aletika

Zmaga Romanove v Mariboru

V Mariboru je bil prvi krog izbirnega tekmovanja za sestavo slovenske atletske reprezentance, ki bo v začetku decembra sodelovala na evropskem prvenstvu v krosu v Lizboni na Portugalskem. Iz AK Pomurje iz Murske Sobotje je predpisano normo dosegla je Sonja Roman, ki je v teku mladink na 2.400 m z rezultatom 7:41,7 zasedla prvo mesto. Polonca Horvat je bila šesta (8:59,4). Med mladinci je samo Pelc v teku na 4.800 m zasedel peto mesto (16:58,1), Damir Časek pa je bil sedmi (17:26,5). Med člani v teku na 8.000 m je Damir Žinko zasedel četrto mesto (25:49,8). Drugo izbirno tekmovanje v krogu bo v soboto v Slovenski Bistrici.

Na prvem od sedmih mednarodnih krogov, ki je bil v St. Petru v Avstriji, je sodelovalo 150 tekmovalcev, med njimi sta bila tudi člana TS Radenske Gregor Marušič in Geza Grabar in zasedla tretji mesti. Marušič je teklet med dečki na 2.000 m. Grabar pa med člani na 8.000 m. G. G.

Triglav boljši od Radenske

V osmem kolu prvenstva v državni moški košarkarski 1. B-ligi je Triglav iz Kranja v Radencih premagal Radensko s 82 : 68 (39 : 33). Radenčani so se le v prvem polčasu uspešneje upirali boljšim gostom, medtem ko so se Kranjčani v začetku drugega polčasa raz-

Visoka zмага Sobote

Začelo se je prvenstvo v pomurski moški košarkarski ligi. V prvem kolu je Sobota z visokim rezultatom 69 : 42 premagala drugo ekipo Lindau Miarte iz Lendave. Claudia shop je v Beltincih premagala Creativ Soboto s 77 : 66. Radgona pa Mah Sebeborce s 95 : 77. (K. Glažar)

Karate

Radgončani državni prvaki

V Radljah je bil finalni turnir S. K. I. prvenstva Slovenije za mlajše selekcije. V finale se je uvrstilo osem najboljših karateistov in karateistk iz devetih slovenskih klubov, med njimi tudi Sobočani, ki pa se zaradi finančnih težav tekmovanja niso udeležili. Lep uspeh so dosegli Radgončani, saj so v skupni uvrstitvi zasedli prvo mesto s 601 točko in postali državni prvaki. Med Radgončani posamezniki je bil najuspešnejši Sašo Vurcer, ki je med ml. mladinci zasedel prvo mesto. Druga mesta so zasedli Bojan Bukušič, Petra Kovač in Špela Rues. Tretji so bili: Rok Nemet, Natalija Muhič, Špela Rues (vsi GR) ter Damir Horvat (Kuzma). O. Bakal

Strelstvo

MI Pomurka in Gyura

SD Varstroj Lendava je organizirala tekmovanje v pomurski strelski ligi. Največ uspeha so imeli tekmovalci SD MI Pomurka iz Murske Sobotje, ki so s 1613 krogi zasedli prvo mesto pred SD Janka Jurkoviča Videm, 1579, in SD Varstroj Lendava, 1552 krogov. Med posamezniki je zmagal Aleš Gyura (Črenšovci) s 564 krogi pred Stankom Rojko (Videm), 549, in Vitom Pajičem (Pomurka), 545 krogov. (F. Horvat)

Judo

Sobočani na sedmem mestu

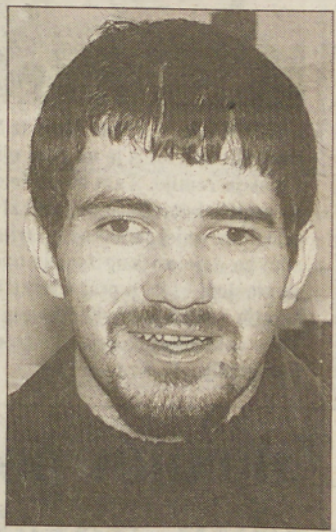
V Slovenski Bistrici je bilo drugo kolo tekmovanja v prvi slovenski judo ligi. Za razvrstitev od petega do osmega mesta so se potegovale ekipe Gorišnice, Železničarja, Drave in Murske Sobotje. Mlada ekipa Murske Sobotje je premagala mariborski Železničar s 5 : 1 in izgubila z Goriščico s 3 : 4 ter zasedla sedmo mesto. S tem so si Sobočani zagotovili obstanek v prvi slovenski judo ligi. Za Mursko Soboto so tekmovali: Rančigaj (60 kg), Hašaj (65 kg), Pavlič (71 kg), Mazouzi (71 kg), Šeruga (78 kg), Kos (86 kg), Kerec (95 kg) in Šadl (nad 95 kg).

Rančigaj in Permetova prvaka

V Mariboru je bilo srednješolsko prvenstvo v judu. Sodelovala sta tudi člana Judo kluba Murska Sobota Peter Rančigaj in Maja Perme in se lepo izkazala, saj sta zasedla prvi mesti. Rančigaj je zmagal v kategoriji do 60 kg, Permetova pa v kategoriji do 56 kg. G. Kerec

Predstavljamo vam

Zlata medalja za Boštjana Vogrinčiča

V Stockholmu je bilo evropsko prvenstvo slepih in slabovidnih v igri z zvonečo žogo. Med osmimi reprezentancami je sodelovala tudi Slovenija in dosegla izreden uspeh, saj je zasedla prvo mesto in naslov evropskega prvaka. V slovenski reprezentanci je poleg treh ljubljancev Erlenda Moreta, Ivana Vinklerja, Igorja Žagarja in Ajdovca Vojka Štora sodeloval tudi Boštjan Vogrinčič, član Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Murska Sobota.

Slovenija je premagala Nemčijo s 3 : 1, Madžarsko s 4 : 1, Litvo s 5 : 3, Španijo s 4 : 0, Švedsko z 1 : 0 in v finalu Dansko s 3 : 1.

To je prva zlata medalja Slovenije na tem tekmovanju in hkrati največji uspeh. Slovenska reprezentanca je sodelovala že na olimpiadi v Atlanti, kjer je bila peta. Z osvojenjo medalje je Boštjan Vogrinčič zelo zadovoljen, saj meni, da je to plačilo za dosedanje delo, hkrati pa spodbuda za vnaprej. (FM)

Kegljanje

Nafta na četrtem mestu

V osmem krogu prvenstva v drugi državni moški kegljaški ligi je Nafta doma premagala Rudarja iz Črnomlja s 6 : 2 (5118 : 4867). Za Nafto so zmagali: Peric, 926, Horvat, 895, Felšo, 867, in Žalik, 844 podrtih kegljev. Tekmovala sta še: Kopinja, 798, in Radakovič, 788 podrtih kegljev. Po osmem krogu je Nafta kot novinec na četrtem mestu, ki je lep uspeh.

Kegljavci Radenske so gostovali v Litiji in izgubili z 2 : 6 (4826:5128). Za Radensko sta

zmagala: Lešnik, 850, in Mauser, 825 krogov. Tekmovali so še: Šalamon, 782, Marinič, 788, Hojnik, 802, Kos, 376, in Emeršič, 403 krogi.

V četrtem kolu prvenstva v mariborsko-posavski kegljaški B-ligi je soboška Mura premagala Invalida v Mariboru s 6 : 2 (3928 : 3801). Za Muro so zmagali: Šebjanič, 674, Smolkovič, 672, Borovič, 672, Durič, 662 podrtih kegljev. Tekmovala sta še Bojnec, 625, in Gergyek, 623 podrtih kegljev. (MŽ, RD, SD)

Fitness

Roman Gomboc svetovni podprvak

V Murški Soboti so letos ustanovili fitness klub, ki vključuje 25 članov, število pa nenehno raste. Najbolj aktiven je 23-letni študent četrtega letnika ekonomije v Mariboru Roman Gomboc iz Murske Sobotje, ki se je s fitnessom začel individualno ukvarjati pred sedmimi leti, svoje največje uspehe pa je dosegel letos. Zmagal je na mednarodnem tekmovanju v fitnessu avstrijske Stajerske in se kot edini Slovenec uvrstil na svetovno prvenstvo v fitnessu, ki je bilo v nemškem Mannbeinu ter dosegel izjemen uspeh. Med 70 tekmovalci z vsega sveta je v svoji skupini, kjer je sodelovalo 25 tekmovalcev, zasedel drugo mesto in postal svetovni podprvak. To je vsekar lep uspeh, ki ga sam ni pričar-

koval, je pa plačilo za njegovo vestno delo. S svojimi uspehi pa želi spodbuditi čimveč mladih, da se vključijo v njihove vrste. Fitness klub Murska Sobota namerava v bližnji prihodnosti organizirati v Murški Soboti mednarodno tekmovanje, ki naj bi prispevalo tudi k večji popularizaciji tega športa. (FM)

Trideset let po regulaciji Pesnice in njenih pritokov

Projekt stoletja ima neljubo zgodovino

Gnili krompir in pesa za bana Natlačena - Vedno aktualni »predvolilni golaži«

Te dni mineva 30 let od takrat, ko so bila končana najpomembnejša dela pri regulaciji reke Pesnice in njenih pritokov. O tem pomembnem posegu v naravo smo se pogovarjali v lenarški občini, kjer smo slišali mnenja o dobrih in slabih straneh tega projekta. Vsi so si edini, da zadnja desetletja ni več katastrofalnih poplav, ki so dvakrat trikrat letno uničevale pridelke v dolini Pesnice in njenih pritokov. Namesto neplodnih močvirnih travnikov so zdaj tukaj obsežne njive, na katerih rastejo žito, sladkorna pesa ... Dolina daje torej danes veliko več dohodka kot nekoč in je ta velika republiška nalozba danes opravičena. V času glavnih regulacijskih del je gospodaril na tukajšnjih zemljiščih Agrokombinat KZ Lenart, danes je lastnikov več in zemljo so dobili in jo dobivajo nazaj tisti kmetje, katerim je bila nekoč nacionalizirana. Žal pa je s tem posegom narava povsem spremenila svojo nekdanjo podobo.

Struge Pesnice in njenih pritokov so se nekoč vile zvito kot kače in so zaradi tega poplavljele, ker ob nenadnih nalivih voda ni mogla hitro odtekati. Ob strugah

je raslo bujno grmičevje, vrbe, jelše. Tu je bilo ugodno zavetje za ptice, jerebice, fazane, drobno divjačino ... In danes so speljane nove struge večinoma naravnost

liko bolj izpostavljena katastrofalnim poplavam.

Regulacijo Pesnice so »ponujali« med prvo in drugo svetovno vojno takratni slovenski strankarski prvaki v obliki »predvolilnih golažev«. Takoj po volitvah so na obljube pozabili. O tem problemu se takrat ni smelo v javnih glasilih niti pisati, saj so klicali

tem zložil na banove lakaste čevlje in se umaknil v ozadje. Iz spominov že pokojnega tamkajšnjega učitelja Mirka Vaude je razvidno, da je ta dogodek bana in njegovo spremstvo nadvse razkačil in stvari so prišle celo na sodišče.

Z dobro načrtovanimi izsuševalnimi deli v dolini Pesnice in njenih pritokov so začeli po drugi svetovni vojni leta 1955. Do leta 1963 so z deli končali od Ptujja do Dornave. Nadaljevali so leta 1964 in z glavnimi deli so končali do konca leta 1967, torej pred 30 leti.

In kako je bilo v dolini Pesnice včasih? Še 8. julija leta 1965 so bile tukaj velike poplave. Pod vodo je bilo okoli tisoč hektarjev travnikov in njiv. Ogrožena so

»REPNIČA« - Franc Hojs iz Spodnje Ščavnice se ni izneveril tradiciji: tudi letos je na svoji njivi shranil nekaj repe in jo prekril s plastjo zemlje. Tam bo pridelek ostal svež vse do dneva, ko ga bo pripeljal domov in pokrmil živini. Za zračenje repnice oziroma pridelkov v njej so nekoč vstavljali v odprtino slamo, zavito v šop, zdaj pa dajejo v kup zemlje opeko (»votlak«) ali kar plastično steklenico, ki so ji prej odrezali dno. Sicer pa so imeli nekoč na kmetih v takih »skladiščih« tudi krompir, korenje, celo jabolka. Tako uskladiščene pridelke so praviloma vozili domov pozimi. - Fotografija: L. Kramberger

Županov poziv ob tednu starejših občanov

»Živimo v času, ko vsak hiti in se sprašuje, kaj mu bo prinesel jutrišnji dan ...

... V tej naglici največkrat vidimo le svoje probleme, nehoti pa pozabljamo na tiste, ki zaradi starosti in boleznih svojih problemov brez pomoči drugih ne morejo rešiti. Zato želimo, da noben starejši občan ne bo osamljen in pozabljen, ko stopamo v akcijo teden starejših občanov v Mestni občini Murska Sobota, ki naj bi bila enotna. Mestna občina Murska Sobota ob pobudi za organizacijo tedna starejših občanov zato predlaga, da so tudi letos nosilke krajevne skupnosti skupaj z društvi, šolami in vrteci ter s tistimi, ki izvajajo dejavnost »skrb za starejše ljudi«. Upoštevajoč izkušnje in tradicijo naj bi posamezni nosilci upoštevali enotne pristope pri organiziranju tedna starejših občanov, je v pozivu krajevnim skupnostim med drugim navedel župan Mestne občine Murska Sobota Anton Slavic.

Tako pričakuje, da bodo v krajevnih skupnostih celovito obravnavali problematiko starejših občanov in organizirali konkretne oblike pomoči posameznikom, kot so ureditev stanovanja, nakup in priprava kurjave, ozimnica itd. Poleg tega naj bi obiskali bolne in onemogle, ki potrebujejo pomoč ustanov glede varstva in nege na domu, urejanja raznih pravic in materialne ogroženosti, o čemer naj obvestijo Center za socialno delo Murska Sobota. Prav tako naj bi se spomnili vseh starejših sovaščanov, ki preživljajo jesen življenja v domovih za ostarele.

Kot navaja soboški župan Anton Slavic, bi tudi v vrtec, osnovnih in srednjih šolah morali posvetiti ustrezno pozornost pojavi starosti in staranju. Tako naj bi z javnimi pohvalami skušali nagraditi učence, ki sodelujejo pri reševanju problemov starejših in pri različnih organiziranih oblikah konkretne pomoči. Iz mestnega proračuna bodo letos razdelili po 1.170 tolarjev za osebe, starejše od 70 let. Sredstva bodo nakazana na žiroračun krajevnih skupnosti. M. JERŠE

Pogled na del lenarške občine. V ozadju je dolina Pesnice, kjer so nastala v zadnjih desetletjih rodovitna polja. Fotografija: F. Štefanec

MARTINOVA TRGATEV - Vse več je vinogradnikov, ki ne hite s trgatvijo. V vinogradu mladega vinogradnika Slavka Kolmaniča z Rožičkega Vrha so pobirali grozdje z 250 trsov chardoneja šele nekaj dni pred martinovim. Bilo je veselo, saj tudi harmonikarja ni manjkalo. »Imamo 1,5-hektarski vinograd s sortami: souvignon, renski rizling, traminec in chardonnay. Naša želja je, da bi pridobili kakovostna vina in jih prodajali pod lastno blagovno znamko. Opremo za

stekleničenje smo že kupili, sam pa imam tudi kletarske izkušnje, saj sem več let delal na VG Kapele. Spodbuda so tudi dosedanja odličja, ki sem jih prejel za vina na raznih ocenjevanjih,« nam je izjavil Slavko. Razkril je tudi, da bodo vinogradniške površine še povečali. Vino naj bi prodajali predvsem doma v vinotoku ali kmečkem turizmu. Za opravljanje te dejavnosti je že končal gostinsko in tudi trgovsko poslovodsko šolo. - Fotografija: L. Kramberger

skozi pokrajino in ob njih ni ne grmovja ne dreves. Veliko manj kot nekoč je ptic, drobne divjačine, rib ... In vetru je dano, da svobodneje »vleče« skozi zdaj bolj odprte doline. Pred regulacijo so se nekateri bali, da bo veter ob daljših poletnih sušnih obdobjih odnašal plodno zemljo iz dolin. Na srečo se zaenkrat to ni zgodilo. Seveda pa 30 let ni tako dolgo obdobje, da bi se naenkrat poznale vse posledice grobega posega v naravno sožitje. Res je, da so v dolini nastala nova akumulacijska jezera, ki nadomeščajo nekdanje zaraščeno in razgibano poročje reke in njenih pritokov, vendar to ni pravo nadomestilo. Eni na lenarški občini so s projektom stoletja zadovoljni, drugi, predvsem privrženci zelenih, ne in prav zato nihče ni želel, da zapišemo njegovo ime.

In kako je z neljubo mednarodno zgodovino v zvezi z regulacijo reke Pesnice? Reko so začeli regulirati že v času avstroogrške monarhije. Toda začeli so v zgornjem toku reke, ne pri njenem izlivu v bližini Ptujja. Zakaj? V krajih zgornjega toka Pesnice so imeli najlepša zemljišča Nemci in cerkveni veleposestniki in tem je hotela nekdanja avstro-ogrška monarhija pomagati pri izsuševanju polj. S tem so bila nižje ležeča zemljišča slovenskih kmetov in malih posestnikov še ve-

preveč zavzete za rešitev tega problema na »prijateljsko pričevanje« v Ljubljano. Ko je obiskal leta 1936 Šmarjeto ob Pesnici (Pernico) ban Natlačena, je v gnevu stopil predenj domačin Jernej Kravos. V rokah je držal košaro z gnilim krompirjem in pesa ter poudaril, da so pridelki takšni zaradi neregulirane Pesnice. Te gnile pridelke je po-

bila gospodarska poslopja. Največ škode je utrpel takratni Agrokombinat KZ Lenart, ki je tega leta ponekod že moral drugič sejati koruzo. Tega leta naj bi regulirali Pesnico in njene pritoke do Trnovske vasi ali do vzhodnega vasi Radehova. Hudo deževje je dela ustavilo za precej časa.

Poplavljeni so potrebovali pomoč. Septembra leta 1965 je dobil lenarški Rdeči križ za poplavljenec od glavnega odbora RK Slovenije nad tisoč kg moke, 500 kg oblačil, čevlje, olje, konzerve ... Podobno pomoč se je delilo poplavljenecem tudi v prejšnjih obdobjih.

Triindvajsetega oktobra leta 1965 so ob novem mostu čez naravnost speljano strugo Pesnice predstavniki takratne oblasti, hidromelioracijskega sistema Pesnica in drugi počastili končanje dela na območju takratne ptujске občine. Tega leta je bilo na tem območju skopane okoli 27 km nove struge reke Pesnice. Skupaj s pritoki pa je bilo speljanih okoli 100 km novih vodnih tokov. Po hujšem deževju je nastopilo daljše sušno obdobje in je bilo mogoče spet hitreje graditi mostove in kopati nove struge. V Gočovi na območju lenarške občine je takrat kopalo šest velikih izkopanih naprav in 15 manjših abar grov.

FRANČEK ŠTEFANEČ

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU - Lokacijski načrt za kanalizacijo je že nared. Glavni vod bo potekal ob regionalni cesti Ljutomer-Radenci, čistilna naprava pa bo ob potoku Kozarica. Supna dolžina kanalizacijskega omrežja bo 11.000 metrov, tlačni vodi pa bodo dolgi 3.000 metrov. Zgradili bodo tudi šest prečrpališč. Poleg Križevca se bodo na kanalizacijo priključili še Boreci in Ključarovci. (J. Ž.)

ZAVRH - Na Zavrhu v Slovenskih goricah so bile v petek Maistrove spominske slovesnosti. Udeležili so se jih nekateri še živeči borci za severno mejo. Predstavili so tudi dr. Ozbolta Ilauinga, ki je bil lenarški kronist in pisec zgodovinskih povesti, od katerih je posebno znana povest Črni križ pri Hrastovcu, ki jo ne le berejo, ampak tudi uprizarjajo. Tudi na omenjeni priložnosti so to naredili, in sicer dramska skupina koda iz Jurovskega Dola. (F. B.)

NEGOVA - Podobno kot v mnogih drugih župnijah, so imeli tudi pri Negovi mašo v zahvalo za obilno letino. Domačin Anton Kramberger, ki pogosto poskrbi za okrasitev cerkve, je pripravil bogato razstavo poljskih in drugih pridelkov. Zahvalno mašo je daroval upokojeni radgonski župnik monsinjor Franc Puncer. (L. Kr.)

RAKIČAN - Svet krajevne skupnosti je pripravil slovesnost ob blagoslovitvi prenovljenega križa. O prazniku je govoril predsednik Ivan Karoli, križ pa je blagoslovil škof dr. Jožef Smej. V obredu sta sodelovala tudi soboški župnik Martin Horvat in vodja Doma duhovnosti Benedikt v Kančevcih Miha Sekovnik. Peli pa so domači pevci, ki jih vodi organist Peter Vogrinčič. (J. Ž.)

Obisk pri vas doma

V enem turnusu 510 bekonov

Bo Edi Leskovar spet kolaril?

Menda je bilo ravno martinovo, ko so tovarnjaki odpeljali okrog 500 bekonov iz prašičje farne Edija Leskovarja s Stare Gore, dasiravno je poteklo komaj 103 dni od vhlavljenja tekačev - 25-kilogramskih pujskov. Praviloma bi morali ostati v reji 120 dni, ko bi bili težki v povprečju 120 kilogramov; zaradi sedanje prezgodnje oddaje pa je bila povprečna teža spjitanih prašičev le 94 kilogramov.

Edija sem pobara, ali ne bo morda zaradi tega oškodovan, saj so svinje (ali drugi pitanci) začno pridobivati na teži, je najbrž logično, da pitanja kar tako ne prekines in dosežeš, da pridobijo čimveč na »kilaži«. Nekako sva poguntala, da bo zaradi prehitre oddaje bekonov iz zadnjega turnusa resda manj kilogramov prirastka, bo pa tudi manj stroškov - prej bodo vhlavljeni novi tekači. Nekoč, menda je bilo pred tremi leti, pa se je zgodilo obratno: bekoni so ostali v pitancu dobra dva tedna dlje, kot pa je običajni čas pitanja.

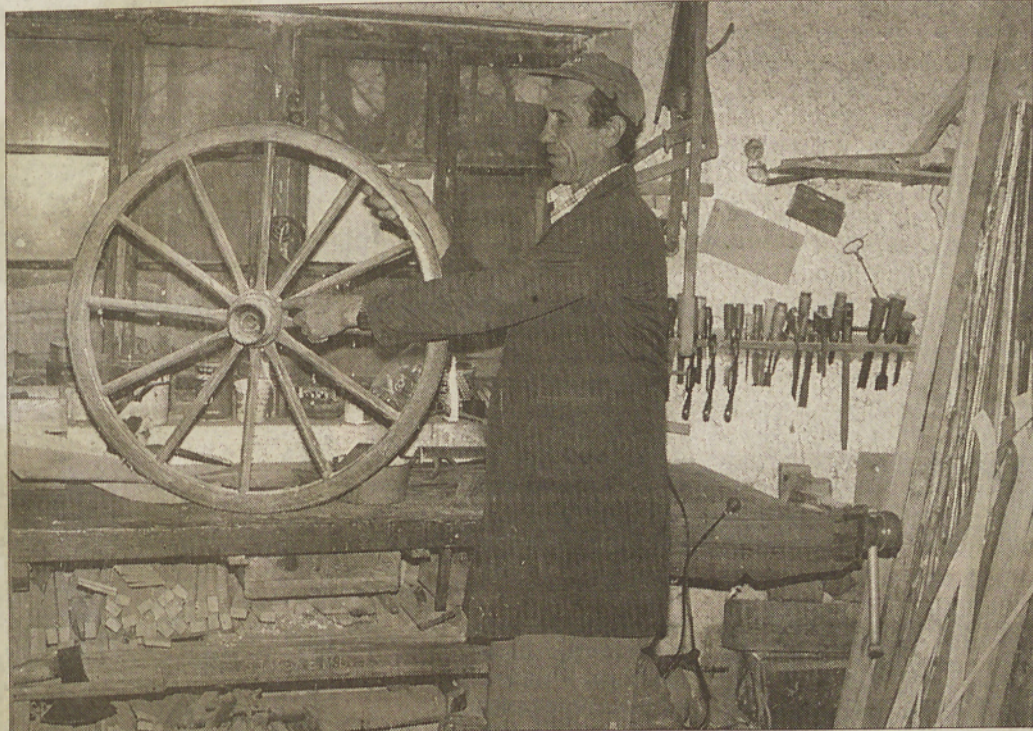
Se vam je »posvetilo«, zakaj se je rejec moral predčasno posloviti od svojih 500 bekonov? Ne? Potem pa moram zapisati to-le: nenadoma se je pojavilo veliko povpraševanje po domači svinjini, in pitanci gredo iz hlevov »kot za med«. Pač jesenski in bližnji zimski čas - tudi čas domačih praznikov in kolin.

Dolgo nisem razumel, kako je uslužnostnim pitanjem (plačilo prirastka), akoravno se je Edi malo trudil, da bi mi pojasnil. Torej: 510 pujskov, težkih v povprečju 25 kilogramov, tehta skupaj 12.750 kilogramov. Če ostanejo v pitanju 120 dni, dosežejo povprečno težko 105 kilogramov. Število bekonov (510) pomnožimo s povprečno težo, dobimo 40.800 kilogramov. Od tega odvilva odbijemo težo tekačev (12.750 kilogramov), razlika

To so izračuni, ki sem jih naredil sam v pričo rejca. Me je pa podučil, da se nikoli ni dobil za oddajo enega turnusa bekonov toliko denarja, kajti moj izračun kaže na idealne razmere, dejansko stanje pa je praviloma drugačno: nekaj tekačev pogine ali pa se »obesijo« med hlevsko opremo itd. Na večji ali manjši bruto

nati amortizacijo stavbe in opreme (česar praviloma rejci ne računajo), porabo elektrike, vode, plačati veterinarske storitve, zavarovanje ...

Zdaj pa mi je vse jasno. Upam, da tudi tebi, dragi bralec. Je pa zanimivo, da Edi ni »prosti strelec«, t. j. človek, ki bi vsake toliko časa prehajal iz ene dejavnosti v

Le redkokd se povsem odtuji prvotnemu poklicu, ko opravlja kako drugo, morda bolj donosno delo. Edi Leskovar se ni iznevil kolarjenju, čeprav je polno zaposlen s svojimi 500 tekači, ki jih reji v enem turnusu. Pokazal je vzorec kolesa, po katerem bo naredil najmanj štiri nova kolesa. Ko bo nared nova delavnica, bo šlo delo lažje od rok. - Fotografija: Š. S.

(28.150 kilogramov) pa je prirastek. Za kilogram prirastka rejec dobili 11 odstotkov od tržne cene kilograma pitancev. Ker je sedanja cena 280 tolarjev, »znese« 11 odstotkov 30,80 tolarjev. Če to ceno pomnožimo s količino prirastka, dobimo 744.500 tolarjev.

znesek pa vplivajo tudi odkupne cene (ki se sicer na srečo rejcev povečujejo), pa seveda količina prirastka v določenem obdobju pitanja. Takole: kakih 600.000 tolarjev mu realno navrže en turnus. Koliko pa je »čistega«? Ne ravno veliko, kajti treba je raču-

drugo. Po poklicu je sicer kolar in kolaril je sedem let. Potem je za tri leta pol »skočil« v tujino, se vrnil in zaposlil v Avtoradgoni, kjer je delal do 1985. leta, ko se je povsem (z dušo in telesom) predal kmetiji, ki jo je prevzel od mame. Obnovil je goveji hlev, zgradil povsem nov hlev za 120 tekačev in 16. decembra 1976 je vhlavlil prvi turnus pitancev. Veliko večji pa je hlev, ki ga je zgradil 1991. leta, kajti v njem je prostora za 360 pitancev. Zdaj je v treh hlevih prostora za 510 pitancev. Za svinje je namreč 1993. leta preuredil tudi goveji hlev, kar tudi pomeni, da je opustil govedorejo. To je storil tudi zato, ker so otroci odrasli in krav ni bilo več treba zaradi mleka. Pa tudi zato, ker je Edi formalno edini »kmet« na domačiji. Žena Angela je učiteljica, enako hčerka Mateja, sin Marko je kmetijski strojni tehnik, a si je našel službo poklicnega voznika motornih vozil, sin Rado se v tretjem letniku izobražuje za poslovnega tehnika, sin Slavko pa obiskuje sedmi razred osnovne šole. Kaj pa mati Otilija, ki je stara 85 let? Resda je za svoja leta še mladostnega videza in ne more brez dela, ampak kaj težjega ja ni mogoče »obesiti« na starejšega človeka, akoravno se tudi starostniki ne branijo tudi takih del. Edi, ki se je narodil 29. novembra 1943. leta (Še pomnite, tovariši, kaj smo praznovali 29. novembra?), je torej formalno edini kmetijec, ki pa mu tu in tam kaj pomagajo tudi preostali člani družine, seveda kolikor jim to dopušča čas. Tistega dne, ko sem ga obiskal, se je dan že močno nagnil proti večeru, a še vedno je bil doma sam z materjo.

Kaj pa kolarstvo? Popeljal me je v staro delavnico, kjer sem videl stare kolarske pripomočke. Popeljal pa me je tudi v veliko in svetlo novo delavnico, v katero je že preselil nekaj strojev. Razkril mi je, da bo skušal spet kolariti, vsekakor pa v zimskem času, ko ne bo več dela na njah, ampak le dvakrat dnevno pri krmiljenju bekonov. Ni vedel naštet, koliko kmečkih vozov, lestev, bran ... je naredil, je pa vedel povedati, da so iz delavnice odpeljali trije mrliški vozovi. Kaj pa starogorski mlin na veter? Mar niste že nekje brali o njegovem graditelju - Ediju Leskovarju?

Š. SOBOČAN

Iz moravske občine

Denar za nazaj

Očitno se bo nekaj sredstev, namenjenih za demografsko ogrožene kraje, vrnilo tudi v posamezne kraje moravske občine

Po tem programu naj bi dobili denar za obnovo in asfaltiranje cestnih odsekov Bukovnica-Motvarjevci in Lončarovci-Ivanjševci, ki sta že končana, v prihodnje pa še za odsek Prosenjakovci-Središče. Precej pa si obetajo tudi iz programa CRPOV, saj je bilo od šestih vlog kar pet pozitivno rešenih, ena pa je odstopljena skladu za razvoj, ki ima sedež v Ribnici.

Podobno velja za akcijo označevanja krajev v občini, pri čemer bo država sofinancirala 50 odstotkov predvidenega zneska, medtem ko se denarja lahko nadejajo šele v prihodnjem letu. Gre za polovično soudeležbo pri sofinanciranju postavitve turističnih tabel. Skupaj z drugimi občinami pa so vložili prošnjo za sofinanciranje vinskih cest. Posebej pa so naslovili vlogo za ureditev vinskih cest v Občini Moravske Toplice.

Tudi na področju družbenih dejavnosti so naleteli na dokaj šnje razumevanje državnih organov. Tako je za obnovo vrtcev letos predvidenih okrog 10 milijonov tolarjev. Gre za dva otroška vrta, in sicer v Bogojini, ki je že končan, in v Filovcih. Kjer so dela na vrhuncu.

M. JERŠE

BUKOVNICA - Uresničitev projekta Jasa ob Bukovniškem jezeru bo morala počakati do sprejetja prostorskih načrtov za celotno moravsko občino. Gre za idejno zasnovano turističnega naselja ob geotermalni vrtini, kjer naj bi zgradili sodoben hotel visoke kategorije z okrog 400 ležišči. Načrtujejo tudi gradnjo igrišča za golf, ki bo dopolnjevalo ponudbo Zdravilišča Moravske Toplice. M. J.

RAZVITJE PRAPORA - Društvo invalidov Gornji Petrovci ima 220 članov, ki delujejo v dveh aktivih: Gornji Petrovci in Krizevci. Prejšnjo nedeljo so razvili društveni prapor. Blagoslovitvene obrede so opravili: evangeličanska duhovnica Jana Kerčmar iz Gornjih Petrovcov, evangeličanski duhovnik Aleksander Balazic iz Krizevca in katoliški duhovnik Ivan Camplin iz Martinja. Na slovesnosti sta invalidom spregovorila predsednik Medobčinskega društva invalidov Murska Sobota Karel Šostarec in župan petrovske občine Franc Šlihtuber, ki je tudi razvil prapor in ga predal invalidskemu društvu. - Fotografija: F. Matko

Cesta, ki povezuje Turnišče z Genterovci, je prav gotovo cesta z največjim številom mostov. Stanje ceste in mostov pa je iz leta v leto slabše. Most na Ledavi, ki ga »sanirajo« (zapolnijo luknje) vsakih nekaj mesecev, pa je sploh zgodba zase. Tudi ograja, ki je bila poškodovana v prometni nesreči, na enem od številnih mostov je še naprej vse drugo kot ograja. Še sreča, da po omenjeni cesti ne poteka težji tovorni promet, sicer bi bilo stanje cest in mostov še klavrnejše. Vse nanizano kliče k popravilu, sicer se lahko zgodi še več nesreč, ki bodo nastale iz objektivnih razlogov. - Fotografija: J. Žalik

LJUTOMER - Ljutomerska občina bo namenila za popravilo poškodovane ceste nekaj več kot 16.000.000 tolarjev. Do konca novembra naj bi »sanirali« odseke lokalnih cest med Veržajem in Staro Novo vasjo, Ljutomerom in Kamensčekom ter med zasekom Ribniki in Ilvoči. (G. G.)

KAPELA - V KS Kapela je 176 ljudi, starih nad 70 let, srečanja starejših pa se je udeležilo okrog 100 starostnikov. No, tudi na tiste, ki niso prišli ali pa niso mogli priti, niso pozabili, kajti predstavniki Rdečega križa so jih obiskali na domovih, z njimi pokramljali in jim izročili skromna darilca. (F. Kl.)

DREVO V BREZOVICI - Letos je narava poskrbela za mnoge rekordne njivske in vinogradniške pridelke. Drugače pa je z drevjem, ki mora rasti leta in leta, celo stoletja, da postane nekaj »ekstra«. V Brezovici sem postal pozoren na nenavadno debelo drevesno steblo. Otroka (David in Teodor) sta ga poskušala objeti, a sta bila »prekratka«: potrebovala bi vsaj še šest vrstnikov, kajti obseg drevesa je 6,7 metra. Če bodo drevo kdaj podirali, se bodo prav gotovo namučili. Morda pa ga bodo pustili pri miru (kot doslej) in bo samo klonilo. - Fotografija: J. Žalik

PROSENJAKOVCI - Celotna vrednost gradnje ceste in ureditev mejnega prehoda - vloga je od lanskega marca v Bruslju - znaša okrog 1,5 milijona ektujev. Od tega naj bi iz programa Phare dobili več kot 1,1 milijona, ostalo pa naj bi prispevala država. M. J.

Turistična prizadevanja v Benediktu Tudi neokrnjena narava je nekaj

Po 118 stopnicah do Svetih Treh kraljev

Benedikt v osrednjih Slovenskih goricah in njegova okolica imata veliko turističnih možnosti, česar se v krajevni skupnosti tudi zavedajo. V projekt celostnega razvoja podeželja in obnove vasi (CRPOV) so vključena naselja Sveti Trije Kralji, Trstenik in Štajngrova. Projekt vsebuje komunalno ureditev krajev, individualno ureditev stanovanjskih in gospodarskih objektov pa tudi izdelavo individualnih projektov, ki vključujejo turistično in drugo dopolnilno dejavnost v kmetijstvu.

Za oživitve turistične ponudbe kraja organizirajo v KS vsako leto julija teden Benedikta, decembra pa Čolnikove dneve, s katerimi se spominjo rojstva Dominika Čolnika. Turist si lahko v Benediktu ogleda gotško cedoljuba Dominika Čolnika. Turist si lahko v Benediktu ogleda gotško cedoljuba Dominika Čolnika. Turist si lahko v Benediktu ogleda gotško cedoljuba Dominika Čolnika. Turist si lahko v Benediktu ogleda gotško cedoljuba Dominika Čolnika. Turist si lahko v Benediktu ogleda gotško cedoljuba Dominika Čolnika.

Benedikt premore več slatinskih vrelcev. Dobra je tudi gostilniška ponudba, imajo nekaj turističnih kmetij in nekaj prenočitvenih zmogljivosti. Pomembno: turist najde v okolici Benedikta še neokrnjeno naravo.

F. BRATKOVIČ

MURSKA SOBOTA - Leto je naokrog in s tem oblikujemo lokalnih skupnosti, da pripravijo srečanje starejših občanov, starih nad 70 let. Tako bodo vsaj štiri danes opoldne v Murski Soboti obiskala Diane in Murski Soboti organizirale že tradicionalno srečanje, na katerem se želijo seznaniti s problemi ostarelih in njihovimi željami za lepši jutri. Ob tej priložnosti pripravljajo pogostitve in kulturni program. M. J.

BOGOJINA - V tej krajevni skupnosti se lahko poturijo z vrsto pridobitev v preteklih letih. Tako so pred tremi leti pred dvorišče pred kulturnim domom in del ulične razsvetljave, leto kasneje so asfaltirali stare krajevne ulice, sanirali in obnovili vrtičništvo in sofinancirali gradnjo nove zbiralnice mleka. Leta kasneje so prišli na vrsto še asfaltirane druge vaških ulic, obnova doma, sanacija Šavlovega doma in ureditev pokopališča. Leta kasneje pa so med drugim prenovili vaškega doma. M. J.

Volitve 1997

Po Kučanu Kučan ...

Svet je dobil novo miss, Slovenija starega (novega) predsednika - Spektakel, ki je dobil težo ob tekmovanju nacionalne in komercialne televizije, povedano drugače: vsak je imel svojih pet minut (slave) - Kdo je kriv, da ni bilo drugega kroga? - Kdo vse je prišel in koga bi želeli videti, pa ga nismo ...

Če bi bila funkcija predsednika države samo protokolarna, potem bi jo brez dvoma lahko primerjali s funkcijo, ki jo v enoletnem mandatu opravlja miss sveta: protokolarni obiski, fotografiranje s socialno ogroženimi, lepa beseda za prizadete ob takšnih ali drugačnih nesrečah, skratka: kopica gest in nastopov brez velikega haska. Toda! V predvolilni kampanji smo lahko o predsedniški funkciji slišali toliko neverjetnih reči (o tem, kako lahko predsednik razpusti parlament, do obljub o večji teži predsedniške funkcije ...), tudi povsem mimo slovenske zakonodaje, da je morda kdo skorajda začel verjeti, da je na vidiku nova predsedniška oligarhija. Vsem tem bi moral Kučan reči hvala. Kdo si želi predsednika, ki bo poveljeval vsem in vsakomur?! Povsem drugo je seveda neformalna moč, ki jo prejšnji in zdajšnji predsednik zagotovo ima, torej moč, ki bi si jo najbrž želel vsak od veličastne osmerice.

68,29 odstotka volilnih upravičencev najbrž vendarle govori v prid ljudskemu prepričanju, da je predsedniška funkcija v predstavah ljudi zgolj protokolarna in da dokler se bo zanjo potegoval Kučan, pač ni mogoče pričakovati nobenih sprememb na predsedniškem tronu.

Cankarjev dom je to nedeljo oživel šele po devetnajsti, ko so se v tiskovno središče začeli stekati neuradni volilni rezultati. Bolševanje v veliki zaslon, iskanje podatkov na internetu, pred-

izročila Miklavčičevo darilo, Kučan pa ji je obljubil, da se bo Miklavčiču zahvalil za njegovo strpnost (beri: pomoč pri zmagi). Edini, ki bi z vso pravico opominjal na »grozote preteklega sistema«, se je odločil za spravo, to se je poznalo pri volilnem izidu.

Svojo lekcijo je dobil tudi Tone Peršak. Če je veljal za Kučanov posnetek, potem najbrž še velja: original je boljši kot ponaredek. Najmanj od vseh so ga podprli tudi Prleki. Umirjenost, treznost ... očitno ni dovolj, da bi pod medijskim sojem prepričalo volivce.

Ko se je zavihtel v novinarsko areno Janez Podobnik s svojo ženo, ga je spremljal tudi njegov klan: Marjan z ženo, če se ne motim tudi njuna mati ... pa minister za lokalno samoupravo, minister za promet in zveze ..., da pa smo že popoldne videli Mjušo Sever, tudi ni nobena pomota. Toda kdo je volil človeka, ki je nepreklicno odstopil, nato pa vendarle zadnji hip izrinil Toplaka in kandidiral? Po številu

didaturi, bi poštadniki vendarle dobili skupno zavidljivo število glasov, ki bi pomenilo drugi krog. V prejšnjem pomladnem trojčku pa očitno velja: kriv je vedno nekdo drug.

Največje presenečenje je bil rezultat dr. Bernika: od dvojnega državljanstva do civilnega domobranstva ... Najbrž imajo prav tisti, ki pravijo, da so verniki pač vdani volivci. Toda očitno samo Peterletovi. V primerjavi rezultata Bernika in Cerarja je videti, koga so volili eskadejenci in esdeesovci.

Oboji so zbirali podpise za Cerarja, toda pri eskadejencih je očitno prevladala poslušnost uradni odločitvi stranke pa tudi Rode-

Kučan delil zahvale in stiske rok, toda kaj kmalu so ga potegnili v poseben prostor, kjer si je menda

temveč zato, ker očitno velja, da se žamet bolje prodaja kot pamet. Da so v tej smeri delali tudi

oddahnil od napornega dneva. Njegovi intenzivni predvolilni pohodi po Prekmurju so se očitno tudi splačali, saj je največ (79,52 odstotka) dobil v prvi soboški volilni enoti.

Cerar je izbljuval gnev na volivce, ki so si izvolili kontinuiteto, staro nomenklaturo obsodil za zastrupitev v predvolilni tekmi in obljubil, da bo krivca našel. Mimogrede je navrgel, kako je za kampanjo Belinka prispevala okrog 200.000 mark, obljubil, da v tistem trenutku začena predvolilno kampanjo za predse-

eldeesovci, ni dvoma. Lansirati nekoga po tem, ko si rekel, da je škoda denarja za kampanjo, lansirati nekoga po tem, ko tvoji podporajo drugega kandidata, lansirati nekoga, pa se niti enkrat pojaviti v predvolilnem obdobju ob njem (kot je to očitno pozabil Drnovšek), pove svoje.

Seveda je bilo tiskovno središče mesto osmerice veličastnih, ki so jih servisirali medijske hiše, novinarji, fotoreporterji ... Poizkusit so se prišli tudi uredniki in urednice, od Lady do Magar. Nekateri v očitni tekmi za izjavo, drugi v pozah. Ob Kučanu se

sem pa zadrževanje diha ob vprašanju, bomo imeli enega ali dva kroga, se je končalo, kakor hitro je bilo prešteti nekaj več kot 10.000 glasov - postalo je jasno: krog bo eden, predsednik isti. V skladu z rezultati so se začeli vesti tudi pričakovalci osmerice veličastnih. Medijska vojna med nacionalno TV in komercialno TV je bila opazna in pod kilogrami pudra in bleščečo opravo napovedovalcev tudi zabavna. Da bi bila prva, je ekipa nacionalne TV postavila svoje izvidnike na vse vhode v CD. Nato so jih prevzeli pri POP TV, na vrsto je prišel Radio Slovenija, nato združeno novinarsko kraljestvo in nato še tisti s posebnimi željami. O tem, da so se nekateri kandidati sončili v siju lastne narcisoidnosti, najbrž ni potrebno posebej poudarjati. Za prvi spektakel je poskrbel že nekaj po sedmi uri Marjan Poljšak, ki je hotel imeti obešalnik za svoj plašč in ki je bentil nad Slovenci, ki ne razumejo, da njihovo življenje obvladuje mafija. Prišel je tudi Franc Miklavčič, katerega rezultati so kazali, da še ni napočil čas sprave. Seveda je glavni

krivec po njegovem Cerkev s svojo antipropagando za njegovo stranko KSU. Kakorkoli že, njegova kandidatura je bila promocija za njegovo stranko. Čeprav je g. Miklavčič zapustil prizorišče pred prihodom Kučana, je letemu podpredsednica stranke

glasov v stranki očitno velja: ne korajža, ampak pripadnost. Seveda je Janez Podobnik za to, da ni bilo drugega kroga, okrilil pomladniški dvojček oziroma navezo Peterle - Janša in njuno lustracijo. Če obrnemo: če Podobnik ne bi toliko vztrajal pri svoji kan-

tovemu blagoslovu. Najbrž pa je skrajni čas, da se nad vodenjem stranke zamisli Janša, saj če je 7 Cerarjevih odstotkov relevanten odsev podpore, ki jo ima med volivci njegova stranka, to pomeni, da je v povolilnih mesecih napravil več kot polovico simpatij volivcev. No, le kaj bi počel, če bi mu umaknili »komunistično« tarčo?

Kučana so volili od simpatizerjev in članov ZLSD, LDS do upokojencev, ki so v svoje nabiralnike dobivali propagandni material in so se zbalji, da ne bodo dobili »penzij«, če ga ne bodo volili, pa vendarle več kot pol milijona ljudi (575.169). Kakorkoli že, tokrat smo ga videli na predsedniških volitvah zadnjič. Ob klečanju fotoreporterjev in novinarskem stiskanju starega novega predsednika v krog, je

dniške volitve leta 2002, se pohvalil, da je dober igralec in da je igral tako, kot mu je svetoval njegov štab. In ravno ta igra, s katero je izgubil pri svoji prepričljivosti in po kateri je še najbolj spominjal na spektakel Ivana Krambergerja, pa ga je najbrž stal tudi večjega števila volilne podpore.

Najbolj tragična figura med vsemi kandidati je zagotovo dr. Bogomir Kovač, ki je bil žrtvovan v bran strankine vladne politike. Toda tragičen ni zato, ker se je znašel v funkciji grešnega kozla,

je pojavila tudi Spomenka Hribar. In seveda varuh človekovih pravic ni manjkal. Tudi Pahor je bil viden. Toda, koga smo pogrešali. Seveda, premiera, pa ne zahteva, da bi stal ob svojem kandidatu, temveč da bi čestital človeku, ki ga je na to funkcijo navezala dnevi tudi predlagal in katerega povolilne želje so se naposled v drugem poskusu) vendarle uresničile v vladni navezi SLS - LDS.

A. POTOČNIK
fotografije: N. JUHNOV

Švicarske izkušnje za prekmursko zemljo

Preračunljivost tudi na kmetiji

Prodaja na kmetiji v Švici ni noben problem - Državno podporo dobivajo le biokmetije - Pet tisoč frankov za hektar grmičevja ob njivah

Da smo prispeli do kmetije, kjer se ukvarjajo z biološko pridelavo hrane, je bilo opazno že ob cesti, ko nas je pozdravil napis na veliki tabli - prispeli smo do prave velike švicarke kmetije, ki se imenuje Rütihof družine Abt (Bünzen). Ni potrebno posebej poudarjati, da so objekti kmetije razvrščeni po celotni vzpetini, njive so v bližini kmetije, do njih pa je bilo speljanih 15 kilometrov cevovoda za gnojnico; stanovanjska zgradba z urejenim zaprtim dvoriščem je bila podobna mini kolonialni stavbi.

Stiri generacije kmetov so ustvarile trdno kmetijo: v lasti imajo čez 40 hektarjev zemlje, čez 30 ha gozda, 6 ha žive meje, biopopov, zaraščenih s cvetočimi rastlinami, 37 krav molznic, 15 telet, vse v prosti reji, tako da se živali prosto sprehajajo v hlevu in

carskega inštituta za organsko kmetovanje je ob prihodu na kmetijo takoj pritegnila lična prodajalnica, urejena povsem preprosto v enem od gospodarskih prostorov; ni potrebno veliko, police ali čisti leseni zaboji, v katerih so zloženi domači izdelki,

namopostrežni način prodaje na kmetih: brez velike umetnosti in izpolnjevanja prestrogih predpisov, potreben je le hladilnik in v prostoru najeno mleko v cisterni.

namaj, seveda za ograjo; posebej zanimiva je vzreja 800 kokoši na prostem, v leseni zgradbi imajo le mesto, kjer nesejo jajca, sicer pa se prosto sprehajale znotraj ograjenega prostora.

Udeležence strokovne ekscurzije v organizaciji SEG-a (Slovensko ekološko gibanje) in švi-

ali kar velike papirne vreče, iz katerih se lahko vzame moka ali drugo in sproti stehta. Jajca so kar tako zložena na mizici, kruh v posebnih vrečkah. Še posebno so bili vsi navdušeni nad samopostrežnim načinom prodaje pred hlevi: hladilnik je postavljen na mizico pred vhodom v hlev, v

Tako je videti gojenje kokoši nesnic z oznako bio: zunaj, toda za ograjo.

njem so na voljo razni mlečni izdelki, seveda je največ sira: v predprostoru hleva je bila cisterna z napravo za samopostrežni način točenja mleka. Kupci se torej pripeljejo z avtom do hleva, si v svoje posode natočijo toliko svežega mleka, kolikor ga potrebujejo, vzamejo še sir ali jajca, denar pa pustijo v priročni blagajni. Vsi izdelki imajo oznako BIO SUISSE. Ob določenih dnevih prodajajo tudi biomeso in sicer telečje, goveje, perutninsko in zajčje. Na kmetiji živali le redijo in nato prodajajo meso; ne poznajo nobenih domačih »kolin«, zakol morajo opraviti v klavnici, kjer jim mesarji meso tudi razkosajo v primerne kose, stehajo in vakuumsko zapakirajo.

Prostor za prodajo domačih pridelkov in izdelkov na dvorišču je prejel podoben shrambi kmečke gospodinjne kot trgovini.

BERNARDA B. PEČEK

Vremenarji zagodli astronomom

Nov teleskop v šolskih vitrinah

Na murskosoboški gimnaziji poteka pod okriljem Zavoda Republike Slovenije za šolstvo inovacijski projekt Astronomia On Line, v okviru katerega je bil kupljen nov teleskop Meade LX 50

Kupljen je bil v Ameriki pri zasebnem podjetju Meade Instruments Corporation, ki ima svoj sedež v Irvinu v Kaliforniji in podružnice širom po Združenih državah, za teleskop pa je bilo potrebno odšteti šeststo tisoč tolarjev.

Primož Kajdič iz astronomskega društva Kmica je povedal, da je soboška ustanova sedaj po tej pla-

Nov teleskop Meade LX50 bo omogočal najkakovostnejša astronomska opazovanja doslej.

ti prav v slovenskem vrhu in upa, da se bo astronomska dejavnost na šoli zelo razvila. Skupaj z vodjo inovacijskega projekta asistentom Renatom Lukačem sta v soboto, 22. novembra, želela nov teleskop tudi podrobneje predstaviti in omogočiti zainteresiranim opazovanje planetov in Lune, vendar so jima zagodli vremenoslavci, ki so napovedali slabo vreme, zato je

predstavitve odpadla. Ker pa je bilo v soboto zvečer nebo jasno in zvezdno, se je vseeno zbralo nekaj ljudi, ki so si lahko podrobneje ogledali teleskop.

Na šoli že pripravljajo novo uradno predstavitev, le-ta naj bi bila nekje okrog miklavževega, seveda če bo vreme primerno.

TOMO KOLEŠ

Foto: NATAŠA JUHNOV

MARIJA ROMARICA - Med 16. in 21. novembrom so kip fatimske Gospe ponesli tudi po Pomurju. Za nekaj ur je bila Marija Romarica izpostavljena v katekizem (tudi upanju) vernikov v župnijskih cerkvah v Gornji Radgoni, Sv. Juriju ob Ščavnici, Ljutomeru, Križevcih pri Ljutomeru, Tišini, Murski Soboti, Gradu, Turnišču, Gornjini, Kobilju, Dobrovniku, Lendavi, Hotizi, Veliki Polani, Črncovcih, Odrancih, Beltincih in Dokležovju. Obisk cerkva je bil tako množičen kot ob največjih cerkvenih praznikih, kot sta božič in velika noč; menijo, da je prišlo več kot 100.000 ljudi. Samo v Turnišču je bilo več kot 10.000. Torej najmanj toliko kot na »velko meso«. Posebno ganljivo je bilo srečanje invalidov z Marijo Romarico na primer pri Gradu Goričkem. - Š. S., fotografija: N. Juhnov

Press center, 23. novembra 1997

Predsedniške volitve

Ko fotografi popadajo na kolena ...

Original in ponaredek: Milan Kučan (prvo mesto, 55,57 odstotka glasov) in Tone Peršak (šesto mesto 3.08 % glasov) →

Marjan Poljšak (peto mesto, 3,22 odstotka glasov): Slovenci ne razumejo, da udbomafija je ...

Janez Podobnik (drugo mesto, 18,42 odstotka glasov): Korajža velja ... →

Bogomir Kovač (sedmo mesto, 2,7 odstotka glasov): Vidiš, ti si pravi eldeesovec, vidiš, koliko glasov si dobil!

Marjan Cerar (četrto mesto, 7.07 odstotka volivcev): Igral sem že v mladih letih ... ↓

Darilo predsedniškega kandidata Franca Miklavčiča (0.55 odstotka glasov) je Kučanu izročila podpredsednica njegove stranke KSU.

med zvezdami

OVEN
Ona: Nepričakovano se boš zaljubila in vse okoli tebe se ti bo zdelo naravnost čudovito. Toda nikar ne pozabi tistih, ki so ti k tej sreči pomagali. Kajti dober prijatelj je včasih vreden več kot bežen ljubimec.
On: Naredil boš sicer ogromno načrtov, njihova realizacija pa bo precej medla. Spusti se raje v kombinacijo s prijateljem, saj lahko s skupnimi močmi naredita neprimerno več in predvsem veliko bolje.

BIK
Ona: Spoznala boš popolnoma drugačno plat svojega prijateljstva z osebo, ki si jo spoznala na nedolgi zabavi. Ponujeno boš sicer sprejela, vendar se boš poskušala kar najbolje zavarovati. Uspelo ti bo nekaj čudovitega!
On: Poslovna poteza, ki ti že nekaj časa dozoreva v glavi, se bo končno začela tudi uresničevati. Le zakaj si tako dolgo čakal? V ljubezni pa nikar ne pričakuj čudežev, ampak bodi malo samokritičnejši.

DVOJČKA
Ona: Premišljevanje o vzrokih, zakaj te prijatelj zadnje tase zanemarja, ti ne bo prav nič koristilo. Rajši se bodaj v družbo in kaj hitro boš dobila odgovor na svoje vprašanje, ki utegne biti prav neprijeten.
On: Čeprav si misliš, da je vseh težav končno konec, se ti čista dokajšnje presenečenje. In nikar ne misli, da se boš iz vsega skupaj izvlekel povsem brez posledic, ampak se raje pripravi na izdatke.

RAK
Ona: Nikar ne zamudi priložnosti, ki se ti bo ponudila. Prijatelj se boš odpravila na zanimiv potep, ki se bo končal na povsem nepričakovan način. Toda kaj hitro spoznala, kam pes tace moi.
On: Zlaj je čas, da se odločiš in greš do konca! V prihodnosti bodo rezultati res nekoliko nespodbudni, toda ne koncu se bo vendarle pokazalo, kdo je imel prav. Vsekakor boš ogromno pridobil, več kot izgubljen.

LEV
Ona: Če boš hotela prisiliti partnerja, da bo živel po tvojih pravilih, ga boš kaj kmalu izgubila. Poskusi biti strpnost in mu ponudi neke vrste kompromis. Zadnja beseda pa bo vseeno tvoja ...
On: Vredi boš, da se stvari razpletajo kar same od sebe, torej so bile tvoje skrbi popolnoma odveč. Pomembni partner ti bo predlagal poglobljeno sodelovanje, tvoja pa bo presoja, ali se ti bo to tudi splačalo.

DEVICA
Ona: Vsaka ljubezen je na neki način slepa in se ne kontrolira s čustvom. Tvoja sreča pa je preprosto v tem, da imaš pametnega in razumevajočega partnerja, zato je tvoj strah popolnoma odveč. Namadne spremembe v poslovnem življenju bodo posledica tvojega prevelikega razsipanja z denarjem. Poskusi se malo obrzdati in kaj kmalu ti bo jasno, kako neumno si ravnal v preteklosti.

TEHTNICA
Ona: Še vedno si nisi uspela razjasniti, kako ti je sploh uspelo narediti nekaj tako sijajnega. Nikar se preveč ne razburjaj zaradi nastalega položaja, ampak ga raje dobro izkoristi. Obetaj se ti problemi s partnerjem.
On: Prihaja ugodno obdobje, da se preizkusiš na področju, ki te že dolgo mika. Zajela te bo prava delovna mrzlica. Toda nikar ne pozabi prijateljev, saj ti lahko dober nasvet, še bolj pa pomoč zelo pomagajo pri uresničevanju načrtov.

ŠKORPIJON
Ona: Je pač tako, da je prepovedano sadje najslajše. Vendar te lahko tvoj vroči temperament zapelje precej dlje, kot si bila pripravljena iti. Toda samo enkrat se živi, zato uživaj sedaj in ne čakaj na nekaj, kar morda sploh ne bo prišlo.
On: Nikar se ne pritožuj nad svojo nesrečo, ampak raje stori nekaj, da boš stanje tudi popravil. Na krajšem izletu se ti bo zgodila neugoda, ki pa bo botrovala srečanju z nekom, do katerega ne boš čisto ravnodušen.

STRELEC
Ona: Življenje si boš uredila predvsem s potrpežljivostjo, nikakor pa ne z nenadnimi odločitvami. V večji družbi boš nepričakovano odkrila, da so te nedavno od tega pošteno potegnili za nos. Nikar ne bodi užaljena.
On: Postavi se na noge in zavijaj rokave! Le tako lahko upaš, da se ti bodo načrti tudi uresničili. Prijetni pogledi te bodo sicer za kratek čas zmedli, vendar se boš kaj hitro znašel. Le pogumno!

KOZOROG
Ona: Prenagljena odločitev ti lahko prinese celo kopicco problemov in zapletov v ljubezni. Izkoristi svoje adute in si na enostaven način zagotovi prednost. Toda vprašanje je, ali bo to partnerju všeč.
On: Prišel si tako daleč, da se nima smisla obračati in vrniti v staro življenje. Bila bi resnična škoda, da bi ti sedaj vse skupaj padlo v vodo. Glede ljubezni se posveti raje enemu partnerju, toda temu pošteno.

VODNAR
Ona: Le kako si zamišljaš partnerjevo zvestobo, ko pa vendar dobro veš, da mu svoje enostavno ne moreš zagotoviti. Prijeten znanec ti bo všeč na prvi pogled, kasneje pa bo sledilo še kaj drugega ...
On: Dobro bi bilo, če bi vsaj malo popazil na svoje nestabilno finančno stanje, saj ne moreš večno živeti iz dneva v dan. Toda nikar se preveč ne zaleti, ampak vso stvar temeljito premisli, šele nato ukrepaj.

RIBI
Ona: Malo se ozri po svoji družbi in kaj hitro boš opazila, da si dobila novega oboževalca. Edino, kar ti lahko nagaja, je 'nevoščljivost' tvojih prijateljev, ki pa je nikar ne vzemi popolnoma resno.
On: Pazi, da se ne opečeš, ko se bo pojavil nekdo, ki ima povsem drugačne argumente, ki pa so na tvojo žalost podkrepjeni s konkretnimi dokazi. Toda kopri-va pač ne pežebe in tudi tokrat se boš izmazal iz neprijetnega položaja.

PETROL   **PETROL, D. D., TOE MARIBOR,**
Enota Murska Sobota

NAJUGODNEJŠA SEZONSKA PONUDBA KURILNEGA OLJA
Ugodna ponudba kurilnega olja po nesezonskih cenah!

GOTOVINSKO PLAČILO IN PLAČILO S KARTICO MAGNA
- pri nakupu nad 1000 litrov 45,80 sit/l, brezplačen prevoz
- pri nakupu nad 2000 litrov 45,30 sit/l, brezplačen prevoz

OBROČNO PLAČILO S ČEKI PRI PREVZEMU NAD 1000 litrov
- plačilo v 3 obrokih s čeki 46,60 sit/l, brezplačen prevoz
- plačilo v 5 obrokih s čeki 47/60 sit/l, brezplačen prevoz

OBROČNO PLAČILO S ČEKI PRI PREVZEMU MED 700 IN 1000 LITROV
- plačilo v treh obrokih s čeki 47,60 sit/l, polovični stroški prevoza

Za naročilo kurilnega olja pokličite:
SKLADIŠČE Murska Sobota, Obrtna ul. 42
Telefon: 069 37 560, 37 561

Igrica iz otroških dni

To igrico smo se v mladih letih radi »šli« otrocki, naučila pa nas jo je mama že pred 50 leti.

Lilike, lilike, ote domov!

Ka mo doma?

Župo te lapsale.

Kaina mo vlejvale?

Na zelena trata?

Gde je zelena trata?

Goloubi so jo gor poklūkali.

Gde so goloubi?

Na trnje so zleteli.

Gde je tisto trnje?

Sekirica dol posekala.

Gde je tista sekirica?

Kovač jo razkoval.

Gde je tisti kovač?

V Muri se vtoupu.

Gde je tista Mura?

Čarna krava jo gor spijla.

Gde je tista čarna krava?

Puška jo dol strlijla.

Gde je tista puška?

V Grači na placi na kljini vistij,

što se prve oglasi,

stou prvov dobij ...

Seveda smo molčali, dokler pač eden izmed nas ni prasnjal v smeh, ker smo se nemo spogledovali in izzivali.

LILIKE iz Beltinec

**Kdor hoče veliko znati,
ne sme dolgo spati.**

Ko sem dobil bratca

Ko sem bil star dve leti, se mi je zgodila neverjetna stvar. Dobil sem bratca.

Doma sem bil lepo nameščen v svoji stajici. Zelo udobno sem se počutil in zdelo se mi je, da se je stajica prilagodila mojemu takrat še spčemu telesu. Nikakor nisem mislil, da bi jo s kom delil. Nato pa me je nekega dne vzele v roke babica in me nesla do terase.

»Buuaaaa,« se je zaslialo. Z gledal sem drobcene ročice, ki so se oprjemale stričeve roke. Takoj sem pomislil: »O, nov bratranec!« Nekaj časa sem si ga ogledoval in opazil sem, da mi je neverjetno podoben. Obdajale so me hude

misli. Tudi jaz sem se ogledal: »Buuaaaa...« Stric je dojenčka podal mami in v njenem naročju je »tisto« hitro zadremuckalo. Mene pa je vzel k sebi stric. Prosil sem ga: »Odnese me, ne pusti me umreti!« On pa me preprosto ni hotel razumeti.

Potem sem si poblizje ogledoval tisto »stlačeno majceno stvar« in si mislil, da bo mogoče celo lepo imeti bratca, ko bo zrasel v brata in nato v moža. Izkazalo se je, da je »bratranec« res postal moj brat, ki se mi ga ni potrebno sramovati.

JURE TRIGLAV, 6. c
OŠ II M. Sobota

MOTI NAS

- norčevanje
- pretepanje
- izsiljevanje
- posmehovanje
- posnemanje
- nagajanje
- agresivnost
- divjanje po hodniku
- nošenje neprimernih stvari v šolo
- grdo govorjenje
- napeljevanje k alkoholu in kajenju
- neprimerno vedenje na avtobusu
- nekateri ne pozdravljajo učiteljev
- pomanjkanje discipline pri urah
- obrehovanje
- učenci s težavami pri učenju nočejo sprejeti pomoči
- učasih nismo enakopravni pri učiteljih
- premalo možnosti za druženje
- preganjanje z igrišč v popoldanskih urah

PREDLAGAMO

8. b
OŠ Tišina

POGOVARJAJMO SE
IN SI POMAĞAJMO

BODIMO
PRIJATELJI!

POMAĞAJMO SI
V ŠTISKI

SPOŠTUJMO
DRUG
DRUGEGA

MEDSEBOJNI ODNOSI
TEB
STARNOSTI

KORISTNO
IZRABIMO
PROSTI ČAS

ZAHTEVAMO
STROŽJE KAZNI
ZA KRŠITELJE
PRAVIL

STARŠI,
POOSTRITE
NADZOR
NAD NAMI

ZAUPAJMO
SI

Tu preživljam večino dneva

Vstopimo na hodnik in zavijemo desno po stopnicah. Le-te so iz hrastovega lesa in prekrte s preprogo. Tako pripotujemo do rjavih vrat s steklom v sredini. Odpirajo se s svetlo kovinsko kljuko, ki je nameščena v desnem predelu. In že smo v moji sobi!

Soba ima dva ločena prostora - zgornji in spodnji del. Naj najprej opišem gornji prostor. Vanj se povzpemo po štirih stopnicah v desnem kotu sobe. Včasih se tu nabira prah, zato jih moram brisati. Tla so prekrita z vijolično preprogo. Krasijo jo razni vzorci. Ob steni stoji omara s šestimi predali. V njih počivajo stare knjige, enciklopedije, revije, katalogi, priznanja, okraski, mikroskop, spominki, razne igrače, številne kocke in sestavljena ura. Ta je v obliki medveda, velik kozarec je črn, majhen je bele, sekundni pa rdeče barve. Ob omari je postavljena bela postelja. Na njej je prijetno počivati. Prekriva jo vijolična posteljnina. Ob postelji zaseda prostor nočna omara. Ima tri predale. V prvem so albumi, v drugem revije in posterji, v tretjem pa pisala. Za posteljo je spet omara, na kateri je televizor, ki je bil prej v dnevni sobi. Je znamke Iskra. Na omari je pokal s smučanja in veliko igrač, sestavljenih iz lego kock. Ob robu zgornjega prostora stojijo visoke in lepo razvrščene rože, ki filtrirajo zrak. Tam je tudi globus.

V spodnjem delu sobe je balkon. Z njega se vidi pokopališče in daleč v Avstrijo. Vrata so iz dveh delov; roleta je vedno spuščena na pol. Svetlobo v sobi zastira

še zavesa, ki se končuje s čipkami. Na steni je pritrjen bel radiator, ki me pozimi prijetno greje. Ob levi steni je še ena omara s tremi večjimi predali. Tam so zimska oblačila, posteljnina in brisače. V tretjem predalu ležijo diskete, CD-ji, programi in knjige za računalnik. Med omaro je mizica z računalnikom. Na njej »opravljajo« svoje delo tiskalniki, zvočniki, računalniški ekran in disketnik. Vsa ta oprema je sive barve. Na mizi imam tudi prtček z vijoličastimi okraski. V predalih so zapiski, mape, svinčniki, zvezki ... V spodnjem, ki je nekoliko večji, imam šolske potrebščine. Poleg mizice je še omara z maminimi oblačili. S stropa pa visi luč, okrašena z medvedki. Vse pohištvo v moji sobi je v belo-vijolični kombinaciji. Tla prekriva enaka preproga kot zgoraj.

V sobi se prijetno počutim. Tu delam domače naloge, se učim in ukvarjam z računalnikom ter se igram.

GAŠPER GOMBOC, 7. a
OŠ Tišina

Vse o zeliščih

Na letošnjem prvem sejmu semen, sadik, trsnih cepljenk, sadja in opreme Sadje '97 v Gornji Radgoni smo razstavljali tudi učenci 8. a- in b-razreda OŠ Kapela. Predstavili smo se s projektom Vse o zeliščih, ki smo ga izvajali pri pouku gospodinjstva pod vodstvom mentorice Vere Sever in Živane Safran. Učenci smo glede na interes raziskovali različna področja. Izdelali smo skico z opisom načrtovanja in zasaditve zeliščnega vrta doma, predstavili smo različna zelišča od A do Ž s poudarkom na rasti, nabiranju, shranjevanju in uporabi v gospodinjstvu ter za zdravje. Doma smo posušili zelišča in rože ter izdelali ikebani v košarici iz vrbe. S pomočjo strokovne literature smo izpisali recepte za pripravo zeliščnih jedi in različnih

vrst čajev. S pomočjo posušenega luštreka in regrata pa smo naredili zeliščni papir. Sešili smo dišavnice različnih oblik (za v omaro). Iz oranže in nageljnovih žbic smo izdelali pomander. Pod vodstvom farmacevta smo zmešali kreme za ustnice in različne dišavne vodice. Spoznali smo pomene eteričnih olj za masaže in aromatske terapije. V sušilniku smo posušili rožmarin, timijan, baziliko, meto, žajbelj, drobnjak, luštrek ... Sveža zelišča pa smo vložili v kis in olje.

Tako smo spoznali veliko novega o zeliščih in se marsičesa naučili. Ob otvoritvi sejma smo gostom postregli z zeliščnim čajem in kruhki, namazanimi z zeliščno skuto.

OSMOŠOLCI
OŠ Kapela

Mi in rezultati našega projektnega dela

Zdrava prehrana

Pred kratkim smo imeli naravoslovni dan o zdravi prehrani in zdravem življenju. Najprej smo si ogledali razstavo pripravljenih jedi v šolski jedilnici, ki so jo skrbno pripravili delavci kuhinje. Videli in poskusili smo lahko različne jedi, tudi take, ki jih poznajo in kuhajo samo še naše babice, in jih torej ni na naših vsakdanjih jedilnikih.

Skupina učencev je s svojimi mentorji pripravila odlične sadne napitke in kruhke z različnimi namazi, s katerimi smo se okrepčali in tako polni energije prisluhnili različnim predavanjem, ki so sledila.

Učenci razredne stopnje so si v nadaljevanju ogledali suho sadje in postopke, kako pripravimo sadje za sušenje. Spoznali so iz-

delke Intesa in Jate, ogledali so si film o mleku in mlečnih izdelkih ter izdelali marsikatero zanimivost o medu, izdelkih iz medu in čebelarjenju nasploh.

Učenci predmetne stopnje so se udeležili predavanj o zdravi prehrani in zdravem življenju ter spoznali izdelke ljutomerske tovarne Krka.

Osmošolci so se preizkusili v kuharskih sposobnostih kar v gozdu nad šolo, kjer so v kotlih kuhali golaž in peklj kostanj. Moramo priznati, da jim je kar uspelo.

Ure, namenjene našim aktivnostim, so se hitro iztekle; dosti hitreje kot takrat, ko smo pri rednem pouku. Z obrazov učencev smo lahko razbrali, da so bili tudi tako obliko dela v šoli navdušeni in zadovoljni. Navdušeni pa so bili tudi naši starši, ki so popoldne prisluhnili zanimivemu predavanju dr. Mateje Kozuh - Novak o zdravem življenju, nato pa si ogledali še razstavo jedi v jedilnici in jih tudi poskusili.

Iz predavanj in predstavitev smo se res marsikaj naučili o zdravem načinu življenja, predvsem pa o tem, kako naj se zdravo prehranjujemo.

NOVINARSKI KROŽEK
OŠ Ivana Cankarja Ljutomer

POMAGAVA MAMICI
ANDREJA ŽUNIČ, 1. b
OŠ KRIZEVCI

Tudi jaz sem izdala skrivnost

Ljudje imamo manjše in večje skrivnosti, ki jih je težko zadržati zase, ampak bi jih radi nekemu zaupali. Tudi sama sem to doživela.

Ko je pred dnevi prišel domov brat Andrej, je bil zelo slabe volje. Vprašala sem ga, ali je kaj narobe. Nekaj časa je samo molčal, potem pa je le spregovoril. Pri matematiki je dobil slabo oceno. Zabičaj mi je,

da tega ne smem povedati nikomur. Osuplo sem ga pogledala. Čez čas pa sem stekla v kuhinjo, kjer sta bila ata in mama in takoj izblebela. Kar sem zvedela. Starša sta začudeno pogledala, ker Andrej že dolgo ni dobil slabe ocene. Ati je šel v dnevno sobo, kjer je sedel obupani brat. Pocukal ga je za ušesa in ga nagnal v sobo. Tako dolgo se je moral učiti matematiko, da jo je znal kot pesmico. Brat je bil name seveda jezen, ker sem izdala njegovo skrivnost. Čez nekaj dni je na to pozabil, popolnoma pa mi je odpustil šele takrat, ko je popravil matematiko. Mislim, da skrivnosti ni dobro izdajati.

NINA KOSI, 5. raz.
OŠ Mala Nedelja

Ali veste?

(Pokrovitelj) nagradnega kviza je Knjižarna in papirnica DOBRA KNJIGA M. Sobota; nagrade pošiljamo po pošti)

Najprej odgovor na vprašanje št. 10: Trije prvi zapisi v slovenskem jeziku so bili Brižinski spomeniki. Med pravilnimi odgovori smo izžrebali dopisnico, ki nam jo je poslala Slava Zelko iz Turnišča. Čestitamo!

KUPON št. 12 - ALI VESTE?

Ali veste oblikovati kakšen stavek, v katerem bo tudi beseda smrk? Odgovore pošljite do 3. decembra na naslov: Podjetje za informiranje, Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 M. Sobota. Priložite (zalepite na dopisnico) tudi kupon, če želite sodelovati pri zrebanju za knjižno nagrado.

Koruza v Rakičanu 1997

Na polju KG RAKIČANA OE Rakičan je bilo posejanih 60 različnih hibridov koruze. V naslednji razpredelnici vam prikazujemo rezultate žetve in tehtanja dne 08. 10. 1997 od številke 1 do 40 ter 09. 10. 1997. Vreme je bilo lepo, sončno, tako da so bile razmere za spravilo oba dneva enaki.

Gnojeno je bilo z NPK 7/20/30 700 kg/ha in UREA 350 kg/ha, zaščita proti plevelom je bila s škropivom PRIMEXTRA 6 l/ha in RING 25 g/ha z dodatkom močila.

Vlaga je bila izmerjena v TMK Lipovci, potem pa je bil pridelek preračunan na 14% vlage, ob upoštevanju % primesi.

hibrid koruze	zrelostni razred	razdalja v cm	št. rastlin na ha	tip zrna	% vlage ob sprav	% loma	% primesi	teža zrnja s 14% vlage
achat	100	15,3	88.000	PT	22,2	1,2	0,5	9.273,60
aura	190	15,3	65.000	PT	19,0	2,7	0,3	8.092,00
KX 6342	200	15,3	80.000	PT	28,2	1,5	1,5	8.598,40
etendant	200	15,3	57.000	PT	26,7	1,6	1,2	10.264,20
costella	215	15,3	88.000	PT	19,7	1,7	0,3	10.250,50
matilda	230	15,3	77.000	PT	18,8	1,5	1,8	10.342,50
impact	230	15,3	88.000	PT	20,0	1,2	0,2	9.626,80
elita	245	15,3	80.000	PT	20,4	1,4	0,9	9.985,80
DK 250	250	15,3	62.000	PT	23,4	1,2	0,3	9.310,50
TC 277	260	15,3	71.000	PT	25,8	0,3	0,3	11.992,10
LG 22-44	260	15,3	88.000	PT	24,8	2,1	0,1	10.339,60
lotus	270	15,3	68.000	PT	24,3	1,6	0,1	9.910,00
Bc 278	270	15,3	77.000	Z	28,9	0,6	1,8	9.048,30
felicia	275	15,3	68.000	Z	21,1	1,7	0,2	11.449,50
fanion	280	15,3	85.000	PT	23,6	1,2	0,4	10.623,90
galice	290	15,3	71.000	PT	24,8	1,1	1,4	8.857,80
helga	290	15,3	85.000	Z	21,5	1,9	0,4	11.673,20
dea	290	15,3	82.000	PT	26,4	0,9	0,4	9.916,30
eta 272	290	16,4	68.000	PT	26,5	3,4	1,3	9.352,90
monessa	295	16,4	63.000	Z	20,5	1,0	0,1	10.840,70
alberta	300	16,4	77.000	Z	22,8	1,8	0,6	9.995,90
Bc 222	300	16,4	77.000	Z	30,0	3,6	0,8	10.769,50
icone	300	15,3	74.000	Z	25,8	1,0	0,1	10.912,60
ZP 394	300	16,4	74.000	Z	33,0	1,9	1,2	10.052,60
clarica	315	16,4	80.000	Z	25,5	1,3	0,4	10.871,90
X 0904 T	320	16,4	65.000	Z	24,2	1,6	0,4	10.700,20
domingo	320	15,3	83.000	PZ	26,3	3,0	0,1	10.320,30
mona lisa	325	16,4	68.000	Z	24,9	0,8	0,1	12.086,70
LG 22-76	330	16,4	65.000	Z	25,1	1,5	0,4	8.214,30
LG 23-06	330	16,4	85.000	Z	23,0	0,1	2,0	11.888,00
DK 300	330	15,3	80.000	PT	30,0	0,6	0,1	11.382,70
mirna	330	16,4	82.000	Z	23,9	1,6	0,5	10.580,00
X 0935 N	340	16,4	71.000	Z	24,7	0,6	0,1	12.638,20
LG 23-10	340	16,4	71.000	Z	24,5	1,0	0,1	11.966,40
LG 22-98	340	16,4	71.000	PZ	26,6	0,3	0,1	11.666,20
raissa	345	16,4	82.000	Z	26,2	1,3	0,1	11.590,20
OSSK 332	350	15,3	74.000	Z	30,8	1,0	0,5	11.146,20
gaucho	350	15,3	74.000	Z	26,4	0,8	0,2	10.762,10
Bc 318	350	16,4	62.000	Z	31,5	1,8	1,1	10.054,30
rozvita	350	16,4	62.000	Z	28,0	1,5	0,4	10.722,60
fant 36	370	16,4	62.000	Z	28,7	0,7	0,5	9.265,00
DK 371	370	15,3	74.000	Z	24,2	0,6	0,1	11.465,90
Bc 3786	380	17,5	60.000	Z	30,7	1,5	0,3	10.430,90
stira	390	17,5	77.000	Z	27,5	1,0	0,3	11.395,40
eva	390	17,5	77.000	Z	31,0	1,1	1,1	10.917,80
X 0965 V	390	17,5	82.000	Z	30,3	0,9	0,1	11.558,70
furio	390	17,5	60.000	Z	27,5	1,4	0,3	11.966,80
daniela	395	17,5	80.000	Z	28,5	0,4	1,2	12.434,50
carla	400	17,5	68.000	Z	27,8	1,3	0,8	11.107,90
ZP 404	400	16,4	77.000	Z	34,2	2,7	1,1	10.599,90
marista	405	17,5	85.000	Z	31,5	0,7	0,2	11.546,30
luisiana	409	17,5	65.000	Z	32,1	0,8	0,3	11.976,30
california	410	17,5	77.000	Z	33,7	1,2	0,6	11.813,00
OSSK 382	410	15,3	74.000	Z	33,4	2,4	0,8	11.621,90
evelina	430	17,5	74.000	Z	32,8	1,2	0,5	11.672,70
stefania	435	17,5	63.000	Z	31,0	0,4	0,1	12.294,50
matea	435	17,5	68.000	Z	32,5	1,3	0,5	12.345,50
Bc 492	490	17,5	71.000	Z	32,6	1,9	0,2	11.016,40
jumbo 48	490	16,4	62.000	Z	34,3	3,1	0,3	11.369,50
DK 493	490	15,3	74.000	Z	29,3	1,7	0,3	11.850,20

Hibridi koruze so v tabeli razvrščeni po zrelostnem razredu, in ne kot so bili posejani.

Legenda: Z = zobanka
PT = poltrdinka
PZ = polzobanka

Rezultate obdelala in pripravila:
METKA BARBARIČ, dipl. inž. kmet., KSS za Pomurje
ANDREJ SMODIČ, dipl. inž. kmet., KG Rakičan

Prekmurski vinogradniki se pripravljajo na vstop v EZ

V korak s slovenskimi vinogradniki

V devetih vinogradniških društvih dokaj dobro skrbijo za razvoj in izobraževanje svojih članov - Vinogradniki vse glasneje razmišljajo o ustanovitvi Zveze vinogradniških društev Prekmurja

Vinogradništvo v Prekmurju je v prelomnem trenutku. Kar se tiče kakovosti vin, so v slovenskem merilu dosegli zavidljivo raven, ki jo dokazujejo povprečne ocene iz društvenih ocenjevanj vin, posebej so bili uspehi vinogradnikov vidni na letošnjem 35. Mednarodnem kmetijsko-živliskem sejmu v Gornji Radgoni ter na sejmu Vino v Ljubljani. Vendar vinarji pravijo, da kakovost in medalje niso vse, kajti vinogradniki te rezultate premalo uporabljajo za promocijo vinorodnega območja. V prihodnjih društvenih ocenjevanjih vin letnika '97 naj bi uvedli (poskusno) minimalne količine posameznih vin, ki bi jih moral imeti vinogradnik, in sveda bi morala biti ta vina pripravljena za Evropsko zvezo (obrazec R3).

Mogoče bi bilo tudi, da bi ločili ocene ljubiteljskih in tržnih vinogradnikov. Društva vinogradnikov, ki jih je na območju Prekmurja devet, in sicer v Murski Soboti, Kra-

Kobilju, Turnišče, Veliki Polani, Lendavi in Čentibi, dobro skrbijo skupaj s Kmetijsko svetovalno službo za Pomurje za izobraževanje vinogradnikov. Tečaj za stekleničenje vin je v zadnjem času kon-

čalo 576 vinogradnikov. V Prekmurju ni zadruga ali podjetja, ki bi združevalo in usmerjalo ter tržilo presežke vina, zato je zdaj prelomni trenutek za prekmurska vina, za združevanje vinogradnikov ter ustanavljanje specializiranih vinogradniško-vinarskih zadrug.

Tudi turistične vinske ceste še niso zaživele. Vinotoče in turistične kmetije pa v večini primerov odpirajo ljudje, ki vidijo samo trenutni zaslužek in gostincem ustvarjajo neloyalno konkurenco, pozabljajo pa na pestro in kakovostno ponudbo lastnih vin, neustekleničenih in stekleničenih vin. Pro-

Jabolko, sadež za vsakdanje zdravje

Jabolko, alegorija zapeljivosti in vznemirjenja - Prepovedani sad, ki ga je Eva ponudila Adamu kljub božji prepovedi zavoljo zapeljive kače, da ga zaužije

Tedaj je Bog človeka, ker je poslušal glas svoje žene in jedel od prepovedanega drevesa življenja, izgnal iz raja. Zato se mora človek v potu svojega obraza truditi za vsakdanji kruh, ki ga bo užival, dokler se ne povrne v zemljo, iz katere je vzeta ...

Jabolka pa so tudi kruh številnih sadjarjev na Slovenskem. Sadjarstvo se je v zadnjih letih, predvsem zaradi izgube južnih trgov in drugačnih možnosti gospodarjenja, znašlo v težavnem položaju. Zaradi tega je potrebno iskati nove možnosti prodaje in povečanja porabe jabolk in drugega sadja v obliki raznovrstnih izdelkov, saj so

morali povečati na vsaj 100 kg na prebivalca v sveži ali predelani obliki. Od vsega sadja bodo jabolka predstavljala največji delež, okrog 75 odstotkov.

Uživanje sadja v današnjem ritmu življenja je še posebno pomembno, kajti ljudje se vedno manj gibljejo. Sadje z velikimi količinami vode, organskih kislin, soli in aromatičnimi snovmi nevtralizira nezdrave kisline, ki nastajajo pri biokemičnih procesih. Sadje spada med varovana živila, saj vsebuje številne snovi, tako imenovane antioksidante, ki povečujejo odpornost organizma proti rakastim boleznim ter boleznim

srca in ožilja. Sveža jabolka so vsestransko koristna, saj poleg majhne prehranske vrednosti vplivajo na zdravje, prebavo in dobro počutje človeka. Že stara modrost pravi, da tisti, ki ima rad jabolka, ne potrebuje zdravnika. Priznava ji tudi znanost. Če pogledamo, kaj vse je v jabolkih koristnega, se ne smemo čuditi, da jih zdravniki zlasti otrokom tako priporočajo. Vsebuje sladkorje, predvsem sadnega in grozdnega, razne kisline, surova vlakna, pektine, vitamin C, barvila, aromatične in tanninske snovi ter vodo. Poleg vitamina C so v jabolkih še vitamini A, B1, B2 in niacin. Že eno samo jabolko nam daje 12 do 16 odstotkov dnevni potrebi po vitaminu C. V jabolku je kar 20 rudnin, največ kalija. Posebej pomemben je pektin, ki pospešuje prebavo in ustavlja prebavne motnje. Delno veže tudi holesterol, žolčno kislino in strupene snovi, na primer svinec in druge težke kovine ter posledno zmanjšuje težo. Grizenje in žvečenje jabolka s čvrstim mesom krepči dlesni, ščiti zobovje pred zobno gnilobo, kisline pa uničujejo škodljive organizme v ustih. Uživanje jabolka zjutraj in pred spanjem dopolnjuje čiščenje zob z zobno pasta in zobno pasto. Pri kosilu lahko sladice, ki vsebujejo preveč zdravju škodljivega sladkorja, nekajkrat nadomestimo z jabolki. Zato je priporočljivo, da imamo kosilo s prikupnimi jabolki ali drugim sadjem vedno pri roki, v kuhinji ali dnevni prostoru, da lahko ko njih segajo vsi člani družine vse leto. Kruh in jabolko je že pozabljena preprosta zdrava malica, ki zadisi po domačnosti. Jabolko pravi sadež za vsakdanje zdravje.

ANDREJ KARBA, dipl. ing. agr.
Kmetijska zadruga Radgonca

prav tukaj še velike možnosti. Poraba sadja v Sloveniji precej zaostaja za porabo v razvitih evropskih državah, in sicer kar za tri do petkrat. V državah evropske zveze znaša poraba sadja od 75 do 125 kg sadja na prebivalca letno. Sodobna zdravstvena veda priporoča za zdravo prehrano celo 0,5 do 0,5 kg sadja na dan ali 110 do 180 kg letno. Z raznovrstno predelavo pa je poraba lahko še večja. Sadje lahko sušimo, izdelujemo sokove, sirupe, jabolčnik, vino, žganje, kompote, marmelade, džeme, čežano ... Sadje je nepogrešljivo v kuhinji, spomnimo se samo jabolčnega štruklja, pite, ocvrtih in pečenih jabolok. Pri nas je torej kljub temu, da imamo ugodne možnosti za pridelavo številnih sadnih vrst, poraba sadja še precej majhna. Z vsestransko in agresivno reklamo, predavanji, razstavami in predstavami bi morali predvsem pri mestnem prebivalstvu vzbuditi več zanimanja za večjo porabo sadja in s tem skrb za zdravo prehrano. Porabo sadja bi

Večina zakonov do konca leta 1998

Zaradi neprilagojene zakonodaje smo že na seznamu kršilcev in nas lahko doletijo sankcije Evropske zveze

Članstvo Slovenije v Evropski zvezi je strateški cilj naše države, saj je vključitev nujen predpogoj za nadaljnji razvoj in tudi za varnost slovenske države. Sveda bo morala Slovenija za priključitev k Evropski zvezi izpolnjevati celo vrsto pogojev. Eden od teh je tudi prilagajanje slovenskih zakonov in drugih predpisov pravnim aktom evropskih skupnosti. Glede na evropski sporazum in priporočila bele knjige bo tudi na področju kmetijstva potrebno sprejeti in prilagoditi zakonodajo.

Najpomembnejši je vsekakor zakon o kmetijstvu, ki naj bi ga državni zbor sprejel v prvem polletju prihodnjega leta. V tem času je po vladnem predlogu potrebno sprejeti še zakon o zdravilih za uporabo v veterinarski medicini, zakon o živinoreji in zakon o zaščiti živali. V sklop prilagajanja evropski zakonodaji spadajo še zakon o semenskem materialu, zakon o zavarovanju novih sort rastlin in o varstvu zlahtniteljskih pravic ter zakon o zdravstvenem varstvu rastlin. Vse te zakone bo državni zbor sprejel predvidoma do konca prihodnjega leta, v veljavi pa je že zakon o vinu in drugih proizvodih iz grozdja in vina, ki so ga poslanci sprejeli oktobra letos. To je v bistvu tudi prvi iz tega paketa zakonov, ki je že prilagojen evropski zakonodaji, vendar pa nas pri ureditvi tega področja čaka še precej dela. Ob samem zakonu so namreč potrebni še številni podzakonski akti, zato bo ob vključevanju v Evropsko unijo prav prilagoditev naše zakonodaje ena od zahtevnejših nalog.

Da je priprava tovrstne zakonodaje zahtevna naloga, potrjuje priprava zakona o zavarovanju novih sort in o varstvu zlahtniteljskih pravic, saj so po starih letih dela zanj dokončane le strokovne osnove in potrebno bo precej dela, preden bo

zakon sprejet. To področje pri nas sicer ureja stara, vendar že zastarala zakonodaja, ki še zdaleč ni usklajena s predpisi Evropske zveze. Še huje ob tem pa je, da se je naša država zaradi tega že znašla na seznamu kršilcev varstva intelektualne lastnine v semenarstvu in sadjarstvu, zato nas lahko doletijo sankcije Evropske zveze.

Turnišče: cene pujskov

Na sejmu pujskov v Turnišču je bila ponudba pred tednom spet skromna, saj so rejci prodajali le 17 živali, starih do 12 tednov in težkih od 18 do 28 kilogramov. Dokaj hitro so prodali vse živali, za par pa je bilo potrebno odšteti od 14.000 do 19.000 tolarjev.

POMURSKE LEKARNE RAZKRIVAJO ZDRAVILNE SKRIVNOSTI

Vitamin B6

Piridoksin se absorbira v želodcu in tankem črevesju in se fosforira v aktivno obliko piridoksal-5-fosfat. Kot tak je koencim različnih encimov pri neoksidativni presnovi aminos kislin. Poleg tega katalizira tvorbo fiziološko aktivnih aminov (adrenalin, histamin, serotonin) in sintezo protoporfirina, pomembnega gradbenega elementa pri sintezi hemoglobina. Izloča se preko ledvic v obliki 4-piridoksinne kisline. Zmanjšana koncentracija tega metabolita v urinu je znak pomanjkanja piridoksina v organizmu.

Zdravi odrasli potrebujejo dnevno 1,6 do 2,1 mg piridoksina. V nosečnosti je potreba po njem povečana za 1,0 mg, v času dojenja za 0,6 mg. Povečano potrebo po piridoksinu imajo ljudje, ki se prehranjujejo predvsem z vegetarijansko hrano, beljakovin, ženske, ki dolgo časa jemljejo oralne kontraceptive, alkoholiiki in pacienti, ki se zdravijo z D-penicilaminom, izoniazidom ali cikloserinom.

Vsebnost v hrani

Piridoksin je v vseh živih celicah. Največ ga najdemo v pivnem kvasu, zatem v telečjih jetrih (0,9 mg/100g), svinjini (0,5 mg/100g), sardinah (0,96 mg/100g), neobdelanem rižu, jajcih, zelju in bananah.

Pri pripravi hrane (kuhanje) znaša izguba piridoksina okrog 20%.

Pomanjkanje piridoksina

Izrazito pomanjkanje piridoksina se lahko manifestira kot seboreični dermatitis, razjede v ustnih kotičkih, hipokromna anemija, krči v centralnem živčevju.

Terapija

Za oralno aplikacijo veljajo naslednja navodila:

Preventivi 1,5 do 2,5 mg dnevno

Priljubljen zdravljenju 20 mg do 300 mg dnevno

Nemalokrat je vitamin B6 tudi sestavina (tujih) preparatov proti slabosti, vendar v študijah tega učinka niso dokazali.

Vitamin B12

Kobalamini so kompleksne večvalentne spojine s kobaltovim atomom v središču. V naravi so hidro-

ksikobalamini z vezano hidroksilno skupino. Ob navzočnosti cianidnih skupin lahko preidejo v ciankobalamine, kjer cianidna skupina izpodrine hidroksilno.

Po oralni aplikaciji se vitamin B12 absorbira prek dveh mehanizmov: - z aktivnim transportom, - s pasivno difuzijo, ki je manj pomembna.

Aktivni transport je vezan na intrinzični faktor, katerega proizvajajo zdrave celice želodčne sluznice. Nase veže vitamin B12 in tak kompleks ima mnogo večjo afiniteto za določen receptor kot sam vitamin B12. Pri pacientih, kjer je zaradi zdravstvenih motenj intrinzični faktor v pomanjkanju, apliciramo vitamin B12 parenteralno ali oralno v izjemno velikih dozah.

Pasivna difuzija omogoča prehod vitamina B12 v krvni obtok neodvisno od intrinzičnega faktorja, vendar se absorbira le 1-3% zaužitega vitamina B12.

Absorbirani vitamin B12 se veže v plazmi na transportne proteine, se v jetrih metabolizira (metilkobalamin, dezoksiadenozilkobalamin) in tam uskladišči v količini 3-5 mg. Dnevna potreba po vitaminu B12 znaša od 0,05 do 0,2% te količine, zato uskladiščena količina zadošča tudi pri pomanjkljivi prehrani z vitaminom B12 3 do 5 let.

Vitamin B12 se izloča z urinom, fecesem in znojem.

Metilkobalamin je koencim pri sintezi metionina in je udeležen predvsem pri sintezi tetrahidrofolne kisline, ki je potrebna za tvorbo eritrocitov.

Dezoksiadenozilkobalamin je udeležen pri pretvorbi maščobnih kislin. Njegovo pomanjkanje povzroči nalaganje maščobnih kislin v mišlino ovojnico in tako povzroči nevrološke motnje.

Zdravi odrasli potrebujejo dnevno 0,001 do 0,002 mg vitamina B12. Zaradi nepopolne absorpcije je priporočena zaužita vsebnost vitamina B12 za odrasle 0,003mg, za nosečnice 0,0035 mg in za doječe matere 0,004 mg vitamina B12.

Vsebnost v hrani

Največ vitamina B12 je v telečjih (0,06mg / 100g) in go-

vejih (0,065mg / 100g) jetrih, druge vrste mesa, jajca, mleko in sir pa vsebujejo že mnogo manj (0,001-0,003 mg / 100g) vitamina B12.

Pomanjkanje vitamina B12

Pomanjkanje vitamina B12 nastopi predvsem pri vegetarijancih, starejših ljudeh z atrofijo želodčne sluznice in pacientih, ki ne sintetizirajo intrinzičnega faktorja v zadostnih količinah. Ko se zaloge fiziološko aktivnih kobalaminov v jetrih porabijo, lahko nastopi perniciozna anemija, zmanjšano število eritrocitov. Pri tem je vsebnost železa lahko normalna, v primerjavi z zmanjšano količino eritrocitov pa celo povečana.

Nevrološke motnje se lahko manifestirajo kot nevralgije, moteni refleksi, parestezije in psihične motnje.

Terapija

Zdravljenje perniciozne anemije in nevroloških motenj diagnosticira in izvaja zdravnik. V okviru samozdravljenja pa se posvetujemo s strokovnim kadrom v lekarni v primeru pomanjkljive prehrane, vegetarijanske prehrane, nosečnosti ali dojenja.

Nikotinamid - nikotinska kislina

Nikotinamid in nikotinska kislina sta sestavna dela nikotinamid-adenin-dinukleotida (NAD) in njegovega fosfata (NADP). Kot taka sta udeležena v prenosu vodika. Oba sta fiziološko enako učinkovita in sodelujeta v metabolizmu ogljikovih hidratov, beljakovin in maščobnih kislin ter tvorbi energije.

Za mladoostnike in odrasle znaša dnevna potreba 15-20 mg nikotinamidnega ekvivalenta. Pri mešani prehrani in nemoteni absorpciji pomanjkanje ne nastopi. Ogroženi pa so ljudje, ki se prehranjujejo pretežno s koruzo, in ljudje, katerih absorpcija je motena zaradi gastrointestinalnih obolenj ali kroničnega alkoholizma.

Vsebnost v hrani

Nikotinamid in nikotinska kislina sta zastopana v večini živil. Visoko koncentrirana ju zasledimo v kvasu, v jetrih (15 mg/100 g) in mišičnem tkivu. Rastlinska živila vsebujejo mnogo manj nikotinamida ali nikotinske kisline. V koruzi pa je

nikotinamid vezan na peptid niacin in kot tak se ne more absorbirati.

Poleg eksogenega (zunanega) vnosa s hrano lahko telo proizvaja določeno količino tudi endogeno iz esencialne aminokislinske triptofan. (60 mg triptofana je ekvivalentno 1 mg niotinamida)

Pomanjkanje

Tipično obolenje, ki nastopi ob pomanjkanju nikotinske kisline - nikotinamida je pelagra. Na predvsem soncu izpostavljenemu delu kože nastanejo vnetni eritemi, poleg tega tudi vnetne spremembe na sluznicah in v živčnem sistemu. Simptome označujemo tudi kot 3D bolezen, ki se kaže kot diareja, dermatitis in demenca.

Terapija:

- za profilakso 8-40 mg nikotinamida dnevno,

- za terapijo 40-250 mg nikotinamida dnevno.

V okviru samozdravljenja uporabljamo za preprečevanje pomanjkanja nikotinamid v vitamin B kombinacijah ali multivitaminskih preparatih.

Pri nikotinski kislini so priporočljive naslednje doze:

- za profilakso 15-100 mg nikotinske kisline dnevno,

- za terapijo 100-500 mg nikotinske kisline dnevno.

(Nadaljevanje prihodnjič)
EDITH JOŠAR
mag. farm., spec.

Jabolčna pita

Peciva s sadnimi nadevi so sočna in osvežujoča. V prehrani so veliko bolj priporočljiva kot peciva z maslenimi nadevi, ki so zlasti v poletnem času hitro pokvarljiva. V poznojesenskem in zimskem času so jabolka zelo primerna, ker so dovolj uležana, a še vedno dovolj sočna. Če pa so še domači pridelek, pa so tudi najcenejša.

Glede na kakovost razlikujemo mnogo vrst jabolčnih pit, od najbolj skromnih umesanih ali krških test do zelo rahlih in zelo kaloričnih. Tudi jabolčni nadevi se po svojih dodatkih in izboljšavah zelo razlikujejo. Današnji recept je nekaj vmesnega, sicer pa primeren za vse, tudi praznične priliko.

Za velik pekač potrebujemo:

Testo. 40 dag mešane moke, 1/2 pecilnega praška, 10 dag sladkorja, 20 dag margarine (ali masti), 2 rumenjaka, dober ščepec soli, 2-3 žlice kisle smetane in mleko po potrebi.

Pecilni prašek presejemo skupaj z moko in z drugimi dodatki urno zamesimo srednje trdo testo, ki ga razdelimo na približno dva enaka dela. Puslino na hladnem počivati 20 minut. Večji del testa razvaljamo in položimo v pomaščen pekač.

Testo tanko premažemo s 3-4 žlicami dobre marmelade (marelice, slive, jagode). Nanjo razgrnemo nadev, ki ga pokrijemo z drugo razvaljano krpo testa. Preden damo v pečico, gornjo ploskev večkrat prebedemo z zobobrcem. Ohlajeno potresemo z vanilijevim sladkorjem.

Jabolčni nadev: Vzamemo čim bolj kislja jabolka. Oprana in tanko olupljena naribamo na ploščice ali rezance. Na 3 žlicah olja ali margarine svetlo popražimo 2 veliki žlici drobtin in jih dodamo jabolkom. Pokapljamo z žlico ruma, potresemo s pol male žličke metega cimeta in s sladkorjem po okusu. Nadev zelo izboljšamo, če sladkorju primešamo 4-5 žlic mletih orehov.

CILKA SUKIČ

Zveza potrošnikov svetuje

V naši pisarni se je oglasila nakupovalka, ki je kupila dva posteljna vložka. Za naročilo se je odločila na podlagi predstavitve izdelkov. Ko je vložka dobila, je ugotovila, da nista enaka kot tisti na predstavitvi. To je tudi sporočila v podjetje. Čez nekaj dni se je pri njej oglasil predstavnik podjetja. Ogledal si je izdelek in potrdil, da ima prav. Podjetje ji je ponudilo zamenjavo izdelka, vendar tega ni želela. Po začetnih pogajanjih, v katerih smo sodelovali tudi mi z Zveze potrošnikov, se je podjetje na koncu odločilo, da bo sprejelo predlog nakupovalke in ji vrnilo plačano kupnino.

In zakaj smo se odločili omeniti ta primer, ki se je končal v zadovoljstvo obeh strani? Primer lepo ponazarja, da praviloma ne pride do resnih zapletov, če je kupec pri pogajanjih enakoveren partner - če pozna svoje pravice in jih tudi uveljavlja. Prodajalec v takih primerih praviloma ravna v skladu z zakonom in dobrimi poslovnimi običaji.

Pisarna je odprta v torek in četrtek od 9. do 12. in 15. do 17. ure, v petek samo po telefonu od 9. do 12. ure. Tel./faks (069) 27 300, Slovenska 48, p. p. 207, (III) nad., stavba ZZS).

Vodja območne pisarne Murska Sobota ANDREJ CIMER

Cene rabljenih avtomobilov

Minulo nedeljo so na sejmu rabljenih avtomobilov v Murski Soboti prodajali 17 avtomobilov, prodali pa so dva.

Znamka	Letnik	prev.km.	Cena
Golf JXS 1,6	1985	171.000	5.000 DEM
Golf diesel 1,6	1983	179.000	2.400 DEM
Opel Kadett 1,3s	1987	152.000	6.000 DEM
BMW 316i	1988	149.000	9.800 DEM
Zastava Skala 55	1989	97.000	2.300 DEM
Jugo 45 Korat	1990	72.000	2.300 DEM
Škoda Favorit GLX	1991	31.000	9.000 DEM
Ford Sierra 1,6 GL	1987	116.000	6.000 DEM

Helena Barber iz Murske Sobotne nima ravno velikega vrta, kljub temu pa pridelava več kot dovolj zelenjave, še zlasti zelja, saj je samo ena (zeljnata) glava tehtala 6 kilogramov in 14 dekagramov. Gre za tako imenovano »ljubljsko« zelje, ki ga je začela saditi potem, ko je opustila »varaždinsko«. Zemljo za sadiko je pognojila jeseni s hlevskim gnojem, spomladi pa z biogreno super (konjski prešani gnoj). In kaj je naredila s super zeljnato glavo? Razrezala jo je na »rezance« in dala kvasit. Pozimi pri Barberjevih ne bo manjkalo vitaminov. Tudi zato ne, ker je Helena »vložila« okrog 300 litrov druge zelenjave in sadja. - Š. S., foto: J. Z.

Cene sadja in zelenjave

	Zelenjava	Trznica	
	M. Sobota	6. Radgona	Ljutomer
jabolka	80	60	55
hruške	260	-	300
banane	138	170	170
limone	236	300	300
gruzdje	380	400	400
ananas	420	-	350
pomaranča	236	300	290
mandarina	216	300	300
grenivke	236	250	250
kivi	420	400	450
paradižnik	394	310	300
paprika	330	300	290
krompir	37	50	40
solata	160	200	180
koronje	100	200	200
zeleno zelje	40	70	55
rdeča zelja	100	-	120
čebula	85	150	120
ohrovt	210	-	200
kilajsko zelje	180	280	200
česen	330	450	450
cvelača	360	300	290
hren	400	-	400
ječica	20	-	22
ližol v zrnju	321	-	280
orehova jedrca	1180	-	1190
suhc ligo	760	600	600
suhc slivo	800	-	600
šipak	-	-	400
med	750	600	-
lešniki	-	1100	1399

Floristi se pripravljajo na advent

Modne barve letošnjega adventa

Čvetjem izražamo svoje razpoloženje - čas okrog adventa, božiča in novega leta je najlepši

V tujini pripravljajo prvi teden pred adventom razstave. Adventna razstava je za izdelovalca - razstavljalca draga stvar, vendar enkratna priložnost, da se izkoristi priložnost in o njej se še dolgo govori. Tudi pri nas se floristi zavzemajo za takšne razstave, pri čemer se predstavijo. Vsak florist oblikuje svoje ideje v lastnem stilu. V ta namen smo v tujini pripravili razstavo, ki je bila iz vse Slovenije 9. novembra povabljeni v Miklavž pri Gorici, kjer so uveljavljeni flor-

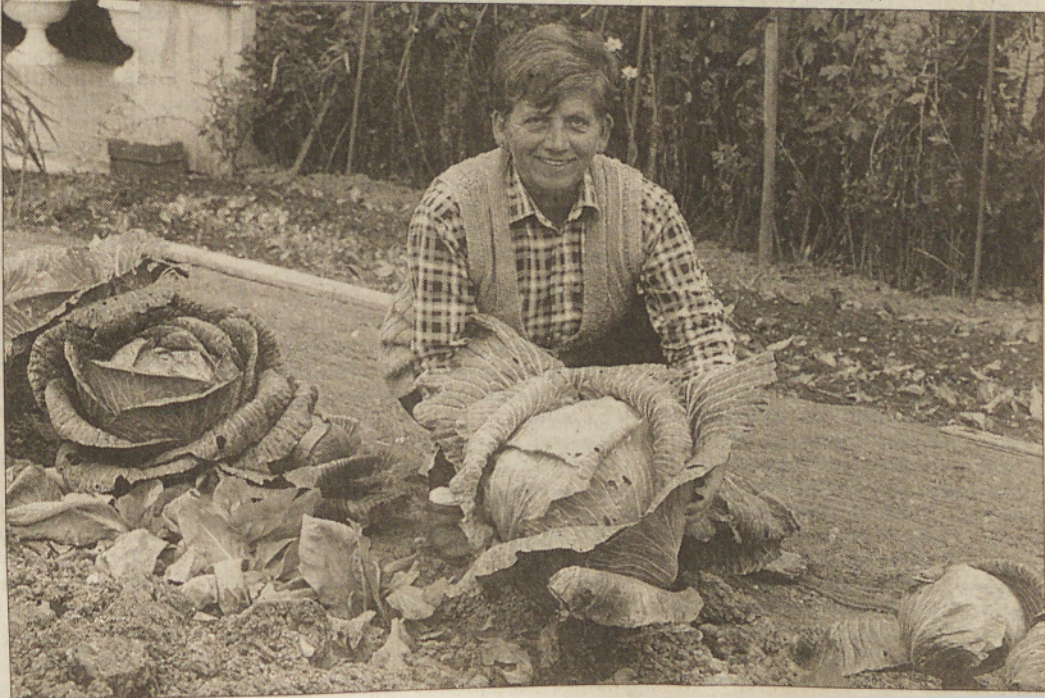
našajo s sabo), - vazica, aranžirana z zelenjem, svečko, kroglico, ličnim trakcem, za mizo, omario, kjer ni veliko prostora (zato je primerna tudi za bolnišnico), - viseči venček, ki ga lahko imamo od adventa do treh kraljev, - otroški aranžmaji.

In kakšna barva je prevladujoča letos za advent, božič, novo leto? Tradicionalni rdeči barvi so se letos pridružile še rjava, zelena, smetano-vo bela, bakrena.

Ne pozabite, še vedno so vabljive marmeladna in modra barva in veliko zlata barve. Zelo veliko vlogo imajo tudi sveče.

In v kakšni barvi bo letos vaša dekoracija za mizo, pull, omario, točilno mizo, strop, vrata?

OLGA VARGA

PETEK
28. NOVEMBER**TV SLOVENIJA 1**

12.10 Tri krone, švedska nadaljevanka
13.00 Poročila
13.05 Kolo sreče
15.05 Komorni ansambel Slovenicum
15.35 Povečava
17.00 Obzornik
17.10 Kakšne barve je tema
17.30 Mala Odiseja
18.00 Po Sloveniji
18.40 Hugo
19.15 Risanca
19.30 Dnevnik
20.05 Agencija
21.30 Neznana Kitajska, nemška oddaja
22.25 Odmevi, vreme, šport
23.10 Newyorška vročica, am. nanizanka
23.35 Ubežnika, ameriški film

TV SLOVENIJA 2

9.35 Mostovi
10.05 Resnična resničnost
10.35 Sladko življenje, italijanski film
13.20 Gibljive slike
13.50 Zgodbe iz školjke
14.20 Zlomljena sulica, ameriški film
15.55 Frasier, ameriški film
16.25 Pacific Drive, avstralska nadaljevanka
16.55 Anna Maria, nemška nad., 2/14
17.40 Jeklene ptice, angleška nanizanka
18.30 Sledi oddaja o ljubiteljski kulturi
19.00 Okolje in mi
19.30 Pacific Drive, avstralska nadaljevanka
20.00 Zadnje dejanje, angleški film
21.40 Avtomagazin
22.10 Hollywood, angleška serija
23.05 Slovenski jazz iz jazz kluba Gajo
0.00 Paralelni slalom (ž.)

POP TV

10.00 Santa Barbara - 11.00 Gorski zdravnik
- 12.00 Na nebu - 13.00 POP kviz - 13.30 Taksni - 14.00 Obalna straža ponoči - 15.00 Tarzan - 15.30 Urgenca - 16.30 Santa Barbara - 17.30 POP kviz - 18.00 Cosby - 18.30 Varnostni luke - 19.20 Vreme - 19.30 24 ur - 20.00 Smrtonosni mikrobi - 21.00 Milenium - 22.00 Vesoljski križarji, ameriška komedija - 23.30 Playboy - 0.00 Za več kot pest, erotični film - 1.30 24 ur

TV GAJBA

9.00 24 ur, ponovitev - 9.30 Borzni monitor - 15.00 Reševalci - 16.00 Pod do slave, ameriški film - 18.00 Družina za umret - 18.30 Živa, regionalni program - 19.30 Mulci - 20.00 Ženski zapor, ameriški film - 22.00 Družina za umret - 22.30 M. A. S. H. - 23.00 Reševalci - 0.00 Živa

TV HRVAŠKA 1

7.50 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 11.30 Za otroke - 12.00 Dnevnik - 12.25 Savannah, nadaljevanka - 13.10 Santa Barbara - 13.55 Poročila - 14.00 Z namenom in razlogom - 15.05 Za otroke in mladino - 15.35 Poročila - 15.45 Izobraževalni program - 17.00 Hrvaška danes - 18.00 Kolo sreče - 18.35 Govorimo o zdravju - 19.30 Dnevnik - 20.15 Ekologija in etika - 20.50 Po naši lepi - 22.00 Pol ure kulture - 22.35 Opazovanja - 23.10 Tednik - 0.10 Poročila - 0.20 Oddelek za umore, nanizanka - 1.20 Potnik 57, ameriški film - 2.45 Sedmi element in svet zabave - 3.25 Dokumentarna serija - 4.15 Koncert zabavne glasbe - 5.15 Filmska klapa - 5.45 Tommy, britanski film

TV HRVAŠKA 2

14.45 Koledar - 14.55 Kapitan Lahkonogi, ameriški film - 16.25 Za otroke - 17.10 Savannah - 17.55 Trenutek spoznanja - 18.25 Mojstrovine svetovnih muzejev - 18.35 Hugo - 19.00 Zupanjska panorama - 19.30 Dnevnik - 20.15 Stranka, nad. - 21.00 Poročila - 21.15 Cosby - 21.40 Zgodba o g. Beanu, dok. film - 22.35 Izpoved srednješolke, am. film - 0.00 Nezemljani, am. film

TV MADZARSKA 1

5.30 Vaška TV - 5.50 Sončni vzhod - 9.05 Vino in oblast - 9.35 Ponovitev - 11.10 Savannah - 12.00 Zvon - 12.05 Melodije - 13.00 Dnevnik - 14.05 Gimnazija strnih src - 15.40 Vino in oblast - 16.05 Otroški program - 16.30 Vesoljske igre - 17.00 Tv-doktor - 17.10 Deklamacija - 17.15 Za upokojence - 17.45 Regionalni dnevniki - 18.00 Okno - 19.00 Za otroke - 19.30 Dnevnik, šport - 20.00 Savannah - 20.50 Desert - 21.50 Ekskluzivno - 22.20 Iz pekla v peklu, ameriški film - 0.20 Telesport, pokalni nogomet - 1.20 Dnevnik

TV MADZARSKA 2

5.30-9.00 Prenos 1. programa - 14.00 Kje, kaj? - 14.25 Vreme - 14.30 Orson in Olivia - 15.00 Tenis, švedska - ZDA - 17.30 Raztrgan na koščke, dokumentarni film - 18.20 Klip mix - 18.30 Vreme - 18.35 Strasti - 19.30 Družina Onedin - 20.00 Kodalju - 21.00 Telesport - 22.00 Aktualno - 22.25 Dnevnik - 22.45 Črni avgust, nanizanka

TV AVSTRIJA 1

6.00 Otroški program - 9.10 Srednja šola v Kaliforniji - 9.40 Lorenzovo olje, film - 11.50 Konfeti - 12.15 Deklica s čarobnimi močmi - 12.40 Tom in Jerry - 12.55 Smrkci - 13.45 Risanca - 14.50 Dr. Quinn - Zdravnica iz strasti - 15.40 Knight rider - 16.25 Obalna straža - 17.15 Na jug - 18.05 Glej, kdo tam razbija - 18.30 Grozno prijazna družina - 19.00 Prijatelji - 19.30 Čas v sliki - 20.02 Šport - 20.15 Popolni svet, kriminalka - 22.35 Šund, film - 1.05 Vlak za dva nepridnarija, akcijski film

TV AVSTRIJA 2

9.00 Poročila - 9.05 Indijski nagrobnik, pustolovski film - 10.35 Bogati in lepi - 11.20 Dežela danes - 12.00 Poročila - 12.10 Vera - 13.00 Poročila - 13.10 Ljuba družina - 13.55 Gorski zdravnik - 14.45 Lipova cesta - 15.15 Bogati in lepi - 16.00 Schiejok vsak dan - 17.00 Poročila - 17.05 Dobrodošli v Avstriji - 19.00 Dežela danes - 19.30 Čas v sliki - 20.02 Pogledi s strani - 20.15 Primer za dva - 21.20 Naš svet - 22.10 Poročila - 22.35 Moderni časi - 23.05 Nitebox - 23.50 Hollywoodski stil - seks, sovraštvo in ljubezen - 0.40 Filmbox

3SAT

6.50 Sedem dni drugačne televizije - 7.00 Alpska panorama - 9.00 Čas v sliki - 9.05 Čas za kulturo - 9.45 Novo ... - 10.15 Borza - 10.45 Deželni magazin - 11.30 Na Saškem - 12.00 Z mano ne - 13.15 Označa D - 14.00 Koncert - 15.00 Šport pod drobnoogledom - 15.30 Raketa, ki poleti iz džungle - 16.30 Arhitektura - 17.15 Halo, kako gre? - 18.15 Potovanja k umetnosti: južna Tirolska - 19.00 Danes - 19.20 Čas za kulturo - 20.00 Poročila - 20.15 Proti toku, film - 21.45 3satova borza - 22.10 Poročila - 22.35 Tih gospod Genardy, film - 0.10 Deset pred deseto - 0.35 Čas za kulturo - 1.20 Jazzfestival Leverkusen

SOBOTA
29. NOVEMBER**TV SLOVENIJA 1**

8.20 Radovedni Taček: Rep
8.40 Taborniki in skavti
8.55 Sprehodi v naravo
9.10 Pod klobukom
9.55 Tibetanski umetniki
10.10 Anna Maria, nemška nadaljevanka
11.00 Hugo
11.30 Tednik
12.30 Avtomagazin
13.00 Poročila
13.05 Karaoke
14.05 Izpuščena leta, ang. nad., 1/4
15.55 Trije mušketirji, španski film
17.00 Obzornik
17.10 Havajski hiti grbavci, ameriška oddaja
18.05 Na vrtu
18.40 Hugo
19.15 Risanca
19.30 Dnevnik
20.10 Dolores Claiborne, ameriški film
22.15 Poročila, vreme, šport
22.45 Naftarji, angleška nadaljevanka, 1/7

TV SLOVENIJA 2

9.05 Sledi, oddaja o ljubiteljski kulturi
9.35 Ukrađena miniaturo, nem. film (č.-b.)
11.00 Pomp
12.00 Zgodbe iz školjke
12.30 Pacific Drive, avstralska nadaljevanka
12.55 Evrogol
13.55 Svetovni pokal v smučarskih skokih Košarka NBA
15.55 Teniški magazin
17.30 Kvalifikacije za EP v košarki, Slovenija - Nemčija
19.30 Pacific Drive, avstralska nadaljevanka
20.00 Jesenska Marjanca
21.30 Saga življenja, švedska serija
22.20 Zlata šestdeseta: Tadej Hrušovar
23.20 V vrtincu
23.50 Sobotna noč

POP TV

8.00 Pujsi dol - 8.30 Munkci - 9.00 Zverinice - 9.30 Vrtnice v prihodnost - 10.00 Morska deklica - 10.30 Power Rangers - 11.00 Priden kuža 4, angleški mladinski film - 12.30 Mali filmar - 13.00 Za dolar več, ameriški vestern - 16.30 Robocop - 17.30 POP party, glasbena oddaja - 18.30 Herkul - 19.20 Vreme - 19.30 24 ur - 20.00 Specialist, ameriški film - 22.00 Odpadnik - 23.00 Mali Nezemljan, ameriški film - 1.00 Playboy special - 2.00 24 ur

TV GAJBA

15.00 Bosa v parku, ameriška komedija - 17.00 Šolska košarkarska liga - 18.00 Gola resnica - 18.30 Zapp, glasbena oddaja - 19.30 Mulci - 20.00 Kaskaderji - 21.00 Odpadnik - 23.00 Lovec na glave - 0.00 Zapp

TV HRVAŠKA 1

8.25 Poročila - 8.35 Risanca - 9.00 Dobro jutro - 11.00 Za otroke - 12.00 Dnevnik - 12.25 Tarzan na Manhattanu, ameriški film - 14.00 Poročila - 14.05 Briljantina - 14.50 Za otroke - 15.40 Televizija o televiziji - 16.20 Dr. Quinova - 17.10 Nezemljani v družini - 17.40 Turbo Limach Show - 19.30 Dnevnik - 20.25 Zadeva Pelikan, ameriški film - 22.45 Opazovanja - 23.20 Polnočna premiera: The Langoliers - 2.20 Zaupno - 3.10 Psi faktor - 3.55 Svet hipnoze Paula McKenzie - 4.30 Konzervirani Carrot - 5.15 Koncert - 6.00 Največji uspehi hrvaškega športa - 7.30 Jazz pred jutrom

TV HRVAŠKA 2

9.55 Koledar - 10.05 Dosjeji X - 10.50 Črno-belo v barvah - 14.20 Theatron - 17.25 Po meri - 17.55 Poljudnoznanstvena oddaja - 18.50 90-letnica Akademije likovnih umetnosti - 19.30 Dnevnik - 20.15 Zlato gong, glasbena oddaja - 21.00 Poročila - 21.10 Triler - 22.10 Potovanja: Nemčija - 23.05 Oprah Show

TV MADZARSKA 1

5.50 Sončni vzhod - 8.00 Otroški program - 11.00 Familija - 11.35 Risani film - 13.00 Dnevnik - 13.10 Spojena zemlja - 13.30 Čudovite živali - 13.50 Angleški nogomet - 14.45 Napisne table - 15.15 Clovek s cilin-

drom, francoski nemi film - 17.00 Po poti - 17.30 Območje - 17.55 Pojavi v živalskem svetu - 18.30 Skrivnosti naših možganov - 19.00 Vse, kar je glasba - 19.05 Lotoshow - 19.30 Dnevnik, šport - 20.00 Kumara, politična solata - 20.25 Zaspanec, ameriški film - 21.55 Balet - 22.55 V soboto zvečer

TV MADZARSKA 2

5.50-8.00 Prenos 1. programa - 8.05 Računalništvo - 8.35 Regionalni programi - 9.30 Narodnostne oddaje - 12.00 Zvon - 12.05 Rondo - 13.00 V imenu ljubezni - 15.05 Jezikoslovni program - 15.40 Odgovarjamo na telefone - 15.50 Vreme - 16.00 Telesport - 19.00 Zgodovina književnosti - 19.30 Familija - 20.05 Vesti iz EZ - 20.10 Društvo prijateljev opere, gala - 21.10 Telesport - 22.05 Morski pes 3, ameriški film

TV AVSTRIJA 1

6.00 Otroški program - 9.00 Vročja sled - 9.35 Freakazoid - 10.05 Grisu, majhni zmaj - 11.20 Disneyev festival - 13.10 Harry in Hendersenovi - 13.35 Čudovita leta - 14.00 Princ iz Bel Aira - 14.25 Divji bratje s šarmom - 14.50 Zabava peterice - 15.30 Nenehni nesmisel - 16.10 Življenje in jaz - 16.25 Beverly Hills 90210 - 17.10 Specialisti - 18.00 Šport - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Tombstone, vestern - 22.15 Zadnji klic, srhljivka - 23.40 Šund, film

TV AVSTRIJA 2

9.00 Poročila - 9.05 Uživanje dovoljeno - 9.30 Münchenhausen, filmska komedija - 11.20 Arrivederci, baby!, filmska komedija - 13.00 Poročila - 13.10 Moja hčerka živi na Dunaju, filmska komedija - 14.30 Šoferji na poti, filmska komedija - 16.00 V Avstriji - 16.30 Dežela in ljudje - 17.00 Poročila - 17.05 Pogled na deželo - 17.35 Kdo me hoče? - 17.53 Religije sveta - 18.00 Milijonsko kolo - 18.25 Konflikti - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.02 Pogledi s strani - 20.15 Luč v temi - 22.25 Gledališka komedija - 0.10 Poročila - 0.20 Glasbena skrinjica, film

3SAT

6.50 Sedem dni drugačne televizije - 7.00 Italijansko življenje - 7.30 Trikrat Grčija - 8.00 Alpska panorama - 9.00 Čas v sliki - 9.05 Čas za kulturo - 9.45 Slovenski magazin - 10.15 Inter City - 10.45 Reportaža - 11.30 Pred tridesetimi leti - 12.15 Koncert - 13.15 Nepozabne pesmi - 14.00 Novo - 14.30 Jeza narave - 15.15 Televizija za ženske - 15.40 Ulična znanstva - 15.55 Indijski nagrobnik, film - 17.35 Nasveti in tendence - 18.00 Može z železnimi kremplji - 18.30 Tujina - 19.00 Danes - 19.20 Berlinska simfonija - 20.00 Poročila - 20.15 Tristan in Izolda, opera - 0.10 Bulevar Bio - 1.10 Pogledi s strani - 1.35 Aktualni športni studio - 3.00 Jazzfestival Leverkusen

NEDELJA
30. NOVEMBER**TV SLOVENIJA 1**

8.20 Čebelica Maja
8.45 Živ žav
9.35 Pobeg iz Jupitra
10.00 Umetnost petja
11.00 Dogodivščine z Divjega zahoda, ameriška serija
11.30 Obzorja duha
12.00 Pomagajmo si
12.30 Na vrtu
13.00 Poročila
13.05 Ljudje in zemlja
13.35 Agencija
15.30 Sreča ni opoteča, angleški film
17.00 Obzornik
17.10 Zmenki, ameriška nanizanka
17.35 Po domače
18.35 Podolgem in počez
19.05 Risanca
19.15 Žrebanje lota
19.30 Dnevnik
20.10 Zoom
21.25 Večerni gost
22.20 Poročila, vreme
22.30 Zakleta dvojčka, kanadski film

TV SLOVENIJA 2

9.30 V vrtincu
10.00 Pacific Drive, avstralska nadaljevanka
10.25 Čarobna piščal, balet
15.05 SP v smučarskih skokih, prenos Košarka NBA
15.30 Zlata šestdeseta: Tadej Hrušovar
16.35 Pred začetkom sezone v smučarskih tehkih in skokih ter biatlonu
17.35 Odbojka, 2. krog pokala CEV (ž.) Slovenija - Izrael
17.55 Kvalifikacije za EP v rokometu (m.), Slovenija - Izrael
19.30 Pacific Drive, avstralska nanizanka
20.00 Svilen obleka, val. nad., zadnji del
20.55 Slovenski magazin
21.25 Veliki mihi in skrivnosti 20. stoletja
21.55 Šport v nedeljo
22.55 Zvezde ruskega baleta
23.55 Slovenski magazin

POP TV

8.00 Dogodivščine medvedka Ruxpina - 8.30 Zvezdne steze - 9.00 Kasper in prijatelji - 9.30 Maček Felix - 10.00 Mladi superman - 10.30 Power Rangers - 11.00 Herkul - 12.00 Argument - 12.30 Brez zapor z Jonaso - 13.30 El Greco, fran.ital. film - 1.30 Radijska postaja - 16.00 Otroški zdravnik - 17.00 Upor v zaporu Attica, am. film - 19.00 Športni krog - 19.20 Vreme - 19.30 24 ur - 20.00 Sladka skušnjava, am. film - 21.45 Športna scena - 23.00 Argument - 23.30 Papirnati mesec, am. film - 1.30 24 ur

TV GAJBA

15.00 Šolska košarkarska liga - 16.00 Po-

doba, ameriški film - 18.00 Gola resnica - 18.30 Živa - 19.30 Mulci - 20.00 Proti vetru - 21.00 Divji klovni, nemški film - 23.00 Temna senca - 0.00 Živa

TV HRVAŠKA 1

9.00 Poročila - 9.10 Nočno oko, poljudnoznanstveni film - 9.35 Risanca - 10.00 Otroški festival - 11.00 Risani film - 11.25 Filipovi otroci - 12.00 Dnevnik - 12.25 Kmetijska oddaja - 13.15 Narodna glasba - 13.45 Mir in dobroti - 14.20 Opera Box - 14.50 Poročila - 15.00 Oprah Show - 15.50 Zgodba o Betty Ford, ameriški film - 17.20 Poročila - 17.30 Beverly Hills - 18.20 Melrose Place - 19.30 Dnevnik - 20.20 Na zdravje! - 20.50 Očividec, ameriški film - 22.35 Opazovanja - 23.05 Vizije neba in pekla - 0.00 Poročila

TV HRVAŠKA 2

10.50 Koledar - 11.00 Nedeljska maša - 12.40 Briljantina - 13.25 Psi faktor - 14.10 Polnočna premiera - 17.10 National Geographic - 18.05 Turistični magazin - 18.35 Glasbena oddaja - 19.30 Dnevnik - 20.15 Koncert klasične glasbe - 21.15 Poročila - 21.25 Vidikon - 22.15 Zakonski pristan - 22.45 Može, žene, ljubimci, francoski film

TV MADZARSKA 1

6.30 Vaška TV - 7.00 Otroški program - 8.30 Tv-magister - 10.05 Stari madžarski državni grb - 10.35 Odkritje možganov - 11.30 Poje E. Talaber - 12.00 Zvon - 12.05 Minute za srečo - 12.35 Na mrtvi točki - 13.05 Mirovni sodnik Cogburn, ameriški film - 15.00 Iščemo pogrešane otroke - 15.30 Verski program - 16.00 Disneyjevi filmi - 17.05 Odločate vi! - 18.05 Halo, Madžarska! - 18.50 Vse, kar je glasba - 19.00 Teden in Dnevnik - 20.00 Čarovnice iz Eastwicka, ameriški film - 22.00 Odnosi, nanizanka - 22.50 Tonik - 23.20 Poslednja naloga, ameriški film

TV MADZARSKA 2

9.20 Nenavadna poročila - 11.00 Telesport - 15.00 Vesoljske igre - 15.30 Glasbeni butik - 16.30 Mednarodna Mizica, pognri se - 17.05 Obalna straža - 17.50 Vreme - 18.05 Nočna pesem andaluzijskega psa - 18.30 Anno ... - 19.05 Show »21« - 19.30 Stric Vanja, gledališka predstava - 21.50 Telesport

TV AVSTRIJA 1

6.00 Otroški program - 9.15 Risanca - 11.30 Disneyev festival - 12.25 Šport ali film Pustolovščine v Riju - 14.50 Obala čudežev, filmska komedija - 16.10 Železna volja, pustolovski film - 18.00 Srček - 18.30 Šport - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Policistji in kradljivčki, filmska komedija - 21.45 Šport - 22.30 Kolumbo - 23.05 Afera Thomas Crown, kriminalka - 0.45 Popolni svet, kriminalka

TV AVSTRIJA 2

9.00 Poročila - 9.05 Conny in Peter delata glasbo, filmska komedija - 10.30 Teden kulture - 11.00 Novinarska ura - 12.00 Visoka hiša - 12.30 Orentacija - 13.00 Poročila - 13.05 Tednik - 13.30 Domovina, tuja domovina - 14.00 Pogledi s strani - 14.30 Divje življenje - 15.00 Policijska inspekcija 1 - 15.25 Filmska komedija - 17.00 Poročila - 17.05 Klub seniorjev - 17.55 Lipova cesta - 18.25 Kristus v času - 18.30 Podobe Avstrije - 19.00 Avstrija danes - 19.17 Loto - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Grajski hotel Orth - 21.05 Aubergerjevi - 22.00 K stvari - 23.20 Vizije - 23.25 Enostavno klasično: Saloma - 0.20 Svetovno prvenstvo v latinsko-ameriških plesih - 1.20 Teden kulture - 1.50 Halo, Avstrija, halo, Dunaj - 2.55 Dober dan, Koroška

3SAT

6.50 Sedem dni drugačne televizije - 7.00 Medtoni - 7.45 Alpska panorama - 9.00 Čas v sliki - 9.05 Lirika za vse - 9.15 Siegfried Jeruzalem - 10.00 Maria Stuart, opera - 11.30 Zvezdi v mlečni cesti, nemi film - 13.00 Poročila - 13.05 Tednik - 13.30 Spomini - 13.45 Zvočna Avstrija - 15.45 Čas za sneg - 16.00 Živiljenski prostori - 16.30 Ko oče s sinom - 17.30 Nasvet hišnega zdravnika - 18.00 Dnevnik - 18.15 Švica v novembru - 19.00 Danes - 19.10 Pogovor v živo - 20.00 Poročila - 20.15 Filharmonični koncert, prenos - 21.50 Televizijski dnevi v Baden Badnu - 22.20 Po vojni - 23.15 Komisar - 0.20 Asa zopet v akciji, film

PONEDELJEK
1. DECEMBER**TV SLOVENIJA 1**

10.25 Zmenki, ameriška nanizanka
10.55 Družinsko življenje, francoski film
12.30 Ultrap
12.45 Zračno tedna
13.00 Poročila
13.05 Hugo
14.30 Ljudje in zemlja
15.00 Večerni gost
15.55 Dober dan, Koroška
17.00 Obzornik
17.10 Radovedni Taček: Kapa
17.25 Očividec, angleška serija
18.00 Po Sloveniji
18.40 Lingo
19.10 Risanca
19.15 Žrebanje 3 x 3 plus 6
19.30 Dnevnik
20.05 Pro et contra
21.05 Turistična oddaja
21.25 Osmi dan
22.00 Odmevi, vreme, šport
22.40 Kdo je glavni, ameriška nanizanka

23.10 Sweet Movie, koprodukcijki film**TV SLOVENIJA 2**

10.45 Zoom
11.55 Okolje in mi
12.25 Šport v nedeljo
13.25 Tibetanski umetniki
13.40 Neznana Kitajska
14.30 Obzorja duha
15.00 Zvezde ruskega baleta
16.00 Hollywood, angleška serija
16.55 Svilen obleka, val. nad., zadnji del
17.45 Pacific Drive, avstralska nadaljevanka
18.10 Lovejoy, angleška nanizanka
19.00 Recept za zdravo življenje
19.30 Pacific Drive, avstralska nadaljevanka
20.00 Zasebni zločini, ita. nad., 2/8
20.50 Sloves, angleška serija
21.55 Pomp
22.55 Brane Rončel izza odra

POP TV

10.00 Santa Barbara - 11.00 Gorski zdravnik - 12.00 Otroški zdravnik - 13.00 POP kviz - 13.30 Športni krog - 14.00 Športna scena - 15.30 Urgenca - 16.30 Santa Barbara - 17.30 POP kviz - 18.00 Cosby - 18.30 Obalna straža - 19.20 Vreme - 19.30 24 ur - 20.00 Osamljena srca, ameriška komedija - 22.00 Detektivka Lea Sommer - 23.00 Rapla norost, am. film - 1.00 Na nebu - 2.00 24 ur

TV HRVAŠKA 1

7.50 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 11.30 Za otroke - 12.00 Dnevnik - 12.25 Savannah, nadaljevanka - 13.10 Santa Barbara - 13.55 Poročila - 14.00 Turistični magazin - 15.05 Za otroke in mladino - 15.35 Poročila - 15.45 Izobraževalni program - 17.00 Hrvaška danes - 18.00 Kolo sreče - 18.35 Obnova Hrvaške - 19.30 Dnevnik - 20.15 Kronika, tv-film - 21.55 V iskanju preteklega časa - 22.45 Opazovanja - 23.20 Seriji v New Yorku, ameriški film - 0.50 Poročila

TV HRVAŠKA 2

13.45 Koledar - 13.55 Mestece Peyton - 14.45 Srce zahoda, ameriški film - 16.25 Za otroke - 17.10 Savannah - 17.55 Paži, steklo! - 18.25 Hugo - 19.00 Zupanjska panorama - 19.30 Dnevnik - 20.10 Kviz - 20.30 Murphy Brown - 21.05 Naše stolice - 22.05 Newyorški časopis - 22.55 Brat vokal, dokumentarni film

TV GAJBA

9.00 24 ur - 9.30 Borzni monitor -

TOREK
2. DECEMBER

TV SLOVENIJA 1

- 10.05 Lovejoy, angleška nanizanka
- 10.55 Molčečnost zagotovljena, koprodukcijski film
- 12.30 Podolgem in počez
- 13.00 Poročila
- 13.05 Lingo
- 13.50 Po domače
- 14.50 Pro et contra
- 15.40 Turistična oddaja
- 15.55 Mostovi
- 17.00 Obzornik
- 17.10 Taborniki in skavti
- 17.25 Pobeg iz Jupitra, avstralska nadaljevanka
- 18.00 Po Sloveniji
- 18.40 Kolo sreče
- 19.15 Risanka
- 19.30 Dnevnik
- 20.05 Magdalenice Radojke Vrančić, dokumentarna oddaja
- 21.05 Studio city
- 22.00 Odmevi, vreme, šport
- 22.40 Martin Luther, nemška nadaljevanka, zadnji del
- 0.15 Svet poroča

TV SLOVENIJA 2

- 10.00 Sobotna noč
- 12.00 Pomagajmo si
- 12.30 Recept za zdravo življenje
- 13.00 Newyorška vročica, ameriška nanizanka
- 13.25 Osmi dan
- 13.55 Sloves, angleška serija
- 14.55 Slovenski magazin
- 15.25 SP v rokometu (ž.), Slovenija - Make-donija
- 17.00 Zasebni zločini, italijanska nadaljevanka, 2/8
- 17.45 Pacific Drive, avstralska nadaljevanka
- 18.10 Havajski detektiv, ameriška nanizanka
- 19.00 Volja najde pot
- 19.30 Prvaki, ameriška nanizanka
- 20.00 Leadbelly, ameriški film
- 21.10 Tok noč tok
- 22.10 Najmlajši brat, angleški nemi film

POP TV

- 10.00 Santa Barbara - 11.00 Gorski zdravnik - 12.00 Obalna straža - 13.00 POP kviz - 13.30 Glavni kuhar - 14.00 POP party - 15.00 Tarzan - 15.30 Urgenca - 16.30 Santa Barbara - 17.30 POP kviz - 18.00 Cosby - 18.30 Varuhi luke - 19.20 Vreme - 19.30 24 ur - 20.00 Pogubni molk, ameriški film - 21.45 Sedma nebesa - 22.30 Obraz tedna - 23.00 Žalitev, ameriški film - 1.00 Na nebu - 2.00 24 ur

TV GAJBA

- 9.00 24 ur - 9.30 Borzni monitor - 15.00 Reševalci - 16.00 Družina za umret - 16.30 Nogomet: Španska liga - 18.00 Družina za umret - 18.30 Živa - 19.30 Mulci - 20.00 Severna obzorja - 22.00 Družina za umret - 22.30 M. A. S. H. - 23.00 Reševalci - 0.00 Živa

TV HRVAŠKA 1

- 7.50 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 11.30 Za otroke - 12.00 Dnevnik - 12.25 Savannah, nadaljevanka - 13.10 Santa Barbara - 13.55 Poročila - 14.00 7. kronika, film - 15.05 Za otroke in mladino - 15.35 Poročila - 15.45 Izobraževalni program - 17.00 Hrvatska danes - 18.00 Kolo sreče - 18.35 Oddaja o solstvu - 19.30 Dnevnik - 20.15 Dokumentarna oddaja - 20.45 Tv-parlament - 22.35 Opazovanja - 23.10 Orlovo gnezdo, ameriški film - 1.40 Poročila

TV HRVAŠKA 2

- 14.45 Koledar - 14.55 Šerif v New Yorku, ameriški film - 16.25 Za otroke - 17.00 Savannah - 17.45 Prizma - 18.35 Hugo - 19.00 Županijska panorama - 19.30 Dnevnik - 20.10 Kviz - 20.30 Bolnišnica upanja - 21.20 Poročila - 21.30 Črno-belo v barvah, Moški in ženska, francoski film

TV MADŽARSKA 1

- 5.30 Vaška TV - 5.50 Sončni vzhod - 9.05 Ameriški nanizanka - 10.15 Zgodba o morškanih psih - 11.10 Športna akademija - 12.00 Zvon - 12.05 Leharjev večer, operetni koncert - 13.00 Dnevnik - 14.00 Prenos zasedanja parlamenta - 16.30 V imenu ljubezni - 17.00 Pomagač - 17.15 Kviz - 17.45 Regionalni dnevniki - 18.00 Katoliška kronika - 18.20 Za otroke - 18.30 Kralj pamp - 19.30 Dnevnik, šport - 20.00 Urgenca - 20.50 Kriminalistični magazin - 21.25 Publikum - 22.05 Ljubzenska zadeva, jugoslovanski film - 23.20 Andrea Szenes - 0.05 Dnevnik - 0.20 Zaljubljeni tekmeči, italijanski film, 1. del

TV MADŽARSKA 2

- 5.30-8.25 Prenos 1. programa - 8.30 Prenos zasedanja parlamenta - 16.20 Alpe - Donava - Jadran - 16.50 Mladinski dnevnik - 17.00 Balaton - 17.30 Derrick - 18.30 Vreme - 18.35 Spomeniki, ki sežejo do neba - 19.15 Za otroke - 19.30 Družina Onedin - 20.00 Svobodno tekmovalje, gospodarski magazin - 20.35 Telesport - 21.00 Mednarodni ludožercev - 21.30 Telesreča - 22.00 Aktualno - 22.25 Dnevnik - 22.45 Telesport

TV AVSTRIJA 1

- 6.05 Otroški program - 9.15 Srednja šola v Kaliforniji - 9.45 Obalna straža - 10.30 Obalno žive, filmska komedija - 11.50 Konfeti - 12.15 Deklica s čarobnimi močmi - 12.40 Tom in Jerry - 13.10 Smrkci - 13.45 Ri-

sanke - 14.50 Dr. Quinn - Zdravnica iz strasti - 15.40 Knight rider - 16.25 Obalna straža - 17.15 Na jug - 18.05 Glej, kdo tam razbija - 18.30 Grozno prijazna družina - 19.00 Varuška - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Lepotne bolečine, srhljivka - 21.50 Igra solz, film - 23.40 Hulahop, filmska komedija

TV AVSTRIJA 2

- 9.00 Poročila - 9.05 Šoferji na poti, filmska komedija - 10.30 Bogati in lepi - 11.20 Dežela danes - 12.00 Poročila - 12.05 Šiling - 12.35 Dežela in ljudje - 13.00 Poročila - 13.10 Ljuba družina - 13.55 Gorski zdravnik - 14.45 Lipova cesta - 15.15 Bogati in lepi - 16.00 Schiejok vsak dan - 17.05 Dobrodošli v Avstriji - 19.00 Dežela danes - 19.30 Čas v sliki - 20.02 Pogledi s strani - 20.15 Univerzum - 21.10 Reportaža - 22.00 Čas v sliki - 22.30 Ogled - 23.00 Oddaja o kulturi: Eksplozija molka, film - 1.10 Dobrodošli v interaktivni Avstriji

3SAT

- 6.50 Sedem dni drugačne televizije - 7.00 Alpska panorama - 9.00 Čas v sliki - 9.05 Čas za kulturo - 9.45 Čas za serviranje - 10.15 Raziskovalni magazin - 10.45 Slike iz Avstrije - 11.30 Evropski magazin - 12.00 K stvari - 13.10 Tema - 14.00 Glasba iz alpske dežele - 15.00 Mož, ki se je prodal, film - 16.30 Železniška romantika - 16.45 Svetovne religije - 17.15 Veselje do potovanja - 17.45 Užitek na dober nemški način - 18.15 Slike iz Nemčije - 19.00 Danes - 19.20 Čas za kulturo - 20.00 Poročila - 20.15 Strah bo ostal, film - 22.00 Poročila - 22.25 Zadnji kurir, film - 0.10 Apropos film

SREDA
3. DECEMBER

TV SLOVENIJA 1

- 9.35 Havajski detektiv, ameriška nanizanka
- 10.25 Leadbelly, ameriški film
- 12.30 Veliki miti in skrivnosti 20. stoletja
- 13.00 Poročila
- 13.05 Kolo sreče
- 15.05 Havajski kiti - tihomorski popotniki
- 15.55 Slovenski utrinki
- 17.00 Obzornik
- 17.10 Pod klobukom
- 18.00 Po Sloveniji
- 18.40 Kolo sreče
- 19.15 Risanka
- 19.30 Dnevnik
- 20.05 Miklavžev koncert
- 22.00 Odmevi, vreme, šport
- 22.45 Grace na udaru, ameriška nanizanka
- 23.15 Poročnik v krilu, ameriški film

TV SLOVENIJA 2

- 9.15 Svet poroča
- 9.45 Volja najde pot
- 10.15 Najmlajši brat, angleški nemi film
- 11.40 Kdo je glavni, ameriška nanizanka
- 12.10 Saga o življenju, dokumentarna serija
- 13.00 Studio city
- 13.50 Martin Luther, nemška nadaljevanka, zadnji del
- 15.25 SP v rokometu (ž.), Slovenija - Rusija
- 17.00 Prvaki, ameriška nanizanka
- 17.35 Hoganova družina, ameriška nanizanka
- 18.00 Filmski triki
- 18.30 Karaoke
- 19.30 Prvaki, ameriška nanizanka
- 20.00 Športna sreda
- 22.30 Koncert simfonikov RTV

POP TV

- 10.00 Santa Barbara - 11.00 Gorski zdravnik - 12.00 Varuhi luke - 13.00 POP kviz - 13.30 Obraz tedna - 14.00 Sedma nebesa - 15.00 Tarzan - 15.30 Urgenca - 16.30 Santa Barbara - 17.30 POP kviz - 18.00 Cosby - 18.30 Varuhi luke - 19.20 Vreme - 19.30 24 ur - 20.00 Jack in Sarah, ameriški film - 22.00 Prijatelji - 22.30 Taksi - 23.00 Mož, ki je bil kralj, ameriški film - 1.45 24 ur

TV GAJBA

- 9.00 24 ur - 9.30 Borzni monitor - 15.00 Reševalci - 16.00 Severna obzorja - 18.00 Družina za umret - 18.30 Živa - 19.30 Mulci - 20.00 Nove supermanove dogodivščine - 21.00 Vesoljski bojevniki - 22.00 Družina za umret - 22.30 M. A. S. H. - 23.00 Reševalci - 0.00 Živa

TV HRVAŠKA 1

- 7.50 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 11.30 Za otroke - 12.00 Dnevnik - 12.25 Savannah, nadaljevanka - 13.10 Santa Barbara - 13.55 Poročila - 14.00 Dokumentarna oddaja - 15.05 Za otroke in mladino - 15.35 Poročila - 15.45 Izobraževalni program - 17.00 Hrvatska danes - 18.00 Kolo sreče - 18.35 Hrvatska in Federacija BiH - 19.30 Dnevnik - 20.15 Živa resnica - 20.50 Poslovni klub - 21.20 Ekran brez okvira - 22.25 Opazovanja - 23.00 Odpadnik Josey Wales, ameriški film - 1.10 Poročila

TV HRVAŠKA 2

- 13.45 Koledar - 13.55 Orlovo gnezdo, ameriški film - 16.25 Za otroke - 17.10 Savannah - 17.55 Med nami - 18.25 Hugo - 19.00 Županijska panorama - 19.30 Dnevnik - 20.10 Kviz - 20.25 Jaina, nadaljevanka - 21.15 Poročila - 21.30 Vod smrti, ameriški film - 23.30 Glasbena oddaja

TV MADŽARSKA 1

- 5.30 Vaška TV - 5.50 Sončni vzhod - 9.05 Vino in oblast - 9.35 Ponovitev - 11.04 Nanizanka - 12.00 Zvon - 12.05 Narodna glasba - 13.00 Dnevnik - 14.00 Narodnostne

ddaje - 15.05 Izobraževalni program - 15.35 Vino in oblast - 16.00 Za otroke - 16.30 V imenu ljubezni - 17.00 Nujna pomoč - 17.10 Išče mo pogrešane odrasle - 17.15 Regionalni dnevniki - 18.00 Misterij celice - 18.25 Za otroke - 18.35 Kralj pamp - 19.30 Dnevnik, šport - 20.00 Zvezde nad Egrom, musical - 21.35 Svet v slikah - 22.10 Jedaca, pijača, moški, ženska, tajvanski film - 0.20 Dnevnik

TV MADŽARSKA 2

- 5.30-8.25 Prenos 1. programa - 8.30 Prenos zasedanja parlamenta - 15.00 Šport in odkritje - 15.50 Madžarska hiša - 16.20 Pratika - 16.25 Mladinski dnevnik - 16.35 Ljubzenski napoj, opera - 18.25 Vreme - 18.30 Mreža - 19.15 Za otroke - 19.30 Družina Onedin - 20.00 Mojstrovine - 20.10 Telesport - 21.30 Arboretumi - 21.40 Klip mix - 22.00 Aktualno - 22.25 Dnevnik - 22.40 Vreme - 22.45 Universitas

TV AVSTRIJA 1

- 6.05 Otroški program - 9.35 Srednja šola v Kaliforniji - 9.55 Obalna straža - 10.40 Kolumbo - 11.50 Konfeti - 12.15 Deklica s čarobnimi močmi - 12.40 Tom in Jerry - 13.10 Smrkci - 13.45 Risanke - 14.50 Dr. Quinn - Zdravnica iz strasti - 15.40 Knight rider - 16.25 Obalna straža - 17.15 Na jug - 18.05 Glej, kdo tam razbija - 18.30 Grozno prijazna družina - 19.00 Vsi ljubijo Raymond - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Talci na letu 285, srhljivka - 22.00 Kraj zločina - 23.35 Queimada, pustolovski film - 1.40 Igra solz, film

TV AVSTRIJA 2

- 9.00 Poročila - 9.05 Filmska komedija - 10.30 Bogati in lepi - 11.20 Dežela danes - 12.00 Poročila - 12.10 Reportaža - 13.00 Poročila - 13.10 Ljuba družina - 13.55 Gorski zdravnik - 14.45 Lipova cesta - 15.15 Bogati in lepi - 16.00 Schiejok vsak dan - 17.05 Dobrodošli v Avstriji - 18.45 Loto - 19.00 Dežela danes - 19.30 Čas v sliki - 20.02 Pogledi s strani - 20.15 Help TV - 22.00 Poročila - 22.30 Žarišče - 23.15 Vohun v črnem, film - 0.45 Nekaj takšnega imajo ženske rade, filmska komedija

3SAT

- 6.50 Sedem dni drugačne televizije - 7.00 Alpska panorama - 9.00 Čas v sliki - 9.05 Čas za kulturo - 9.45 Veselje do potovanja - 10.15 Užitek na dober nemški način - 10.45 Slike iz Nemčije - 11.30 Sosedje - 12.00 Zvezdna ura filozofije - 13.00 Dnevnik - 13.15 Mona Liza - 13.55 Zdravstveni nasvet - 14.00 Disko - 15.35 PUR Tv - 16.00 Kaj je še preostalo od življenja? - 16.30 Viak belih storkelj - 17.00 Zakladi sveta - dediščina človeštva - 17.15 Avti in mobilni - 17.45 Čas za sneg - 18.15 Slike iz Švice - 19.00 Danes - 19.20 Čas za kulturo - 20.00 Poročila - 20.15 Teddy: Prva ljubezen - zadnja ljubezen - 21.00 Okolje - 22.00 Poročila - 22.25 Amor, film - 23.55 Človečnost pred zakonom - 0.20 Deset pred deseto

ČETRTEK
4. DECEMBER

TV SLOVENIJA 1

- 10.25 Hoganova družina, am. nanizanka
- 10.50 Poročnik v krilu, ameriški film
- 12.30 Dogodivščine v Divjega zahoda, ameriška serija
- 13.00 Poročila
- 13.05 Kolo sreče
- 14.15 Jesenska Marjanca
- 15.55 Novice iz sveta razvedrila
- 17.00 Obzornik
- 17.10 Sprehodi v naravo
- 17.25 Risana serija
- 18.00 Po Sloveniji
- 18.40 Kolo sreče
- 19.15 Risanka
- 19.30 Dnevnik
- 20.05 Tednik
- 21.10 Sence vzhajajočega sonca
- 21.25 Oh, dr. Beeching, ang. nanizanka
- 22.00 Odmevi, vreme, šport
- 22.40 Omizje
- 0.15 Tednik

TV SLOVENIJA 2

- 13.05 Filmski triki
- 13.35 Koncert simfonikov RTV
- 14.25 Grace na udaru, ameriška nanizanka
- 14.50 Prvaki, ameriška nanizanka
- 15.20 Moja družina, nemška nanizanka
- 16.10 Dogodivščine iz živalskega vrsta
- 16.55 Nogometna tekma, Evropa - Svet, prenos
- 18.55 Žrebanje za SP v nogometu
- 19.55 SP v rokometu (ž.), Slovenija - Danska
- 21.30 SP v alpskem smučanju, smuk (ž.)
- 22.00 Podoba podobe
- 22.30 Nokturno, avstrijski film
- 0.10 Ivy Compton Burnett, ang. oddaja
- 1.00 Alica, evropski kulturni magazin

POP TV

- 10.00 Santa Barbara - 11.00 Gorski zdravnik - 12.00 Varuhi luke - 13.00 POP kviz - 13.30 Taksi - 14.00 Razprtje - 15.00 Tarzan - 15.30 Urgenca - 16.30 Santa Barbara - 17.30 POP kviz - 18.00 Cosby - 18.30 Varuhi luke - 19.20 Vreme - 19.30 24 ur - 20.00 Brez zapor z Jonasom - 21.00 Obalna straža ponoči - 22.00 Prijatelji - 22.30 Taksi - 23.00 Nedosegljivi most, ameriški film - 2.00 24 ur

TV GAJBA

- 9.00 24 ur - 9.30 Borzni monitor - 15.00 Reševalci - 16.00 Nove supermanove dogodivščine - 17.00 Vesoljski bojevniki - 18.00 Družina za umret - 18.30 Živa - 19.30 Mulci

- 20.00 Svetovna kriza, ameriški film - 22.00 Družina za umret - 22.30 M. A. S. H. - 23.00 Reševalci - 0.00 Živa

TV HRVAŠKA 1

- 7.50 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 11.30 Za otroke - 12.00 Dnevnik - 12.25 Savannah, nadaljevanka - 13.10 Santa Barbara - 13.55 Poročila - 14.00 Živa resnica - 15.05 Za otroke in mladino - 15.35 Poročila - 15.45 Izobraževalni program - 17.00 Hrvatska danes - 18.00 Kolo sreče - 18.35 Skupaj v vojni, skupaj v miru - 19.30 Dnevnik - 20.15 Hrvatska in svet - 21.40 Sinovi neviht - 22.45 Opazovanja - 23.20 Kraljevske skrivnosti - 23.45 Poročila

TV HRVAŠKA 2

- 14.05 Koledar - 14.15 Odpadnik Josey Wales, ameriški film - 16.25 Za otroke - 17.05 Savannah - 17.50 Planet živali - 18.20 Moč denarja - 18.35 Hugo - 19.00 Županijska panorama - 19.30 Dnevnik - 20.10 Kviz - 20.30 Dosjeji X - 21.20 Poročila - 21.35 Frasier - 22.05 Večerja, francoski film - 23.35 Vse, kar si želim, am. film

TV MADŽARSKA 1

- 5.30 Vaška TV - 5.50 Sončni vzhod - 9.05 Vino in oblast - 9.35 Ponovitev - 11.05 Gozdarska hiša Falkenau - 12.00 Zvon - 12.05 Evegrini - 13.00 Dnevnik - 14.00 Madžari in Nemažari v Karpatem bazenu - 14.40 Narodnostne oddaje - 15.05 Izobraževalni program - 15.35 Vino in oblast - 16.00 Za otroke - 16.30 V imenu ljubezni - 17.00 Tv-doktor - 17.10 Begavčki - 17.15 Kviz - 17.45 Regionalni dnevniki - 18.00 Program madžarskih Židov - 18.20 Za otroke - 18.30 Kralj pamp - 19.30 Dnevnik - 20.00 Sosedje - 20.35 Friderikusov show - 22.45 Tema pokriva zemljo, koprodukcijski film - 0.00 Dnevnik - 0.15 Zaljubljeni tekmeči, italijanski film, 2. del

TV MADŽARSKA 2

- 5.30-9.00 Prenos 1. programa - 15.55 Rokomet - 17.20 Plesni ansambel Budapešt - 17.30 Mladinski dnevnik - 17.40 Zeleni pla-

net - 18.00 Poročila s seje vlade - 18.25 Vreme - 18.30 Top 40 - 19.00 Risati je lepo - 19.15 Za otroke - 19.30 Družina Onedin - 20.00 Prosta ura, o peoziji - 20.45 Telesport, vmes žrebanje za SP v nogometu - 21.45 Pratika - 21.50 Glasba - 22.00 Aktualno - 22.25 Dnevnik - 22.45 Nogomet, Evropa - Svet

TV AVSTRIJA 1

- 6.20 Otroški program - 9.20 Srednja šola v Kaliforniji - 9.40 Obalna straža - 10.25 Kart za dva, filmska komedija - 11.50 Konfeti - 12.40 Tom in Jerry - 13.10 Smrkci - 13.45 Risanke - 14.50 Dr. Quinn - Zdravnica iz strasti - 15.40 Knight rider - 16.25 Šport. Žrebanje skupin za SP v nogometu - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Komisar Rex - 21.05 Smuk za ženske - 21.55 Space 2063 - 22.40 Arctic Blue, srhljivka - 0.10 Smrtonosni streli na Broadwayu, kriminalka

AVSTRIJA 2

- 9.00 Poročila - 9.05 Nekaj takšnega imajo ženske rade, filmska komedija - 10.35 Bogati in lepi - 11.10 Dežela danes - 12.30 Ogled - 13.10 Ljuba družina - 13.55 Gorski zdravnik - 14.45 Lipova cesta - 15.15 Bogati in lepi - 16.00 Schiejok vsak dan - 17.05 Dobrodošli v Avstriji - 18.50 Kuharske mojstrovine - 19.00 Dežela danes - 19.30 Čas v sliki - 20.02 Pogledi s strani - 20.15 Narodnozabavna glasba - 21.05 Vera - 22.00 Poročila - 22.30 Šiling - 23.00 Nočna straža - 1.40 Šport

3SAT

- 6.50 Sedem dni drugačne televizije - 7.00 Alpska panorama - 9.00 Čas v sliki - 9.05 Čas za kulturo - 9.45 Avti in mobilni - 10.15 Čas za sneg - 10.45 Slike iz Švice - 11.30 Orientacija - 12.00 Pogovor - 14.00 Severnonemška hitparada - 14.45 Televizija skozi čas - 16.30 Čudoviti planet - 17.15 Novo ... - 17.45 Borza - 18.15 Deželni magazin - 19.00 Danes - 19.20 Čas za kulturo - 20.00 Poročila - 20.15 Metropolitan, film - 21.45 Hammam, film - 22.00 Poročila - 22.25 Življenjski umetnik - 23.25 Zeteljeve sanje - 0.25 Deset pred deseto

RADIO MURSKI VAL

UKV 94.6 MHz (DOPOLDAN TUDI SV 648 KHz)

PETEK: 05.45 Jutro na Murskem valu - 06.10 Vreme, ceste - 06.25 Obvestila - 06.30 Horoskop - 06.50 Dnevni časopisi - 07.00 Druga jutranja kronika - 07.20 Kronika UNZ - 07.30 Informacije v treh jezikih - 07.45 Mariborsko zvočno pismo - 08.00 Dopoldne na Murskem valu - 08.00 Poročila - 08.05 Obvestila - 08.30 Mali oglasi - 09.00 Menjalniški tečajji bank - 09.15 Zamurjenci - 10.00 Poročila - 10.05 Obvestila - 10.10 Menjalniški tečajji agencij - 10.30 Kinoventilator - 11.15 Od petka do petka - 12.00 Poročila BBC - 12.05 Obvestila - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.30 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 13.35 Obvestila - 14.30 Romskih 60 - 15.30 Dogodki in odmevi - 17.00 Osrednja poročila na Murskem valu - 17.20 Obvestila - 17.30 Kultura in šport ob koncu tedna - 18.00 MV-dur - 19.00 Dnevnik RaSlo - 19.30 Mladi val - 21.00 Poročila - 21.10 Sipli mi - 24.00 Želimo vam lahko noč.

SOBOTA: 05.45 Jutro na Murskem valu - 06.10 Vreme, ceste - 06.25 Obvestila - 06.30 Horoskop - 06.50 Dnevni časopisi - 07.00 Druga jutranja kronika - 07.20 Kronika UNZ - 07.30 Informacije v treh jezikih - 08.00 Dopoldne na Murskem valu - 08.00 Poročila - 08.05 Obvestila - 08.30 Mali oglasi - 09.15 Predstavljamo vam - 10.00 Poročila - 10.05 Obvestila - 10.10 Menjalniški tečajji agencij - 10.30 Potep

Brat Džouži

«da je bitu volilni molk, je moj pajdas Bela gleda volitve miss sveta. Ka naša ne prijde niti v polfinala, je znau že te, gda jo je tu doma neven kakša živija zvolila za miss Slovenije. Istina ka mi sakši človik inačiči žmaj, liki gda več moški kšepen nemre najlepše vbi najti, te so pa leško tudi družji izbati dvomljivi. Volitve za predsednika so bile jasne. Krožančarje so si odeljoli. Družjoga krouga (volitef) nede. Ostane prvi krovg. Toga so tudi navajeni. Najbože pa Beleka veseli, ka so začnoli križišče Lenda- vske pa Gregorčičove ulice v Soboti v red jemati. Saka njen čast, ka so že po najmanje deseti lejtaj od te, gda so tan semafore postavili, začnoli delati na ton, ka ji zdaj dajo presvetliti. Veseli ga, ka tudi ovak križišče v red jemlejo. Tan je že telko nesreč bilou, ka se splača vse kšepen v red zeti, pravi un. Tudi tiste štiri barake, štene naj bi predstavljale nekšo tržnico v tiston kraji Sobote v križišči, bi dobro bilou prestaviti pa obrnouti tak, ka bi kšepi stali tan, ge njen je mesto, nej pa tak kak do zdaj, ka so stali na cesti. Pločnik je tudi cesta. Zdaj se je pipelo z avtojon kšepc v križišče, spankrejno na cesti, stoupo na pločnik pa prebero pa kšepivo zeljnate glave, krumple, banane, paradajz, česnek, lik pa vse, ka pač tan odavlejo. Tiste tikvi za jesti, ka njen pravijo lubenice, so tak lejpe bile, ka se je eden od interesentof pred lejtji z avtojon notni v tisto barako odpelo pa z vsega kšep sadno šalato napravo. Ka so tou zelenjavo meli na cesto obrn- njeno pa razstavleno, je tudi bilou higiensko od auspuhof dobro prefudano. Mogouče zdaj, ka je prilika, pomet presveti tiste, ka nad ten rejč majo, je vgnjavo Bela.

Tudi pri sorodstvu kupiš žkanje šele takrat, ko je cenejše kot drugod.

Korejski pregovor

Noben moški ni tako pameten, da ne bi ženska iz njega naredila bedaka.

Nemški pregovor

Včasih molčati je znamenje modrosti, zmeraj molčati je znamenje neumnosti.

Danski pregovor

Ženska pri pametnem moškem išče napake, pri neumnem vrline.

Gruzinski pregovor

Kujski val, stara zgodba

«Tranzicija» nas je nepripravljene pahnila iz rdečega komunizma v črnega. Enoumji sta se zamjenjali. Pranje možganov po rdečih proslavah se je umaknilo verskemu pouku ob nedeljah na državni televiziji («politička nastava»).

Verski shodi, procesije, blagosloavljanja nogometnih žog, konjskih sedel in novih čevljev so nadomestili Titovo štafeto. Zadnja domislica novega enoumja: po državi potuje napadalna fatimska Marija in grozi z nesrečami, smrtjo in poziva na vojno.

Nebo nad mestom je žarelo v skrivnostni svetlobi. Angelčki so vresčali in hiše preletavali v nizkem letu.

Ljudje so zrlj gor in v strahospoštovanju prižigali sveče. Preplaše-

Boljše je biti en dan petelin kot leto dni kokoš.

Hrvaški pregovor

Kujski val

ni smo od takrat fatimski devici začeli nekam lesti in imenovati v njeno čast vse mogoče. V trgovinah že prodajajo fatimske žarnice, Marijino mleko, sveta čistila ter skiede odprtih src.

Kujski val, povolilni molk

Predsedniške volitve '97 so pokazale, da so se ljudje novi demokraciji nekako uprli. Z izbiro predsednika države, ki običajne državljane spominja na nekoliko boljše čase, ne bo nič bolje. Predsednik ne pomeni nič, nima nobenega pametnega dela in državljani imamo pred njim mir. Državi v resnici vladajo močni, neznanji ljudje, ki oblasti, moči in bogastva zlepa ne bodo več dali iz rok. Dali nam bodo kvečjemu dodatne volitve, da bo demokracija še večja.

Kujski val, poziv tedna

Policisti vseh dežel, združite se!

Kujski val, PAZU

Inštitut za rasno nestrpnost Pr-

leške akademije znanosti in umetnosti je po več mesecih trdega dela ugotovil, da nestrpnost do Romov v Sloveniji narašča predvsem po zaslugi Predina in Kreslina.

Slovencem je ciganske glasbe očitno čez glavo. Razmere se bodo najbrž še zaostrile, ker ju na veliko posnemajo in se vsak dan pojavi kakšen nov ansambel s cigansko glasbo.

Kujski val, Slovenija, tiha dežela (brez besed gledamo v tla)

Navidez brezglavo vedenje naše oblasti s svojimi varčevalnimi ukrepi je v resnici odzivanje na vrednote evropskega trga. Tam mora biti vse veliko in zato zdaj teče program uničevanja malih kmetov, malih delničarjev, malih obrtnikov, sindikatov, svobodnih poklicev in vseh tistih, ki bi lahko zbijali vrednost Slovenije pri vključevanju v Evropo.

Kujski val, krivica

Mi, ki dvigamo denar predvsem pri bankomatih, smo kulturno neprimerno bolj zaostali od onih, ki ga dobivajo pri bančnih okencih. Poznamo samo Prešerna in Kobilico. Cankarja še nikoli nismo videli.

DRUŽINA KMETIČ

Riše in piše: I. Banfi

NA DRUGI STRANI NJIVE...

PRINCIPA YIN IN YANG TER NAŠ ODNOS DO BAKTERIJ

BOŽIDAR RADOŠ, dr. stom.

(2. del)

Nespoštovanje ravnovesja med principoma v naravnem okolju

Vse to moje pisanje je spodbudila misel o nespoštovanju obeh principov, iz tega izhajam in upam, da bom po tej poti uspel nakazati neko novo možnost. Zaradi tega bi mogoče na to temo in njej v oporo napisal nekaj najbolj žgočih osebnih misli.

Moj najožji svet je svet severovzhodne Slovenije. Obvladujeta ga dolina Drave in prekmurska ravnina, vmes so slikovite in zelene Slovenske gorice. Obe dolini sta dolini mojega življenja. V eni sem izgubil dom, v drugi sem ga ponovno našel, temeljno sta zaznamovali vse moje življenje. Tudi zato, pa nikakor ne samo zaradi tega, mi niti približno ni vseeno, kaj se dogaja s tem svetom. Obe dolini sta žitnici Slovenije, obenem pa nadvse pomembna in občutljiva rezervoarja talne pitne vode. Vsako leto obe dolini prekrijemo s tonami in tonami najrazličnejših kemičnih -cidov, za boljše letino seveda. Vse te tone kemikalij se kopičijo v talnih vodah, ki jih preprosto moramo in jih bomo morali še stoletja uporabljati kot vir pitne vode. Brez vode pač ne gre. Nekaj časa si bomo mogoče še lahko pomagali s plastenkami neoporečne vode iz vrelcev v Radenci. Kako nemogoče in neokusno zvenita besedi oporečna in neoporečna voda! Tolažimo se z upanjem, da do tja dol, v tiste globine, vse te tone kemikalij še niso prodrla. Nekoč bodo pa prav gotovo tudi tja. Takrat pa bo najbrž tudi že zrak tako hudo oporečen, da ga bomo težko ali pa ga sploh no bomo mogli več dihati. Je vse to početje pametno? Ne, saj niti neumno ni, je preprosto nerazodno.

Nekoč, niti ne tako dolgo nazaj, je mimo Ormoža tekla nadvse lepa reka Drava. Čeprav je bila tam že krepko v dolini, je bila še vedno izjemna alpska lepota. Ormožani moje generacije ji preprosto pravimo reka naše mladosti. V tistih skopih letih po vojni je bila naša

največja radost in skoraj edino veselje. Bila je tudi naša prva ljubezen in tega se je popolnoma zavedala. Ko so jo naša zagorela in precej suha mlada telesa premagovala, ko smo jo obvladovali z enega na drugi breg in spet nazaj, nam je zaupljivo dopovedovala, da odrasčamo, da ne bomo več dolgo otroci, da čuti, da bomo tudi za spopade v življenju, ki nas čakajo, dovolj močni. Ljubezen nam je vračala tudi tako, da nam je na mokra telesa nasula prgišče drobnih zlatih zrn in zdrobljenih lističev sljude. V njenih obrežnih peskih so se zlata zrna in lističi sljude bleščali kot iskriki rumeni kristali in majhni biseri. Sljudo smo imeli zaradi večje imenitnosti in mladostne nevednosti ali raje neumnosti kar za srebro ali včasih, v trenutkih streznosti, za zdrobljene ribje luske. Za hipec smo zaživeli v začaranem svetu pravljic. Za nekaj kratkih trenutkov nismo bili obubožani otroci obubožane in v vojni opustošene domovine. Bili smo principi in princeze začarane bogate in neskončno lepe dežele.

Ob slovesih v jeseni nam je z žuborenjem svojih vod zatrjevala, da bomo v naslednjem šolskem letu uspešno napredovali, da ona to že ve. Ker smo dovolj močni in pogumni, da premagujemo vso njeno neizmerno moč, bomo zagotovo dovolj močni tudi za vse, kar nas čaka v naslednjem letu in v vseh prihodnjih letih življenja.

Danes je ni več - lepote naše mladosti. Ubili so jo zaradi nekaj novih kilovatov električne energije. Otroci v Ormožu se danes kopajo v bazenu, ki ga ob jutrih polnijo s kemikalijami, da voda ne bi prehudo smrdela in da ne bi bila zaradi alga prehitro neprijetno zelena. Drava takrat pred leti nihče ni polnil s kemikalijami. Ni nam zamerila, če smo se med plavanjem polulali v njene hitre vode. To je razumela in poznala kot najbolj naravno zadevo tega sveta. Kljub temu je bila vedno blesteče čista. Vsako noč se je sama oprhala in nas vsak nov dan pričakala neskončno čista in neskončno lepa. Drava, hvala ti za to vrednost, ki je danes v Ormožu ni več, ki je danes samo še grenak in

boleč spomin.

Na žalost smo vso to lepoto uspeli uničiti v nekaj desetletjih. Kaj nas čaka v novih desetletjih in stoletjih, če se pravočasno ne spametujemo? Sedaj takoj, ne šele jutri. Jutri bo prepozno.

Ob pomladnih ni več majske hroščev in ob poletnih večerih že dolgo ni več kresničk. Tudi mene nekoč ne bo več in tako je prav in tako mora biti. Ampak - ali nas vseh nekoč ne bo več? To pa ne bi bilo prav in tega za nobeno ceno ne smemo dopustiti. O tem, česar ne smemo in kar moramo postoriti, da ne bomo prihajajočih generacij oropali tega, kar nam zemlja ponuja v izobilju, nam dopoveduje in nas poskuša prepričati knjiga Fritjofa Capre. Njegov The turning point ali če hočete, The turning time je že napočil. Časa preprosto ni več.

Že nekaj let mi je Islandija najljubši kotiček tega sveta. Mislim, da se mi je ta hip, ko to pišem, posvetilo, zakaj. Temu koščku našega planeta, hvala bogu, civilizacija še ni uspela škodovati. Tam iščem Dravo in njene zlate peske!

Ves ta, rade volje priznam, močno čustveno obarvan vrinec sem napisal z natanko določenim in že na začetku rahlo nakazanim razlogom. Fritjof Capra si je pri pisanju svoje knjige, da bi podprl svoj pogled na svet znanosti, pomagal tudi z vzhodnjaškima principoma yin in yang. Yin je ženski, mehki in permisivni princip; yang pa moški, neizprosno trd, izrazito enostranski in represiven. Vojne so njegov vrh. Zahodnjaki ju pri svojem odnosu do sveta in življenja prezremo. Spoštovanje in upoštevanje obeh bi nam lahko pomembno pomagalo. Represivni in permisivni odnos sta sociološka pojma, z njima opisujemo trši in mehkejši način obvladovanja odnosov v človeški družbi.

Oba primera z izrazito enostranskim pristopom do narave, ki sem jima posvetil nekoliko več pozornosti, sta izraziti yang, lahko bi z nekaj zadržki rekel tudi represivna postopka.

Represija povzroča psihične travme, s tem se, upam, strinjamo. Načrtno sem dal primeroma tak poudarek, da bi lahko začutili vsi psihično travmo, ki sta jo povzročila in jo še danes povzročata v meni. Je potrebno pripisati, da sem ju opisal skrajno iskreno, tako, da sem vso ostrino psihične bolečine čutil tudi pri pisanju?

Se represivni odnos yang kaže tudi v medicinski teoriji in praksi? Bilo bi skoraj neverjetno, če se ne bi.

(Se nadaljuje)

Konj na vrhu zvonika

Ste morda že potovali sredi zime v Rusijo? Ne? Tedaj vam bom povedala, kaj se je na tatem potovanju pripetilo meni.

Ker v tistih časih še ni bilo kakšnih boljših zimskih pnevmatik, verig pa tudi ni bilo mogoče dobiti kjerkoli, mi ni preostalo drugega, kot da sem si za pre-

vožno sredstvo skozi ruska mesta izbrala konja. Z velikimi pričakovanji sem se odpravila na pot že zgodaj zjutraj, saj sem hotela odnesti domov čim več lepih spominov. Toda kmalu sem postala razočarana, saj sem pregalopirala že več kot tri-

dela ničesar drugega kot samo sneg. Okrog in okrog sama belina.

Ko je konj že komaj vlekel noge za sabo, meni pa je začelo že precej močno teči iz nosa, sem se odločila, da si bom poiskala počivališče s toplo pečjo. Ampak naj sem se še tako trudila, nisem mogla najti niti ene gostilne. »Nič ne pomaga,« sem si mislila, »prespati bom morala na snegu.« Skočila sem na tla. Kar naenkrat pa sem zagledala majhno železno palico, ki je v daljavi samotno kukala iz snega. »Ravno prava rešitev! K njej bom lahko privezala konja.« Tako sem tudi storila in se pomirjena, da mi ne bo treba skrbeti vsaj za konja, zleknila na tla in zaspala.

In ker sem bila res zelo utrujena, sem spala kar do naslednjega poldneva. Takrat pa me je čakalo zares neprijetno presenečenje. Ugotovila sem, da ležim sredi pokopališča, mojega konja pa ni bilo več nikjer. Pomencala sem si oči in pomislila: »Ah, saj verjetno samo sanjam. Le kako bi drugače lahko ležala sedaj tu, sredi pokopališča?« Takrat pa sem zaslišala glas mojega konja. Zdelo se mi je nekam čudno, vendar glas je prihajal iz višine. Pogledala sem navzgor. Moj ubogi konj je visel na vrhu zvonika, cepetal in komaj lovil sapo. Sedaj mi je postalo jasno.

Vas je bila dan prej močno zasnežena, tako da se je iz snega videl le vrh zvonika. Čez noč pa se je sneg začel topiti. Jaz sem se počasi spuščala nižje, vse dokler se sneg ni popolnoma raztopil, in sem pristala na tleh. Konj pa je seveda ostal v isti višini, saj je bil privezan.

Hitro sem skočila na noge, vzela iz torbe svoj mali nož in ga z vso močjo vrgla proti povodcu. Bum! Uspelo mi je zadeti povodec in le-ta se je prepovilo. Konj je padel na tla, odnesel pa je samo nekaj modric. Vesele sem ga zajahala in se odpravila novim dogodivščinam naproti.

Upam, da vam je bila ta zgodba kot opozorilo: kadar boste potovali po Rusiji, nikar ne privežite konja za vsako palico, ki strli iz snega. Ali pa si kupite rajše zimске verige in potujte z avtom!

NI-GRA

Lendavski pereci

Pozdravljeni!

Ker še niso minili niti štirje dnevi od volitev Predsednika, je tema pogovorov doma, v gostilnah, trgovinah, zbiralnicah mleka, v službi ... volilni izid. Zmagal je, kot seveda sami dobro veste, Milan, naš nekdanji Prekmurec. Po svoje moramo biti ponosni, da izhaja Predsednik tako velike države, kot je Slovenija, iz naše prekmurske pokrajine.

In kako smo se odrezali v volilnem okraju Lendava? Smo tudi pri nas dajali glasove predvsem sedanjemu Predsedniku ali pa je bil morda njegov mandat pri nas ogrožen? Sam nisem v nobeni stranki, slišim pa, da so pri nas močni janževci, podobnikovci pa peterletovci, torej pomladnikovci.

Sreča mi je naklonjena in dokopal sem se do volilnih rezultatov. V volilnem okraju Lendava je pravilno izpolnjene glasovnice z zaokroženjem po enega kandidata oddalo 13.040 volivcev. Največ glasov (9.577 oziroma 73,44 odstotka) je dobil dosedanji (in prihodnji) Predsednik, drugače formalno neodvisni kandidat Milan Kučan. Drug je »ljudski« Janez Podobnik, brat Marjana Podobnika, ki se v predvolilnem odboju ni veliko pojavljal v medijih, sicer bi podobnikovci preveč izstopali; dobil je 1.675 glasov, to je 12,85 odstotka. Na tretjem mestu je pristal »krščanski« in »esdeesovski« kandidat starejši gospod Jožef Bernik, kajti zanj je glasovalo 782 »krščanikov« oziroma okroglih šest odstotkov glasovalcev. Kdo pa je četrti? Tu je ja ljudski neodvisni Marjan Cerar; tisti, ki se je zastrupil ali so ga zastrupili, a se je pred volitvami le izmazal in v lendavskem volilnem okraju dobil 462 glasov, kar je 3,54 odstotka. Gremo naprej! Da Bogomir Kovač ni dobil več kot 192 glasov oziroma 1,47 odstotka, me je neprijetno presenetilo: tako učen mladi mož, tako lepo ženo ima pa črn klobuk nosi ..., toda lendavska raja mu ni bila naklonjena. Tudi ne ravno Antonu Peršaku, čigar stranka je bila v Lendavi svojčas zelo glasna; dobil je 162 glasov oziroma 1,24 odstotka. Na predzadnjem mestu je neobitric in sovražnik kravate, ki pa ji pravimo pri nas »ostof«: Marjan Poljšak je dobil komajda 159 glasov oziroma 1,22 odstotka glasov. »Zmagovalec« (če postavimo zadevo na glavo) je »krščanski socialist« (kaj pa je to, se boste vprašali) Franc Miklavčič, ki so mu volivci namenili le 31 glasov, kar je komajda 0,24 odstotka.

Bralci in glasovalci iz volilnega okraja Lendava ste iz tega pregleda ugotovili, ali ste glasovali tako kot večina ali ste se šli »proste strelce«.

Še nekaj malo prostora imam! Predsedniški kandidati: Podobnik, Cerar in Bernik, ki so na lendavskem območju zbrali skupaj 2.919 glasov), so bili posredno priporočeni od cerkvenega časopisja. Tudi v Vestniku smo videli (sicer v fotomontaži), da jih blagoslavlja sam metropolit cer v fotomontaži), da jih blagoslavlja sam metropolit cer. Pri nas, kjer veljamo za pobožne, bi jih nekako »moralo« voliti. Pa so se volivci odločili drugače: skoraj tri četrtine jih je bilo za dosedanjega Predsednika Milana. Sam tudi nimam nič zoper njega. Naj vam razkrijem: sva istega letnika in zdaj (po tretji izvolitvi), ko je pred njim nov petletni mandat, sem si tudi sam vtapel v glavo, da še ne grem v »penzijo«, ampak tudi sam ponovim toliko-še ne grem v »penzijo«, ampak tudi sam ponovim toliko-letni mandat. Seveda ne kot Predsednik, ampak zgolj kot pisec Perecev. Obstoji pa tudi možnost, da katerega od naju (ali oba) odstavite.

NACI

Pisma, mnenja, stališča ...

Odgovor na članek

»Ponudba meseca: mesečna vozovnica za tisočaka!«

Rad bi dodal pojasnilo k članku, ki je bil objavljen v vašem tedniku 23. oktobra 1997 z naslovom: »Ponudba meseca: mesečna vozovnica za tisočaka!«

Zakon o prevozih v cestnem prometu nedvoumno opredeljuje, katere potnike in kdaj lahko prevoznik vozi na podlagi sklenjenih pogodb in katere lahko vozi na javnih registriranih linijah.

Citiram 2. odstavek 14. člena Zakona o prevozih v cestnem prometu (UL št. 54/96):

»(1) Javni prevoz v prostem cestnem prometu je prevoz, pri katerem se skupina vnaprej določenih oseb prevaža pod pogoji, ki so dogovorjeni s pisno pogodbo med prevoznikom in naročnikom, in ne sme vsebovati elementov linijskega cestnega prometa iz 9. člena tega zakona.

(2) Izjemoma se z elementi linijskega cestnega prometa lahko opravlja prevoz šoloobveznih otrok med domom in šolo, za kar mora biti prav tako sklenjena pisna pogodba med prevoznikom in naročnikom prevoza.«

Nesporno je, da dijaki niso več šoloobvezni otroci in torej za njih ne more veljati izjema iz citiranega drugega odstavka 14. člena ZPCP.

Avtobusni promet iz Murske Sobotice ne obtožuje nobenega od omenjenih prevoznikov za pobiranje potnikov v primerih, ki so omenjeni v članku, ampak za opravljanje prevoza, ki ni v skladu z zakonom. Dijaki pač niso več šoloobvezni otroci in se jih po zakonu brez registriranega javnega voznega reda ne sme redno voziti v šolo in domov.

V članku omenjena dva prevoznika pa po nam znanih podatkih nista niti poskušala pridobiti registracije voznega reda na progih G. Radgona-Ljutomer in Lendava-Ljutomer.

Kar se pa tiče prevoza šoloobveznih otrok, tudi sami opravljamo te prevoze na podlagi sklenjenih pogodb. To je dopustno, kar je razvidno iz zgoraj citiranega 2. odstavka 14. člena omenjenega zakona.

Tudi Avtobusni promet je podjetje, ki zaposluje ljudi. In ravno zato, da zaščitimo delovna mesta naših voznikov, smo se odločili za ukrep znižanja cen na dveh progah, kjer opravljata prevoze dijakov druga prevoznika, vendar v nasprotju z Zakonom o prevozih v cestnem prometu.

Vodja PC Avtobusni prevozi
Jože Veren, dipl. inž.

Obdavčitev počitniških objektov v občini Moravske Toplice

V obmejni vasi - v Motvarjevcih - in to v predelu vasi, kjer je večina prebivalcev umrla, za njimi pa so ostale stare razpadajoče cimprane hišice, ki jih zob časa neusmiljeno vleče k zemlji, sem že pred leti eno od teh revitaliziral, tako da življenje v tem predelu ne bi popolnoma zamrlo in v opomin vaščanom, da se v njihovi vasi še vedno splača napraviti kaj novega in nadaljevati življenje.

Pred kratkim sem prejel obvestilo davčne uprave - na pobudo Občine Moravske Toplice - da sem dolžan plačevati davek na objekt, ki rabi oddihu. Ni kaj, lepa »nagrada« za to, da sem obnovil zapuščen in izumrlo hišo. Dejstvo je, da si bo občina z uveljavitvijo tega odloka

precej napolnila občinsko malho, neizogibno pa bo s tem tudi zelo zavrla interes večine tistih, ki so kupili ali bi nameravali kupiti ali obnoviti izumrle bivalne objekte, posebno še zato, ker bodo občinski možje kmalu zagotovo našli še kakšen dodatni vir krpanja občinskega proračuna z zaračunavanjem raznih vodarín, »zrakovín«, vstopnín, mosnín ipd. Predlagam, da uvedejo tudi davek na neumnost, plača pa naj ga tisti, ki bo dovolj neumen, da bo od uveljavitve tega odloka dalje v tej občini karkoli zidal.

Prav zanima me, ali bi bila občina pripravljena ustanoviti sklad kreditiranja za revitalizacijo zapuščenih objektov predvsem v demografsko ogroženih vaseh, vir sredstev pa bi bil zbrani denar od davkov skladno z odlokom? Dvomim, da bi bil predlog upoštevan, tako zbrani denar pa bo uporabil za popolnoma druge interese.

Zaradi navedenega izrekam občinskim možem »iskrene čestitke« za takšno daljnovidno in konstruktivno politiko in hkrati upam, da jih druge pomurske občine ne bodo posnemale.

Tone Švagelj
Murska Sobota

Me čutimo danes »vseh živih dan«

Dan mrtvih - vsi posvečajo največjo skrb svojim najdražjim pokojnim, a naše misli so pri živih, pri tistih, ki skrbijo za nas. Svojim pokojnim smo se posvetili že prej, a zdaj smo tukaj, v Rakičanu, ginekološki oddelek - zgradba, ki kar kriči po prenovi. Koliko napora za paciente in osebje, ki se po dolgem, dolgem hodniku trudijo do edinih skupnih sanitarij, pa za mlade čakajoče mame. Le zakaj jim ne moremo prvoščitati sodobnejšega, udobnejšega kotička, ko se bodo prvič nasmehnile svoji »stručki«. Najstarejši del bolnice, pa vednar je v njej toliko topline.

Vsi - od najpreprostejšega strežnega osebja pa tja do najvišjih strokovnih delavcev se nadvse trudijo, da bi nam bilo tu kolikor se da lepo, prijetno.

Ne vemo kaj - morda z največjo skrbjo počiščeni prostori, z vso toplino postrežena, okusno pripravljena hrana ali ljubezniv, topel pogled in nasmeh sester, zdravnikov - nekaj je v teh ljudeh, da niti pomisliti nismo na možnost, da bi nas lahko že danes svojci objokovali, ko so nas peljali v operacijsko sobo. Čeprav neboljen, a kako varen se počuti človek, ko ga neznane roke božajo ob prebujanju iz narkoze, ko je povsod okrog tebe nova toplina in sočutje, ko v sobi za intenzivno nego teče vse naprej, kot da se ni nič posebnega zgodilo. In vendar nam je to prizadevno osebje reševalo življenja, vrnilo zdravje ali pomagalo na svet novemu bitju. Z nami se veselijo vsakega uspeha pri zdravljenju. Pa koliko mladih, polnih nove učenosti se predaja delu in skrbno sprejema izkušnje starejših.

Šele ko prideš kot pacient v te prostore, se dodobra zaveš, v kakšnih pogojih delajo. Ne vemo, kako so za svoje delo nagrajani, a kakor koli so, vsak denar je premalo za to, kako se v delu razdajajo. In zares si zaslužijo boljše delovne pogoje.

Nikogar ne bomo imenovali, da ne bi koga zgrešile, a vendar vam srčna hvala za vsako gesto, za vsako izrečeno ali neizrečeno besedo.

Danes je za nas »vseh živih dan«.

V imenu operirank
Anica Kondrič

Ekonomika vojne in revolucije - v Sloveniji

II. Nevidna roka v politiki

Ameriški ekonomist Gordon Tullock v svoji pred kratkim prevedeni knjigi »Družbena dilema« pravi, da bi morali romantične razlage, ki prevladujejo v sodobnem razumevanju vojn in revolucij, nadomestiti z ekonomsko razlago. Tudi naša dežela je imela v zadnjih nekaj letih tako revolucijo kot vojno. Res je bila revolucija mehka in postopna, vojna pa le desetdnevna. Zaradi tega v njunem spontanem razumevanju nič manj ne prevladujejo povsem romantične sestavine. Desetdnevna vojna naj bi se bila končala z zmago, za katero naj bi bila zasluzna predvsem organiziranost in trdnost odpora napadene strani v boju z neracionalnim nasprotnikom. Mehka revolucija naj bi bila po vsebini rezultat prizadevanja intelektualne opozicije in civilne družbe, katerih namen naj bi v njihovem ravnanju vodila prednostno prednost skupnemu blagru. To

je predstavi o demokratičnejši in uspešnejši družbi. po drugi strani pa tudi rezultat prizadevanja reformatorjev znotraj oblastne strukture. ki so bili motivirani s podobno vizijo sprememb. Neizogibna druga plat tega romantičnega razumevanja je jadikovanje o skvarjenju mehke revolucije po njenem uspehu - njeni nosilci so se posvetili bodisi povsem zasebnemu iskanju uspeha bodisi so demokratične ideale zamenjali za hladno preračunljivost v kariero usmerjenega demokratičnega politika.

Če hočemo ponuditi alternativo takšnim romantičnim predstavam, si moramo pomagati z zakladnico ekonomskih teorij in poseči dobrih dvesto let v preteklost. Adam Smith, škotski moralni filozof iz osemnajstega stoletja in utemeljitelj ekonomske znanosti, bo ostal v zgodovini idej zapisan zlasti s svojim konceptom

»nevidne roke«. Ko gre za delovanje trga, je idejo nevidne roke kot mehanizma koordinacije sorazmerno enostavno zagovarjati. Vsak tržni akter sprejme neodvisne odločitve o porabi ali proizvodnji, vendar pa skupni rezultat teh izbir v grobem ustreza določenim »ekonomskim zakonitostim«. To je mogoče zaradi podme- ne, da za vse subjekte veljajo enaki parametri in postopki izbiranja - glavni določevalec individualnih izbir so tržne cene dobrin in proizvodnih dejavnikov, ki so vsaj načelno za vse subjekte enake, vsi subjekti pa se odločajo na racionalen način. Zagovorniki ekonomske teorije politike oziroma teorije javne izbire (t. i. public choice) pa dokazujejo, da je mogoče s pomočjo »nevidne roke« razlagati tudi politične in ne le gospodarskih dogodkov.

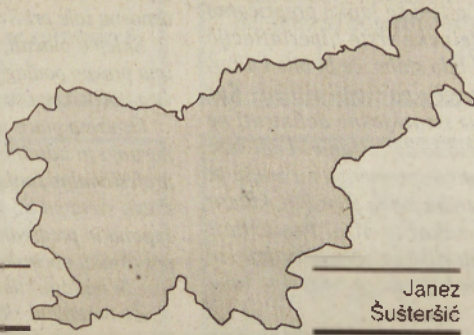
Prenos predstave o nevidni roki na področje politike ni enostaven. Prva

težava je vezana na vprašanje motiva političnih subjektov. Ti sami zase vsekoli trdijo, da ravnajo v najboljšem interesu javnosti ali vsaj v interesu tiste- ga dela javnosti, za katerega politične zastopnike se imajo. Teoretiziranje o politiki, kolikor se posveča razpravljanju o tem, kaj bi bila najboljša politika s stališča družbe, takšno samopredstavo v bistvu podpira, čeprav morda zavrača nje- no veljavnost, ko gre za konkretne poli- tične osebe. Nasprotna skrajnost je pred- stava, da je edini motiv politikov neo- mejeno kopičenje moči in vpliva. Zamisel o nevidni roki pa je alternativa obe- ma tema skrajnima razlagama - po njej so politiki racionalni, se pravi, da maksimirajo verjetnost ohranitve položaja in ekonomsko rento, ki iz njega izhaja.

Resnejša težava je zvezana z naravo individualnih političnih izbir. Medtem

ko se ekonomski subjekti na trgu strogo vzeto odločajo le o tem, kaj bodo glede na dane relativne cene in dohodek storili sami, pa izračuni političnih subjektov skoraj nujno upoštevajo tudi verjetno ravnanje drugih subjektov. Ravnanje političnih akterjev praviloma vključuje tudi poskuse vplivanja na ravnanje drugih. Od spoznanja tega dejstva je le še korak do znanega gesla, da se v politiki »nič ne zgodi naključno« in da so politični izidi rezultat zavestne strategije tistih, ki imajo v danih razmerah največjo politično moč. Ideja o nevidni roki kot koordinacijskem mehanizmu politike je zato izziv takšnim teorijam o zavestnem usmerjanju politike in ključni vlogi močnih osebnosti v njej. Preprosto rečeno, predpostavimo lahko, da posamezni politični subjekti v svojem izračunu upoštevajo le neposredne, kratkoročne in zasebne stroške in koristi, ne da bi svoje odločitve med seboj kakor koli usklajevali in ne da bi jih pri njihovem sprejemanju vodil kakšen dolgoročen »skrivni načrt«, nato pa lahko pokažemo, da takšno nekoordinirano ravnanje posameznikov pripelje do političnih izidov, za katere se zdi, da za njimi stoji neka globlja zakonitost ali zavestno načrtovanje - čeprav vemo, da gre v resnici le za nevidno roko političnega trga.

Prihodnjic: »Civilna družba«

Janez Šušteršič

Pisma, mnenja, stališča ...

V primežu resnice o sebi

Oglašam se na pisanje vašega novinarja Milana Jeršeta z naslovom Čas bo najboljši sodnik!, objavljeno v Vestniku v četrtek, 13. novembra t. l., št. 46, str. 6, v katerem pod vmesnim naslovom V primežu resnice o sebi omenja tudi mene, omenja kot enega največjih zagovornikov morebitne občine Bogojna, razen tega pa privleče na dan eno, samo eno od utemeljitev KS Bogojna po samostojni, svoji občini - na vse druge nalašč pozubi, ker pušč tiste druge pri ljudeh ne morejo zbuditi sovraštva in strasti -, namreč da se Bogojničani počutimo v moravskotopliški občini kot nekakšen »nacionalni in verski otok«.

Pridnemu novinarju moram povedati, da je ne le v našem kraju, temveč tudi v drugih, v vseh vaseh naše krajevne skupnosti veliko posameznikov, ki so enako goreči zagovorniki nove bogojinske občine, kot sem jaz. Sploh pa posamezniki v teh stvarih niti nismo ne vem kako pomembni; pomembni so ljudje, večina ljudi v teh vaseh, ki si želijo imeti svojo občino.

in še o citiranem »otoku«, da bi novinarji in kvazipolitiki že enkrat nehali drezati vanj: res bi bil lepa, uspešna občina, če bi jo vodili pametni ljudje. Z njim smo sestavljali vloge v prisposodbi namreč hoteli povedati samo to, da bi bila občina, če bi nastala v mejah župnije Bogojna - vanjo pa razen Bogojine spadajo še Bukovnica, Filovci, Ivanci in Strehovci -, v materialnem in duhovnem pogledu dokaj bogata, čeprav majhna občina, posebej še, če bi kot vezni člen med državo in občini nastale pokrajine (regije) in če bi to občino vodili modri, razumni, prijazni ljudje. Take, le take si sam želim imeti za oblastnike, le take spoštujem, pa naj so katoličani ali evangeličani ali kalvinci, Slovenci ali Madžari, Romi ali drugi, verni ali neverni, črni, beli, rdeči ali »nepobarvani«, ne maram pa lačnivec, hinavec in tepec.

In čisto za konec: jaz se v občini Moravske Toplice res ne počutim preveč dobro, ne povsem domače, sem tudi sam nekaj »ototek« v njej, politični osamelec - »nepobarvanec«. Sicer pa, kako naj bi se dobro, domače počutil, če te celo kolegi svetniki v občinskem svetu ne podprejo, ne podprejo tebe, občana svoje občine in svojega sosvetnika, temveč drugega, tistega iz sosednje. Pa to bi človek še razumel, je pač izvoljenec najverjetneje veliko sposobnejši od tebe, ni pa lepo, da ti neuspeh in godljo, v katero te - navneža - zadnji hip namočijo, hinavsko tudi privošči, tako grdo hinavsko, da nekateri tega niti skriti ne morejo.

Zato sem novinarju Jeršetu kljub vsemu dolžan čestitati za vmesni, tako rekoč unikatni naslov v njegovem modrovanju o novih občinah, za mednaslov in Primežu resnice o sebi, če je z njim seveda mislil name in ne toliko na občino, ki si jo jaz želim.

Jože VUGRINEC, svetnik Občine Moravske Toplice

Bolje kič kot nič?

Osebo sicer soglašam s trditvijo prof. Vugrinca, ki trdi, da je »bolje imeti, ustvarjati, gledati, brati ... kič kot nič«, vendar le pod pogojem, da se stvari tudi imenujejo s pravih imenom. Slednje, tako se vsaj zdi, pa menda ni domena prekmurskih intelektualcev, posebej pa ne tistih s humanistično izobrazbo, ki bi jim poštena in jasna sodba morala biti osebna zavest. Ne morem reči, da nihče ne opazi, v kako zatohlo močvarjo smo zabredli z industrijo kulture, ali če hočete s kulturno industrijo. Vendar se zaenkrat te ugotovitve eksplicirajo le po gostilnah, medtem ko v javnih obdilih ni opaziti nobenega rezultata. Saj veste, kakšna je človeška narava. Ko gre za to, da si kdo dvigne družbeni ugled, se zgodi čudež - »slepi« naenkrat spregledajo in »gluhi« postanejo najbolj tenkočutni poslušalci. Ko pa pridemo na tla, ki smo si jih sami naredili za nevarna, pa se naredimo »Anglež« in se skrivamo za varne zidove znanosti ter tekoče zadeve (dnevno kritiko) pojmujejo kot banalno in nas nevedno zadevo. Tako, da se prof. Vugrinca ni treba čuditi, če ga nihče ni opozoril na pomanjkljivosti lanske bogojinske kolonije. Ni mi pa jasno, kako bi ga lahko opozorili na določene pomanjklivosti lanske razstave tisti, ki nanjo niso bili povabljeni - ne kot obiskovalci ne kot tvorno sodelujoči. Nekateri slikarji pa se bodo morali odločiti za en pol alternativne; ali bodo do kritikov gojili osebno zamero ali pa se bodo spoprijeli z lastnimi slikarskimi pomanjkljivostmi. Prvi pol alternativne je lažji, drugi je dosti težji, a hkrati tudi plodnejši. Ne vem sicer, kakšna poučna predavanja bi lahko pripravili umetnostni zgodovinar za slikarje samouke. Vem pa, da imamo v Soboti uspešno likovno delavnico, ki jo vodi akad. slikar Mirko Rajnar. Prav tako pa vem tudi to, da te delavnice ne obiskuje nobeden - od slikarjev samoukov, ki so razstavljali v bogojinski veroučni učilnici. Kdo ve, morda pa tako dobro obvladajo likovno problematiko, da se jim to ne zdi potrebno, ali pa so se odločili, da bodo delali kot stari egipčani - vedno isto. Veste, v našem času multivizualne komunikacije so ljudje zmedeni. Komunikacija med sliko in gledalcem ni več samoumevna. Ni iste kakovosti ne vrednosti slike kakšnega samouka ter Mesaričeve ali Červkove slike, četudi je pri tem zaželeno vedeti, da sam akademski naslov še ni noben porok za kakovostno sliko. Tudi o tem se lahko prepričamo na številnih razstavah, ki so povzročile neke vrste hiperinflacijo slikarstva, da nas umetniška dela lahko spremenijo na boljše in nas naredijo plemenitejši. Vendar pa je treba jasno povedati, katera dela so umetniška in katera niso ter zakaj to niso. Postavljati enačaje med slikami ter vsepovprek hvaliti slike in njihove avtorje, se mi zdi zelo nekulturno in neodgovorno početje, ki ga ne reši še tako napihnjeno leporečje.

Tako početje bo namreč v perspektivi (če že ni) pripeljalo do splošnega nezaupanja v slikarstvo. Menda ni potrebno omeniti, da bodo pri tem imeli največ škode ravno slikarji, tako tisti, ki si zaslužijo to ime, kakor tisti, ki si tega ne zaslužijo. Tako da bomo morali vsi, ki se ukvarjamo z likovno kritiko, še bolj izostriti in razjasniti naša merila. Še enkrat ponavljam tisto, čemur je prof. Vugrinec pritržil - slike, ki sem jih videl v bogojinski veroučni učilnici, niso nič drugega kot kič. Kar pa se tiče IX. Košičevega tedna kulture, pa mislim, vsaj kolikor sem sam videl, da je bila prireditev zadovoljivo izpeljana. Tega po moje ne diskreditira niti neakovost razstavljenih del, prav tako pa tudi jaz tega nisem imel namena storiti s svojo oceno bogojinske razstave. Celote namreč ne smemo enačiti z njenim delom. Moja ocena razstave je bila, kolikor se le da brezosebna. Pri kritiki gre namreč za to, da se prezentirajo dejstva, videna skozi optiko stroke, ne pa za vsiljevanje mnenja, po katerem ali zaradi katerega bi bila kaka stvar komu všeč ali pa ne. Ker pa po svetu ne hodimo z metrom in škarjami, tudi kritika na žalost ne more biti povsem brezosebna. Vendar pa ta temu subjektivnemu momentu pritrđimo s svojim podpisom, s katerim tudi prevzemamo odgovornost za zapisano ter hkrati tudi avtoriziramo svoje mnenje.

Robert Inhof, dipl. umet. zg. in dipl. fil.

Pogled na privatizacijo v zdravstvu z druge strani?

Kakor povsod v gospodarstvu, tako se že nekaj let tudi v zdravstvu izvaja proces privatizacije oz. izločanja vseh del, ki niso strogo zdravstvena. Izločanje »nezdruženih« delavcev je tudi posledica političnih pritiskov po zmanjšanju števila zaposlenih v negospodarstvu.

Po mojem prepričanju pa je to le izgovor, da se zavodi »rešijo« delavcev, ki so za marsikoga le nepotreben strošek. Mnogokrat letijo pikri očitki o »viških« v zdravstvu prav na te delavce.

Še vedno, kakor nekoč pred mnogimi leti, trdim: »Bolnišnica je živ organizem, z živimi ljudmi, ki so prišli k nam iskat zdravje in pomoč!« Zato si še vedno ne znam predstavljati tega, da bo delo okrog BOLNIKA opravljala neka tuja oseba, ki ne bo čutila pripadnosti naši bolnišnici. Delo bo opravljala pod tujim delodajalcem (morda v resnici TUJIM LASTNIKOM podjetja).

In temu lastniku ne bo edini cilj dobro občutje BOLNIKA in vseh nas zaposlenih, ampak bo njegov cilj »CIM HITREJE, CIM CENEJE« OPRAVITI DELO, DA BO DOBIČEK čimvečji ...

Zanesljivo vem, da so izkušnje zaposlenih pri nekaterih zasebnih delodajalcih iz skupine čistilnih servisov - milo rečeno - GRENKE.

Razmišljanja nekaterih iz vrha naše zdravstvene »hierarhije« so pred časom šla v tej smeri, da bi tudi v Sloveniji imeli centralno pralnico.

Verjetno, tisto PERITEKS pri TRZINU.

Zato se mi postavlja tudi vprašanje, kdo je lastnik PERITEKSA?

Ali ga že mogoče poznamo?

Sprašujem pa se tudi o tem, če bomo Prekmurci samo apatično opazovali, kako nam NEKDO ukinja delovna mesta?

Po vseh teh »novostih«, ki se dogajajo v zdravstvu, se mi vedno bolj vsiljuje misel, da hoče NEKDO na vsak način PORUŠITI ves sistem zdravstva, katerega nam je v preteklosti zavidala marsikatera država »zahodnega« tipa, bodisi zato, ker ga ni postavila ali izmislila sama, ali pa želi delati vse novo.

Moje razmišljanje o vrednosti »čistila« v širšem slovenskem prostoru potrjuje besede direktorja ene izmed bolnišnic, da ga ni denarja, kateri bi poplačal zadovoljstvo, da se s to »kategorijo« ni potrebno vsakodnevno ukvarjati.

Dobro, da teh besed ni izrekel naš g. direktor! Z vsem tem dogajanjem v zdravstvu se rušijo vse do sedaj veljavne »krilatice«:

- da je najcenejši delavec - DOMAČI delavec,
- da je najcenejša oblika dela - dežurstvo,
- da je najcenejša PRAZNA postelja ...

V novi DEMOKRATIČNI domovini je na oblasti nova »krilatice«: KAJ ME BRIGAJOV SI OSTALI! EDINI ZVELIČAVNI SEM JAZ, JAZ NA POLOŽAJU!

Toda, dragi gospodje, tudi ti, danes najbolj zastavljeni delavci, so nekoč prispevali od svoje plače v SIS-e, in danes tolar za šolstvo, da ste VI lahko končali šolanje in postali to, kar danes ste: GOSPODI NA POLOŽAJIH!

Večina starejših delavcev bolnišnice je doživela že veliko sprememb, dobrih, največkrat pa slabih.

Pojasnilo k članku Kriminalna dejanja so bila, so in bodo

Če boš v življenju želela postati »velika« novinarka, se boš morala še veliko naučiti. Saj objektivna in korektna predstavitev določene problematike zahteva osveščenost vsaj z dveh oz. več zornih kotov ter ne nazadnje sposobnost pravnega prepisovanja iz drugih virov.

Lotiti se predstavitev poslovanja občine in dela določenih občinskih organov ter funkcionarjev in ob tem ne poznati podrobnosti, je enostransko in za naše občane ter vaše bralke in bralce zavajajoče.

Občina Rogašovci je že v letu 1995 sprejela odlok, ki ureja organizacijo in delovno področje občinske uprave. Na podlagi tega odloka bi lahko zasledili vsaj 4 delavce, vendar nas je interes po večji investicijski sposobnosti občine vodil v skrajno racionalnost dela občinskih organov in zaposlovanja kadrov.

Tako ima Občina Rogašovci zaposleno le tajnico urada župana, ki dela opravila še za občinski svet in njegova delovna telesa. Določena strokovna opravila za Občino Rogašovci opravljajo še drugi pogodbeni izvajalci.

Občinski svet nima profesionalnega sekretarja, zato vse občinske prepise pripravljata župan občine in predsednik občinskega sveta.

Da je poslovanje Občine Rogašovci resnično racionalno, kažejo podatki zaključnih računov proračunov občine za leto 1995 in 1996, ko odhodki za investicijsko porabo presegajo tekočo porabo. S podobno usmeritvijo je bil sprejet tudi letošnji proračun. Ali je v praksi res tako, se lahko naši občani prepričajo ob številnih odprtih in že končanih investicijah (ceste, mlitke, vežice, otroški vrtec itd.) ter pri pripravah na gradnjo nove osnovne šole pri Sv. Juriju.

Sklep o plačah, nadomestilih in nagradah občinskih funkcionarjev ima pravno podlago v številnih aktih, njegov sprejem pa je legitimna pravica občinskega sveta.

Osnovna plača je določena na podlagi sklepa komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve državnega zbora, za opravljanje neprofesionalne funkcije prejema župan 33 % te plače, predsednik občinskega sveta pa 33 % županove osnovne. Kaj spada v opravljanje funkcije župana in predsednika občinskega sveta, je opredeljeno v statutu občine, poslovniku občinskega sveta ter drugih aktih in predpisih, predstavlja pa seveda nadomestilo za izgubljen čas ter vloženo delo.

Že omenjeni sklep o plačah, nadomestilih in nagradah občinskih funkcionarjev določa, da občinski funkcionarji prejemajo za udeležbo na sejah občinskega sveta sejnino, ki predstavlja čas trajanja sej in vloženo delo na sejah. Letos je imel občinski svet 15 takih sej.

Da se ge. novinarki ne bi porajal dvom o zakonitosti (oz. nezakonitosti) ali morda upravičenosti, da si župan in predsednik občinskega sveta ob vsej svoji angažiranosti izplačujeta dvakratno (ampak ne za isto delo), je župan v skladu s svojimi pristojnostmi že zaprosil vladno službo za lokalno samoupravo za tolmačenje omenjenega sklepa.

Glede na porabljene čase (ob prostem času še letni dopust), vloženo delo pri opravljanju funkcije predsednika občinskega sveta (priprava gradiv za seje občinskega sveta, sklepov, odgovorov in drugih odločitev občinskega sveta, sodelovanje na sejah drugih organov v občini in širše) in prejemke v preteklosti upam, da bom še naprej mirno spal.

Bojim se, da podpisana gospa ANRR, ki je netočno prepisala znesek, ki naj bi ga občina namenila za sofinanciranje tabora ljudske stranke in s tem zavajala naše občane ter druge bralce Vestnika, in tisti, ki so pred objavo prebrali omenjeni članek in so zanj odgovorni, ne bodo mirno spali.

S priscrnimi pozdravi
Franc Knaus
predsednik občinskega sveta Občine Rogašovci

motorna vozila

JUGO 45, bel. letnik 1989, 93.000 km, prodam za 1.900 DEM. Tel.: 47 114, po 17. uri. m16153

TOVORNO VOZILO Zastava 83.10, letnik 1984, prodam. Tel.: 41 052, m16156

OPEL ASTRO, 1,6 l, športni model, z vso pripadajočo dodatno opremo, kovinsko zelene barve, reg. do sept. 1998, prodam. Tel.: 24 032, m16169

OPEL ASCONO 1.6 S, ugodno prodam. Gančani 178, tel.: 42 370, m16173

LADO SAMARO, letnik 1988, registrirano do septembra 1998, prodam. Tel.: 71 143, m16174

JUGO 55 AMERIKA, letnik 1987, prodam. Tel.: 51 534, m16179

RENAULT 5, letnik 1991, črne barve, registriran do 19. 4. 1998, 64.000 km, prodam. Tel.: 26 532, m16190

WV HROŠČ, letnik 1975, registriran, v dobrem stanju, prodam. Tel.: 77 087, m16195

GOLF 1.3, letnik 1982, ugodno prodam. Tel.: 79 235, po 16. uri, m16203

OLDCIT, letnik 1991, prevoženih 38.000 km, registriran do oktobra 1998, dobro ohranjen, prodam za 125.000 SIT. Tel.: 87 058, m16204

živali

TELICO, brejo 6 mesecev, prodam. Tel.: 79 706, Franc Vegi, Kobilje 76, m16162

PUJSKE prodam. Satahovci 58b, m16164

MALE PUJSKE prodam. Gradišče 46, tel.: 46 220, m16166

PRAŠICE, težke od 150 do 200 kg, kupijo. Telefon: 061 651 625, m16167

KRAVO PO IZBIRI ALI TELICO, kontrola A, prodam. Borejci 30, pošta Tišina, m16170

posesti

DILL d.o.o.
POSREDNIŠKO IN
AGENCIJSKO PODJETJE
KUPUJETE, PRODAJATE,
ODAJATE, NAJEMATE,
IŠČETE ... VSE VRSTE
NEPREMIČNIN
NE IZGUBLJATE ČASA
IN DENARJA!
TEL. (069) 32 322
FAX-TEL. (069) 32 322
SLOVENSKA 39, M. SOBOTA

ENONADSTROPNO HIŠO v središču Murske Sobotne prodam, tel.: 064 712 430, m15254

POSLOVNI PROSTOR v velikosti 100 m² s parkirnim prostorom ob glavni cesti v Križevcih pri Ljutomeru damo v najem. Tel.: 87 311, m16155

GARSONJERO, opremljeno, dam v najem. Tel.: 22 238, m16168

KIOSK za pripravo hrane in pijače v

B2 B2 B2 HTTP://WWW.B2MB.SI B2 B2 B2
Računalniški TEČAJI
8.12. - 12.12. ob 8.00 do 11.15
Tečaj za začetnike
8.12. - 12.12. ob 12.00 do 13.15
ECXCEL nadalje
10.12. - 12.12. ob 16.00 do 18.15
B2, d. o. o., Slovenska 42, telfaks (069) 37 100

Pisma, mnenja, stališča ...

Kot babica doživljam najlepšo vlogo

Vsak človek igra v življenju mnogo vlog. Vsaka vloga je za določeno obdobje pomembna. Te vloge doživljam kot otrok, kot odrasel človek, morda kot mama ali oče in nato kot babica ali dedek. Življenje se hitro obrne, vendar sedaj, ko sem babica, se mi zdi, da igram najlepšo vlogo. Ko te objamejo nežne ročice vnukice, se popolnoma raztopiš, za to neznane dni je vedno čas, potrpljenje, mnogo pesmic, iger, posebno pa mnogo prajšnje. Ko je odrasla lasten otrok, je bilo mnogo skrbi in morda manj ljubezni.

Prvič sem kot babica bila povabljena v vrtec. Triletna majhna srčkana bitja so za nas, za dedke in babice, pela in plesala. Bili so polžki, plizalci so se tako, plesali kot medvedki, umivali kot ciciban, kateremu je potem prišla voščila dober dan, plesali ob bistem potočku. Oči so se zasosile, srce se je od ponosa vpenjalo, ko si dojemal, koliko dela in ljubezni dajejo »meta« Frida, »meta« Ljuba, pa »meta« Marjeta. Kolikokrat jim ob ljubezni in vzgoji ponudijo varno zatočišče, ko jih nežno vzamejo v naročje. Ko pa se ozreš po stenah, po policah, po vsem prostoru, kjer prebivajo naši malčki večji del dneva, vidiš, s koliko dela in napa je narejeno vse tisto, kar imajo otroci radi. Takrat spoznaš, da imajo naši vnuki v vrtec mnogo, in tako je tudi prav. Ko so nam po pogostitvi majhna ročica prinesle darilo, si stištnil darilo in malčka k sebi kot največji zavid, vendar sem kot babica bila povabljena v vrtec, da bom to še večkrat, vendar sem, da te doživeti ne bom nikoli pozabila. Naši vnuki so v skrbnih in ljubečih rokah v vrtec, naj skrb in vzgoja res tečeta nemoteno k PO-TOČEK, kot se skupina otrok, katero obiskuje tudi moja vnukica, tudi imenuje. Hvala za nepozabno srečanje: želela bi, da bi vsa Babica imela vsak dedek doživel tako srečne trenutke, kot sem jih jaz, ko sem bila povabljena kot babica v vrtec.

TIARA, d. o. o.
NEPREMIČNINE
Slovenska ul. 39
9000 M. Sobota
tel. št.: (069) 21 156

HIŠA - kmečka arhitektura, 28 a zemlje, lepa lega, asfaltirana cesta do hiše, ugodno naprodaj.

V Murski Soboti iščemo poslovne prostore v velikosti 100 m², tel.: (069) 41 469, mobilni: 0609 627 753.

Lendavi prodam. Tel.: 75 533 ali 75 151, m16172

SADOVNJAK, del vinograda in lesno počitniško hišico v Gornjih Moravcih prodajo. Tel.: 48 580, m16175

ENOSTANOVANJSKO HIŠO blizu Radencev prodam. Tel.: 65 644, m16184

DVOSOBNO STANOVANJE v centru Lendave prodam. Tel.: 78 036, m16185

POSLOVNI PROSTOR na atrakcijski lokaciji v M. Soboti, Lendavska 39, velikosti 40 m², s 25 m² sklepišča prodamo ali damo v najem. Ogled in informacije po tel.: 37 238, M. Sobota, Lendavska 39, m16201

kmetijska mehanizacija

SAMONAKLADALNO PRIKOLICO in puhalik za seno prodam. Tel.: 48 315, m16067

AVTOMATSKE PREKUCNE VILE za nošenje okroglih bal, nove, prodam. Tel.: 87 860, m16170

TRAKTOR TOMO VINKOVIČ 1810 bočno koso prodam za 1.300 DEM, ru 40, m16181

razno

DELNICE PID serije B, G odkupujemo. Gotovina takoj na domu. Tel.: 041 676 170 ali 061 575 287, m16068

HLODOVINO, smreka, bukva, hrast, jelša in bor, odkupujemo. Tel.: 063 754 343, m16144

SALONITNE PLOŠČE, rabljene, rjave, za 70 m² površine, prodamo. Tel.: 22 351, m16157

VEDEŽEVANJE IN NAPOVED LUTA
090 42 62
PAR., s. p., 156 SIT/min.

VEDEŽEVANJE - TAROT
090 42 65
1 min 156 sit NON STOP

VEDEŽEVANJE - TAROT
090 41 02
1 min 156 sit NON STOP

Preklicujem veljavnost zaključnega spričevala, izdanega 15. 6. 1969, št. M117, Marija Horvat, Trnje 137, m16158

Preklicujem veljavnost žiroračuna št. 03-577 pri HKS na ime Dušan Celcar, Lokavci 13a, m16159

KUHINJSKO POHIŠTVO, lepo ohranjeno, z vgrajenim hladilnikom in steklenim, vlečno kljuko za Opel vektor, Euro in molzni stroj La Vereta nuova prodam. Tel.: 43 457, m16165

CIRKULARKO s trifaznim motorjem prodam. Zadravec, Velika Polana 178, tel.: 70 686, m16171

KOLE ZA VINOGRAD, akacije in kostonjeve, prodam. Tel.: 65 983, m16176

ŠTIRI MARMORNE RADIATORJE po polovični ceni, peč na petrolej in peč na plin prodam. Tel.: 43 286, m16191

TRAKTORSKE SNEŽNE VERIGE vseh vrst, tudi v karo izvedbi, prodajo. Tel.: 57 350, m16193

ODKUPUJEMO DELNICE KEME PUCONCI, GORENJA, RADENSKA, POMGRADA, TELEKOMA. Tel.: 61 363, m16198

UGODNO ODKUPUJEMO DELNICE KEME PUCONCI. Tel.: 82 442, 84 173, m16202

ODKUPUJEMO DELNICE SLOVENSkih PODJETIJ IN SKLADOV. Tel.: 76 030 ali 0609 619 258, m16177

delo

ZNATE PRITI DO STRANK? Imate radi denar in ugodje? Ste delavni? Si želite sami razporediti čas v tednu? Ste komunikativni in stari nad 30

let? Ponujamo Vam atraktivne nemške artikle. Smo edini uvozniki in ponujamo takojšen zaslužek. Informacije po tel.: 062 414 424, m16199

ZIDARJE, TESARJE IN KERAMIČARJA zaposlim. Možnost bivanja v Mariboru. Tel.: 041 684 637, m16160

srečanja

VDOVEC, 52 let, brez otrok, doma iz Goriškega v Prekmurju iščem iskreno in pošteno žensko, ki bi bila pripravljena priti k meni na majhno kmetijo (3 ha) za gospodinjstvo in delno pomoč pri delu. Otrok(-ci) ni ovira. Če si stara med 40 in 55 let, zberi pogum in me pokliči po tel.: 40 224 ali se oglasi osebno ali piši na naslov Anton Bence, Gerlinci 23, 9261 Cankova, m16204

storitve

ANTENE z montažo: satelitske od 31.900, zemeljske 16.800, dogradnja POP TV, Kanal A, VIVA, Madžarska 2. TAF, Trnje 61, tel.: 70 021, m16081

V VARSTVO sprejem otroka. Cankarjeva 5, M. Sobota, m16196

KURILNO OLJE
Tel.: 45 283,
0609 635 548
GEOCOM
DOSTAVA
BREZPLAČNA

KOMPLETNE POGREBNE STORITVE, VZDRŽEVANJE POKOPALIŠČ IN ZELENIC, BREZPLAČNI PREVOZI KRST NA DOM, BREZPLAČNI PREVOZI DO 25 KM, PLAČILO TUDI NA VEČ OBROKOV BREZ OBRESTI.

DAMIR BANFI
VEŠČICA 17, TEL. & FAX: (069) 32 802
9000 MURSKA SOBOTA

*Samo en gost je, ki se mora priti.
Ne bo povedal ob kateri uri,
ne bo zahteval jesti in ne piti
in samo tiho bo zaklenil duri.*

A. Gradnik

V slovo

svaku Martinu Vučku

Tunč z družino

*Prazen dom je in dvorišče,
naše oko zaman te išče.
Zaman vsi dnevi tvojega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.*

ZAHVALA

V 69. letu je prenehalo biti srce naše zlate žene, mame, tašče, sestre in babice

Emilije Holec

iz Tešanovec 34

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, zdravniškemu osebju, botrini, pevcem, sosedom, prijateljem in vsem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence, sveče, cvetje, za svete maše, nam pa izrekli besede sožalja.

Zaljujoci vsi, ki smo te imeli radi

*Srce tvoje več ne bije,
bolečin več ne trpiš,
nam pa žalost srce trga,
solza lije iz oči,
ker tebe več med nami ni.*

V SPOMIN

Alešu Špilaku

1996-1997

Dnevni minevajo, bolečina ostaja. Priserčna hvala vsem, ki stojite ob njegovem grobu in mu prinašate cvetje in prižigate sveče.

Njegovi domači

*Ljubil si življenje,
ljubil si dom.
Že pet let ti krasijo rože
tvoj večni dom.*

V SPOMIN

Bela Hodošček

iz Zenkovec 55

Počivaj v miru, vsem pa, ki ga še niste pozabili, ki stojite ob njegovem grobu, prinašate cvetje in prižigate sveče, iskrena hvala.

Vsi tvoji, ki v srcu ohranjamo spomin nate

*Ko življenje tone v noč,
še žarek upanja si išče pot.
Ostala le je bolečina,
zakaj ta pot bila ti je edina?*

V SPOMIN

Žalosten in boleč je spomin na 27. november 1996, ko mineva žalostno leto, odkar nas je mnogo prerano zapustil

Bojan Bedek

iz Gradišča 71a

Minile skupne so poti, ostal nam je samo spomin na skupne srečne dni.

Hvala vsem, ki stojite ob njegovem grobu, mu poklonite cvet, prižgete svečko ali se z lepo mislijo spomnite nanj.

Zaljujoci vsi, ki smo te imeli radi.

*Prazen dom je in dvorišče,
naše oko zaman te išče.
Zaman vsi dnevi tvojega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.*

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je v 63. letu zapustila draga mama, tašča in stara mama

Matilda Jakšič

iz Gornje Bistrice 48

Ob boleči in prerani izgubi se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom, botrini, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih, izrekli sožalje, darovali cvetje, vence, sveče, maše ter v dobre namene. Posebna hvala gospodu dr. Robertu Požoncu ter preostalemu zdravniškemu in medicinskemu osebju kirurškega oddelka bolnišnice v Rakičanu za požrtvovalno lajšanje bolečin. Hvala gospodu kaplanu za lep pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, gospodu Žižku za poslovlilni govor, kolektivu AKSE iz Murske Sobotice, pogrebništvu Senica iz Izakovec, društvu upokojencev iz Gornje Bistrice ter vsem, ki ste jo pospremili na zadnji poti.

Vsem še enkrat - iskrena hvala.

Zaljujoci sin Anton z družino

Mam'ci!

*Kam odšla si, draga mam'ca, da te ni več nazaj, se sprašujeva
tvoj vnuk Tonček in vnukinja Maja*

*Vse odhaja kakor tiha reka,
le spomini spremljajo človeka.*

ZAHVALA

Nepričakovano, tiho in brez slovesa nas je v 56. letu zapustila

Marija Bakan

roj. Nemeč
iz Filovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste jo spremljali k zadnjemu počitku, darovali cvetje, sveče, za sv. maše ter v dobre namene, nam pa izrekli sožalje.

Hvala pevcem, govorniku za besede slovesa, g. župniku za pogrebni obred ter pogrebništvu Jurič.

Zaljujoci mož Lojze, sestra Lojzka z družino in drugo sorodstvo

V SPOMIN

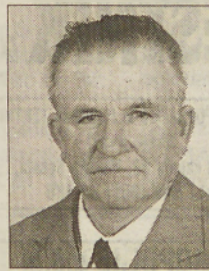
28. novembra bo minilo leto žalosti, odkar nas je zapustila naša najdražja žena, mama, babica in prababica

Apolonija Grlec

iz Murske Sobotice

Iz srca hvala vsem, ki se je spominjate, stojite ob njenem grobu, prinesete cvetje ali prižgete svečko spomina.

Zaljujoci vsi njeni najdražji

*Ni več besed, ne stiska rok,
ostal je le trpek jok,
ko si odhajal, se nisi poslavljaj,
saj si verjel, da boš prišel še domov,
a usoda je hotela drugače,
ostalo nam bo le cvetje,
ki zate cveti, sveča,
ki zate gori,
ter spomin na lepe dni.*

ZAHVALA

V 65. letu je hitro in nepričakovano zatisnil svoje oči naš dragi mož, oče, stari oče, brat, zet in tast

Jožef Lutar

upokojeni gozdar
iz Nedelice 152b

Med nami je ostala praznina in v naših srcih bolečina. Težko je spoznanje, da te ni več, in nadvse boleča je resnica, da te nikoli več ne bo. Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, botrini in prijateljem ter vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali vence, cvetje, sveče, za maše in druge dobrotne namene.

Posebna hvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, gospodu Bratkoviču za poslovlilni govor, kolektivu frizerstva Magyar, kolektivu Javorja, kolektivu Planike, kolektivu Elektra - studia ter pogrebništvu Ferenčak. Vsem še enkrat - iskrena hvala.

Zaljujoci vsi, ki smo te imeli radi

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi naše dobre mame, tašče, babice, sestre in tete

Amalije Peterka

roj. Maizel

iz Beltincev, Partizanska 18

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki ste jo v tako lepem številu pospremili na njeni zadnji poti, nam pa izrekli besede sožalja, darovali vence, cvetje, sveče, za svete maše in v druge namene. Hvala dobri sosedji g. Tiliki Zver za vse, kar je velikega in dobrega storila za našo mamo. Zahvaljujemo se g. Avgustu Farkašu za lep govor, g. Katenetu za opravljen obred in pevskemu zboru za odpete žalostinke. Hvala pogrebništvu Jurič iz Beltincev za pogrebne storitve. Vsem še enkrat - iskrena hvala!

Zaljujoci vsi njeni

*Skromno, tiho si živela,
za nas si delala, skrbela.
Srce ljubeče zdaj v grobu spi,
nam pa rosijo se oči.*

ZAHVALA

V 76. letu nas je zapustila dobra mama, stara mama, prababica, tašča in sestra

Marija Ülen

iz Bratonec

Ob boleči izgubi naše drage mame se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, sočustvovali z nami, izrekli sožalje, darovali vence, cvetje, sveče, svete maše, v dobrotne namene in vsem, ki ste jo pospremili k zadnjemu počitku. Priserčna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku krajevne skupnosti.

Zaljujoci vsi njeni

**BODITE PODJETNI,
POSTANITE USPEŠNI!**
oglašujte v

VESTNIK

IZDELAVA PODSTREŠNIH STANOVANJ
Knauf - 94 339 84 355
KARBA, mge., Ljutomer

SERVIS, POPRAVILNOST IN PRODAJA TEHTNIC
Dušan Štraki
Ul. ob kanalu 22, Murska Sobota,
tel./ faks: (069) 31 355

Baby **OBISČITE**
Center **NAS!**
POSLEJ NAJVEČJA TRGOVINA ZA OTROBE V
AVSTRILJSKI RABDOMI V NOVIM PROSTORIN
KASPROTI ČERKVE 82. POLEJ LIBRA.

TUROPOLJE d.o.o.
ul. Zorana Veljara 73, 9000 Murska Sobota
tel. 26 580

TESARSTVO - KROVSTVO

OPRAVLJAMO VSA TESARSKA
IN KROVSKA DELA - polagamo
ladijski pod, stropne in talne
obloge in vse drugo.

Branko BELEC
Cvetkova 23, M. Sobota
tel. in faks: (069) 31 355
mobilni: 0609 643 851

izposojevalnica
poročnih in slovesnih
oblek, poročni servis

»ROŽA«
ZVER

velika izbira
in ugodne cene

Kmečka 4, Beltinci, tel.: (069) 41 542

MAZDA Mohor
9252 Radenci, tel. & faks: (069) 65 830
NAJBOLJŠA - MAZDA NAJ BO

BOŽANOVIČ
Trgovsko in proizvodno podjetje
MURSKA SOBOTA d.o.o.
Klovškova 9, 9000 Murska Sobota
Tel. 069/22-987, Fax. 22-984

SPECIALIZIRANA
TRGOVINA
ZA VODOVOD
IN CENTRALNO
OGREVANJE TER MONTAŽA

PREVOZI

Poskrbimo za VARNO in UDOBNO POTOVANJE in POČU-
TJE s kombijem VW CARAVELLE do 8 oseb oz. prevoz to-
vora do 1000 kg. BEAT s. p. Pokličite: (041) 641 050!

PREVOZI

TRGOVINA TIPO
Lendavsko naselje 31,
tel.: 31 250
9000 Murska Sobota

PONUDBA!
- REZERVNI DELI ZA VSA VOZILA:
*amortizerji *lamelne sklopke
*zavorne obloge *diskasti koloti
*izpušni lonci *končniki *akumulatorji
*kolesni ležaji *žarometi *odbljaci
*vsa ploščevina *gume *hladilna tekočina
- MONTAŽA
AKCIJA: 20-80 % ZNIZANJE CEN
REZERVNIH DELOV ZA VOZILA ZASTAVA,
LAGA, 126P!

**AVTOHIŠA
MEŠKO**

Trg zmage 5,
Murska Sobota

**PRODAJA
VOZIL**

BMW - ROVER
tel.: 28 111

**SERVIS IN PRODAJA
REZERVNIH DELOV**

BMW - ROVER
tel.: 31 251

SPONA

**MIZARSKO
OKOVJE**

**Akcijska prodaja
kuhinskih delovnih
pultov**

- za tekoči meter boste odšteli samo
2399 tolarjev + 10 % p. d.
- cena velja ob nakupu cele plošče
(4,2 m)

V enakih barvah so na voljo tudi
okrasne letve, stenske obloge, servi-
sne ter mizne plošče (v zalogi 16
vzorcev).

POHIŠTVENO OKOVJE

vodila za predale, vodila drsnih vrat,
obešalniki, pohištveni ročajji, ku-
hinske nape (tudi vgradne), odmič-
ne sponne, ravne že od 66,00 SIT +
20 % p. d.

STAVBNO OKOVJE

Največja izbira medenastih, kromi-
ranih in eluksiranih kljuk za okna in
vrata v Pomurju (več kot 50 vrst).
Medenaste kljuko z zaščito, že od
1272,00 SIT ob gotovinskem plačilu.
V zalogi tudi varnostne ključavnice s
kljuko.

- cilindrični vložki za vhodna vrata
že od 735,00 SIT + 10 %
- cilindrični vložki z varnostno karti-
co že od 2.500,00 SIT + 10 %.

Za mizarje

posebne ugodnosti!
Obiščite nas v Panonski ulici 6 v
Beltincih vsak delavnik od 7.30 do
12.30 ter od 14.00 do 17.30, ob
sobotah od 8.00 do 12.00.
Telefon: (069) 41 469
Mobilni: 0609 627 753

Dragi Favorit!
Toliko let si mi
zvesto stal ob
strani. Zdaj pa je
čas za Felicio.
Zbogom

STARO ZA NOVO IN DARILLO ZA ZVESTOBO

Podrobnejše informacije:
AMD ASTA d.o.o.
Noršinska 2, 9000 Murska Sobota
telefon 069/21-172, faks 069/21-172

SKODA
Volkswagen Group

Kurilno olje!

- gotovinsko plačilo in plačilo s kartico MAGNA
- obročno plačilo pri nakupu nad 1000 litrov
- možnost plačila ob dostavi
- brezplačni prevoz

SKLADIŠČE Murska Sobota, telefon 069/37-560.

PETROL

Razpis

Pomurska banka, d. d., Murska Sobota
bančna skupina Nove Ljubljanske banke
Trg zmage 7, 9000 Murska Sobota

objavlja
JAVNO ZBIRANJE PONUDB

Prodajamo:

1. Poslovno stavbo v Slomškovi ulici 29 v Mur-
ski Soboti. Stavbišče ima površino 90 m² in
dvorišče 168 m².
2. Prostore v Kocljevi ulici št. 14 v prvi etaži
sedemnadstropnega objekta s površino
123 m².

Ponudbe pošljite na Pomursko banko, d. d.,
Murska Sobota, bančna skupina Nove Lju-
bljanske banke, Trg zmage 7, z oznako »Zbi-
ranje ponudb« do 6. 12. 1997. Ponudniki so
lahko podjetja s sedežem v Sloveniji, fizične
osebe pa državljani Republike Slovenije. Da-
vek na promet nepremičnin in druge dajatve
ter stroške v zvezi s prenosom nepremičnine
plača kupec. Pogodba bo sklenjena po načelu
videno-kupljeno.
Podrobnejše informacije so na voljo po tel. št.
069 32 710 pri g. Kolomanu Lanjščku.
Ponudnik si pridržuje pravico, da ne sklene
pogodbe z najvišjim ponudnikom.

pomurska banka

Pomurska banka d.d., Murska Sobota,
bančna skupina Nove Ljubljanske banke

PROSTOVOLJNA ZDRAVSTVENA ZAVAROVANJA
IZKAZNICA
O PROSTOVOLJNEM ZDRAVSTVENEM
ZAVAROVANJU

VELIKE lastnosti
vaše **MALE** zelene izkaznice

Zdravstvenega zavarovanja ne morete zaupati komurkoli. Mala zelena izkaznica ZZZS vam bo
tudi v prihodnje zagotavljala vrsto prednosti:

ZANESLJIVOST.

Uveljavljanje prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja za doplačila je nemoteno, ker Zavod redno
izpolnjuje svoje obveznosti do izvajalcev zdravstvenih storitev.

STROKOVNOST.

Kakovostna zavarovanja so rezultat dolgoletnih izkušenj in tradicije na področju zdravstvenega
zavarovanja.

UGODNI POGOJI.

Možnost obročnega plačevanja, promocijski popust, popust na letno plačilo in dobo trajanja
zavarovanja ter poseben popust za krvodajalce.

VARNOST.

Ob visokih cenah zdravstvenih storitev je varnost še posebej pomembna in jo lahko zagotavlja le
stabilna in zanesljiva zavarovalnica.

ZAUPANJE.

Doslej ga je že izkazalo 1,2 milijona zavarovancev. Zaupanje v zanesljivost, strokovnost in varnost
Zavoda se je pokazalo za več kot upravičeno.

DOBRI ZAVAROVALNICI LAHKO ZAUPATE TUDI V PRIHODNJE.

Zavarujemo bogastvo zdravja

ZZZS

ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE SLOVENIJE

**SLOVENSKI
LUNIN KOLEDAR 1998**

Leto 1998 bo v znamenju Merkurja, ki je bil po
astromitološkem izročilu bog trgovcev in prevaran-
tov. In ker se Slovenci radi ukvarjamo s trgovino, si
pravočasno zagotovite Lunin koledar Mete Malus.
Poleg setvenega koledarja, ugodnega časa za
klanje živine, sečnjo lesa, parjenje živali, hujšanje,
dnevna opravila ter neugodnega časa za operacije
vas bo letos koledar razveselil še s horoskopom in
najugodnejšim časom za ljubezen.

Koledarju bo tudi tokrat priložen kupon, ki ga lahko
izpolnite z osebnimi rojstnimi podatki in pošljete na
naš naslov. Meta Malus pa vam bo brezplačno
izračunala, v katerem znamenju je bil Merkur, ko ste
se rodili, in vam pojasnila, kaj to pomeni, kako vpliva
na vaše življenje po delovni in čustveni plati, ter vam
namignila, na kaj ne bi smeli pozabljati ali česa bi se
bilo koristno odvaditi, da boste izrabili vse dobre
vplive Merkurja in se ogibali njegovim manj prijetnim
pastem.

Cena koledarja je 840 SIT, za stalne naročnike pa
je 15 % cenajši (v ceno nista všteta 5 % prometni
davek in poštnina).

Če želite postati stalni naročnik, označite to na na-
ročilnici. Koledar boste prejeli po pošti s priloženo
položnico za plačilo.

Vse naročilnice sprejemamo do razprodaje kole-
darja na naslov: ČZD Kmečki glas, Železna c. 14,
1000 Ljubljana, (061) 173 53 60 ali 24 ur na dan
po telefonu (061) 173 53 79.

NAROČILNICA - PV

Podpisani (ime in priimek): .....

Naslov: .....

Pošta: .....

Želim postati stalni naročnik
Luninega koledarja (označite s križcem)

Datum: .....

Podpis: .....

KINO

Kino Park
Murska Sobota
Danes ob 17. in 19. uri si lahko ogledate slovenski film Herzog, v petek, 28. novembra, v soboto, 29. novembra, ter v nedeljo, 30. novembra, ob 17. in 19. uri pa ameriško romantično komedijo Moj bivši se poroči.

Kino Gornja Radgona
Ob koncu tedna si boste lahko ogledali dva fima, in sicer se bo ameriški akcijski spektakel Hitrost 2 vrtil v petek, 28. novembra, ob 19., v soboto, 28. novembra, ob 20.15., v nedeljo, 30. novembra, ob 18., in v ponedeljek, 1. decembra, ob 18. uri, ameriška znanstvenofantastična drama Stik pa v petek ob 21., v soboto ob 18. ter v nedeljo in v ponedeljek ob 20. uri.

Kino Ljutomer
V soboto, 29. novembra, ob 19.30, in v nedeljo, 30. novembra, ob 17.15 in 19.30, je na sporedu ameriški akcijski film Hitrost 2.

KINO

Na podlagi Pravilnika o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v mestni upravi Mestne občine Murska Sobota objavljamo prosto delovno mesto

KOMUNALNI INŠPEKTOR
(za nedoločen čas s trimesečnim poskusnim delom)

Pogoji:
- visoka strokovna izobrazba pravne ali gradbene smeri (VII.),
- 5 let delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih,
- opravljen strokovni izpit za delavce zaposlene v državni upravi,
- opravljen strokovni izpit za inšpektorja,
- poznavanje dela z računalnikom.
Prijava z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejemamo v 8 dneh po objavi na naslov: Mestna občina Murska Sobota, Kardoševa 2, 9000 Murska Sobota.
O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po izbiri.

Javno podjetje KOMUNALA, d. o. o., Murska Sobota, Kopališka 2, Murska Sobota
obvešča vse zainteresirane za prodajo na MIKLOŠEVEM SEJMU, ki bo v soboto, 6. 12. 1997, v Murski Soboti, da lahko pošljete prijave oz. vloge za prodajo na sejmu s priloženim potrdilom o opravljanju dejavnosti na naslov KOMUNALA, d. o. o., Murska Sobota, Kopališka 2, Murska Sobota. Pridobiti si je potrebno soglasje za prodajo ne sejmu pri pristojnem organu Mestne občine oz. za prodajo živil in gostinstvo dejavnost dovoljenje Upravne enote M. Sobota. Vplačila bomo začeli sprejemati od 1. 12. do 4. 12. 1997 vsak dan od 8.00 do 10.00 in od 11.00 do 13.00 v sejni sobi podjetja Komunala, Kopališka 2, Murska Sobota. S plačilom si prodajalci pravočasno zagotovijo sejmski prostor.

MESTNA OBČINA MURSKA SOBOTA

Mestna občina Murska Sobota na podlagi 8. člena Odloka o nagradah ob kulturnem prazniku (Ur. list RS, št. 1/96) objavlja **RAZPIS** o podelitvi nagrad ob slovenskem kulturnem prazniku za dosežke na filmskem, glasbenem, gledališkem, knjižničnem, likovnem, literarnem, muzejskem, plesnem, prevajalskem in publicističnem področju, na področju varstva naravne in kulturne dediščine in drugih kulturnih področjih.

Podeljene bodo naslednje nagrade:

- nagrada Mestne občine M. Sobota za vrhunske dosežke ali za življenjsko delo na področju kulture,
- plaketa Mestne občine M. Sobota za pomembne dosežke na področju kulture,
- priznanje Mestne občine M. Sobota za uspešno delo na področju kulture in
- priznanje Mestne občine M. Sobota mladim ustvarjalcem na področju kulture.

Nagrado prejme posameznik ali skupina ustvarjalcev za vrhunske dosežke ali življenjsko delo, s katerim je bila občinska kultura uveljavljena v širšem slovenskem ali mednarodnem prostoru.

Plaketo prejme posameznik ali skupina za pomembne dosežke v kulturi, ki so bili javnosti predstavljeni v zadnjih dveh letih pred podelitvijo in pomenijo obogatitev občinske kulture.

Priznanje prejme posameznik ali skupina za uspešno delo in prispevke k razvoju kulturnih dejavnosti v občini.

Nagrade bodo podeljene na osrednji občinski slovesnosti ob slovenskem kulturnem prazniku v mesecu februarju 1998.

Kandidate za nagrade lahko predlagajo posamezniki in pravne osebe. Predloge z utemeljitvami pošljite na naslov: Mestna občina Murska Sobota, Kardoševa 2, 9000 Murska Sobota, do 15. decembra 1997.

Delimo vstopnice za kino

Baseball je osrednja tema ameriške srljivke Oboževalec, v kateri blesti Robert De Niro. Tokrat ste se zopet izkazali, saj so bili vsi prispeli odgovori pravilni, naš žreb pa je po delili vstopnico za brezplačen ogled filma po lastni izbiri **Matevžu Herzogu, 9261 Cankova 53/c.**

Čestitamo, naše novo nagradno vprašanje pa je:
Naštejte vsaj dva igralca, ki nastopata v ameriškem filmu L. A. Zaupno!

Odgovor: _____

Kupon št. 37   Odgovore pošljite do 2. decembra na naš naslov:
Vestnik, Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobota.

- PUCONCI** - V štirih krajih puconске občine so že imeli tradicionalna srečanja in pogostitve starejših občanov, in sicer v Strukovcih, Pečarovcih, na Vaneči in v Brezovcih. V tem kraju so še posebno ponosni na svojega 93-letnika Jožeta Sapača. Da je trdna korenina, je pokazal v svojem iskričem nagovoru. Sicer pa je ta starosta oče državnega in občinskega svetnika Evgena Sapača. (J. K.)
- TRIMLINI** - V Trimlinih v KS Lendava je veliko zanimanje za delo na kulturnem področju, kar je pokazal tudi občni zbor kulturnega društva. Pa vendar: radi bi, da bi se vključilo kaj več mladih. Nova predsednica koda je Terezija Somi. Novo vodstvo si je zadalo

kar obsežen program dela; med drugim bi radi spet oživili žensko sekcijo za ročna dela. (J. Ž.)

BOKRAČI - Turistične kmetije predstavljajo v pokrajini ob Muri dopolnitev sicer že dokaj bogate turistične ponudbe. Tačas je v Prekmurju in Prlekiji ter na Apaškem polju 15 kmetij, ki se ukvarjajo s turizmom na kmetih. Sedem kmetij ponuja prenočevanje v posebej lepo urejenih sobah ter pristno domačo hrano, osem kmetij pa odpira svoja vrata gostom - izletnikom praviloma ob koncu tedna. Med prvimi se je s kmečkim turizmom začela ukvarjati kmetinja Tremel v Bokračih. (G. G.)

HRAŠENSKI VRH - Predvidoma še v tem letu bodo na Hrašenskem Vrhu asfaltirali kilometer dolg odsek občinske ceste, ki vodi skozi omenjeni kraj. Sicer pa so letos v radenski občini kar precej naredili na področju cestne infrastrukture, saj so med drugim modernizirali odsek ceste v zaselku Žabjek pa na Turjanskem Vrhu in Kobiljščaku. Župan Jože Toplak je, kar zadeva nadaljnje asfaltiranje cest, optimist. (F. Kl.)

GORNJA RADGONA - V gornjeradgonski občini čaka ta čas na tako imenovana socialna stanovanja 70 mladih družin. Župan Miha Vodenik, ki je letos poročil le 22 parov, meni, da je vzrok za manj porok prav stanovanjska problematika. Obljublja, da bodo kmalu začeli graditi ustrezna »socialna« stanovanja, seveda pa ne more vnaprej obljubiti, da bo potem tudi več zakonskih zvez, saj so tudi na tamkajšnjem območju »v modi« zunajzakonske skupnosti. (F. Kl.)

RANKOVCI - V gostišču Majcen v Rankovcih so imeli upokojevcem tradicionalno družabno srečanje. K mizam je prisledlo kar 220 ljudi, nakar so nekaj malega pojedli in popili, nekateri pa so se celo zavrteli ob zvokih harmonikarja Franca Avgušlina. - V bližnjih Skakovcih pa je bila nekoliko drugačna slovesnost, saj je firma Avto Wolf predala namenu nove poslovne prostore. Poslej tam ne le da opravljajo avtokleparska in avto-ličarska dela, ampak lahko kupite tudi nov avto. (F. Ku.)

kulturni koledar

GLEDALIŠČE
MURSKA SOBOTA: V petek, 28. novembra, bo v grajski dvorani komedija v treh dejanjih Dan od diha Valentina Katajeva. Predstavo je pripravilo Gledališče slepih in slabovidnih Nasmeh.

KNJIGE
LENDAVA: V knjižnici bo v petek, 28. novembra, ob 18.30 predstavitev pesniške zbirke Viharverten avtorice Judit Zagoro Csuka.

GLASBA
ČENTIBA: V vaškem domu bo v soboto, 29. novembra, ob 17. uri srečanje pomurskih madžarskih citrarskih ansamblov.

PRIREDITVE
GRAD: V petek, 28. novembra, bo v grajskem muzeju pri Gradu ob 18. uri pozno jesensko popoldne z literaturo, glasbo in fotografijo Pušpek zeleni. Ob fotografijah Cvetke Juhnov boste lahko prisluhnili prozi in pesnim Štefke Bohar.

RAZSTAVE
MURSKA SOBOTA: V Galeriji Murska Sobota si lahko ogledate razstavo akademskega slikarja Vojka Pogačarja iz Maribora. Na ogled bo do 30. novembra.

MURSKA SOBOTA: V galeriji zavarovalnice Triglav je na ogled razstava likovnih del slikarske kolonije, na kateri so sodelovali Martina Fajt, Apolo-

nija Simon, Črtomir Frelih, Marjan Gumilar, Herman Gvardjančič, Zdenko Huzjan, Zmagor Jeraj, Janez Knez, Franc Mesarič, Franc Novinc in Vladimir Potočnik. Kolonijo je organiziralo Slovensko protestantsko društvo Primož Trubar, umetniški vodja pa je bil Nikolaj Beer - Miki.

MURSKA SOBOTA: V soboškem gradu je na ogled na novo postavljena stalna razstava Pokrajinskega muzeja Murska Sobota. Ogledate si jo lahko od torka do petka od 10. do 17. ure, v soboto in nedeljo pa od 10. do 13. ure.

MURSKA SOBOTA: V študijskem oddelku PIŠK-a si lahko ogledate razstavo Pisatelj, kritik, jezikoslovec in časnikar Fran Levstik, in sicer ob 110-letnici njegove smrti. Na ogled bo do 13. decembra.

RADENCI: V galeriji muzeja Radenske si lahko ogledate likovno razstavo akademskega kiparja Matjaža Počivavška in akademskega slikarja Iva Prinčiča.

LENDAVA: V razstavnih prostorih lendavskem gradu si lahko ogledate razstavo 25. mednarodne likovne kolonije. Odprta je do konca decembra.

LJUTOMER: V galeriji Antea Trstenjaka si lahko ogledate razstavo likovnih del Evgena Titana Nemir v naravi in družbi. Razstava bo odprta do 12. decembra.

MORAVSKE TOPLICE: V Galeriji Ajda je na ogled razstava likovnih del Viviane Furlan.

SKUPAJ PROTI KRI MI NALU

080-1200

POKLIČITE! OSTALI BOSTE ANONIMNI!

Republiški zavod za zaposlovanje, Območna enota Murska Sobota

PROSTA DELOVNA MESTA s pogoji za zasedbo

- NATAKARSKI POMOČNIK**
POMOŽNI NATAKAR; določen čas 6 mes.; do 28. 11. 97; BALIGAČ ELIZABETA S. P. SAMOPOSTREŽBA, OKREPČEVALNICA, DOL. LAKOS 23, LENDAVA - LENDVA
- ELEKTROMONTER**
VZDRŽEVALEC; določen čas 6 mes.; 6 mes. delovnih izkušenj; ostali pogoji: POSKUSNO DELO 60 DNI; do 28. 11. 97; LEK D. D. LJUBLJANA OBRAT LENDAVA, TRIMLINI 2D, LENDAVA - LENDVA
- ELEKTRIKAR ELEKTRONIK**
KURJAČ ZA ROČNO KURJENJE - UPRAVLJALEC KOTLOV; določen čas 6 mes.; 12 mes. delovnih izkušenj; ostali pogoji: POKLIČI IV. STOPNJE IZOBRAŽBE, IZPIT ZA KURJAČA; do 02. 12. 97; KONUS USNJARNA D. O. O., RAZLAGOVA 12, LJUTOMER
- ŠIVILJA**
PRIPRAVNIK; določen čas 6 mes.; do 28. 11. 97; M CLUB D. D. VELENJE OBRAT GRAD, GRAD; št. del. mest: 2
- PRODAJALEC**
PRODAJALEC ZA TRGOVINO V LJUTOMERU; določen čas 6 mes.; ostali pogoji: BIVALIŠČE: LJUTOMER ALI OKOLICA; do 28. 11. 97; KOLBL BORIS S. P. TRGOVINA KEKO ŠPORT, PREŽIHOVA 4, MURSKA SOBOTA
- PRODAJALEC TEKSTILNIH-USNJNIH ARTIKLOV**
PRODAJALEC V PEKO II. V NEMČAVCIH 1D (BTC); nedoločen čas; jeziki: angleški jezik - govorno, nemški jezik - govorno; znanje programskih orodij:

Območje	PROSTA DELOVNA MESTA NA OBMOČJU					
	II-III	III-IV	V	VI	VII-VIII	SKUPAJ
Murska Sobota	1	12	4	2	1	20

- DOS** - organizacija dela na os. računalniku, Windows; do 28. 11. 97; PEKO TRGOVINA D. O. O. PRODAJALNA MURSKA SOBOTA, SLOVENSKA ULICA 33, MURSKA SOBOTA, št. del. mest: 3
- KUHAR**
KUHAR; določen čas 3 mes.; 1 I. delovnih izkušenj; do 02. 12. 97; DINO TURIST D. O. O., KAPELSKA CESTA 5, RADENCI
- NATAKAR**
NATAKAR; nedoločen čas; do 28. 11. 97; VUČKO BOJAN S. P. DNEVNI BAR PINKI, JUŠA KRAMARJA 7, ČREŠNJOVCI
- NATAKAR**
NATAKAR; določen čas 12 mes.; jeziki: nemški jezik - govorno; do 02. 12. 97; DINO TURIST D. O. O., KAPELSKA CESTA 5, RADENCI
- NATAKAR**
NATAKAR; določen čas 3 mes.; jeziki: angleški jezik - govorno in pisno, nemški jezik - govorno in pisno; do 02. 12. 97; ČREŠNAR IVAN S. P. GOSTILNA SUZANA, JURKOVIČEVA ULICA 17, GORNJA RADGONA
- ELEKTROTEHNIK**
OSKRBNIK ŠPORTNE DVORANE; nedoločen čas; 12 mes. delovnih izkušenj; jeziki: slovenski jezik - govorno in pisno; ostali pogoji: POSKUSNO DELO 2 MESECA; do 02. 12. 97;
- OSNOVNA ŠOLA I, ŠTEFANA KOVAČA 32, MURSKA SOBOTA**
- KEMIJSKI TEHNIK**
TEHNIK PROIZVODNJE; določen čas 6 mes.; 6 mes. delovnih izkušenj; ostali pogoji: POSKUSNO DELO 90 DNI, DELO V 4-ZMENA; do 28. 11. 97; LEK D. D. LJUBLJANA OBRAT LENDAVA, TRIMLINI 2D, LENDAVA - LENDVA
- TRGOVINSKI POSLOVODJA**
POSLOVODJA V PEKO II. V NEMČAVNIH 1D (BTC); nedoločen čas; jeziki: angleški jezik - govorno, nemški jezik - govorno; znanje programskih orodij: DOS - organizacija dela na os. računalniku, Windows; do 28. 11. 97; PEKO TRGOVINA D. O. O. PRODAJALNA MURSKA SOBOTA, SLOVENSKA ULICA 33, MURSKA SOBOTA
- GOSTINSKI TEHNIK**
VODJA KUHINJE V DIJAŠKEM DOMU; določen čas 6 mes.; 8 I. delovnih izkušenj; ostali pogoji: ALI GOSTINSKI POSLOVODJA; do 28. 11. 97; SREDNJA ŠOLA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM RADENCI, MLADINSKA ULICA 5, RADENCI
- INŽENIR PROMETA ZA CESTNI PROMET**
IZDELOVALEC VOZNIH REDOV - VOZNOREDNIK; določen čas 9 mes.; znanje programskih orodij: Windows; ostali pogoji: LAHKO PRIPRAVNIK ALI DELAVEC; do 28. 11. 97; AVTOBUSNI PROMET D. O. O., BAKOVSKA ULICA 29A, MURSKA SOBOTA

JELOVICA

Lesna industrija, d. d., 4220 Škofja Loka
Kidričeva 58

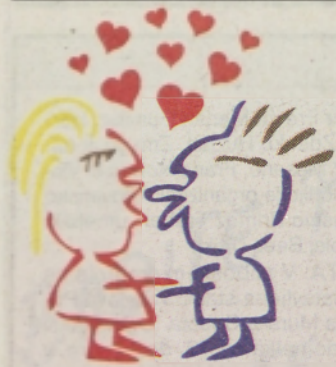
Na območju Murske Sobotje najamemo **POSLOVNI PROSTOR velikosti 40-50 m², primeren za predstavništvo.**

Poslovni prostor mora biti v pritličju in zagotovljena možnost parkiranja.

Vaše cenjene ponudbe pošljite do 4. decembra 1997 na naslov:
JELOVICA, d. d., Kidričeva 58, 4220 Škofja Loka, g. Franc Hrstnik,
ali po faksu: 064 634 261
Dodatne informacije po tel.: 064 61 30.

- SOCIALNI DELAVEC**
SEKRETAR DRUŠTVA; določen čas 48 mes.; 21. delovnih izkušenj; ostali pogoji: SURDOPEĐAGOG ALI NAJMANJ VIŠEŠOLSKA IZOBRAŽBA (PRAVNIK, EKONOMIST, PEĐAGOG, PSIHOLOG) ORGANIZACIJSKE SPOSOBNOSTI; do 02. 12. 97; DRUŠTVO GLUHIH IN NAGLUŠNIH, STANETA ROZMANA 11A, MURSKA SOBOTA
- DIPLOMIRANI VETERINAR**
VETERINAR; nedoločen čas; jeziki: nemški jezik - govorno, angleški jezik - govorno; znanje programskih orodij: Wordstar - urejevalnik besedil; ostala znanja: Vozniški izpit za kat. B; ostali pogoji: POSKUSNO DELO 3 MESECE, ZAŽELJEN STROK. IZPIT; do 06. 12. 97; ŠANTL, VETERINARSKA AMBULANTA D. O. O., BOLEHNEČIČI 40, VIDEM OB ŠČAVNICI

V dvoje je lepše

To, da je v dvoje lepše, sta Renata Kolenko iz Male Polane in Rihard Ritlop iz Hotize ugotovila pred nekaj več kot tremi leti, ko sta začela »skupaj hoditi«, kot pravimo po domače. Pred letom dni pa sta začela skupaj živeti. Potem je bilo treba le še določiti datum poroke. Oba obreda – civilni in cerkveni – sta bila v Veliki Polani – župniji, iz katere izhaja nevesta. Na Dolinskem in Ravenskem je običaj, da je poroka v nevestini fari. No, sama gostinja, na kateri je bilo 160 svatov, pa je bila v veliki dvorani gostišča v Nedelici. Tudi na dolnjem koncu Prekmurja gostije praviloma niso več na domovih »mladožencev«, ampak se snidejo »svatje obeh na skupnem« »gostovanju«. Povabljeni so bili velikodušno z darili, saj sta dobila pomivalni in pralni stroj, televizijski sprejemnik, »dobre« gospodinske aparate ... in tudi precej denarja. »Vse imava, le hiše še ne!« je dejal eden izmed njiju.

Svoje hiše ta hip niti ne potrebuje, ko pa je več kot dovolj prostora v veliki stavbi Rihardovih staršev. Tudi za dojenčka! Želita si sicer deklico, z veseljem pa bosta sprejela tudi fanta, ki bo morda kdaj nogometaš, kot je zdaj Rihard, in bo pripomogel k boljši uvrstitvi NK Hotiza. 23-letna Renata, ki je po poroki prevzela možev priimek, je končala srednjo kmetijsko šolo, pozneje pa še vrtnarsko šolo in postala cvetličarka. Zaposlena je v cvetličarni v Črenšovcih. Rihard, star 25 let, pa je ekonomist. Doslej je bil zaposlen pri Slovenski vojski, zdaj pa se odpravlja v zavarovalništvo, kjer namerava postati »agent.« – Š. Š., fotografija: S. Gyurica

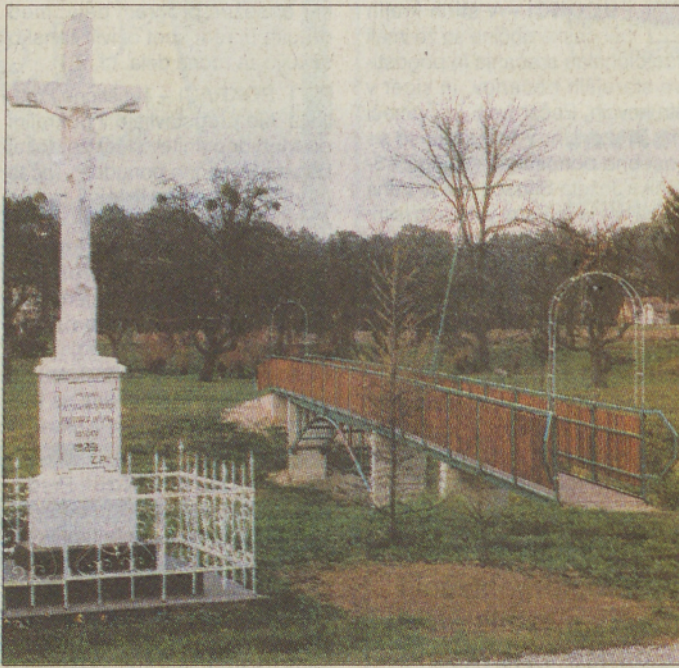
Za potnike, sprehajalce in shajalce

Brv čez Ščavnico v Vešiči pri Razkrižju je aktualna tudi v tem sodobnem času, ko vsi ljudje hitijo, seveda predvsem s prevoznimi sredstvi. Prvotna brv, ki je bila vsa iz lesa, je dotrajala, letos pa so na pobudo ljudi z obeh strani rečice zgradili novo in trpežnejšo.

Kot nam je povedal Jože Staničar, so domačini pridno pomagali pri gradnji, denar (800.000 tolarjev) pa so dobili iz občinskega proračuna. Brv seveda ni za okras, ampak čeznjo vodi pot, ki jo uporabljajo zlasti ljudje, ki stanujejo v 40 gospodinjstvih na levem bregu Ščavnice. Tudi kak tujec se bo verjetno podal čez brv, saj peš hoja dobro de telesa in duši. Kaj pa zmenki mladih? Mar se ne sliši lepo: »Dobiva se pri brvi!«

Nikar pa ne mislite, da je brv kaka črna gradnja. Zanj imajo vse potrebne papirje. Ob brvi je tudi starejši, a lepo obnovljen križ. Enkrat spomladi bodo brv blagoslovili in tedaj bo redne koristnike, sprehajalce in shajalce spremljal še božji blagoslov. Sicer pa ljudi varuje ograja, voda v Ščavnici pa tudi ni tako globoka, da bi se bilo mogoče utopiti, razen seveda po deževju.

Fotografija: Š. Sobočan

Globoko užaloščen je Vito Györek - Na odpihu, ki bi moral na pot za balonskega navigatorja na Japonsko. Da je pot ostala nerealizirana, so krivi predvsem neuspešni telefonski klici dolžnikom Cestnega podjetja, ki naj bi nakazali vsaj sponzorska sredstva za let gospoda Györeka. Zotka pa mu tudi ni mogla priskočiti na pomoč, saj ji še zdaj pobirajo vse prilive z žiroracuna, če jih v tistem trenutku ne bi povozilo Kosovo kolo.

***

Kot potencialni kupci Pomurke so se omenjali tudi Bosanci, ki pa so se poslu odpovedali, ko so ugotovili, da jim med čiste goveje paršete mešajo svinjino, zato jo je Milan Koren ponudil združbi gorenjskih prevoznikov, ki bi kupčijo takoj sklenili, če jih v tistem trenutku ne bi povozilo Kosovo kolo.

***

Potem, ko je nekdanji poslanec in zdravnik igralcev Mure in reprezentance ter sedaj direktor bolnice dr. Bojan Korošec - Menjava zvedel, zakaj je stari Murin strateg Kovačič Koblencaje ozmerjal z lopovom, je s dneju takoj ponudil enoletne brezplačne zdravstvene storitve brez čakanja.

***

V ponedeljek nekaterim sibirnikom ni uspelo doseči murravskega župana Fereka Čipota - Vizionarskega, saj je ta že odhitel čestitat Sezorcicu, da ni padel iz sedla.

***

Jože Kavaš - Telžup proučuje sinergijske učinke. Njih začenja ustvarjati prvi regionalni koncentrador pameti Srakova sinergija.

***

Lendavski naftarji so z velikim navdušenjem sprejeli odločitev vlade v slovenski Mondeni na Brdu, in sicer, da bo ta prodala svoj delež v Petrolu. Zato je gospod Hozjan Nafto že ponudil v naročje prejšnjemu direktorju Hajdinjaku.

***

V Radgoni svetniki še zmeraj niso sprejeli odločitve, kakšne cevi bodo vgrajili v kanalizacijo. Do sedaj jim namreč še nihče ni uspelo izračunati, kakšen bi moral biti premer cevi, da bi požiral vso gnojnico, ki so jo zamešali.

***

Po uspešni kompenzaciji, ki jo je opravila Pomurska banka s hotelom Central in v njem uredila Mestno hranilnico, je banka predlagala gospe hotelirki nov dil in sicer zagon hotela Elizabeta v Lendavi.

***

Mali oglas: Križni štab potapljačev Panonke je preselil svoj sedež iz Kocjave na ulico Arhitekta Novaka 14. Če želite do potapljačev morate uporabiti geslo Podobniki nimajo umazanih rok.

***

Rogaševski svetniki so sprejeli sklep, da se bodo od novega leta naprej sestajali na razglednem stolpu na Kugli. Ugotovili namreč so, da bo le tako zagotovljena javnost njihovega dela od spodaj navzgor.

Krajanom ni vseeno

Po končanih javnih razpravah o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnih načrtov za mesto Murska Sobota in primestna naselja je mogoče reči, da je bilo kar nekaj konkretnih pripomb, ki bodo prišle prav načrtovalcem bodočega razvoja mestne občine.

Tako se v Rakičanu zavzemajo za ločitev prihodnje obrtne cone južno od sedeža Kmetijskega gospodarstva Rakičan od stanovanjskega dela in grajskega kompleksa s parkom. V Krogu in Čermelavcih so se med drugim podrobneje seznanili tudi z odlokom o zaščitnih pasovih okrog vodnih zajetij, za kar je odgovorno podjetje Komunala. V Murski Soboti je precej pozornosti vzbudil odlok o zazidalnem načrtu za obrtno cono Turropolje.

Seveda pa so skoraj povsod večino časa namenili predvidenim velikim posegom v okolje zaradi gradnje železniške proge do sosednje Madžarske. Le-ta namreč na območju Mestne občine Murska Sobota vključuje tudi novo traso obvozne proge za prevzem tovornega prometa. Pri tem sta predvideni tudi posodobitve obstoječe proge Ormož-Puconci ter nova regionalna povezava z avstrijsko Radgono na zahodu in Lendavo na vzhodu.

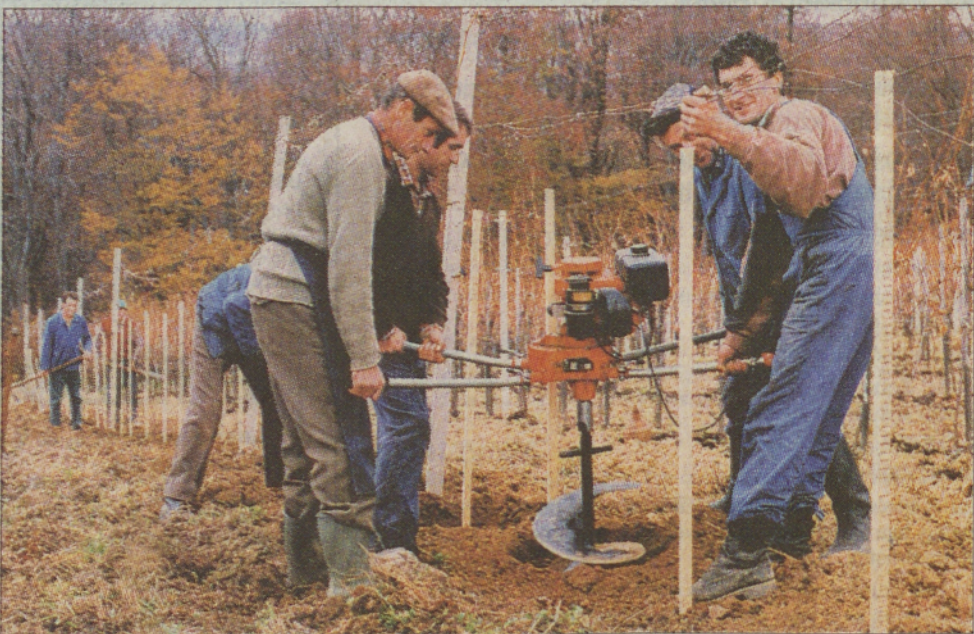
M. JERŠE

Na območju Lendavskih, Dolgovških in Čentibskih goric menda ni več vinogradov, v katerem ne bi imeli brajrd, ker pac gre večinoma za novejša nasađa. Seveda pa tudi ti niso večni, saj je treba po kakih 25 letih zasaditi nove trte. So pa tudi vinogradniki, ki celo mlajše trte izpuli in posadijo kakšno drugo sorto. Na »položih« vinogradniških pobojih pripravijo zemljo za sajenje s stroji, na strmih pa sta še vedno nepogrešljiva lopata in motika. Tako je tudi Stanko Vuk iz Male Polane »moral« najeti delavce, ki so »ročno« prekopali starejši vinograd. Seveda jim je postregel s kakovostno kapljico in dobro jedačo. Pozimi si bo zemlja odpočila, spomladi pa bodo Vukovi zasadili nov nasađ. - Foto.: J. Žerdin

pravijo zemljo za sajenje s stroji, na strmih pa sta še vedno nepogrešljiva lopata in motika. Tako je tudi Stanko Vuk iz Male Polane »moral« najeti delavce, ki so »ročno« prekopali starejši vinograd. Seveda jim je postregel s kakovostno kapljico in dobro jedačo. Pozimi si bo zemlja odpočila, spomladi pa bodo Vukovi zasadili nov nasađ. - Foto.: J. Žerdin

Jesen in zima v vinogradu

Belsakovi s Stare Gore pri Svetem Juriju ob Ščavnici pa imajo vinograd na območju v bližini cerkve Svetega duha. Gospodar ni bil zadovoljen s trsno sorto, ki bi sicer še nekaj let dajala pridelek, zato se je odločil za kakovostnejšo - chardonay. Ker teren ni strm, ni najemal delavcev, da bi zemljo prekopali s kakim ročnim orodjem, ampak jo je dal preorati s strojem. Tudi jam za sajenje trsja delavci niso izkopavali z lopatami, ampak, kot je razvidno s fotografije, z velikim svedrom, ki ga je poganjal bencinski motorček. Brez krepkih mišic pa le ni šlo, kajti stroj je bilo treba močno prijeti, da je sveder izvrtal dovolj globoke in pravnih luknje. V te so potem delavci (že zdaj - v novembru) posadili trsne cepljenke. Po opravljenem delu pa so seveda malo popili. - Fotografija: Š. Sobočan

Menjalniški tečaj Pomurske banke

25. 11. 1997. Srednji tečaj Banke Slovenije velja od 25. 11. 1997 od 00. ure dalje.

Država	Enota	Banka Slovenije	Nakup	Prodaja
Avstrija	100	1.342,4760	1.327,00	1.344,00
Francija	100	2.821,8545	2.761,90	2.825,60
Nemčija	100	9.448,0682	9.340,00	9.460,00
Italija	100	9,6342	9,33	9,65
Švica	100	11.680,6467	11.380,70	11.643,40
ZDA	1	163,7161	162,30	165,30

S 1. decembrom nižje obrestne mere za vse vrste kreditov občanom!

Predstavljamo vam **GOTOVINSKO POSOJILO** za naše komitente z odplačilno dobo od 6 do 48 mesecev

Primer:

Znesek v SIT	Odplačilna doba	Obrestna mera	Obrok v SIT
100.000	na 6 mes.	TOM + 7%	17.475
200.000	na 12 mes.	TOM + 8,5%	18.322
250.000	na 12 mes.	TOM + 8,5%	22.903
360.000	na 24 mes.	TOM + 10%	18.361
500.000	na 24 mes.	TOM + 10%	25.501
500.000	na 36 mes.	TOM + 11,5%	18.153
700.000	na 48 mes.	TOM + 11,5%	20.058
1.000.000	na 48 mes.	TOM + 11,5%	28.654

Posojila odobravamo brez depozita ne glede na odplačilno dobo in namen.

Podrobnejše informacije zahtevajte v vaši enoti Pomurske banke.

pomurska banka

Povzeta banka d.d., Murska Sobota, bankna skupina Nova ljubljanska banka

BESEDA NI KONJ